

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
GÜMÜŞHANE VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**GÜMÜŞHANE İLİ
2020 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU**

**HAZIRLAYAN:
GÜMÜŞHANE ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇED, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

GÜMÜŞHANE - 2021

ÖNSÖZ

Genel anlamıyla çevre; canlıların içinde yaşadığı ve yararlandığı tüm doğal varlıklar ile meydana getirdiği tarih ve kültürün birbiriyle ilişki içinde bulunduğu sistemler bütünü olarak ifade edilebilir. Çevrenin kirlenmesi sonucu yaşanan sorunlar ise sanayileşen Avrupa ve gelişmekte olan diğer ülkelerin gündemine 1960'lı yıllarda girmiş ve 1970'li yılların başında ivme kazanarak uluslararası platformlarda tartışılır hale gelmiştir. Çevre kirliliği dünyada olduğu gibi ülkemizde de her geçen gün artan boyutlarıyla hava, su ve toprak kirlenmesi olarak önemini korumaktadır. Belli bölgelerdeki aşırı nüfus yoğunlaşması, plansız sanayileşme ve çarpık kentleşme ile aynı zamanda kaynakların gereksiz ve aşırı kullanımı sonucu oluşan atık ve artık maddelerin miktarı, çeşit ve özellikleri son yıllarda öylesine artmıştır ki hiç bir önlem alınmadan ve kontrolsüz bir şekilde alıcı ortamlara atılan bu atıkları, doğanın kendi kendine özümlemesi çoğu kez mümkün olmamakta ve çevre kirliliği günümüzde artarak sürmektedir. Günümüz toplumları; gelecek nesillere bırakılmasında hassasiyet gösterdikleri tarihi ve kültürel varlıkların korunması ile birlikte aynı zamanda çevre ve doğal varlıkların korunmasını da asli bir görev olarak kabul etmektedir.

İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğümüzün uygulamadaki çalışmalarının ve yürüttüğü çabaların yanında istatistiki ve envanter çalışmalarının bir ürünü olarak "Gümüşhane İl Çevre Durum Raporu" önemli bir yer tutmakta ve ilimizin çevresel önlemler açısından ulaştığı seviyeyi göstermektedir. Bilgiye sahip olmanın, çözüm üretmenin en önemli adımı olduğu bilinciyle, bu çabayı gösteren tüm kamu kurum ve kuruluşları ile müdürlüğümüz personeline yoğun emeklerinden dolayı teşekkür eder ve çabalarının devamını dilerim.

Cemil BAYRAM
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
GİRİŞ	1
A. HAVA	4
A.1. HAVA KALİTESİ	4
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLİTİCİLER	7
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	10
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	10
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	11
A.5. GÜRÜLTÜ	15
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	16
A.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	17
B. SU VE SU KAYNAKLARI	18
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	18
B.1.1. Yüzeysel Sular	18
B.1.1.1. Akarsular	18
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar.....	18
B.1.2. Yeraltı Suları	22
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	22
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	23
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	24
B.3.1. Noktasal kaynaklar	24
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar.....	24
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	24
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	24
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar.....	24
B.3.2.2. Diğer	25
B.4. DENİZLER	25
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	26
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu	26
B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	26
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	31
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	31
B.5.2. Sulama	32
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	35
B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	35
B.5.4. Endüstriyel Su Temini	36
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	37
B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı	38
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	39
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri	39
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	41
B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler	41
B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	41
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	42
B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalar	42
B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi	42
B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	42
B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği	42

B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	43
C. ATIK	44
C.1. BELEDİYE ATIKLARI (KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ)	44
C.2. HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	47
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	47
C.3.1. Eğitimler	47
C.3.2. Atık Getirme Merkezleri	48
C.3.3. Atık Miktarları	48
C.3.4. Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı	49
C.3.5. Ekipman	50
C.3.6. Kompost	50
C.3.7. Sıfır Atık Belgesi	51
C.4. AMBALAJ ATIKLARI	51
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR	53
C.6. ATIK MADENİ YAĞLAR	54
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	55
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	55
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	55
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR (AEEE)	56
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	57
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	57
C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları	58
C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	58
C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları	59
C.13. TIBBİ ATIKLAR	59
C.14. MADEN ATIKLARI	60
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	60
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	62
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR	62
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	62
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	63
D.1. FLORA	63
D.2. FAUNA	109
D.3. ORMANLAR VE MİLLİ PARKLAR	123
D.4. ÇAYIR VE MERA	123
D.5. SULAK ALANLAR	135
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	135
D.6.1. Gümüşhane İlinde Koruma Statülü Alanlar Tabiat Parkları	135
D.6.2. Tabiatı Koruma Alanı	145
D.6.3. Tabiat Anıtları	146
D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	151
E. ARAZİ KULLANIMI	152
E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	152
E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	153
E.2.1. Çevre Düzeni Planı	153
E.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	155
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	156

F.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ	156
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	157
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	158
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	159
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	159
G.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	160
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	160
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	162
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	162
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	163

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge A.1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri.....	5
Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	6
Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi	6
Çizelge A.4 – Gümüşhane ilinde 2020 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	7
Çizelge A.5 - Gümüşhane ilinde 2020 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları	9
Çizelge A.6 – Gümüşhane ilinde 2020 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı	9
Çizelge A.7 - Gümüşhane ilinde hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	11
Çizelge A.8 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında gürültü konusunda yapılan şikâyetlerin dağılımı	16
Çizelge B.9 – Gümüşhane ilinin akarsuları	18
Çizelge B.10 – Gümüşhane ilinde mevcut göl, gölet ve rezervuarlar	18
Çizelge B.11 – Gümüşhane ilinin yeraltı suyu potansiyeli	22
Çizelge B.12 – Gümüşhane ili 2020 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları.....	23
Çizelge B.13 – Gümüşhane ili tarımsal kaynaklar ait su verileri	25
Çizelge B.14 - Gümüşhane ili tarım arazilerinin sulu-kuru durumu	32
Çizelge B.15 - Sulama projeleri	33
Çizelge B.16 - Gümüşhane ilindeki hidroelektrik amaçlı enerji projeleri.....	38
Çizelge B.17 – Gümüşhane ilinde 2019 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu	40
Çizelge B.18 – 2020 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	41
Çizelge B.19 – 2020 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı.....	41
Çizelge B.20 – 2020 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu	41
Çizelge B.21 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	42
Çizelge B.22 - Gümüşhane ilinde 2020 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb).....	43
Çizelge B.23 - Gümüşhane ilinde 2020 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları	43
Çizelge C.24 - Gümüşhane ilinde 2020 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri	45
Çizelge C.25 – 2020 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi.....	47
Çizelge C.26 – 2020 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler	47
Çizelge C.27 – 2020 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri.....	48
Çizelge C.28 – 2020 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı	48
Çizelge C.29 – 2020 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluş sayısı	49
Çizelge C.30 – 2020 yılı itibariyle Gümüşhane ilinde sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar... 50	
Çizelge C.31 – 2020 yılı itibariyle Gümüşhane ilinde sıfır atık yönetimi kapsamında kompost üretimi bilgileri	50
Çizelge C.32 – Gümüşhane ilinde Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi almış kurum türlerine ilişkin bilgiler	51
Çizelge C.33 – Gümüşhane ilinde 2019 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları	51

Çizelge C.34 - 2020 yılında Gümüşhane ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı.....	52
Çizelge C.35 - 2020 yılında Gümüşhane ilinde kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı	52
Çizelge C.36 - 2020 yılında Gümüşhane ilinde ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı.....	52
Çizelge C.37 – 2020 yılında Gümüşhane ilinde Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı durumu .	53
Çizelge C.38 - 2020 yılında Gümüşhane ilinde Atık Getirme Merkezleri ile ilgili durum.....	53
Çizelge C.39 – Gümüşhane ilinde 2019 yılında atık işleme ve miktarı	54
Çizelge C.40 – Gümüşhane ilinde 2020 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	54
Çizelge C.41 – Yıllar itibariyle Gümüşhane ilinde toplanan atık akü ve pil miktarı (kg)*.....	55
Çizelge C.42 – Gümüşhane ilinde 2020 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	55
Çizelge C.43 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler	55
Çizelge C.44 – 2014-2020 yılları itibariyle Gümüşhane ilinde geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl).....	56
Çizelge C.45 – Gümüşhane ilinde 2020 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	57
Çizelge C.46 - Gümüşhane ilinde 2020 yılı hurdaya ayrılan araç sayısı.....	57
Çizelge C.47 – Gümüşhane ilinde 2019 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri *	58
Çizelge C.48 – 2020 yılında Gümüşhane ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı.....	59
Çizelge C.49 - Gümüşhane ilinde yıllara göre tıbbi atık miktarı	59
Çizelge C.50 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı	60
Çizelge C.51 – 2020 yılı itibariyle Gümüşhane ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı.....	61
Çizelge C.52 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı	62
Çizelge C.53 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında BEKRA 3 bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları...	62
Çizelge D.54 - Gümüşhane ili flora türleri.....	63
Çizelge D.55 - Gümüşhane ili memeli türleri	109
Çizelge D.56 - Gümüşhane ili kuş türleri.....	113
Çizelge D.57 - Gümüşhane ili sürüngen türleri.....	118
Çizelge D.58 - Gümüşhane ili çiftyaşar türleri.....	120
Çizelge D.59 - Gümüşhane ili balık türleri	121
Çizelge E.60 – Gümüşhane ilinde arazi kullanım sınıflandırması	153
Çizelge F.61 – Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2020 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı	156
Çizelge F.62 – Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014-2020 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	157
Çizelge F.63 – 2014-2020 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	157
Çizelge F.64 – 2020 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisans Belgesi sayıları.....	157
Çizelge G.65 – Gümüşhane 2020 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı	159
Çizelge G.66 – 2020 yılında Gümüşhane ÇŞİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	160
Çizelge G.67 – 2020 yılında Gümüşhane ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı	160

GRAFİKLER DİZİNİ

	Sayfa
Grafik A.1 - Gümüşhane ilinde Merkez istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği ..	12
Grafik A.2 - Gümüşhane ilinde Merkez istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	12
Grafik A.3 - Gümüşhane ilinde Merkez istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği.....	13
Grafik A.4 - Gümüşhane ilinde Merkez istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği.....	13
Grafik A.5 - Gümüşhane ilinde Merkez istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği ...	14
Grafik A.6 - Gümüşhane ilinin tarım alanı	25
Grafik B.7 – Gümüşhane ilinin Şiran ilçesinde içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	29
Grafik B.8 – Gümüşhane ilinin Merkez ilçesinde içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	29
Grafik B.9 – Gümüşhane ilinde 2019 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	30
Grafik B.10 – Gümüşhane ilinde 2019 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	30
Grafik B.11 – Gümüşhane ilinde 2019 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	31
Grafik B.12 - Gümüşhane ili tarım arazilerinin sulu-kuru durumu.....	32
Grafik B.13 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı	37
Grafik B.14 - Gümüşhane ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı	39
Grafik B.15 – Gümüşhane ilinde atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı.....	39
Grafik C.16 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı	47
Grafik C.17 – Yıllar bazında Gümüşhane ilinde sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı	49
Grafik C.18 – Yıllar itibariyle Gümüşhane ilinde sıfır atık sistemine geçen kurum/kuruluş binası sayısı	50
Grafik C.19 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi	53
Grafik C.20 – Yıllar itibariyle Gümüşhane ilinde atık madeni yağ toplama miktarları &*&	54
Grafik C.21 – Yıllar itibariyle Gümüşhane ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	56
Grafik C.22 - Gümüşhane ilinde yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton).....	57
Grafik C.23 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı	60
Grafik E.24 – Gümüşhane ili 2020 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	152
Grafik F.25 – 2020 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı.....	156
Grafik F.26 –2020 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı	157
Grafik G.27 – Gümüşhane ÇŞİM tarafından 2020 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı	159
Grafik G.28 –2020 yılında Gümüşhane ÇŞİM’e gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı.....	160
Grafik G.29 – 2020 yılında Gümüşhane ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı	161

Grafik G.30 - 2020 yılında Gümüşhane ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı	161
---	-----

HARİTALAR DİZİNİ

Harita A.1 – Gümüşhane ilinde bir adet bulunan hava kirliliği ölçüm cihazın yeri.....	<u>Sayfa</u> 11
---	--------------------

GİRİŞ

Gümüşhane İli; Doğu Karadeniz Bölgesinde yer almaktadır. İlimiz doğusunda Bayburt, batısında Giresun, kuzeyinde Trabzon ve güneyinde Erzincan ile komşudur. Gümüşhane 38° 45' - 40° 12' doğu boylamları ile 39° 45' - 40° 50' kuzey enlemleri arasında olup, yüzölçümü 6.575 kilometrekare(km2), deniz seviyesinden yüksekliği ortalama 1400 metredir. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yer almakta olan Gümüşhane İlinin ilçeleri: Kelkit, Torul, Köse, Kürtün ve Şiran'dır. Aşağıda ilimizin 2020 yılı nüfusu verilmiştir.

İlimiz 2020 Yılı Nüfusu (TÜİK, 2021)

Yıl	İlin Adı	Nüfusu
2020	Gümüşhane	141.702

Gümüşhane'nin iklimi, Kara iklimi ile Doğu Karadeniz iklimi arasında bir geçiş özelliği gösterir. Kuzeydeki dağlar soğuk ve nemli kuzey rüzgârlarını engeller. Yağışlar kışın ve ilkbaharda daha çoktur. Senelik yağış 469,9 mm civarındadır.

Gümüşhane İli her yönüyle olduğu gibi iklim özellikleri bakımından da Doğu Anadolu ile Doğu Karadeniz bölümü arasında bir geçiş teşkil etmektedir. İl genelinde hem karasal, hem de Karadeniz ikliminin genel özellikleri görülmesine rağmen birbirine yakın kesimlerde bile iklimde büyük farklılaşmalara rastlanır. Bu da jeomorfolojik özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Genel olarak Gümüşhane'de iklim yazları oldukça kurak, kış ve bahar ayları ise yağışlı geçen bir karaktere sahiptir. Deniz seviyesinden yükseldikçe ve Doğu Anadolu Bölgesi'ne sınır teşkil eden yörelere ve Bayburt İl sınırına yaklaştıkça karasal iklimin kendisini bariz şekilde hissettirdiği gözlenirken, aynı durum ilin iç kesimlerinde de görülmektedir. Merkez ilçeden batı ve kuzeybatıya doğru gidildikçe Harşit Vadisi boyunca iklim elemanlarında bir geçiş özelliği gözlenir.

Gümüşhane topraklarının %32,99 ü çayır ve meralarla, %17,29'si ekili dikili alanlarla ve %25,04'i orman ve fundalıklarla kaplıdır. Gümüşhane merkezine yakın yerlerde geniş meyve bahçeleri bulunur. Gümüşhane elması, armudu, kömesi ve pestiliyle meşhurdur.

Deniz etkisinden uzak kalındığından karaların çabuk ısınması nedeniyle temmuz ve ağustos ayları sıcak ve kurak aylardır. En yüksek sıcaklık ortalamasına ağustos ayında ulaşılır ki son beş yıllık meteorolojik veriler incelendiğinde 19,9°C'dir. Yine aynı veriler ışığı altında en soğuk ayın ocak ayı olduğu (-1,2°C) söylenebilir. Kış ve ilkbahar yağışlı mevsimlerdir. Ancak kışları yağış genellikle kar şeklindedir. Kar yağışları kasım ayı ortalarında başlar, mart ayı ortasına kadar devam eder. Fakat karın yerde kalma süresi fazla değildir. Yıllık ortalama yağış miktarı son beş yılın verilerine göre 462 mm'dir. Son altmışbeş (1950-2015) yıllık ortalamalar baz alındığında Ekstrem (en düşük-en yüksek) sıcaklıklar 22.02.1985 tarihinde -25,7°C, 30.07.2000 tarihinde 41°C olarak ölçülmüştür.

Gümüşhane'nin içinden geçen Harşit ile Kelkit vadisini boydan boya kat eden Kelkit Çayı ilin başlıca akarsularıdır. Arazinin %60'ını dağlar, % 29'unu platolar, % 11'ini ovalar teşkil etmektedir.

Gümüşhane İlinde Zigana, Soğanlı, Balaban, Gümüşhane ve Kop dağları yer alır. Başlıca dağlarını şöyle sıralayabiliriz; 3.000 m den yüksek Çakırgöl Dağı, 2.180 metre Alacadağ, 2.919 metre Sarıyer Tepesi'dir.

Oldukça engebeli olan Gümüşhane arazisi içerisinde ovaların payı % 11'dir. Bu alan içerisinde de iki önemli ova yer almaktadır. Bu iki önemli ova Kelkit ve Şiran ovaları olup, her ikisinin toplam alanı, il genelindeki ova oranının % 8'ini oluşturmaktadır. Geri kalan % 3'lük alan ise parçalanmış olarak, dağınık düzlük alanları ifade etmektedir.

Kelkit Çayı vadi tabanını oluşturan ve Kelkit-Şiran ovaları olarak tanınan ovalardan Kelkit Ovası, yaklaşık 1.450-1.750 m'ler arasında yer almaktadır. Doğuda Mormuş Düzlüğü üzerinde bir eşik ile Bayburt Ovası'ndan ayrılan Kelkit Ovası, doğu-batı yönünde eğimli olup, toplam yüz ölçümü yaklaşık 280 km² kadardır. Pleistoseneye ait eski alüvyonların hakim olduğu Kelkit Ovası, batıda engebeli bir saha ile Şiran Ovası'ndan ayrılır. Şiran Çayı'nın drenaj alanını oluşturan Şiran Ovası yaklaşık 1.250-1.500 m'ler arasında yer alır. Eosen yaşlı flišlerin yaygın olduğu ovanın yüz ölçümü 256 km²'yi bulur. Söz konusu her iki ovanın toplam yüz ölçümleri de 536 km² olup, 6.575 km²'lik il yüz ölçümü içerisinde kayda değer bir yer tutmamaktadır.

Kabaca akarsular tarafından derince yarılmış, yüksek düzlükler olarak adlandırabileceğimiz platolar-yaylalar il genelinde oldukça önemli ölçüde yer tutarlar. (%29.4) Genel arazi yapısı içerisinde plato-yaylaların daha düzlük bir yapıda olmaları, yaz sıcaklarında serin olması ve otlakların mevcudiyeti gibi nedenlerden dolayı yaylalar Mayıs ayının ortasından Ekim ayının ortalarına kadar yoğun olarak kullanılan mekanlardır. 321 adet köy yerleşmesi ve 683 adet yerleşme ünitesinin bulunduğu Gümüşhane'de yayla sayısı da oldukça fazladır. Merkez ilçede 95, Torul'da 46, Köse'de 4, Kelkit'te 36, Şiran'da 31, Kürtün 'de 71 olmak üzere 283 adet yayla bulunmaktadır. Başka bir deyişle bütün köy yerleşmelerinin yaylası bulunmaktadır.

Gümüşhane'de büyük göller yoktur. Ama bazı dağların tepesinde buzul gölleri vardır. Bunlar Balaban Dağı Üzerinde Balıklı Göl, Aygır ve Yıldız Gölleri; Zigana Dağlarında Çakırgöl' dür.

İlimizin 657.500 hektarlık toplam arazisinin ancak 113.685 hektar (% 17,29) kadarı tarıma elverişlidir. Geriye kalan 216.915 hektarı (%32,99) çayır ve mera, 164.655 hektarı (%25,04) orman ve fundalık, 162.245 hektarı (%24,68)'da faydalanılamayan alanlar oluşturmaktadır.

İlimiz; hububat, bakliyat, yem bitkileri, ıtri bitkiler, pestil-köme, dut pekmezi ve balıkçılık alanlarında organik tarım yapmaya elverişlidir. Mevcut durumda Ülkemizin en büyük organik süt işletmesi Kelkit ilçemizde bulunmaktadır.

Gümüşhane'nin sanayi altyapısının ve sanayi tesislerinin yeterli olmaması nedeniyle Doğu Karadeniz Bölgesi'nde en çok göç veren il konumundadır. 2015 yılında il genelinde istihdam sağlayan 81 işletme olmuştur. Organize sanayi bölgesinde 55 parselden 23 parsel tahsisi yapılmış olup, bunlardan 8 işletme faaliyettedir. Bu işletmelerde 250 civarında istihdam sağlanmaktadır. Teşvik yasalarında yapılan değişiklik sonrası ilimizin çevre illerle aynı kapsama alınması ilimiz sanayisinin gelişmesini yavaşlatmıştır.

Madencilik ilimiz sanayisinin geleceği için en önde gelen sektör olarak görülmektedir. İlimizde MTA tarafından tespit edilen madenler Cu, Pb, Zn, Fe, Au, Ag, barit, kil, kireçtaşı ve kömürdür.

Coğrafi konumu itibariyle de Karadeniz'i doğuya bağlayan geçiş noktası üzerinde konumlanmış, her uygarlıktan bir parçayı bünyesinde barındıran eşsiz doğal ve tarihi değerleri olan bir İlimizdir.

Gümüşhane tarihi mimarisinin en ilgi çekici unsuru olan konaklar, ziyaretçilerini tarihin derinliklerine sürükler. İl'de tescilli bulunan 44 adet konak mevcuttur.

Gümüşhane tarihi kalıntılar bakımından oldukça zengin bir yapıya sahiptir. İl genelinde 2863 sayılı yasa kapsamında tescilli bulunan 24 adet camii, 5 adet türbe ve kümbet, 14 adet kale, 6 adet minare, höyük ve peri bacası, 6 adet han ve hamam, 6 adet mezarlık, 32 adet çeşme, 39 adet köprü, 99 adet kilise ve şapel, 5 adet okul ve medrese, 7 adet mağara, 2 adet göl ve şelale, 20 adet sit alanı tarihi ve doğal değerlerimizdendir. İl genelinde toplam 405 tarihi eser bulunmakta olup; bunların 277 adedi koruma altına alınan tarihi eserler kapsamındadır.

Gümüşhane İli Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Çevre Yönetimi ve ÇED İzin Denetim Şube Müdürlüğü'nün yapılanmasından söz edersek 1 Müdür Vekili, 1 Çevre Mühendisi, 1 Peyzaj Mimarı, 1 Jeoloji Mühendisi, 1 Teknisyen olmak üzere 5 personeli bünyesinde bulundurmaktadır. Müdürlüğümüzün çevre kısmının yapılanması aşağıda verilmektedir.

ÇED, İzin, Den. ve Yön. Şube Müdürlüğü Personel Yapılanması (Kurum Brifingi, 2019)

Aydın KAYA		
ÇED, İzin, Denetim ve Yönetim Şube Müdür V.		
1	Cengiz YOLCU	Madem Mühendisi
2	Çağatay ALEMDAĞ	Jeoloji Mühendisi
3	Halit CANLI	Tekniker

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirletici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2019 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1'te verilmektedir.

Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirletici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Çizelge A.1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER		UYARI EŞİĞİ
		2020($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2021 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	380	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	150	125	
	yıllık ve kış dönemi (1 Ekim’den 31 Mart’a kadar) -insan sağlığının korunması için-	20	20	
NO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	260	250	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	44	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	60	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	44	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,6	0,5	----
BENZEN	yıllık -insan sağlığının korunması için-	8	7	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için-	10.000	10.000	----

(Kaynak: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği)

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.2’ de verilmektedir.

Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirlenmeler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge A.4 – Gümüşhane ilinde 2020 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri (ÇŞİM, 2020)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme Tesisleri		
Asit Üretim Tesisleri		
Atık Geri Kazanım ve Bertaraf Tesisleri		
Cam Üretim Fabrikaları		
Çimento	1	1
Demir - Çelik ve Metalurji Fabrikaları		
Doğalgaz Çevrim ve Termik Santraller		
Gıda Fabrikaları		
Gübre Fabrikaları		
Kağıt Fabrikaları		
Kimya Fabrikaları		
Kireç Fabrikaları	1	1
Lastik Üretim Tesisleri		
Otomotiv		
Petrol ve Petrokimya Tesisleri		
Şeker Fabrikaları		
Tekstil Fabrikaları		
TOPLAM	2	2

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂'den ozon veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibarı ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM10), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM10- 10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM10 için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM10 solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkayıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM10'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM10 maruziyetine karşı hassastır. PM10 yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'nin global arka plan konsantrasyonu 0,06 ve 0,17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nin ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye

yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂ + güneş ışınları = NO + O => O + O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge A.5 - Gümüşhane ilinde 2020 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(ÇŞİM, Aksa Doğalgaz-2021)

	Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
	Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi	Çimento Fabrikası	Yerli Linyit	51.823,750	OSB	12.714,64	-	-
	Çimento Fabrikası	İthal Linyit	149.877,650			-	-
	Çimento ve Kireç Fabrikası	İthal Petrokok	17.565,990			-	-
	Tüketim Miktarı (ton)			Tüketim Miktarı (sm ³)		Tüketim Miktarı (m ³)	
Konut İthal	12.695,600			26.299.207,60		-	
Konut Yerli	11.369,430						

Kayıtlı konut ve sanayi kuruluşlarında fuel-oil kullanılmamaktadır.

Çizelge A.6 – Gümüşhane ilinde 2020 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(EGM, 2021)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
3	25.715	13.272

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hazırlanan ve halen yürürlükte olan 2013/37 sayılı Genelge ve 20/03/2014 tarih ve 88462725/125.02/3552 sayılı yazı ile yüksek kirlilik ve düşük kirlilik potansiyeline sahip illerimiz belirlenmiş ve bu çerçevede İl Müdürlüğümüz hava kalitesini iyileştirmeye yönelik eylemlerin yer alacağı Temiz Hava Eylem Planı hazırlamıştır.. Bu kapsamda İl Müdürlüğümüz tarafından hazırlanan Temiz Hava Eylem Planında kirliliği azaltmak için uygulanacak proje ve önlemler belirlenmiştir:

Sanayi

Noktasal kirlilik kaynakları olarak adlandırılan sanayiden kaynaklı hava kirliliği için alınacak tedbirler kapsamında kullanılan kömürün kalitesi ve içeriğindeki maddede bulunan kirlilik emisyon değerleri belirlenmelidir. Sanayide kullanılan enerjilerin, alternatif olan yenilenebilir enerjilerin kullanılmasına yönlendirilmesiyle salınan emisyon miktarında azalma sağlanmalıdır.

Evsel Isınma

Alansal kirlilik kaynakları bakımından evlerde kullanılan kömür, odun, vb. yakıtlardan kaynaklı emisyon oluşmaktadır. Evlerin yalıtımları iyi yapılmamış olduğundan dolayı daha fazla yakıt kullanılmakta, bundan dolayı da hava kalitesine olumsuz yönde etki edilmektedir. Bu yönde alınacak tedbirler kapsamında evlerin yalıtımı yapılması için teşvik ve projeler geliştirilmelidir. Merkezi ısınma sistemleri kullanan yerlerde ise yakma işini yapan kişilere kazanları yakma konusunda eğitimlerin yapılması ve sınava tabi tutularak sınavı geçenlere sertifika verilmesi gerekmektedir. Böylelikle eğitilmiş kişiler tarafından doğru yakma sonucunda oluşan emisyon miktarında azalma olacaktır. Lokanta, fırın vb. yerlerde baca temizliği ve yüksekliğinin kontrolleri düzenli bir şekilde yapılmalıdır.

Trafik

Çizgisel kaynaklı kirliliklerde araçların yoğunluğu, modeli, türü vb. birçok etkene bağlı olarak havaya salınan gazların miktarı ve yoğunluğu değişmektedir. Bu sebepten dolayı araçların muayenesi düzenli olarak yapılmalıdır. Halk toplu taşıma araçlarına yönlendirilerek trafiğe çıkacak olan araç sayısı düşürülmeli ve trafiğin yoğunluğu azaltılmalıdır. Şehirlerarası yollar, şehrin iç kısmından geçtiğinden dolayı kirlilik oluşumuna etki etmektedir. Yeni yapılacak şehirlerarası yollarla birlikte şehir içerisinde akan trafiğin yoğunluğu azalacak ve emisyon değerlerinde de iyileşme olacaktır.

A.4. Ölçüm İstasyonları

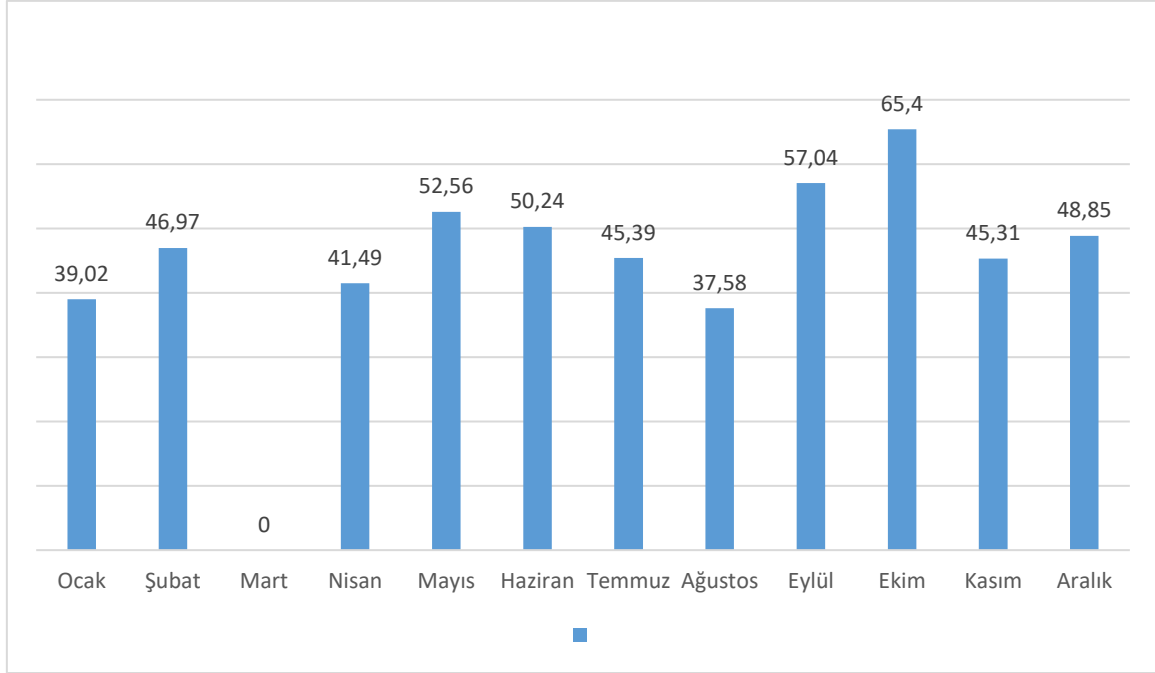

Harita A.1 – Gümüşhane ilinde bir adet bulunan hava kirliliği ölçüm cihazın yeri (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Hava Kalite İzleme Sistemi, 2019)

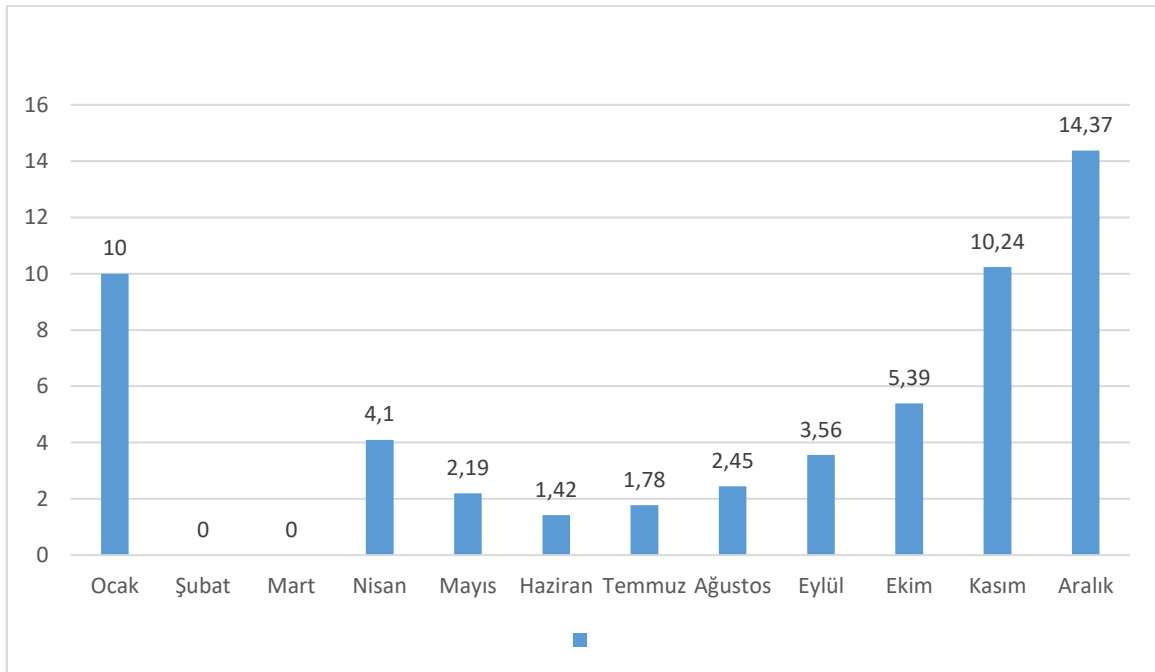
İlimizde bir adet mevcut bulunan Hava kalitesi izleme istasyonunda PM₁₀-Toz, SO₂-Kükürtdioksit, NO-Azotmonoksit, NO₂-Azotdioksit, NO_x-Azotoksit ve O₃-Ozon parametreleri ölçümü yapılmakta olup, düzenli yapılan denetimler sonucunda yılsonu itibariyle standart değerler sağlanmıştır.

Çizelge A.7 - Gümüşhane ilinde hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler

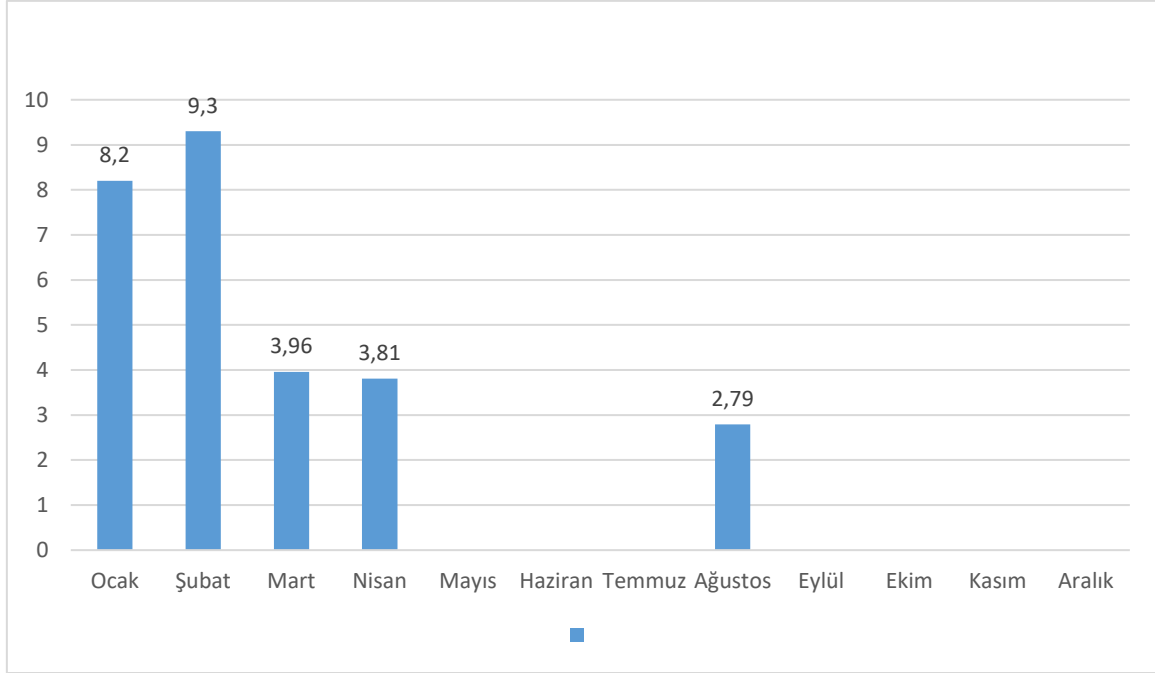
İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM ₁₀
Merkez	40.27.35 39.28.49	X	X	-	-	-	X

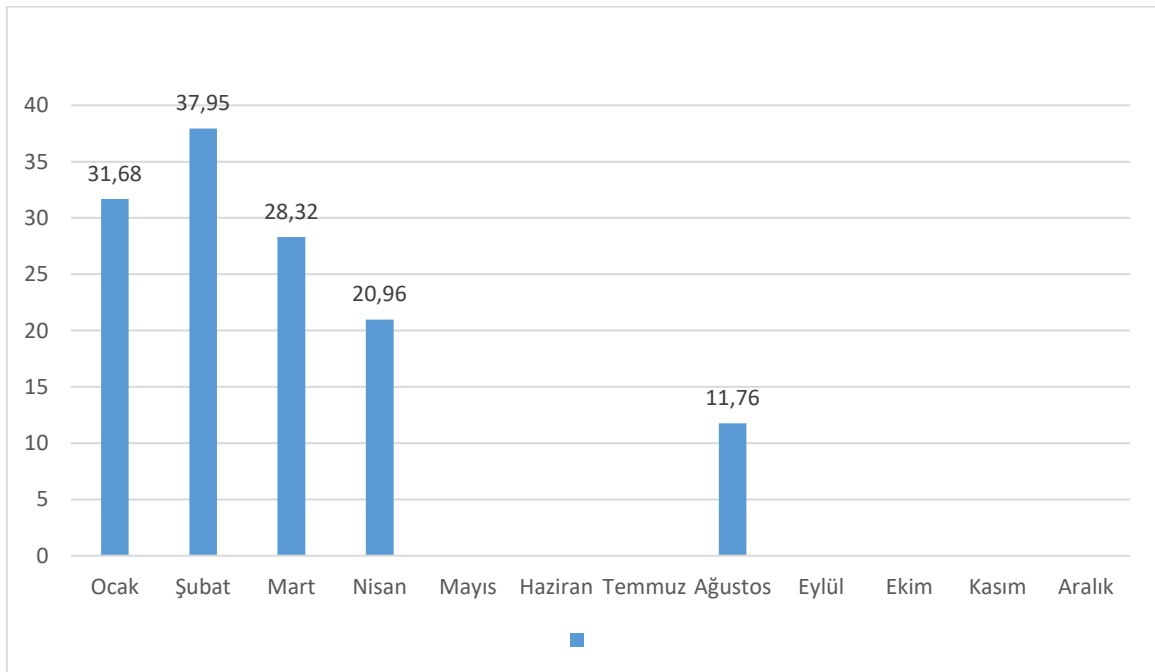
Grafik A.1 - Gümüşhane ilinde Merkez istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği

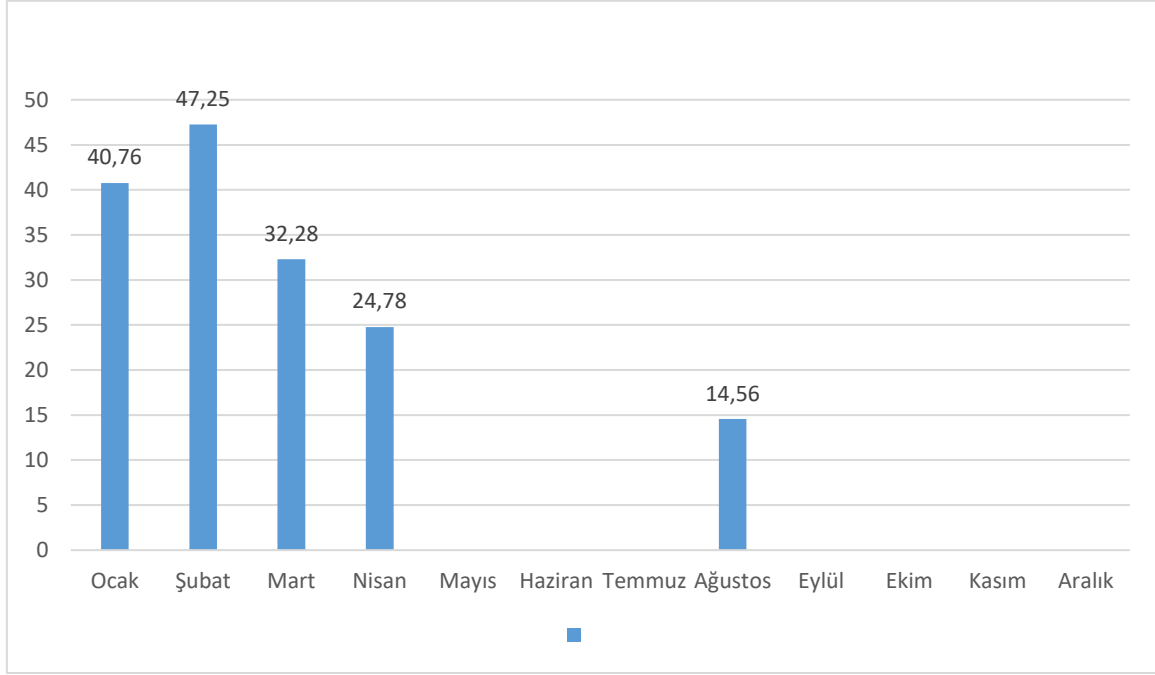
Grafik A.2 - Gümüşhane ilinde Merkez istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği

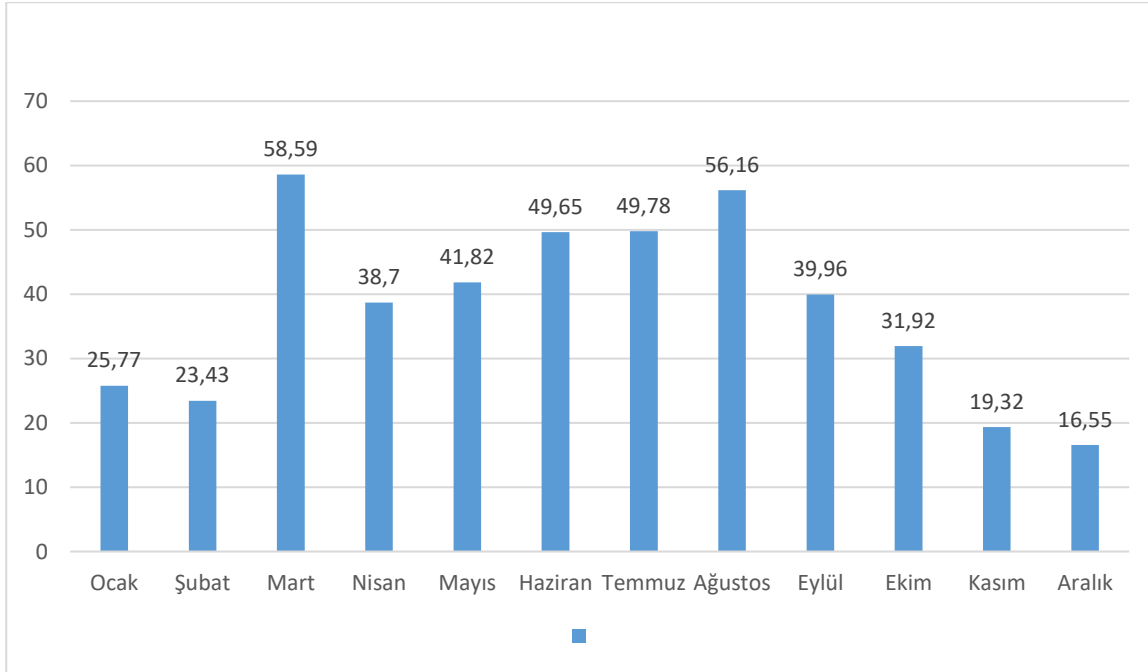
Grafik A.3 - Gümüşhane ilinde Merkez istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği

Grafik A.4 - Gümüşhane ilinde Merkez istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği

Grafik A.5 - Gümüşhane ilinde Merkez istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği

Grafik A.6 - Gümüşhane ilinde Merkez istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği

Çizelge A.8 - Gümüşhane ilinde 2020 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3) 2020

GÜMÜŞHANE	SO ₂	AGS*	PM ₁₀	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	10		39,02				8,20		31,68		40,76		25,77	
Şubat	8,25		46,97				9,30		37,95		47,25		23,43	
Mart	5,87						3,96		28,32		32,28		58,59	
Nisan	4,10		41,49				3,81		20,96		24,78		38,70	
Mayıs	2,19		52,56										41,82	
Haziran	1,42		50,24										49,65	
Temmuz	1,78		45,39										49,78	
Ağustos	2,45		37,58				2,79		11,76		14,56		56,16	
Eylül	3,56		57,04										39,96	
Ekim	5,39		65,40										31,92	
Kasım	10,24		45,31										19,32	
Aralık	14,37		48,85										16,55	
Yıl Ortalaması	5,80		48,17				5,61		26,13		31,93		35,14	

*AGS: Sınır değerlerin aşıldığı gün sayısı

A.5. Gürültü

Gürültü, insan ve çevre sağlığını olumsuz olarak etkileyen en yaygın çevre kirliliği türüdür. Bu nedenle gürültü kirliliği deyimi kullanılmaktadır. Ses, “titreşim yapan bir kaynağın hava basıncında yaptığı dalgalanmalar ile oluşan ve insanda işitme duyusunu uyaran fiziksel” bir olay olarak tanımlanmaktadır. Ses dalgalarının birim zamandaki titreşim sayısına ise *frekans* denir. İnsan kulağı frekansı 16-20.000 arasındaki sesleri duyabilmektedir. Gürültüyle ilgili pek çok tanım yapılmıştır. Bu tanımları hepsinde gürültünün düzensiz ve istenmeyen ses olduğu belirtilmiştir. Gürültünün tanımı; Türkiye Çevre Sorunları Vakfının yayınlamış olduğu Türkiye Çevre Sorunları adlı kitapta,

”İnsanların işitme sağlığını ve algılamasını olumsuz etkileyen, fizyolojik ve psikolojik dengeleri bozabilen, iş performansını azaltan, çevrenin boşluğu ve sakinliğini yok ederek niteliğini değiştiren, önemli bir çevre kirliliğidir.” şeklindedir. Bu tanımlama TÇSV(1986) tarafından yayınlanan gürültü kontrol yönetmeliğindeyse “gelişi güzel bir yapısı olan ses spektrumudur ki; sübjektif olarak, istenmeyen ses biçiminde tanımlamak demektir.” ifadeleri ile açıklanmıştır.

Kent gürültüsünü artıran sebeplerin başında trafiğin yoğun olması, sürücülerin yersiz ve zamansız klakson çalmaları ve belediye hudutları içerisinde bulunan endüstri bölgelerinden çıkan gürültüler gelmektedir. Meskenlerde ise televizyon ve müzik aletlerinden çıkan yüksek sesler, zamansız yapılan bakım ve onarımlar ile bazı işyerlerinden kaynaklanan gürültüler insanların işitme sağlığını ve algılamasını olumsuz yönde etkilemekte, fizyolojik ve psikolojik dengesini bozmakta, iş verimini azaltmaktadır.

Çizelge A.8 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında gürültü konusunda yapılan şikâyetlerin dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

İklim Değişikliği Eylem Planı; Özel İdare İl ve İlçe Belediyeleri Orman Bölge Müdürlüğü ve Karayolları Genel Müdürlüğü ortaklığında yürütülmektedir. Eylem planı iki başlıktan oluşmakta olup bu başlık ve alt başlıkları şu şekildedir:

Sera Gazı Emisyon Kontrolü Eylem Planı:

- Enerji
- Ulaştırma
- Sanayi
- Atık
- Tarım
- Arazi Kullanımı ve Ormancılık

İklim Değişikliğine Uyum Eylem Planı:

- Su Kaynakları Yönetimi
- Tarım Sektörü ve Gıda Güvencesi
- Ekosistem Hizmetleri, Biyolojik Çeşitlilik ve Ormancılık
- Doğal Afet Risk Yönetimi
- İnsan Sağlığı

Yukarıda belirtilen başlıklar kapsamında toplam 541 eylem mevcuttur. Bu eylemler doğrultusunda ilimizde kısa, orta ve uzun vadede gerçekleşmesi planlanan çalışmalar şu şekildedir:

İklim değişikliği Eylem Planında kısa vadede; kent ormanlarının ve yeşil alanların korunması, dere ıslahı çalışmalarına ekolojik öğelerin dahil edilmesi, kanallaştırmanın önüne geçilerek derelerin bitkisel öğelerle restorasyonunun özendirilmesi, kirleten öder prensibinin etkin hale getirilmesi,

kent içi lojistik kapsamında ağır yük araçlarının sadece belli saatler içinde kente girmesi yapılmaya çalışılmaktadır.

Orta vadede; düzenli depolama sahalarının mevzuata uygun işletilmesi, sahada oluşacak depo gazının hesaplanarak fizibilite etüdünün değerlendirilmesi, toplu taşıma sistemlerinin birbiriyle ve kentsel ulaşım türleriyle entegre edilmesi, kent merkezlerinde otomobillerden arındırılmış yaya yolları ve alanların oluşturulması, kent bütününde bisiklet yolları ağının oluşturulması sağlanmaya çalışılmaktadır.

Katı atık toplama, taşıma bertaraf sisteminin en az mesafe kat edecek şekilde optimizasyonunun sağlanması, Entegre Atık Yönetim Planını (EAYP) etkin bir şekilde kullanılması, kaynağında ayrı toplama konusunda eğitim, tanıtım ve bilinçlendirmenin yapılması, vahşi depolama sahalarının rehabilitasyonunun yapılması, kentlerde elektrikli otomobiller için dolmuş istasyonlarının kurulması, akıllı ulaşım sistemi merkezlerinin kurulması, yağmur suyu ve kanalizasyon suyu toplama sistemlerinin ayrılması, şebeke suyunun içilebilir nitelikte tüketiciye ulaştırılmasının sağlanması uzun vadede planlarımız dâhilindedir.

A.7. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde hava kalitesi üzerinde etkili olan kaynaklar; ısınma ve motorlu araçlardan kaynaklanmaktadır. Bu kaynaklardan, motorlu araçlardan kaynaklı hava kirliliği hava kalitemiz üzerindeki etkisi yıl içerisinde pek değişmese de ısınma kaynaklı hava kirliliğinin hava kalitesi üzerindeki etkisi yaz ve kış dönemlerinde çok büyük farklılık göstermektedir.

Hava kalite istasyonunun aylık verileri incelediğinde de açıkça görüleceği üzere hava kirlilik değerleri kış döneminde yükseliş göstermektedir. Bu durumun sebebi kuşkusuzdur ki ısınma kaynaklı hava kirliliğidir. Bu kirliliğin temel nedenleri; yakma sistemlerinden kaynaklanmakta olup, yakıt uygun yakılmadığından, ısı yalıtımlı binaların az olması, yakma tekniklerinin yanlış tatbik edilmesi, bireysel ısınmanın daha yoğun olması, Fon kömürünün fazla dağıtılması, doğalgazın yavaş yaygınlaşması, ekmek fırınlarında fındık kabuğunun yaygın bir şekilde yakılması ve baca temizliğinin düzenli yapılmamasıdır.

Isınma kaynaklı hava kirliliğini daha aza indirebilmek için;

- Kaliteli yakıt kullanımına devam edilmesi,
- Binalara ısı yalıtımının yapılması,
- Soba ve kaloriferlerin doğru yakma teknikleri ile yakılması,
- Bireysel ısınmadan merkezi ısıtma sistemlerine geçilmesi,
- Doğalgaza geçiş sürecinin hızlandırılması,
- Fırınlarda fındık kabuğu yakılmasının yasak edilmesi,
- Kalorifer ve bacaların temizliğinin rutin olarak yapılması, sağlanmalıdır.

Kaynaklar

Atmaca E ve Peker İ. 1999 Sivas'ta trafik gürültüsü Ekoloji ve Çevre Dergisi sayı 30.s.3-8
 Ürün H 1994, Gürültü Kirliliği, İ M O Konya Şb. Bülteni.6-9s.
 Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Hava Birimi 2020 yılı verileri.
 Gümüşhane 2019 yılı Çevre Durum Raporu.

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Gümüşhane ilinin başlıca akarsuları; Harşit Çayı ve Kelkit Çayı'dır. Yerüstü suyunu oluşturan bu akarsuların il çıkışı toplam ortalama akımları 1.314 hm³/yıl'dır.

Harşit Çayı	:	850,0 hm ³ /yıl
Kelkit Çayı	:	464 hm ³ /yıl
TOPLAM	:	1 314 hm ³ /yıl

Çizelge B.9 – Gümüşhane ilinin akarsuları

(DSİ 22. Bölge Müdürlüğü, 2020)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Harşit Çayı	160	-	26,95	-	Çok Amaçlı
Kelkit Çayı	320	-	14,7	Yeşilirmak	Çok Amaçlı

Yerüstü suyunu oluşturan bu akarsuların toplam yüzeyleleri ise 642 ha'dır.

Harşit Çayı	:	312,0 ha
Kelkit Çayı:	:	330,0 ha
Toplam	:	642,0 ha

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Gümüşhane ilinin başlıca gölleri; Karanlık Göl, Beş Göller, Çakır Göl'dür. Diğer küçük göllerle birlikte bu göllerin toplam yüzeyleleri 25,0 ha olup dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Çizelge B.10 – Gümüşhane ilinde mevcut göl, gölet ve rezervuarlar

(DSİ 22. Bölge Müdürlüğü, 2020)

Gölün/Göletin/Rezervuarın Adı	Yüzey Alanı (ha)	Sulama Alanı (net-ha)	Kullanım Amacı
Karanlık Göl	3,0	-	Doğal
Beş Göller	6,0	-	Doğal
Çakır Göl	5,0	-	Doğal
Diğer Göller	11,0	-	Doğal
Kürtün Barajı	265	-	Enerji
Torul Barajı	365	-	Enerji
Köse Barajı	300	5 079	Sulama
Diğer Baraj Rezervuarı	97,2	4 392	Sulama-içmesuyu
Gölet Rezervuarı	105,3	2 989	Sulama-içmesuyu
TOPLAM	1157,5	12 460	

Köse Barajı ve Sulaması**Köse Barajı**

Projenin Yeri	: Gümüşhane ili Köse ilçesinin 3 km kuzeybatısında Köse Deresi üzerindedir.
Projenin Amacı	: Sulama 5.079 ha
İşletmeye Açıldığı Tarih	: 2011

Proje Karakteristikleri

Gövde Tipi	: Kil çekirdekli kum - çakıl dolgu
Gövde Yükseldiği (Talvegden)	: 82 m
Gövde Yüksekliği (Temelden)	: 93 m
Gövde Dolgu Hacmi	: 2,7 hm ³
Kret Kotu	: 1 678 m
Kret Uzunluğu	: 316 m
Max. Su Kotu ve Hacmi	: -
Aktif Hacim	:
Yağış Alanı	: 91 km ²
Yıllık Ortalama Akım	: 18,55 hm ³ /yıl
Dolusavak Deşarj Kapasitesi	: 105 m ³ /s
Dipsavak Deşarj Kapasitesi	: 7,20 m ³ /s

Kürtün Barajı ve HES

Projenin Yeri	: Gümüşhane İli Özkürtün Beldesinin 2 km mansabında yer alır.
Projenin Amacı	: Enerji
İşletmeye Açıldığı Yıl	: 2003

Proje Karakteristikleri

Yağış alanı	: 2.686 km ²
Yıllık ortalama su	: 829 hm ³
Tipi	: Ön yüzü beton kaplamalı kaya dolgu
Yüksekliği (talvegten)	: 110,00 m
Yüksekliği (temelden)	: 133,00 m
Max, Su kotu ve hacmi	: 644,00 – 109,505 hm ³
Min, Su kotu ve hacmi	: 610,00 – 46,84 hm ³
Aktif hacim	: 61,40 hm ³
Kret kotu	: 650,00
Kret uzunluğu	: 300 m
Kret genişliği	: 12,00 m
Türbin gücü	: 2 X 42,5 MW
Yıllık enerji üretimi	: 198 GWh

Dolusavak deşarj kapasitesi	: 3.775 m ³ /s
Dipsavak deşarj kapasitesi	: 46,00 m ³ /s

Enerji Tesisleri 12.12.2007 tarihinde EÜAŞ'a kesin devri yapılmıştır. İşletme hakkı 22.04.2016 tarihinde KLK Enerji Üretim A.Ş.'ye devredilmiştir. KLK Enerji Üretim A.Ş. Limak grubu ayrıldığından 2017 yılında isim değişikliğine gitmiştir. Halen mevcut firma TKD Kuzey Enerji A.Ş. olarak faaliyetine devam etmektedir.

Torul Barajı ve HES

Projenin Yeri	: Gümüşhane İlinin Torul ilçesine 14 km uzaklıkta Harşit Çayı üzerinde
Projenin Amacı ve Faydası	: Enerji
İşletmeye Açıldığı Yıl	: 2008
Kurulu Güç	: 105,6 MW
Yıllık Üretim	: 322,28 GW

Proje Karakteristikleri	
Yağış Alanı	: 2 096 km ²
Yıllık Ortalama Akım	: 546 hm ³
Gövde Tipi	: Ön yüzü beton kaplı kaya dolgu
Gövde Yükseldiği (Talvegden)	: 134 m
Gövde Yüksekliği (Temelden)	: 144 m

Kret Kotu	: 920 m
Kret Uzunluğu	: 320 m
Deşarj Kapasitesi	: 3 000 m ³ /s

Enerji Tesisleri EÜAŞ'a kesin devri yapılmıştır. İşletme hakkı 22.04.2016 tarihinde KLK Enerji Üretim A.Ş.'ye devredilmiştir. KLK Enerji Üretim A.Ş. Limak grubu ayrıldığından 2017 yılında isim değişikliğine gitmiştir. Halen mevcut firma TKD Kuzey Enerji A.Ş. olarak faaliyetine devam etmektedir.

B.1.2. Yeraltı Suları

Gümüşhane ili emniyetli yeraltı suyu rezervi 10,0 hm³/yıl'dır.

Çizelge B.11 – Gümüşhane ilinin yeraltı suyu potansiyeli
(Devlet Su İşleri 22. Bölge Müdürlüğü, 2021)

Kısa Kod	YSK Kodu	YSK Adı	Alan (km ²)	Verim (hm ³ /yıl)
YSI-0329	TR14050329	Doğankavak YSK	62	3.63
YSI-330	TR14050330	Belenli YSK	--	12.11
YSI-0331	TR14050331	Köse YSK	147	7.23
YSI-0332	TR14050332	Kavakpınarı YSK	61	3.66
YSI-0333	TR14050333	Kelkit YSK	31	132.84
YSI-0334	TR14050334	Sögütlü YSK	1.413	3.09
		ARTABEL	--	0.19
		TOMARA	--	0.56
		ŞALGAM PINARI	--	--
Toplam				163.31

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

İldeki yeraltı su seviyesi ve bunun yıllar içerisindeki değişimi hakkında bilgi elde edilememiştir.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge B.12 – Gümüşhane ili 2020 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü kayıtları, 2021).

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/ Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları YSKY (Tablo-5)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
Yerüstü	Harşit Çayı Hacıemin Mevkii - Merkez					29-001		Merkez Hacıemin K	39.410704676346 40.517859705193	0,96
Yerüstü	Kodil Deresi İkisu Mevkii - Merkez					29-002		Merkez İkisu Köyü	39.366513941722 40.501178408837	0,55
Yerüstü	Çit Deresi Belediye Tesisleri Mevkii - Torul					29-003		Torul	39.295335490549 40.549336891474	0,36
Yerüstü	Kürtün Barajı - Kürtün					29-004		Kürtün	39.143928512994 40.680244542455	0,38
Yerüstü	Kelkit Çayı Dereyüzü Köyü - Kelkit					29-005		Kelkit Dereyüzü k	39.373286000000 40.122267000000	0,84
Yeraltı	Köycük köyü - Kelkit					29-006		Kelkit Köycük K	39.419230446245 40.148099302316	26,5
Yerüstü	Köse Deresi Dört Yol Mevkii - Köse					29-007		Köse	39.658192102113 40.179550312409	0,53
Yerüstü	Şiran Çayı Mezbaha mevkii - Şiran					29-008		Şiran Sarıca K	39.086252000000 40.167344000000	1,11
Yerüstü	Telme Göleti - Şiran					29-009		Şiran Telme K	39.191032000000 40.206185000000	0,30
Yerüstü	Salyazı Göleti - Köse					29-010		Köse Salyazı K	39.803074304241 40.241516755627	0,32
Yerüstü	Nivene Deresi - Torul					29-011		Torul	39.368374053677 40.463303813702	0,37
Yerüstü	Balahor Deresi Çimenli Köyü Mevkii - Kelkit					29-012		Kelkit Çimenli K	39.416752085115 39.962464405589	0,35
Yerüstü	Balahor Deresi Deredolu Beldesi - Kelkit					29-013		Kelkit Deredolu B	39.505499000000 40.041214000000	0,55
Yerüstü	Akbaba Göleti - Köse					29-014		Köse Akbaba K	39.593399000000 40.192171000000	0,45
Yerüstü	Harşit Çayı DSİ Mevkii - Merkez					29-015		Merkez	39.531212672602 40.423363944357	0,65
Yeraltı	Kılıçtaşı Köyü Kelkit					29-016		Kelkit Kılıçtaşı K	39.309184774797 40.139420132837	-

Yerüstü	Çit Deresi Altınpınar Kavşağı - Torul					29-017	Torul Altınpınar K	39.276467189 242 40.524698645 821	0,74
Yerüstü	Kürtün Barajı 2 - Kürtün					29-018	Kürtün	39.136971164 808 40.672286355 661	0,29
Yerüstü	Köse Deresi Öbektaş Mevkii - Köse					29-019	Köse Öbektaş K.	39.603507224 724 40.150222902 301	0,65
Yerüstü	Kelkit - Söğütü					29-021	Kelkit Söğütü	40,097160000 000 - 39,258414000 000	0,67
Yerüstü	Şiran Çamoluk- Paşapınarı					29-020	Şiran Paşapınarı	40,144531000 000 - 38,990462000 000	0,71

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

İl genelinde endüstriden kaynaklı atık suyun bulunduğu ancak bunlar geri dönüşümlü olup atık barajında toplanmaktadır.

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Bakanlığımızca yaptırılan atıksu arıtma tesisi Gümüşhane İl merkezinin atıksularının toplanması ve arıtılması amacıyla Mart 2014 tarihinde faaliyete başlamıştır. Arıtılan atıksu Harşit Çayına deşarj edilmektedir.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

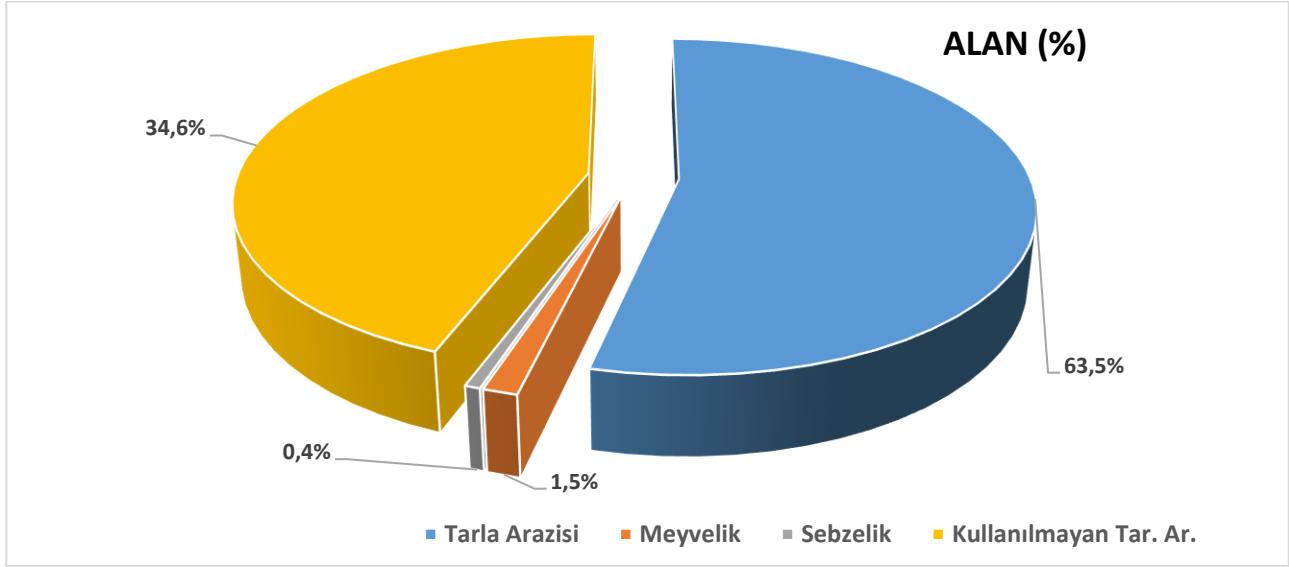
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimiz genelinde buğday, arpa, korunga, yonca, fiğ, fasulye, mısır, patates, şeker pancarı, fındık gibi ürünlerde Amonyum Sülfat (%21 N), Kalsiyum Amonyum Nitrat (%26 N), Amonyum Nitrat (%33 N), DAP, ÜRE, 15.15.15 (Kompoze), 20.20.0 (Kompoze), Nitropower (%33N) gibi gübreler kullanılmaktadır.

İlimizde tarımsal üretimde kimyasal mücadele en son çare olarak kullanılmakta olup daha çok fungal hastalık ve yabancı otlar ile mücadelede pestisitlerden faydalanılmaktadır.

Çizelge B.13 – Gümüşhane ili tarımsal kaynaklar ait su verileri

Tarım Arazisi (Ha)		149.007,00	%
Sulanabilir Alan (Ha)		94.483,00	63,41
Sulanan Alan (Ha)	İl Özel İdaresi	14.469,00	39,46
	DSİ	12.460,00	33,98
	Kooperatif	263,00	0,71
	Halk Sulaması	9.469,00	25,82
Toplam Sulanan (Ha)		36.661,00	38,80

Grafik A.6 - Gümüşhane ilinin tarım alanı (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü kayıtları, 2020)

B.3.2.2. Diğer

Şiran İlçesinde, vahşi depolama sahası belediye mücavir alan sınırları içerisinde olup; vahşi depolama sahası etrafında herhangi bir su kaynağı bulunmamaktadır.

Torul İlçesinde, 1 adet vahşi depolama sahası bulunmaktadır. İskandar mevkiinde bulunan vahşi depolama alanı artık kullanılmamaktadır. Etrafında etkileyebileceği içme suyu kaynağı bulunmamaktadır. Atıklarımız İkisü mevkiinde bulunan katı atık aktarma istasyonuna gönderilmektedir.

B.4. Denizler

İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

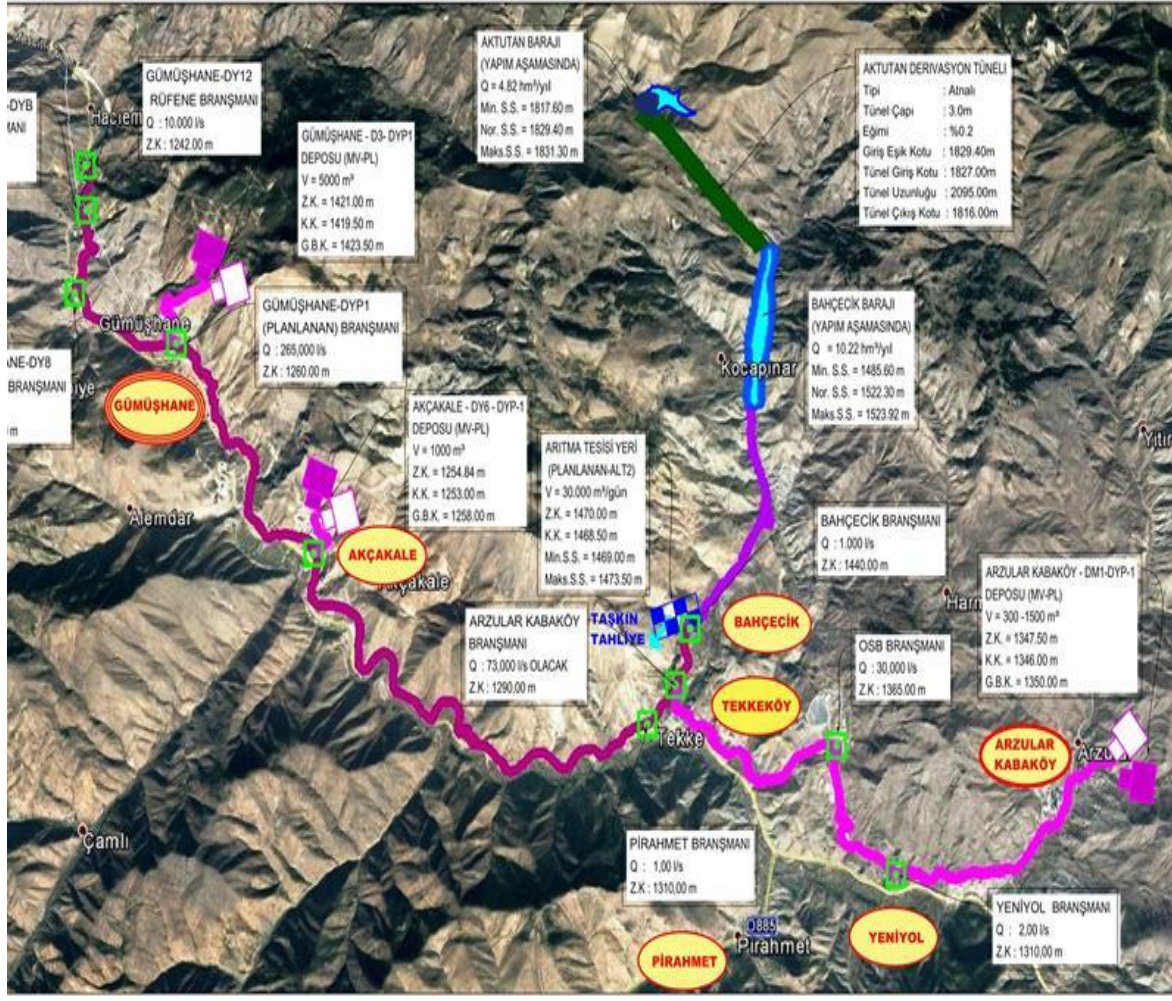
B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

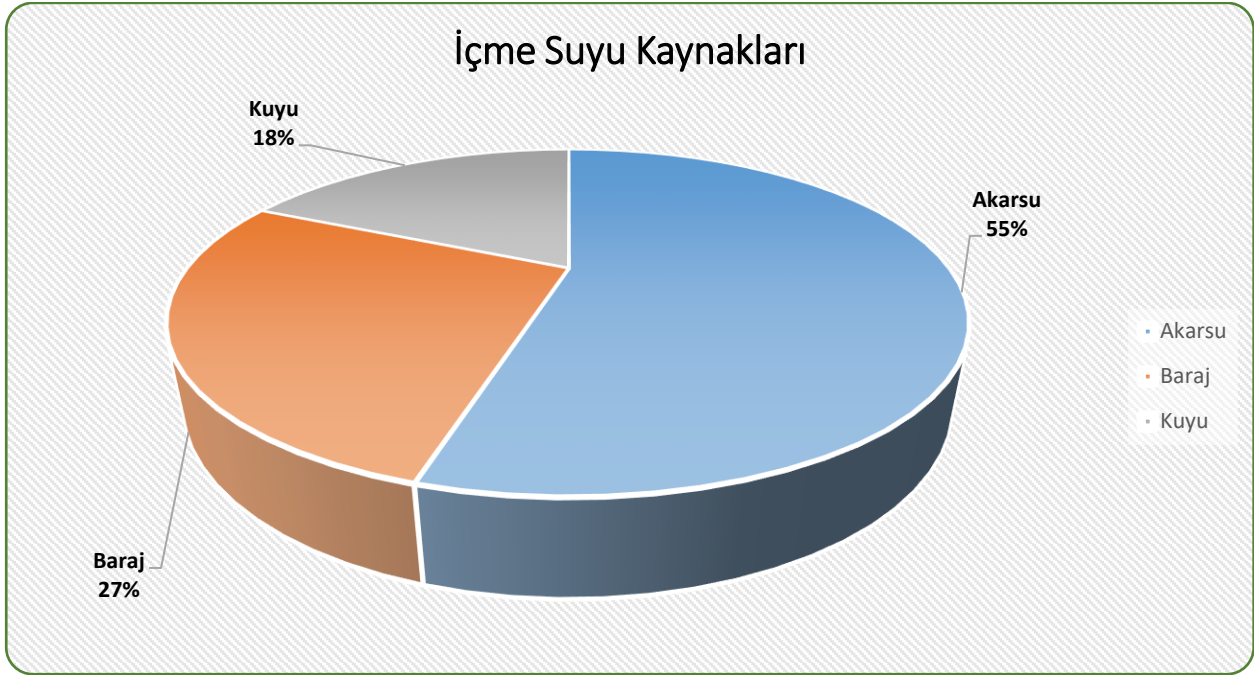
Hâlihazırda Gümüşhane il merkezinin içme, kullanma ve sanayi suyu ihtiyacı 2.30 hm³/yıl olup, mevcut YAS kaynaklarının toplamı 9.46 hm³/yıl'dır. İçmesuyu terfi tesislerinden beklenen verim alınmadığından hâlihazırda şehre bu kaynaklardan ancak 2.95 hm³/yıl içmesuyu iletebilmektedir. Proje ile Gümüşhane il merkezi, Arzularkabaköy beldesi ve 5 adet köyün 2055 yılı içmesuyu ihtiyacı olarak tahmin edilen 7.92 hm³/yıl'lık içmesuyu, Bahçecik Barajı'ndan karşılanacaktır. İş kapsamında 2 adet depo, 30.000 m³/gün kapasiteli Arıtma Tesisi ve yaklaşık 40 km uzunluğundaki isale hattı projeleri hazırlanacaktır. Gümüşhane il merkezi ve civar yerleşimlerin 2050 yılına kadar içmesuyu ihtiyacının Bahçecik Barajından karşılanması için gerekli uygulama projeleri yapılacaktır.

Tahsis Sahibi	Tahsis Amacı	İlçesi	Köyü	Su Kaynağı Adı	Su Kaynağı Türü	Su Kaynağı Kotu	Tahsis Edilen Su Miktarı (l/s)
TRABZON BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ (YEŞİLYURT, FINDIKLI VE ATAYURT BELEDİYELERİ)	İçme ve Kullanma Suyu	Merkez	Dumanlı	Yanbolu Deresi	Yüzeysel Su	1164	260
KÖSE BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Köse		Köse Barajı	Biriktirmeli Su	1700	25
KELKİT BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Köse		Köse Barajı	Biriktirmeli Su	1700	100
KÜRTÜN BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kürtün		Kırgeleş Kaynakları	Kaynak	860	1
ŞİRAN BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Şiran		Koruluk Barajı	Biriktirmeli Su	1570	30
ÜNLÜPINAR BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kelkit	Ünlüpinar Beldesi	Erikli Göze	Kaynak	1782	0.25
ÜNLÜPINAR BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kelkit	Ünlüpinar Beldesi	Musagilin Göze	Kaynak	1896	0.2
ÜNLÜPINAR BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kelkit	Ünlüpinar Beldesi	Şehrinin Göze	Kaynak	1990	0.25
ÜNLÜPINAR BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kelkit	Ünlüpinar Beldesi	Körümerin Göze	Kaynak	1945	0.25
ÜNLÜPINAR BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kelkit	Ünlüpinar Beldesi	İşganın Eski Yayla	Kaynak	1972	0.5
ÜNLÜPINAR BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kelkit	Ünlüpinar Beldesi	Gorçopunun Göze	Kaynak	1985	0.25

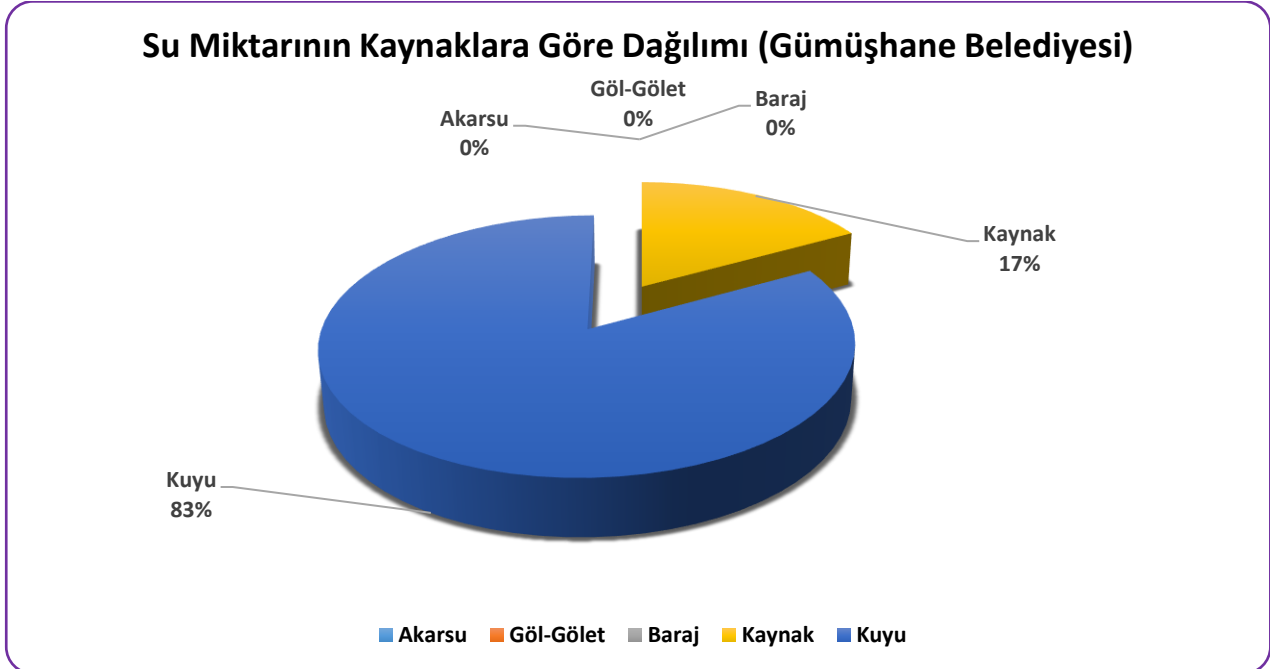
2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

ÜNLÜPİNAR BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kelkit	Ünlüpinar Beldesi	Foruğun Göze	Kaynak	1955	0.35
ÜNLÜPİNAR BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kelkit	Ünlüpinar Beldesi	Dikenlitepe Kaynağı	Kaynak	1880	0.85
ÜNLÜPİNAR BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kelkit	Ünlüpinar Beldesi	Aslanın Göze	Kaynak	1874	0.3
ÜNLÜPİNAR BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kelkit	Ünlüpinar Beldesi	Efendigilin Göze	Kaynak	1831	0.15
ÜNLÜPİNAR BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kelkit	Ünlüpinar Beldesi	Eski Yayla Altı	Kaynak	1972	0.25
ÜNLÜPİNAR BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kelkit	Ünlüpinar Beldesi	Pipigin Gözü	Kaynak	2006	3.23
KÜRTÜN BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kürtün		Kütüklü Yurt 1-2, Konakyanı	Kaynak	2055	17.3
YEŞİLYURT FINDIKLI VE ATAYURT BELEDİYELERİ	İçme ve Kullanma Suyu	Merkez	Yanbolu Mevki	Yanbolu Deresi	Yüzey Suyu	965,95	260
GİRESUN İL ÖZEL İDARESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kürtün	İnişdibi	Deregözü Deresi(Geçilik mevkii-2)	Yüzey Suyu	1107	13
TRABZON BELEDİYESİ (YOMRA, ARSİN, ARAKLI BELEDİYELERİ GRUP İÇMESUYU)	İçme ve Kullanma Suyu	Merkez		Yanbolu Deresi	Yüzey Suyu	1278	83
ŞİRAN BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Şiran		Kekre Deresi	Yüzey Suyu	1992,872	20
KÜRTÜN BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kürtün		Kireçderesi Kaynağı	Kaynak	860	11
GÜMÜŞHANE BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Merkez	Karşıyaka Mah.	Kurudere	Kaynak	1319	0.625
GÜMÜŞHANE KÜRTÜN BELEDİYESİ	İçme ve Kullanma Suyu	Kürtün		Kandıra Mevkii	Kaynak	886	1

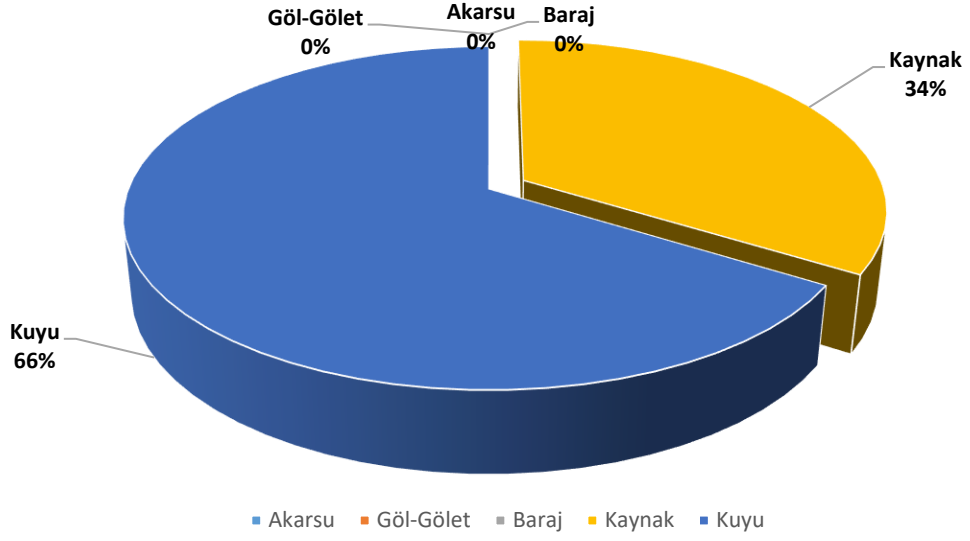

Grafik B.7 – Gümüşhane ilinin Şiran ilçesinde içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı (Şiran Belediyesi, 2020)

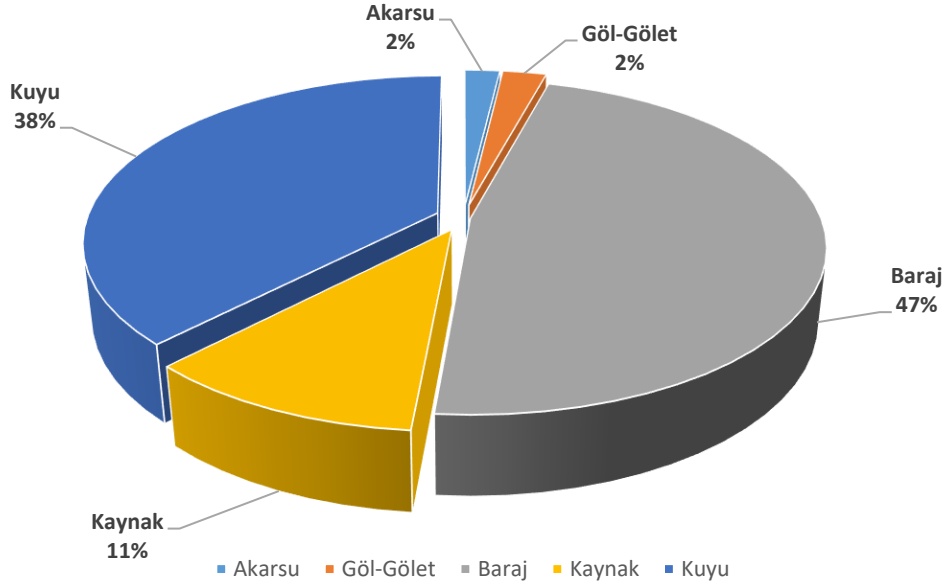
Grafik B.8 – Gümüşhane ilinin Merkez ilçesinde içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı (Gümüşhane Belediyesi, 2020)

Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı(Torul Belediyesi)

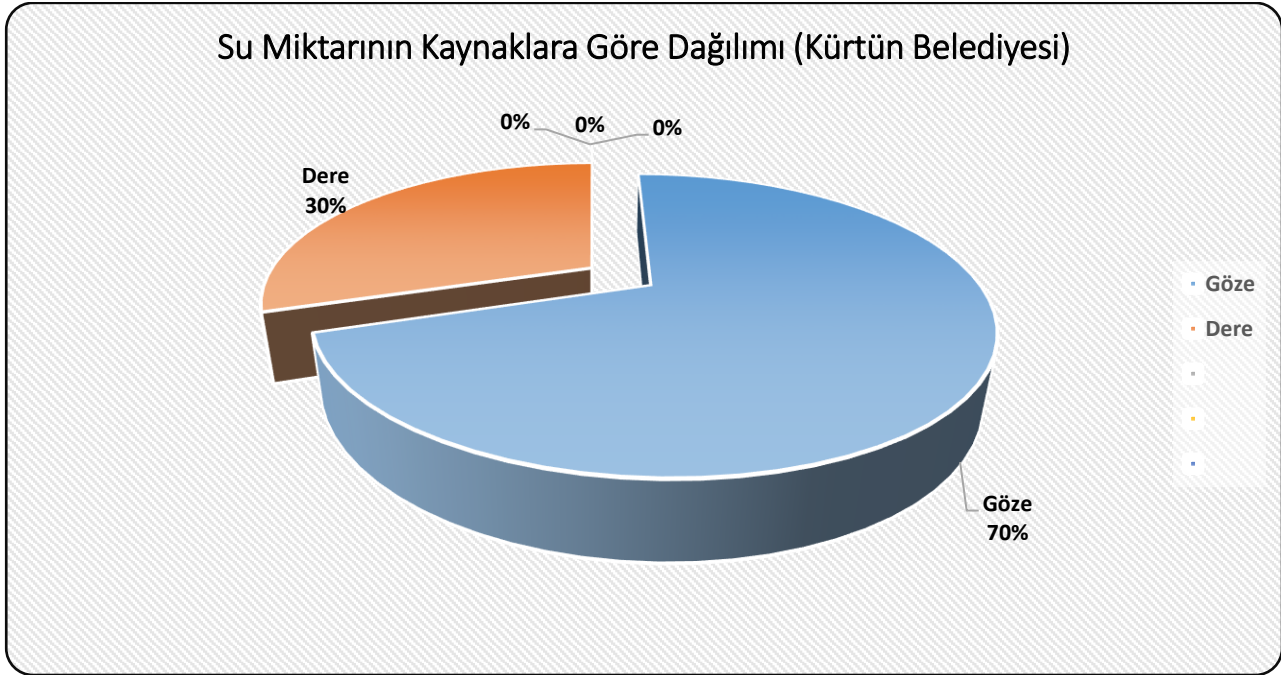

Grafik B.9 – Gümüşhane ilinde 2019 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı (Gümüşhane Belediyesi, Şiran Belediyesi, Torul Belediyesi, Kelkit Belediyesi 2020)(Devamı)

Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı(Kelkit Belediyesi)

Grafik B.10 – Gümüşhane ilinde 2019 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı (Gümüşhane Belediyesi, Şiran Belediyesi, Torul Belediyesi, Kelkit Belediyesi 2020)

Grafik B.11 – Gümüşhane ilinde 2019 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı (Gümüşhane Belediyesi, Şiran Belediyesi, Torul Belediyesi, Kelkit Belediyesi 2020)

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtma tesisi mevcudiyeti

Gümüşhane Belediyesine ait İçme suyu arıtma tesisi bulunmamakla birlikte mevcut içme suyu ihtiyacı Bağlarbaşı Mahallesi bölgesinde bulunan keson yer altı su kuyularından karşılanmaktadır.

Şiran Belediyesi; Cevizli Çayı üzerinde kurulmuş olan Koruluk Barajından sulama ve içme suyu amaçlı faydalanılmaktadır. Şiran’da ayrıca İçme suyu arıtma tesisi bulunmaktadır. Tesis kapasitesi 25 l/sn dir.

Torul Belediyesi; yeraltı su kaynaklarından temin edilen su; çoğunlukla içme suyu olarak kullanılmaktadır. İlçemizde sanayi gelişmemiş olup su kaynaklarını kullanımı cüzi miktardadır. Tarımsal faaliyetler ise köylerde yaygın olup ilçemizde içme suyunun tarımsal faaliyetlerde kullanımı da çok azdır.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Hâlihazırda Gümüşhane il merkezinin içme, kullanma ve sanayi suyu ihtiyacı 2,30 hm³/yıl olup, mevcut YAS kaynaklarının toplamı 9.46 hm³/yıl’dır. İçmesuyu terfi tesislerinden beklenen verim alınmadığından hâlihazırda şehre bu kaynaklardan ancak 2,95 hm³/yıl içmesuyu iletebilmektedir. Proje ile Gümüşhane il merkezi, Arzular kabaköy beldesi ve 5 adet köyün 2055 yılı içmesuyu ihtiyacı olarak tahmin edilen 7,92 hm³/yıl’lık içmesuyu, Bahçecik Barajı’ndan karşılanacaktır. İş kapsamında 2 adet depo, 30.000 m³/gün kapasiteli Arıtma Tesisi ve yaklaşık 40 km uzunluğundaki isale hattı projeleri hazırlanacaktır. Gümüşhane il merkezi ve civar yerleşimlerin

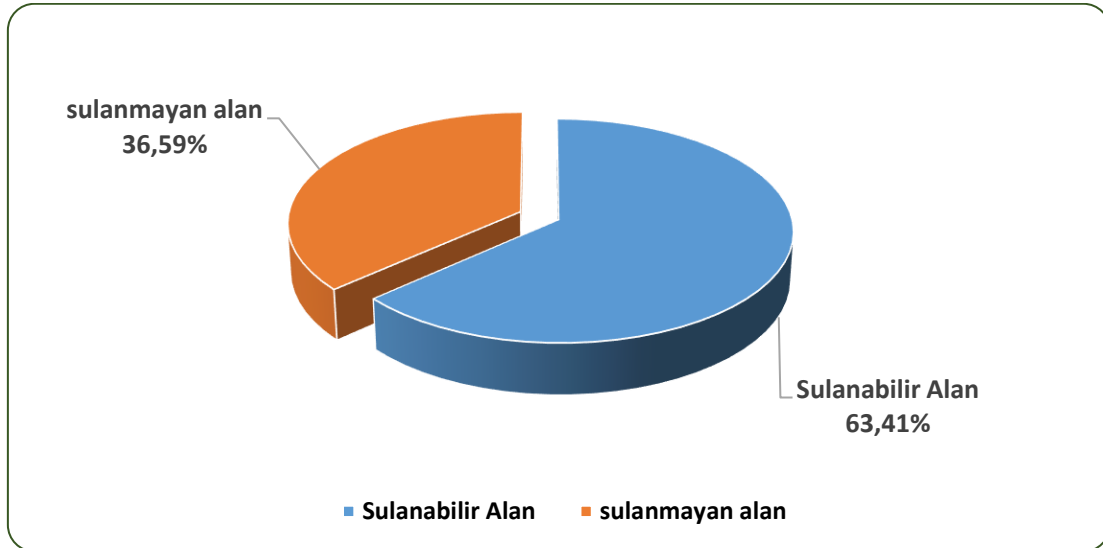
2050 yılına kadar içmesuyu ihtiyacının Bahçecik Barajından karşılanması için gerekli uygulama projeleri yapılacaktır.

Şiran da içme suyu çeşitli kaynaklardan sağlanmaktadır. Bunlar Koruluk Barajı, Topuk Suyu, Akbulak Deresi, Bilgili Mahallesi Kuyu Suyu'dur. Mevsimlere bağlı olarak değişen su miktarına göre kaynakların kullanım oranı değişmektedir.

Torul İlçesinde; içme suyu temini çit deresi ve soğuksu mevkiinde bulunan depolardan sağlanmaktadır. İlçemizin içme suyu kapasitesi ve potansiyeli yeterli olmaktadır.

B.5.2. Sulama

İlimiz 149.007 ha tarım alanının %63,41'i sulanabilir durumda iken, bu alanın %38,80'inde sulu tarım yapılmaktadır.

Grafik B.12 - Gümüşhane ili tarım arazilerinin sulu-kuru durumu (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü kayıtları, 2020)

Çizelge B.14 - Gümüşhane ili tarım arazilerinin sulu-kuru durumu (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü kayıtları, 2020)

Tarım Arazisi (Ha.)		149.007,00	%
Sulanabilir Alan (Ha.)		94.483,00	63,41
Sulanan Alan (Ha.)	İl Özel İdaresi	14.469,00	39,46
	DSİ	12.460,00	33,98
	Kooperatif	263,00	0,71
	Halk Sulaması	9.469,00	25,82
Toplam Sulanan (Ha.)		36.661,00	38,80

Tahsis Sahibi	Tahsis Amacı	İlçesi	Köyü	Su Kaynağı Adı	Su Kaynağı Türü	Su Kaynağı Kotu	Tahsis Edilen Su Miktarı (l/s)
RECEP KÜÇÜK	Sulama Suyu	Torul	Demirkapı	Derindere Kaynağı	Kaynak	1350	1.2
MURAT SAĞLAM	Sulama Suyu	Merkez	Çamlıköy	Çamlı Deresi	YüzeY Suyu	1600	2.102
ZÜLHAMİ ŞAHİN	Sulama Suyu	Köse	Bizgili	Hasanşeyh Deresi	YüzeY Suyu	1678	0.26
ÖMER FARUK KALAYCIOĞLU	Sulama Suyu	Torul		Torul Baraj Gölü	Doğal Göl	883	1.2
BAHRİ AKBULUT	Sulama Suyu	Merkez	İkisü Köyü	Korum Deresi	YüzeY Suyu	1030	
MÜRSEL ERYILMAZ	Sulama Suyu	Merkez	Gözeler Köyü	Gözeler Deresi	YüzeY Suyu	1650	
TRANS ANATOLIAN NATURAL GAS PIPELINE PROJECT	Sulama Suyu	Kelkit		Yakup Deresi	YüzeY Suyu	1500	0.4
TRANS ANATOLIAN NATURAL GAS PIPELINE PROJECT	Sulama Suyu	Kelkit		Balahor Deresi	YüzeY Suyu	1500	0.15
TRANS ANATOLIAN NATURAL GAS PIPELINE PROJECT	Sulama Suyu	Kelkit		Kom Deresi	YüzeY Suyu	1500	0.06

Çizelge B.15 - Sulama projeleri

DSİ Sulamaları		
Ön İnceleme Aşaması		200 ha %1
Kocapınar Göleti ve Sulaması		200 ha
Planlama Aşaması		2416 ha %6
Öğütlü Göleti ve Sulması		1500 ha
Çamlıköy Göleti ve Sulaması		110 ha
Dilekyolu Göleti ve Sulaması		95 ha
Yeniköy Göleti ve Sulaması		100 ha
Balıkli Göleti ve Sulaması		150 ha
Gülaçar Göleti ve Sulaması		130 ha
Boğazyayla Göleti ve Sulaması		70 ha
Kürtün Köyiçi Göleti ve Sulaması		75 ha
Torul Büyükçit Göleti ve Sulaması		57 ha
Kelkit Belenli Göleti ve Sulaması		68 ha
Şiran Babacan Göleti ve Sulaması		61 ha
Proje Aşaması	:	12 726 ha %35
Kelkit Söğütlü Göleti ve Sulaması		1586 ha
Tersun Göleti Sulaması		2356 ha
Kelkit Aydoğdu Göleti Sulaması		339 ha
Kelkit Ünlüpinar Göleti ve Sulaması		1234 ha
Kelkit Özlüce Göleti Sulaması		456 ha
Kelkit Bulak Göleti Sulaması		157 ha

Şiran Kırıntı Göleti Sulaması		457 ha	
Şiran Arıtaş Göleti Sulaması		135 ha	
Şiran Ceviz Göleti Sulaması		727 ha	
Şiran Akbulak Göleti Sulaması		369 ha	
Kelkit Ağılıköy Göleti Sulaması		113 ha	
Şiran Karatepe Göleti Sulaması		392 ha	
Şiran Yayla Göleti Sulaması		140 ha	
Şiran Yeşildağ Göleti Sulaması		140 ha	
Şiran Çevrepınar Göleti Sulaması		201 ha	
Şiran Çakırkaya Göleti Sulaması		275 ha	
Kelkit Gültepe Göleti Sulaması		136 ha	
Kelkit Deredolu Göleti Sulaması		213 ha	
Torul Altınpınar Göleti Sulaması		142 ha	
Köse Özbeyli Göleti ve Sulaması		214 ha	
Köse Örenşar Göleti Sulaması		911 ha	
Köse Subaşı Göleti Sulaması		156 ha	
Şiran Kozagaç Göleti Sulaması		166 ha	
Kelkit Güzyurdu Göleti Sulaması		232 ha	
Kelkit Bindal Göleti Sulaması		428 ha	
Şiran İncedere Göleti Sulaması		162 ha	
Şiran Konak Göleti Sulaması		68 ha	
Kelkit Sökmen Göleti Sulaması		156 ha	
Kelkit Çambaşı Göleti Sulaması		140 ha	
Şiran Babuş Göleti Sulaması		190 ha	
Köse Kayadibi Göleti Sulaması		187 ha	
Köse Salyazı-2 Göleti Sulaması		148 ha	
İnşa Halinde Olan	:	8725 ha	%24
Sadak Barajı Sulaması		5902 ha	
Aktutan Göleti Sulaması		205 ha	
Beydere Göleti ve Sulaması		255 ha	
Sütveren Göleti ve Sulaması		1280 ha	
Günbatur Göleti ve Sulaması		188 ha	
Güdüllü Göleti ve Sulaması		226 ha	
Bahçeli Göleti ve Sulaması		609 ha	
Kelkit Örenbel Göleti Sulaması İkmali		60 ha	
İşletmede Olan Bürük Su İşleri Projeleri		9471 ha	%26
Koruluk Barajı ve Sulaması		4074 ha	
Köse Barajı ve Sulaması		5079 ha	

Sadak Barajı Sulaması (Kısmi açılan)		318 ha	
İşletmede Olan Küçük Su İşleri Projeleri	:	2989 ha	%8
Salyazı Göleti ve Sulaması		242 ha	
Telme Göleti ve Sulaması		160 ha	
Kızlarkalesi Göleti ve Sulaması		260 ha	
Mine Sultan Göleti ve Sulaması		159 ha	
Aşağı Alıçlı Göleti ve Sulaması		102 ha	
Köse Yaylın Şehit Osman Yıldız Göleti ve Sulaması		569 ha	
Oylumdere Göleti ve Sulaması		394 ha	
Kabaktepe Göleti ve Sulaması		583 ha	
Örenbel Göleti ve Sulaması (Kısmi açılan)		160 ha	
Salyazı Kooperatifi (YAS)		360 ha	
İl toplamı	:	36 527 ha	% 100
Diğer sulamalar			
Topraksu Kooperatifleri Sulaması (YAS)		263 ha	
İl Özel İdaresi Sulamaları (gölet,yerüstü)		14 469 ha	
Halk Sulamaları		9 469 ha	
Diğer sulamalar toplamı	:	24 201 ha	% 100
İl genel sulamalar toplamı	:	60 728 ha	

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

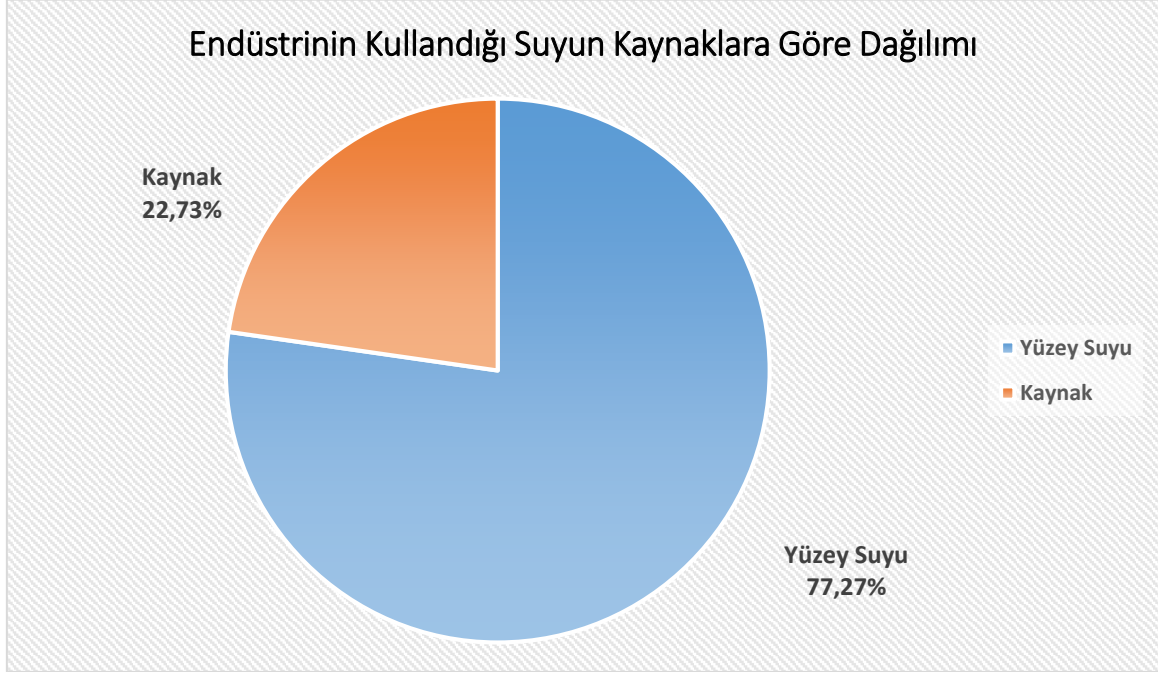
Konu hakkında ilgili kurumdan veri alınamamıştır.

B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Konu hakkında ilgili kurumdan veri alınamamıştır.

B.5.4. Endüstriyel Su Temini

Tahsis Sahibi	Tahsis Amacı	İlçesi	Köyü	Su Kaynağı Adı	Su Kaynağı Türü	Su Kaynağı Kotu	Tahsis Edilen Su Miktarı (l/s)
UFUK YILMAZ	Su Ürünleri Suyu	Torul	Gülaçar Köyü	Karagöl Dersi	Yüzey Suyu	1740	60
ŞEMSETTİN KELEŞ'İN GÜLAÇAR TARIMSAL KALKINMA KOOPERATİFİ'NE DEVRİ	Su Ürünleri Suyu	Torul		Karagöl Deresi	Yüzey Suyu	1676	130
RECEP KÜÇÜK	Sulama Suyu	Torul	Demirkapı	Derindere Kaynağı	Kaynak	1350	1.2
ÖZ İSLAMOĞLU MADEN BET. YAPI MAL. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	Endüstri Suyu	Merkez	Dumanlı Köyü	Yanbolu Deresi	Yüzey Suyu	980	0.43
ELİF AÇAR	Su Ürünleri Suyu	Merkez	Merkez	Yanbolu Deresi	Yüzey Suyu	1377	40
NUHOĞULLARI İNŞ. NAK. GIDA TİC. LTD.ŞTİ	Su Ürünleri Suyu	Şiran	Yukarı Kulaca	Çayırlar (Yayla) Deresi	Yüzey Suyu	1948	40
HÜSEYİN TAŞTAN	Su Ürünleri Suyu	Torul	Zigana Köyü	Soğuksu kaynağı	Yüzey Suyu	1490	1.2
YUSUF YALÇIN	Su Ürünleri Suyu	Şiran	Seydibaba Köyü	Gözeler Deresi	Yüzey Suyu	1226	12
YASİN KUŞ	Su Ürünleri Suyu	Merkez	Balıca Köyü	Balıca Deresi	Yüzey Suyu	1431	20
NESRİN KUMRU	Su Ürünleri Suyu	Merkez	Gümüşkaya	Büyük(Nivana) Deresi	Yüzey Suyu	1119	24
ENES USTA	Su Ürünleri Suyu	Kürtün	Yeşilköy	Güçükdere	Yüzey Suyu	1105	100
OGÜN HANCI	Su Ürünleri Suyu	Şiran		Hancıoğlu Kaynak Suyu	Kaynak	1648	
KARADAĞ LİMİTED ŞTİ (İSMAİL ERGÜN)	Su Ürünleri Suyu	Torul	Kocadal	Galis Deresi	Yüzey Suyu	1581	100
KARADAĞ LTD. ŞTİ (İSMAİL ERGÜN)	Su Ürünleri Suyu	Şiran	Kocadal	Galis Deresi	Yüzey Suyu	2110	16
TAŞKIN ENERJİ ÜRETİM TURİZM İTH. İMALAT TİC. LTD. ŞTİ.	Su Ürünleri Suyu	Torul	Kalecik	Gözeler Kaynağı	Kaynak	1315	80
KASIM ŞAHİN	Su Ürünleri Suyu	Kelkit	Çimenli Köyü	Balahor Deresi	Yüzey Suyu	1759	53
OGÜN HANCI	Su Ürünleri Suyu	Şiran	Akbulak	Hacıoğlu kaynak suyu	Kaynak	1648	
DÖNDÜ YILMAZER	Su Ürünleri Suyu	Torul	Altınpınar	Çit Deresi	Yüzey Suyu	960	40
TAŞKIN ENERJİ ÜRETİM TURİZM İTHALAT İMALAT TİC. LTD. ŞTİ.(MUSTAFA TAŞKIN DEVRİYLE)	Su Ürünleri Suyu	Torul	Kalecik	Harşit Çayı (Nivena Deresi)	Yüzey Suyu	1300	315
TAŞKIN ENERJİ ÜRETİM TURİZM İTH. İMALAT. TİC. LTD. ŞTİ.	Su Ürünleri Suyu	Torul	Kalecik	Nivana Deresi	Yüzey Suyu	1303	235
SAİT YÜZÜAK	Su Ürünleri Suyu	Torul	Gülaçar	Karagöl Deresi	Yüzey Suyu	1820	116
KORKMAZ KULOĞLU	Su Ürünleri Suyu	Kelkit	Babakonağı Köyü	Karapınar Deresi	Yüzey Suyu	1529	34
AHMET USTA	Su Ürünleri Suyu	Kürtün	Söğüteli Köyü	Söğüteli Deresi	Yüzey Suyu	1645	100
ŞEMSETTİN KELEŞ	Su Ürünleri Suyu	Merkez		Gözeler Kaynakları (5 adet kaynak suyu)	Kaynak	1775	17.5

Grafik B.13 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı (DSİ, 2021)

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Belirli bir yerde biriktirilen ya da kendiliğinden birikmiş olan suların belli bir potansiyel enerjisi vardır. Su biriktiği ya da biriktirildiği yerden daha alçak bir yere belirli bir hızda düşürülecek olursa ortaya bir kinetik enerji çıkar. Bu kinetik enerji türbin kanatlarında bir mekanik enerji oluşturur ve alternatörde dönme hareketi meydana getirir. Alternatörün hareket etmesiyle elektrik enerjisi elde edilmiş olur.

Çizelge B.16 - Gümüşhane ilindeki hidroelektrik amaçlı enerji projeleri

İşletmede olan	:	190,60 MW	520,30 GWh/yıl
1 TORUL BARAJI VE HES	:	105,60 MW	322,30 GWh/yıl
2 KÜRTÜN BARAJI VE HES	:	85,00 MW	198,00 GWh/yıl
6446 sayılı EPK hükümleri çerçevesinde yapılan projeler			
Planlama(SKHA-Fiz.) aşamasında olan projeler	:	45,25 MW	121,63 GWh/yıl
1 ALINYAYLA REG. VE HES	:	8,28 MW	21,10 GWh/yıl
2 KUZEV REG. VE HES	:	22,91 MW	73,90 GWh/yıl
3 ZAFER REG. VE HES	:	4,47 MW	10,30 GWh/yıl
4 DIRAĞA REG. VE HES	:	9,59 MW	16,33 GWh/yıl
Proje(Lisans) Aşamasında olan projeler	:	26,28 MW	81,08 GWh/yıl
1 DERYA II REG. VE HES	:	17,61 MW	47,44 GWh/yıl
2 SIFON REG. VE HES	:	2,87 MW	12,35 GWh/yıl
3 NATA REG. VE HES	:	5,80 MW	21,29 GWh/yıl
İnşaat Aşamasında olan projeler	:	10,60 MW	48,05 GWh/yıl
BERRAKSU REG. VE I-II HES	:	10,60 MW	48,05 GWh/yıl
İşletmede olan projeler	:	229,08 MW	654,06 GWh/yıl
1 ELMALI TAŞOBA REG. VE BÜYÜKDÜZ HES	:	68,17 MW	192,02 GWh/yıl
2 AKKÖY-I HES	:	103,50 MW	315,67 GWh/yıl
3 FINDIK REG. VE HES (Rev.)	:	11,25 MW	20,87 GWh/yıl
4 MOR-2 REG. VE HES	:	6,83 MW	16,97 GWh/yıl
5 KÖPRÜBAŞI REG. VE HES	:	11,84 MW	45,35 GWh/yıl
6 GÜZELOLUK HES	:	13,99 MW	32,07 GWh/yıl
7 DEĞİRMEN REG. VE HES-rev.	:	13,00 MW	26,85 GWh/yıl
8 AKKÖY 1 CANSUYU HES	:	0,5 MW	4,26 GWh/yıl
İl hidroelektrik enerji toplamı	:	501,80 MW	1 425,12 GWh/yıl

B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

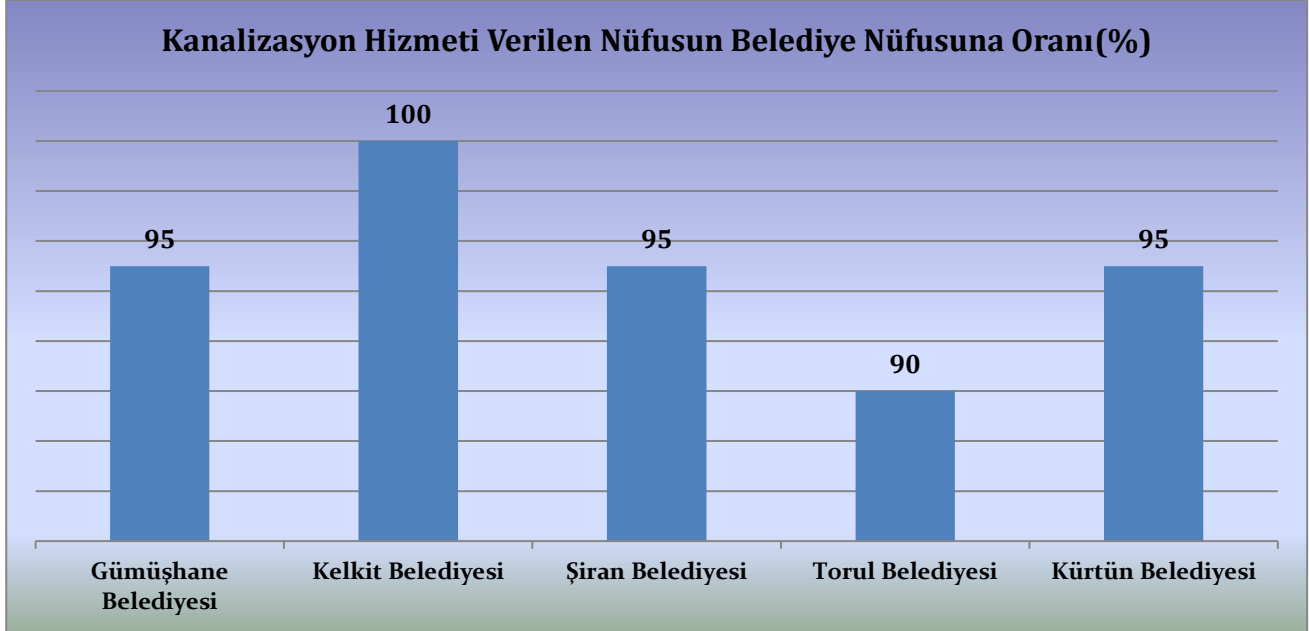
Gümüşhane Merkez İlçe genelinde rekreatiyonel (örneğin: park, bahçe sulaması, havuz suları vb) amaçlı kullanılan su kaynağımız şebeke ve keson kuyular üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Şiran, İlçe genelinde rekreatiyonel (örneğin: park, bahçe sulaması, havuz suları vb) amaçlı kullanılan su kaynağımız bulunmaktadır.

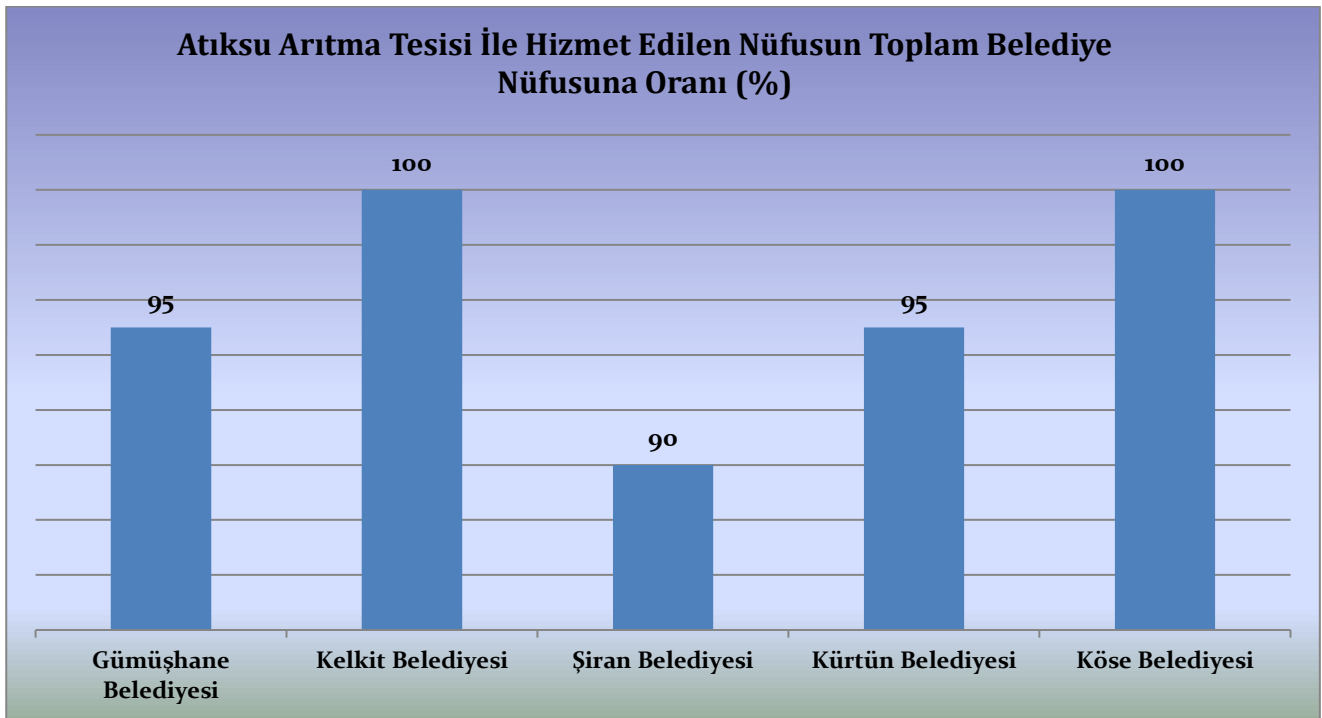
Torul Belediyesi; İlçemizde su havuzu bulunmamaktadır. Yeşil alanların (park) sulama işlemi genellikle itfaiyelerle çit deresi su kaynağından kullanılmaktadır.

B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Grafik B.14 - Gümüşhane ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı (Gümüşhane Belediyesi, Kelkit Belediyesi, Şiran Belediyesi, Torul Belediyesi, 2019)

Grafik B.15 – Gümüşhane ilinde atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı

(Gümüşhane Belediyesi, Kelkit Belediyesi, Şiran Belediyesi, Torul Belediyesi, Köse Belediyesi 2019)

Çizelge B.17 – Gümüşhane ilinde 2019 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Gümüşhane Belediyesi, Kelkit Belediyesi, Şiran Belediyesi, Torul Belediyesi, Köse Belediyesi, 2020)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/gün)	
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri								
İl Merkezi	Gümüşhane	X			X	X	X	5.970 m ³ /gün	Yok	0,045833	Harşit Deresi		51483	-
İlçeler	KELKİT	X				X		10.000	Yok	10	Özen deresi		39123	50
	ŞİRAN	X						2.450	Yok	0,027-0,035	Y:508950,869 X:4449091,122		19.874	0,074

*03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Çizelge B.18 – 2020 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu

(Gümüşhane OSB, 2021)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
GÜMÜŞHANE OSB	Faal	100	Yok	Paket Kesikli Sistem Arıtma (evsel)	0.046	Mevsimsel Akışlı Dere

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

Çizelge B.19 – 2020 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı

(Gümüşhane OSB, 2021)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT’si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisi	24	0
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi	1	1
Diğer		

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

Gümüşhane İlinde Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi bulunmamakla birlikte il genelinde oluşan evsel atıklar şartlar elverdiği ölçüde Bayburt İli Katı Atık Düzenli Depolama tesisine Gümüşhane Yerel Yönetimler Birliği tarafından sevk edilmektedir.

B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Atık su arıtma tesisinde arıtılan atık su harşit deresine deşarj edilmektedir. Atık su direk sulama amaçlı vs kullanılmamaktadır. Harşit deresinden sulama amaçlı faydalanmaktadır.

Çizelge B.20 – 2020 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu

(Kaynak, yıl)

ARITILDIKTAN SONRA BERTARAF EDİLEN ATIKSU DURUMU							
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)
36.500							36.500

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” kapsamında sadece 2019 yılında toplam 52 firmanın kaydı Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sisteminde bulunmaktadır.

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Veri elde edilememiştir.

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Bu konu hakkında veri bulunmamaktadır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.21 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2021)

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	1.065,90	149,007
Fosfor	938,25	
Potas	56,480	
TOPLAM	2.060,638	

Çizelge B.22 - Gümüşhane ilinde 2020 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2021)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Böceklerle mücadele	0,084	386,57
Herbisitler	Yabancı otlarla mücadele	0,665	384,2
Fungisitler	Hastalıklarla mücadele	2,655	114,4
Rodentisitler	Tarla faresi ile mücadele	0,003	318
Nematositler	---	---	---
Akarisitler	Akarlarla mücadele	0,00031	1,32
Kışlık ve Yazlık Yağlar	---	--	--
Diğer (Mollusisitler)	Salyangoz ve sümüklü böceklerle mücadele	0,045	0,9
TOPLAM		3,442	1205,39

Çizelge B.23 - Gümüşhane ilinde 2020 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları
(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)
---	---	---	---	---

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

Kurumlardan gelen yazılarda sonuç ve değerlendirme kısmı boş bırakıldığı için değerlendirme yapılamamaktadır.

Kaynaklar

DSİ
Gümüşhane Tarım ve Orman İl Müdürlüğü
Gümüşhane Belediyesi
Şiran Belediyesi

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

Şiran İlçesinden çıkan atıklar düzenli depolama yapılarak bertaraf edilmektedir. Atıklar belediye araçları ile günlük olarak Kelkit'te bulunan Aktarma Merkezine götürülmektedir. Buradan Bayburt ta bulunan düzenli depolama alanına taşınarak bertaraf edilmektedir.

Torul İlçesinde; yaz aylarında yaklaşık olarak aylık 255 ton kış aylarında ise aylık ortalama 300 ton atık oluşmaktadır. İlçemizde katı atıklar yerleşim alanlarında uzak bir alanda vahşi depolama yapılmaktaydı ancak atıklar İkisü mevkiinde bulunan katı atık aktarma istasyonu projesi tamamlandıktan sonra katı atıklar düzenli depolamaya gönderilmeye başlanmıştır.

Gümüşhane belediyesi olarak, üretilen belediye atık miktarı nüfus ile orantılı olarak günlük yaklaşık 45-50 ton arasında değişiklik göstermektedir. Bahse konu evsel atıklar Gümüşhane Yerel Yönetimler Birliğine bağlı Gümüşhane merkez katı atık transfer istasyonu üzerinden BAY-GÜ KAB kurumuna bağlı Bayburt İli Evsel Atık Düzenli Depolama Tesisine sevk edilmektedir. İlimizde evsel atık düzenli depolama tesisi bulunmamaktadır.

İlimizde evsel atık düzenli depolama tesisi bulunmadığından katı atık kompozisyonu bilinmemektedir.

Çizelge C.24 - Gümüşhane ilinde 2020 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(Gümüşhane Belediyesi, Kelkit Belediyesi, Şiran Belediyesi, Ünlüpınar Belediyesi 2021)

Büyükşehir/il/ilçe Belediye veya	Birliğin Adı Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Üretilen Katı Atık Miktarı (ton/gün)	Toplanan Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor? (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ))	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Yaz	Kış		Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama	Depo Gazından Enerji Üretimi
Ünlüpınar Belediyesi	Gümüşhane ve Bayburt İlleri Yerel Yönetimler Katı Atık Tesisleri Yapma ve İşletme Birliği	4.000	200	0,41	0,39	0,02	0,10	0,10	1 Kelkit	Birlik	Düzenli Depolama				
İl Geneli															

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

Büyükşehir/il/ilçe Belediye veya Birliğin Adı	Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama	
Kelkit		38000	25000	28	34	0.80	1.20							Bayburt iline
Kürtün	Gümüşhane-Bayburt Katı Atık Düzenli Depolama			5 ton	3 ton				B					B
Gümüşhane	Gümüşhane-Bayburt Katı Atık Düzenli Depolama	50000	41000	45	50	45	1	1,1	B	X				
Şiran	Gümüşhane-Bayburt Katı Atık Düzenli Depolama			6,5 ton	5 ton			-	B	B				
Köse	Gümüşhane-Bayburt Katı Atık Düzenli Depolama			4 ton	2 ton				B					
Ünlüpınar Belediyesi	Gümüşhane ve Bayburt İlleri Yerel Yönetimler Katı Atık Tesisleri Yapma ve İşletme Birliği	4.000	200	0,41	0,39	0,02								
İl Geneli														

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

Hafriyat toprağı inşaat ve yıkıntı atıklarının kontrolü yönetmeliğı kapsamında belediyenin depolama sahasında toplanmaktadır.

Çizelge C.25 – 2020 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi
(Kaynak, yıl)

Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi		Hafriyat Toprağı Yönetimi
			Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Düzenli Depolama Tesisi Sayısı	Döküm Sahası Sayısı
İl Geneli (Toplam)					

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

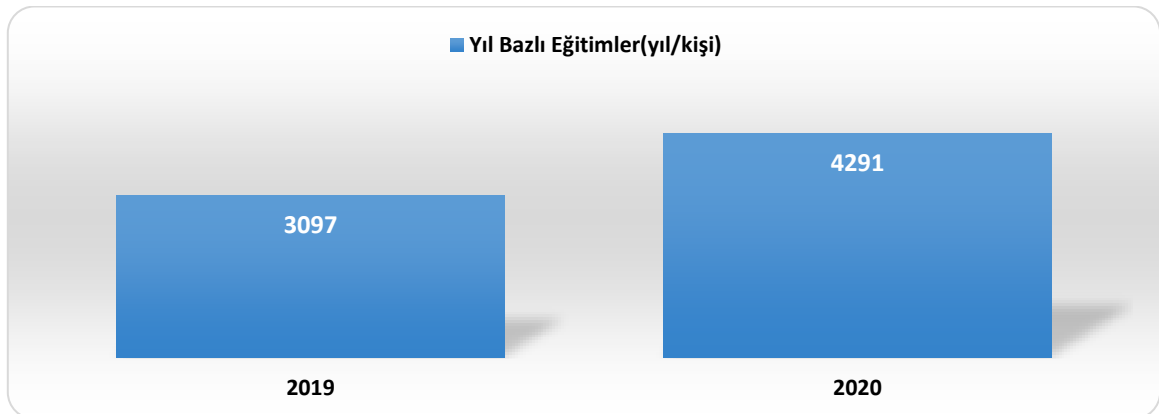
Sıfır Atık Yönetimi kapsamında 2020 yılında 1.000 m² alanda “Ambalaj Atığı Toplama ve Ayırma Tesisi” kurularak “İl Müdürlüğü Uygunluk Yazısı” verilmiştir. Tesis Mayıs ayı içerisinde faaliyetine başlamıştır.

C.3.1. Eğitimler

İlde toplam 119 faaliyet 4.291 kişiye sıfır atık yönetimi kapsamında eğitim verilmiştir.

Çizelge C.26 – 2020 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler
(Gümüşhane ÇŞİM,2020)

Hedef Kitle	Düzenlenen Eğitim Sayısı	Eğitim Verilen Kişi Sayısı
Kurum Temsilcileri	3	154
Öğrenci	17	1.662
Personel	97	2.461
Vatandaş	2	14

Grafik C.16 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı
(Gümüşhane ÇŞİM, 2021)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

İldeki Atık Getirme Merkezi bulunmamaktadır.

Çizelge C.27 – 2020 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

Atık Getirme Merkezi (AGM)	Belediye/AVM/OSB/Üniversite/Site/havaalanı	İlçesi	Toplanan Atık Türü Sayısı	Toplanan Atık Grupları
1. Sınıf AGM	Gümüşhane Belediyesi	Merkez	-	
2. Sınıf AGM	.... AVM			
3. Sınıf AGM	....OSB, Üniversite, Site, havaalanı			
Mobil Atık Getirme Merkezi	Gümüşhane Belediyesi	Merkez	10	

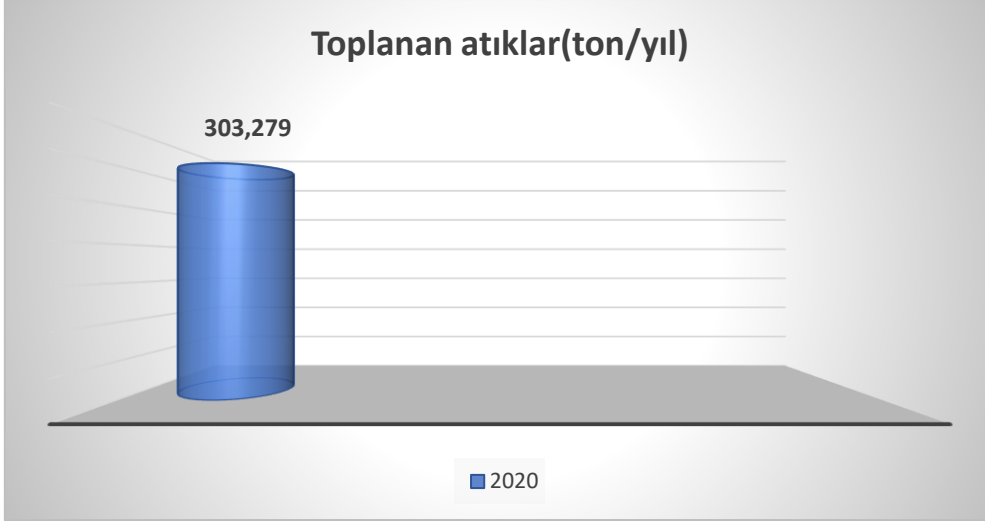
C.3.3. Atık Miktarları

İlde toplanan atık miktarlarına göre ilişkin bilgiler Çizelge C.28’de verilmiştir.

Çizelge C.28 – 2020 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

	Toplanan Atık Miktarı (Ton)
Kağıt, karton (15 01 01, 15 01 05, 20 01 01)	222,53
Plastik (15 01 02, 15 01 05, 17 02 03, 20 01 39)	29,12
Metal (15 01 04, 17 04 07, 20 01 40)	29,34
Cam (15 01 07, 17 02 02, 20 01 02)	4,43
Ahşap (15 01 03, 17 02 01, 20 01 38)	4,01
Tekstil (15 01 09, 20 01 10, 20 01 11)	-
Pil(16 06 01*)	-
Akü (16 06 02*, 16 06 03*, 16 06 04, 16 06 05, 20 01 33*, 20 01 34)	0,024
Toner-Kartuş (08 03 17*, 20 01 27*)	0,014
Aydınlatma (20 01 21*)	0,01
Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (20 01 23*, 20 01 35*, 20 01 36, 16 02 13*, 16 02 14*, 09 01 10, 09 01 11, 09 01 12)	0,501
İlaçlar (20 01 31*, 18 01 08*, 18 02 07*, 20 01 32)	-
Bitkisel atık yağ (20 01 25, 20 01 26*)	0,775
Hacimli atıklar (20 03 07)	-
Araç bakım/onarım(16 01 03, 16 01 07*)	-
Tehlikeli atık (20 01 13*, 20 01 14*, 20 01 15*, 20 01 17*, 20 01 19*, 20 01 27*, 20 01 29*, 20 01 37*)	2,125
Organik atık	0,23
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)	10,17
TOPLAM	303,279

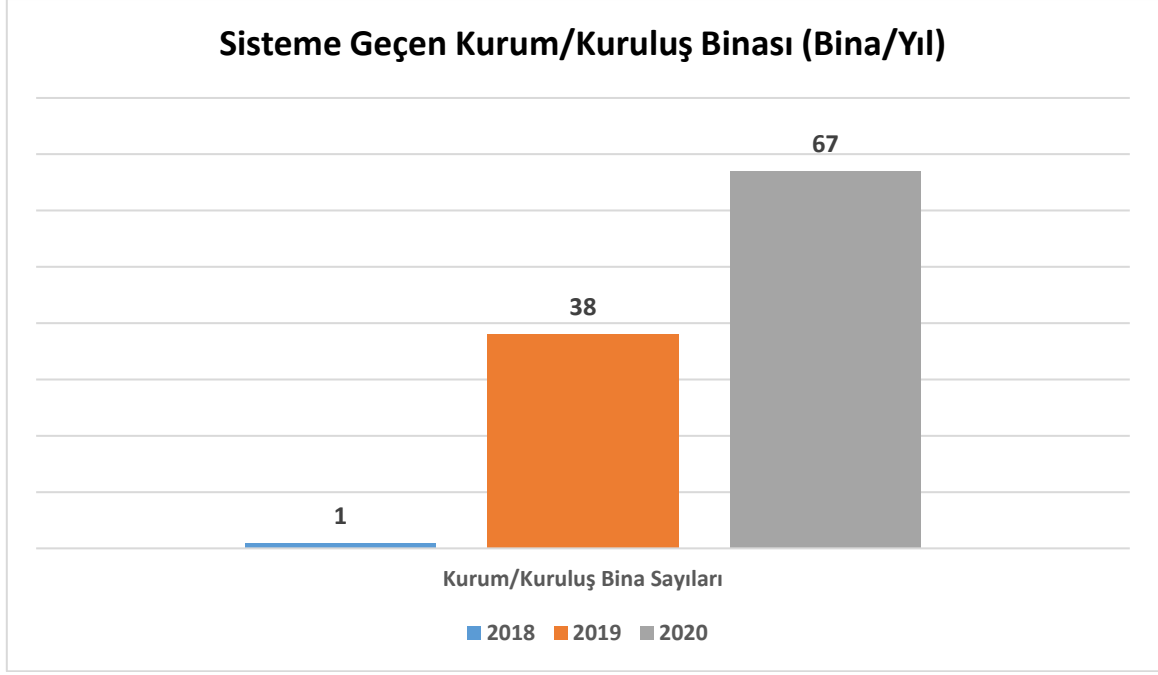

Grafik C.17 – Yıllar bazında Gümüşhane ilinde sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı
(ÇŞİM, 2021)

C.3.4. Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

Çizelge C.29 – 2020 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluş sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

Kurum Türü	Toplam Kurum Sayı	Sisteme Geçen Kurum Sayısı
300 Ve Üzeri Konuta Sahip Siteler	1	-
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisi	21	10
Alışveriş Merkezi	-	-
Belediye	14	2
ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	8	4
ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	15	1
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	1	1
Eğitim Kurumu ve Yurtlar	228	14
Havalimanı	-	-
İl Özel İdaresi	1	-
İş merkezi ve Ticari Plaza	-	-
Kamu Kurum ve Kuruluşu	47	30
Konaklama İşletmeleri	21	1
Liman	-	-
Organize Sanayi Bölgesi	1	1
Sağlık Kuruluşu	23	6
Tren ve Otobüs Terminali	4	-
Zincir Marketler	4	15

Grafik C.18 – Yıllar itibariyle Gümüşhane ilinde sıfır atık sistemine geçen kurum/kuruluş binası sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

C.3.5. Ekipman

Çizelge C.30 – 2020 yılı itibariyle Gümüşhane ilinde sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

Kurumlardaki Kumbara Sayısı	Kurumlardaki Konteyner Sayısı	Belediye Genelindeki Konteyner Sayısı
146	37	3

C.3.6. Kompost

İlimizde Kompost üretimi olmamaktadır.

Çizelge C.31 – 2020 yılı itibariyle Gümüşhane ilinde sıfır atık yönetimi kapsamında kompost üretimi bilgileri
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

	Kompost Tesisi Sayısı	Toplam Kapasitesi	Yıllık Üretilen Kompost Miktarı (kg)
Belediye Geneli			
Kurum/Kuruluşlar			

C.3.7. Sıfır Atık Belgesi

Çizelge C.32 – Gümüşhane ilinde Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi almış kurum türlerine ilişkin bilgiler

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

Kurum Türü	Sıfır atık sisteminde faaliyet sayısı	Sıfır Atık Belgesi alan sayısı
300 Ve Üzeri Konuta Sahip Siteler	1	-
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisi	15	10
Alışveriş Merkezi	-	-
Belediye	6	2
ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	4	4
ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	2	1
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2	1
Eğitim Kurumu ve Yurtlar	50	14
Havalimanı	-	-
İl Özel İdaresi	1	-
İş merkezi ve Ticari Plaza	-	-
Kamu Kurum ve Kuruluşu	46	30
Konaklama İşletmeleri	2	1
Liman	-	-
Organize Sanayi Bölgesi	1	1
Sağlık Kuruluşu	7	6
Tren ve Otobüs Terminali	-	-
Zincir Marketler	47	15

C.4. Ambalaj Atıkları

Ambalaj atıklarının kontrolü yönetmeliği kapsamında belediye evsel atıklardan ayırmadan düzensiz depolama sahasında depolanmaktadır. İstatiksel sonuçlar bulunmamaktadır.

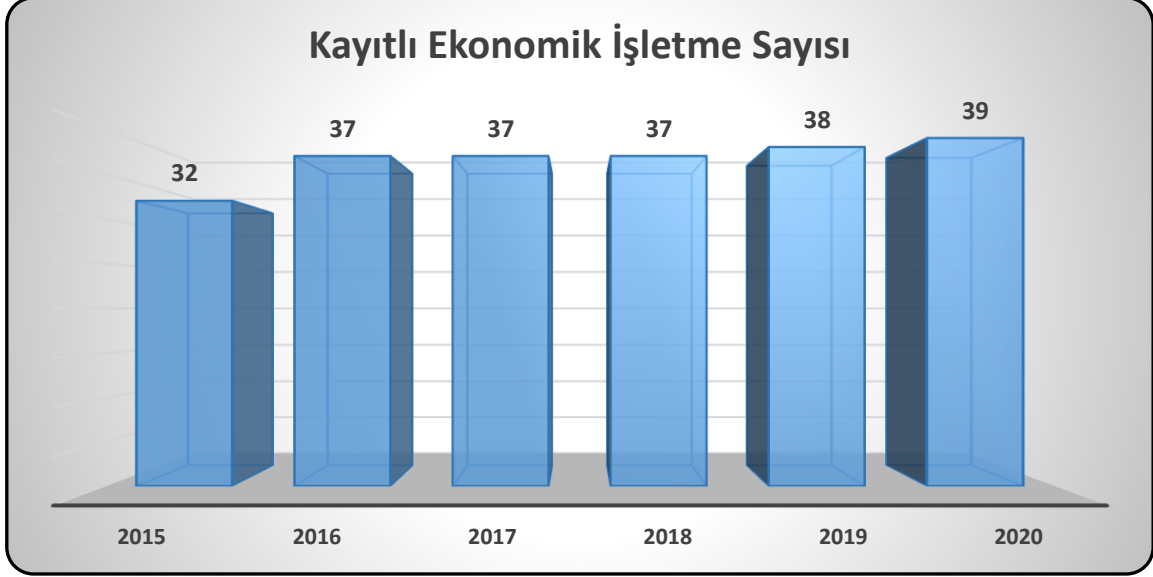
Çizelge C.33 – Gümüşhane ilinde 2019 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları (Ambalaj Bilgi Sistemi, 2021)

Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı	Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	-	-
Metal	-	-
Kompozit	-	-
Kağıt Karton	-	-
Cam	-	-
Ahşap	-	-
Karışık	-	-
Toplam	-	-

Ambalaj Bilgi Sistemi bakımında olduğundan veri elde edilememiştir.

Çizelge C.34 - 2020 yılında Gümüşhane ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2021)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	1
Ambalaj Üreticisi Sayısı	38
Tedarikçi Sayısı	-

Grafik C.15 – Yıl bazında Gümüşhane ilinde kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2021)

Çizelge C.35 - 2020 yılında Gümüşhane ilinde kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı

(Gümüşhane ÇŞİM, 2021)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
1	1	0	0

Çizelge C.36 - 2020 yılında Gümüşhane ilinde ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(Gümüşhane ÇŞİM, 2021)

Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisi (GKT) Sayısı Toplam	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt-Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
0	0	0	0	0	0	0	0

Çizelge C.37 – 2020 yılında Gümüşhane ilinde Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı durumu

(Kaynak, yıl)

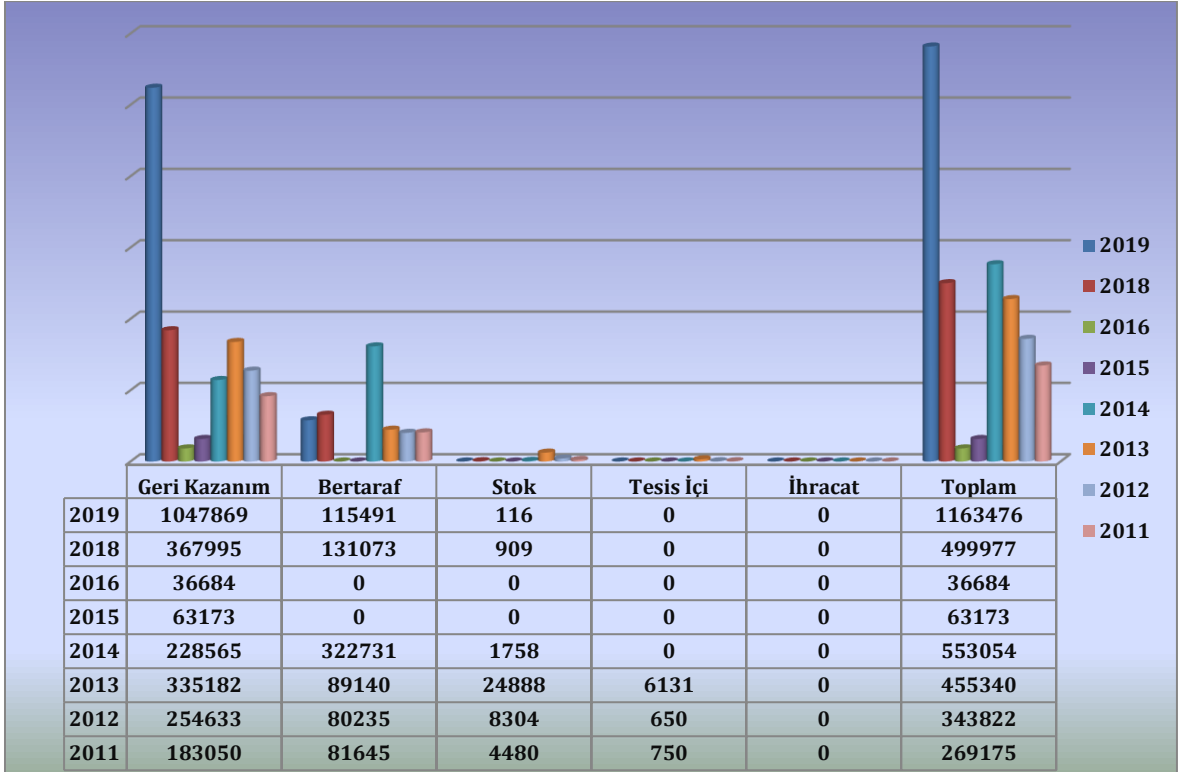
Belediye Adı	Nüfusu	AAYP Durumu (Var-Yok)	AAYP Onay Tarihi	AAYP'ye Dahil Olan TAT Firmaları	AAYP'ye Dahil Olan Yetkilendirilmiş Kuruluşlar

Çizelge C.38 - 2020 yılında Gümüşhane ilinde Atık Getirme Merkezleri ile ilgili durum

(Kaynak, yıl)

Atık Getirme Merkezi (AGM)	Sahibi	Kurucu Türü (Belediye-AVM-OSB-Havalimanı-Satış Noktası vd.)	Adresi	İzin/Onay tarihi	Atık Grupları
1. Sınıf AGM					
2. Sınıf AGM					
3. Sınıf AGM					

C.5. Tehlikeli Atıklar

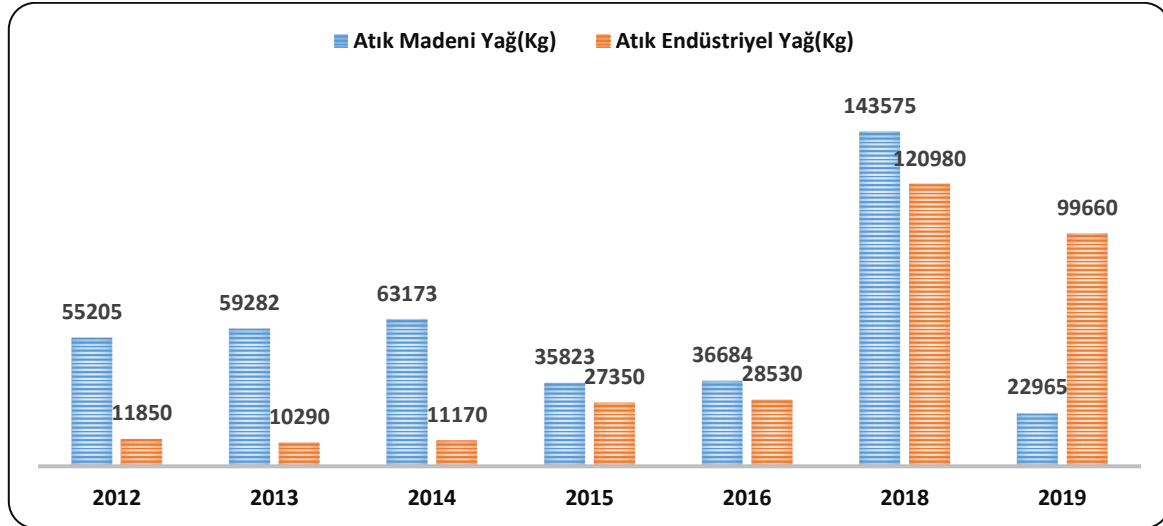

Grafik C.19 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi (Atık Yönetim Uygulaması, 2021)

Çizelge C.39 – Gümüşhane ilinde 2019 yılında atık işleme ve miktarı

(Atık Yönetim Uygulaması, 2021)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ KODU (R/D)	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	41.416
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	136.098
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	15.420
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	819.860
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	34.925

C.6. Atık Madeni Yağlar**Grafik C.20 – Yıllar itibariyle Gümüşhane ilinde atık madeni yağ toplama miktarları &***
(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

& Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilmektedir.

Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*

Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*, 13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

Çizelge C.40 – Gümüşhane ilinde 2020 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları

(Atık Yönetim Uygulaması, 2020)

Geri kazanım* (ton)	Nihai bertaraf (ton)	İhracat (ton)	Stok (ton)	Atık Minimizasyonu (Tesis İçi) (ton)
102.965	19.660	0	0	0

*Ek yakıt olarak kullanım dahildir

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge C.41 – Yıllar itibariyle Gümüşhane ilinde toplanan atık akü ve pil miktarı (kg)*
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2021)

2014	2015	2016	2017	2018	2019
100	7720	6455	9828	7904	23.130

*Atık kodları:

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

Çizelge C.42 – Gümüşhane ilinde 2020 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesis&		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)&&		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi	
Sayısı	Kapasitesi (ton)	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)
0	-	3,980	-	-	-

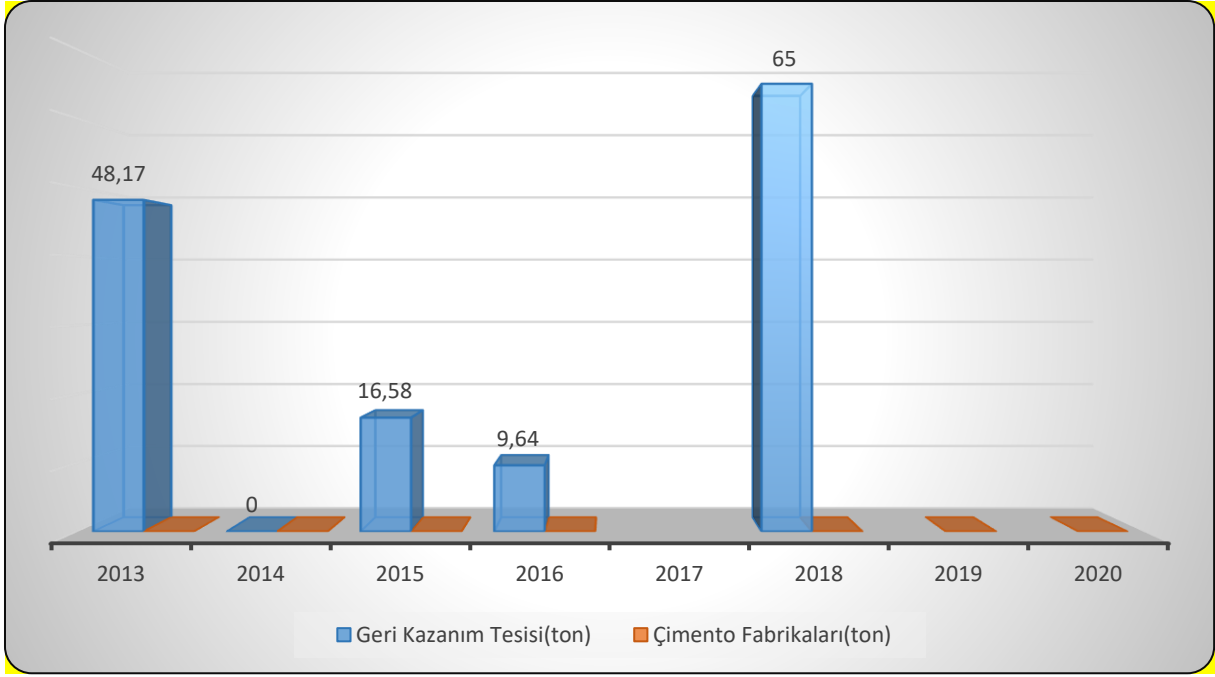
C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

Çizelge C.43 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
					-

Grafik C.21 – Yıllar itibariyle Gümüşhane ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

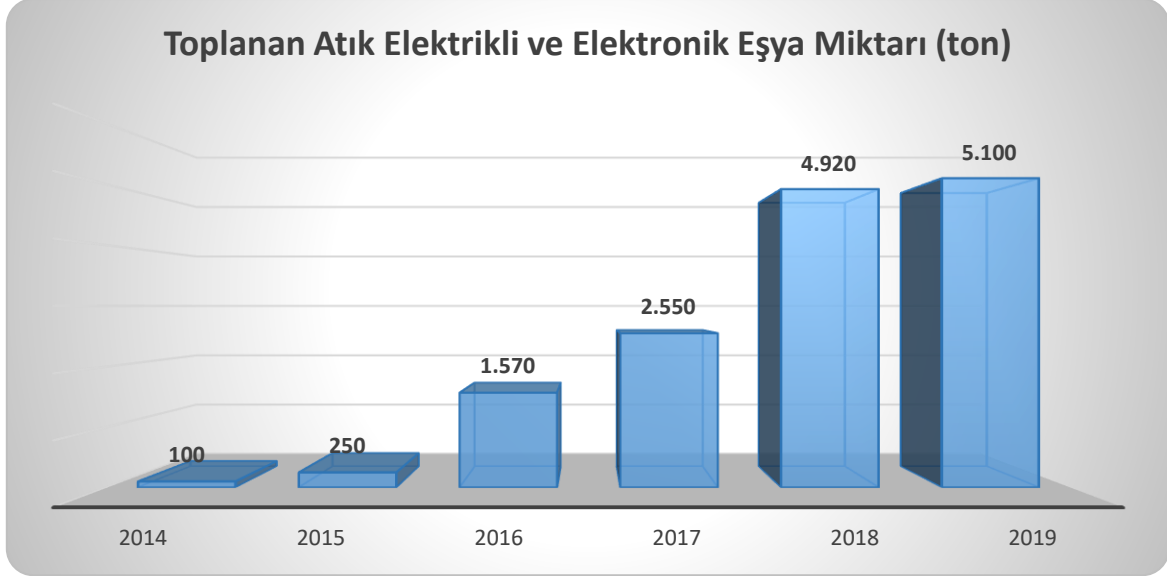
Çizelge C.44 – 2014-2020 yılları itibariyle Gümüşhane ilinde geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Geri Kazanım Tesisi		16,580	9,640		65		
AYT Tesisi							

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (emplantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

Grafik C.22 - Gümüşhane ilinde yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton)
(Gümüşhane ÇŞİM,2021)

İlimizde AEEE işleyen tesis bulunmamaktadır.

Çizelge C.45 – Gümüşhane ilinde 2020 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Gümüşhane ÇŞİM,2021)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE'nin Toplandığı Getirme Merkezleri Sayısı	AEEE'lerin Toplandığı Aktarma Merkezleri Sayısı	Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
-	-	-	-	-

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

Çizelge C.46 - Gümüşhane ilinde 2020 yılı hurdaya ayrılan araç sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

Oluşturulan ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
-	-	-	-

C.12. Tehlikesiz Atıklar

“Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik” 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile atıkların oluşumlarından bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetimlerinin sağlanmasına yönelik genel esaslar belirlenmiştir. Aynı zamanda Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile Avrupa Birliği mevzuatının ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması sağlanmıştır.

Yönetmelikte “atık”, “üretici”, “sahip”, “yönetim”, “toplama”, “bertaraf” ve “geri kazanım” tanımları yapılmakta, atık yönetimi ilkeleri sıralanmakta, geri kazanım ve bertaraf faaliyetlerini yapan işletmeler için lisans ve kayıt tutma zorunluluğu getirilmekte, atık yönetim maliyetinin finansmanı ile ilgili hükümlere yer verilmektedir. Ayrıca atık kategorileri, atık bertaraf ve geri kazanım faaliyetleri ile 839 atık türü liste olarak verilmiştir.

Söz konusu 839 atık türünden 434 tanesi tehlikesiz atık özelliğindedir. Bu atıklardan tehlikeli atıklar, ambalaj ve evsel atıklar gibi atık türlerinin yönetimine ilişkin usul ve esaslar ilgili Yönetmeliklerle belirlenmiştir. Ancak, üretimden kaynaklanan bazı tehlikesiz atıkların yönetimi boşlukta kalmıştır. Bu aşamada bazı tehlikesiz atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden geri kazanım faaliyetlerinin yönetilebilmesi amacıyla Bakanlığımızca “Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği” hazırlanmış ve 17 Haziran 2011 tarih ve 27967 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tehlikesiz atıkların düzenli depolama faaliyetleri, 26 Mart 2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik” kapsamında yürütülmektedir. Yönetmeliğin Ek-2 kapsamında yapılan analiz sonuçlarına göre atıklar, I. Sınıf, II. Sınıf ya da III. Sınıfı Düzenli Depolama Sahalarında bertarafı sağlanmaktadır.

Türkiye’de tehlikesiz atık statüsünde olan ve miktar olarak oldukça fazla olan demir çelik sektöründen kaynaklanan, cüruf atıkları; Termik santrallerden kaynaklanan, kül atıkları ve daha çok biyolojik arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurları bu atık grubunda değerlendirilmektedir.

Çizelge C.47 – Gümüşhane ilinde 2019 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri *

(Atık Yönetim Uygulaması, 2021)

Atık İşleme Yöntemi Kodu	Atık İşleme Yöntemi	Toplam (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	15.850
R12	Atıkların R1 ila R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	520.950
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	135.678

Atık Yönetim Uygulamasında 2020 yılı atık istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2019’u içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Resmi İstatistikler - Atık İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

İlimizde demir çelik sektörü mevcut değildir.

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde termik santral bulunmamaktadır.

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

İlimizde Gümüşhane Belediyesine ait Gümüşhane Belediyesine atıksu arıtma tesisinden 2020 yılında 500 ton/yıl çamur oluşmuş olup kuru madde oranı %65, stabilizasyon yöntemi anaerobik, susuzlaştırma yöntemi dekantördür.

Şiran Belediyesine ait Şiran Belediyesine Atıksu arıtma tesisinden 2020 yılında 29 ton/yıl çamur oluşmuş olup kuru madde oranı %30, susuzlaştırma yöntemi dekantördür.

C.13. Tıbbi Atıklar

İlimizde 2021 yılı itibariyle Gümüşhane ve İlçe Belediyeleri, sağlık kuruluşlarından kaynaklı tıbbi atıkların toplanması, taşınması, geçici depolanması ve bertaraf edilmesi işlemleri için Erzincan Tıbbi Atık San. Tic. Ltd. Şirketi ile anlaşmıştır.

Çizelge C.48 – 2020 yılında Gümüşhane ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı (ÇŞİM, 2021)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel (araç sayısı)	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
Gümüşhane	X		1		98,963		X		X	Erzincan
Kelkit	X		1		26,348		X		X	Erzincan
Kürtün	X		1		5,366		X		X	Erzincan
Köse	X		1		2,382		X		X	Erzincan
Torul	X		1		1,986		X		X	Erzincan
Şiran	X		1		10,088		X		X	Erzincan

*Tıbbi atık taşıma aracı sayısı "adet" olarak belirtilecektir.

Çizelge C.49 - Gümüşhane ilinde yıllara göre tıbbi atık miktarı

(ÇŞİM, 2021)

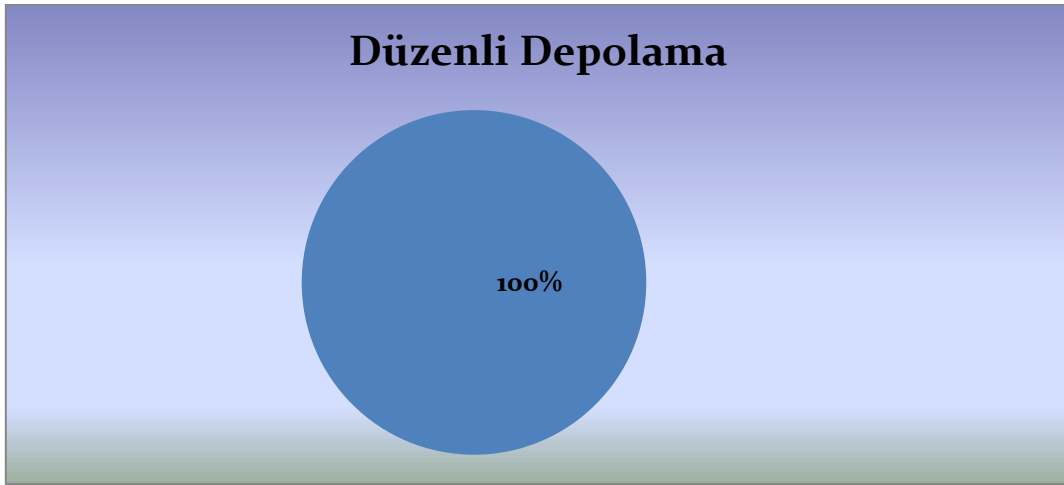
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	89,955	111,319	97,376	93,786	83,974	91,776	145,133

C.14. Maden Atıkları

Çizelge C.50 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

Tesis Adı	İşlenen Cevherin Adı	Atık Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi	Depolama sınıfı
Koza Altın İşletmeleri A.Ş.	Altın-Gümüş	715,296	Düzenli Depolama	2.Sınıf
Gümüştaş Madencilik ve Tic. A.Ş.	Kurşun-Çinko-Bakır	130,480	Düzenli Depolama	2.Sınıf

Grafik C.23 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı
(ÇŞİM, 2021)

	Maden Atık Depolama Tesisleri (Atık Barajı, Yığın Liçi, Asit Üreten Pasa Depolama Alanı) Sayısı	İnert Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı	Kapatılmış ve Rehabilit Edilmiş Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı (Atık Barajı, Yığın Liçi (Özütlemesi), Pasa Depolama Alanı)	Terkedilmiş Maden Atık Depolama Sahaları Sayısı (Atık Barajı, Pasa Depolama Alanı)
2020	3	-	-	-

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Ambalaj Atıkları Kontrolü Yönetmeliği kapsamında ilimizde piyasaya sürülen ve geri kazanılan ambalaj atıkları miktarları belgelendirilmektedir.

Çizelge C.51 – 2020 yılı itibariyle Gümüşhane ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı (ÇŞİM, 2021)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	0
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	0
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	0
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	0

Kaynaklar

Gümüşhane Belediyesi

Şiran Belediyesi

Torul Belediyesi

Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Atık Yönetim Uygulaması

Ambalaj bilgi Sistemi

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerini yapmakla yükümlüdür. Yönetmelik eklerinde yapılan değişiklik neticesinde 19/7/2018 tarihinde BEKRA 3 devreye alınmıştır.

Gümüşhane ilinde 2019 yılında, BEKRA 3 bildirimlerine göre kuruluş sayıları ve kategorileri Çizelge Ç.52’de yer almaktadır.

Çizelge C.52 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(Gümüşhane ÇŞİM, 2021)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	1
Üst Seviye	3
TOPLAM	4

Gümüşhane ilinde 2020 yılında yapılan çevre denetimlerinde BEKRA 3 bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları Çizelge Ç.53’de yer almaktadır.

Çizelge C.53 – Gümüşhane ilinde 2020 yılında BEKRA 3 bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları
(Gümüşhane ÇŞİM, 2021)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	-
Üst Seviye	-
Kapsam Dışı	-
TOPLAM	-

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar
BEKRA Bildirim Sistemi

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Gümüşhane ili nemli ve ılık Doğu Karadeniz ile yüksek ve kurak Doğu Anadolu iklim kuşağında bulunduğundan farklı bitki topluluklarının gelişmesine ortam hazırlamıştır. İl sınırları içerisinde bulunan ormanlar ve ağaç türleri yayılış bakımından farklılık arz etmektedir. Harşit havzasında birçok bitki türü yaygın olarak bulunmaktadır. En belirgin türler sahile yakın nemi bulunan bölgelerde orman gülü, defne, ayı üzümü, şimşir ve böğürtlendir. Kürtün ilçesinde hâkim ağaç türü ladin ve kayın olmakla birlikte sarıçam, göknar, meşe, kestane, kızılbaş, gürgen ve titrek kavağa da rastlanmaktadır. Torul ilçesinde hâkim ağaç türü sarıçam olmakla birlikte yukarıda sayılan ağaç türlerine de rastlanmaktadır. Şiran, Kelkit ve Köse ilçelerinde bitki çeşitliliği azalmakla birlikte yine de geniş sarıçam ve meşe türleri mevcut ormanlık alanlarda hâkim ağaç türlerini oluşturmaktadır.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından “Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi” ile ülke genelinde biyolojik çeşitlilik çalışmaları başlamıştır. Bu proje ile “Gümüşhane İlinin Karasal ve İç Su Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme İşleri” kapsamında gerekli bütün arazi ve literatür çalışmaları tamamlanmış, Gümüşhane İlinin bütün flora ve fauna zenginliği ortaya koyulmuştur. Bu proje kapsamında yapılan literatür ve arazi çalışmaları sonucunda Gümüşhane İlinde 2569 bitki taksonu tespit edilmiştir. Literatür taramasında 1.863 tür belirlenmiş olup bunlardan 1.627 tanesi arazi çalışmalarında da gözlemlenmiştir. Gümüşhane ilinde tespit edilen türlerden 706 tanesi, il için yeni kayıttır. Gümüşhane’de saptanan toplam endemik sayısı 326 olup, bu endemiklerin 187 tanesi LC kategorisinde yer almakta ve koruma gerektirmemektedir. Toplam 326 endemik taksondan 6 tanesi lokal endemiktir. Endemik ve ender taksonlardan IUCN’e göre 4 tanesi Kritik Tehlikede (CR), 19 tanesi Tehlikede (EN), 27 tanesi Zarar Görebilir (VU), 19 tanesi Tehlike Altına Girebilir (NT), 5 tanesi Az Tehdit Altında (LR) kategorilerinde yer alırken 10 tanesinin durumu bugüne kadar açıklığa kavuşturulmamış olmasına (DD) karşılık bunlar üzerinde çalışmalar devam etmektedir.

Endemizm oranı incelendiğinde, ilde flora açısından bu oranın % 12,7 olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge D.54 - Gümüşhane ili flora türleri

Sıra No	Latince Adı	Türkçe Adı	IUCN	Endemik
1	<i>Abies nordmanniana nordmanniana</i>	Doğu Karadeniz köknarı	NE	-
2	<i>Acantholimon acerosum</i>	Pişikkeveni	NE	-
3	<i>Acantholimon armenum armenum</i>	kurre diken	NE	-
4	<i>Acantholimon caesareum</i>	Köslü keveni	LC	Endemik
5	<i>Acantholimon calvertii</i>	Keşiş kardiken	LC	-
6	<i>Acantholimon caryophyllaceum</i>	kirpidiken	NE	-
7	<i>Acantholimon hypochaerum</i>	Domuz kardiken	NT	Endemik
8	<i>Acantholimon kotschy</i>	Tespah kardiken	VU	Endemik
9	<i>Acantholimon puberulum</i>	Çoban yastığı	NE	-
10	<i>Acantholimon ulicinum</i>	Kardiken	NE	-
11	<i>Acantholimon venustum venustum</i>	Kıvalı kirpiotu	NE	-
12	<i>Acanthus dioscoridis dioscoridis</i>	Lokman Ayıpençesi	NE	-
13	<i>Acanthus spinosus</i>	sivri ayıpençesi	NE	-
14	<i>Acer campestre leiocarpum</i>	ova akçaağacı	NE	-
15	<i>Acer campestre campestre</i>	ova akçaağacı	NE	-
16	<i>Acer cappadocicum</i>	Beşparmak ağacı	NE	-
17	<i>Acer heldreichii trautvetteri</i>	balkan akçaağacı	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

18	<i>Acer hyrcanum hyrcanum</i>	Taraklıkağacı	NE	-
19	<i>Acer platanoides</i>	çınar akçaağacı	NE	-
20	<i>Achillea arabica</i>	hanzabel	NE	-
21	<i>Achillea biserrata</i>	aksırıkotu	NE	-
22	<i>Achillea kotschyi kotschyi</i>	Ayvadana	NE	-
23	<i>Achillea magnifica</i>	Karcıvanı	NT	Endemik
24	<i>Achillea millefolium millefolium</i>	civanperçemi	NE	-
25	<i>Achillea santolinoides wilhelmsii</i>	kardaşkınası	NE	-
26	<i>Achillea schischkinii</i>	Deli civanperçemi	LC	Endemik
27	<i>Achillea setacea</i>	ayvabala	NE	-
28	<i>Achillea sintenisii</i>	Kuruçay perçemi	LC	Endemik
29	<i>Achillea sipikorensis</i>	Sipikor perçemi	LC	Endemik
30	<i>Achillea teretifolia</i>	Beyaz civanperçemi	LC	Endemik
31	<i>Achillea vermicularis</i>	püşan	NE	-
32	<i>Aconitum nasutum</i>	boğanotu	NE	-
33	<i>Aconitum orientale</i>	kurtboğan	NE	-
34	<i>Actaea spicata</i>	domuzüzümü	NE	-
35	<i>Adiantum capillus-veneris</i>	baldırkara	NE	-
36	<i>Adonis aestivalis aestivalis</i>	Kanavcıotu	NE	-
37	<i>Adonis annua</i>	kanavcıotu	NE	-
38	<i>Adonis cyllenea paryadrica</i>	Horozgülü	DD	Endemik
39	<i>Adonis ericalycina</i>	kızıl kandamlası	NE	-
40	<i>Adonis flammea</i>	cinlâlesi	NE	-
41	<i>Aegilops geniculata</i>	konbaş	NE	-
42	<i>Aegilops triuncialis triuncialis</i>	üçkılçık	NE	-
43	<i>Aegonychon purpurocaeruleum</i>	göktaşkesen	NE	-
44	<i>Aegopodium podagraria</i>	keçiyayağı	NE	-
45	<i>Aethionema arabicum</i>	arap taşçantası	NE	-
46	<i>Aethionema armenum</i>	taşçantası	NE	-
47	<i>Aethionema caespitosum</i>	Demet kayagülü	NT	Endemik
48	<i>Aethionema cordatum</i>	kalpçantası	NE	-
49	<i>Aethionema eunomioides</i>	Kayagülü	LC	Endemik
50	<i>Aethionema grandiflorum sintenisii</i>	koca kayagülü	EN	Endemik
51	<i>Aethionema grandiflorum</i>	koca kayagülü	NE	-
52	<i>Aethionema iberideum</i>	ak kayagülü	NE	-
53	<i>Aethionema membranaceum</i>	etekli kayagülü	NE	-
54	<i>Aethionema oppositifolium</i>	bodur kayagülü	NE	-
55	<i>Aethionema schistosum</i>	Göksun Kayagülü	LC	Endemik
56	<i>Aethionema speciosum speciosum</i>	Som kayagülü	NE	-
57	<i>Aethusa cynapium</i>	it kişnişi	NE	-
58	<i>Agrimonia eupatoria</i>	fitikotu	NE	-
59	<i>Agropyron cristatum incanum</i>	otlak ayrığı	NE	-
60	<i>Agropyron cristatum pectinatum</i>	otlak ayrığı	NE	-
61	<i>Agrostemma githago</i>	buğday karamuğu	NE	-
62	<i>Agrostis capillaris capillaris</i>	karahasanotu	NE	-
63	<i>Agrostis gigantea</i>	koca tavusotu	NE	-
64	<i>Agrostis lazica</i>	bodur tavusotu	NE	-
65	<i>Agrostis olympica</i>	ulu tavusotu	NE	-
66	<i>Agrostis stolonifera</i>	tavusotu	NE	-
67	<i>Ailanthus altissima</i>	kokarağaç	NE	-
68	<i>Aira elegantissima elegantissima</i>	tül çiçeği	NE	-
69	<i>Ajuga chamaepitys</i>	Acıgıcı	NE	-
70	<i>Ajuga chamaepitys chia</i>	Acıgıcı	NE	-
71	<i>Ajuga orientalis</i>	dağmayasılı	NE	-
72	<i>Ajuga reptans</i>	meryemsaçı	NE	-
73	<i>Ajuga salicifolia</i>	sivrimayasıl	NE	-
74	<i>Alcea apterocarpa</i>	Gülhatmi	LC	-
75	<i>Alcea biennis</i>	fatmaanagülü	NE	-
76	<i>Alcea calvertii</i>	Hıraçiçeği	LC	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

77	<i>Alcea hohenackeri</i>	hevur	NE	-
78	<i>Alchemilla abchasica</i>	abaza pençesi	NE	-
79	<i>Alchemilla barbatiflora</i>	beyadiza	NE	-
80	<i>Alchemilla caucasica</i>	kaf şebnemlisi	NE	-
81	<i>Alchemilla daghestanica</i>	dağ pençesi	NE	-
82	<i>Alchemilla dura</i>	balaban pençesi	NE	-
83	<i>Alchemilla ellenbergiana</i>	çayır keltatı	NE	-
84	<i>Alchemilla epipsila</i>	Al şebnemli	NE	-
85	<i>Alchemilla erythropoda</i>	al şebnemli	NE	-
86	<i>Alchemilla gigantodus</i>	Yıldızpençesi	NE	-
87	<i>Alchemilla heterophylla</i>	oyalı keltat	NE	-
88	<i>Alchemilla hirtipedicellata</i>	killipençe	NE	-
89	<i>Alchemilla holotricha</i>	Killipençe	NE	-
90	<i>Alchemilla minusculiflora</i>	bodur keltat	NE	-
91	<i>Alchemilla mollis</i>	su keltatı	NE	-
92	<i>Alchemilla orthotricha</i>	Dokuztepe	VU	-
93	<i>Alchemilla oxysepala</i>	sivri keltat	NE	-
94	<i>Alchemilla plicatissima</i>	Eteklipençe	NE	-
95	<i>Alchemilla pseudocartalinica</i>	kartal pençesi	NE	-
96	<i>Alchemilla retinervis</i>	damarlı keltat	NE	-
97	<i>Alchemilla sericata</i>	ipek keltatı	NE	-
98	<i>Alchemilla sericea</i>	akpençe	NE	-
99	<i>Alchemilla sintenisii</i>	Supençesi	NT	Endemik
100	<i>Alchemilla smirnovii</i>	Kaya keltatı	NE	-
101	<i>Alchemilla speciosa</i>	Kaya keltatı	NE	-
102	<i>Alchemilla straminea</i>	ılgaz pençesi	NE	-
103	<i>Alchemilla stricta</i>	şebnemli	NE	-
104	<i>Alchemilla surculosa</i>	dere keltatı	NE	-
105	<i>Alchemilla trabzonica</i>	Trabzon pençesi	NE	Endemik
106	<i>Alchemilla transcaucasica</i>	Rize pençesi	NE	-
107	<i>Alchemilla ziganadagensis</i>	Zigana pençesi	VU	Endemik
108	<i>Alisma gramineum</i>	ince çobandüdüğü	NE	-
109	<i>Alisma lanceolatum</i>	kurbağakaşığı	NE	-
110	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	çobandüdüğü	NE	-
111	<i>Alkanna orientalis</i>	Sarı sormuk	NE	-
112	<i>Alliaria petiolata</i>	sarmısak hardalı	NE	-
113	<i>Allium ampeloprasum</i>	pırasa	NE	-
114	<i>Allium armenum</i>	Pembe sıırım	LC	Endemik
115	<i>Allium atroviolaceum</i>	lifli körmən	NE	-
116	<i>Allium cardiostemon</i>	yamaç körmeni	NE	-
117	<i>Allium decipiens</i>	gelin soğanı	NE	-
118	<i>Allium djimilense</i>	Cimil Soğanı	LC	Endemik
119	<i>Allium flavum tauricum</i>	Sarısoğan	NE	-
120	<i>Allium kunthianum</i>	kuş körmeni	NE	-
121	<i>Allium rupestre</i>	taş körmeni	NE	-
122	<i>Allium schoenoprasum</i>	peynir sirmosu	NE	-
123	<i>Allium scorodoprasum jajlae</i>	it soğanı	NE	-
124	<i>Allium scorodoprasum scorodoprasum</i>	it soğanı	NE	-
125	<i>Allium scorodoprasum rotundum</i>	it soğanı	NE	-
126	<i>Allium sphaerocephalon</i>	yılan sarmısağı	NE	-
127	<i>Allium szovitsii</i>	yayla körmeni	NE	-
128	<i>Allium tauricola</i>	Toros Soğanı	LC	Endemik
129	<i>Allium tchihatschewii</i>	Saklı Soğan	LC	Endemik
130	<i>Allium vineale</i>	sirmo	NE	-
131	<i>Allium zebdanense</i>	çarşak sarmısağı	NE	-
132	<i>Alnus glutinosa glutinosa</i>	Yeykin Kızılağaç	NE	-
133	<i>Alnus glutinosa barbata</i>	Yeykin Kızılağaç	NE	-
134	<i>Alopecurus aequalis</i>	kınalı tilkikuyruğu	NE	-
135	<i>Alopecurus arundinaceus</i>	kamış tilkikuyruğu	NE	-

136	<i>Alopecurus glacialis</i>	yayla tilkikuyruğu	NE	-
137	<i>Alopecurus myosuroides</i>	Tilkikuyruğu	NE	-
138	<i>Alopecurus textile textile</i>	saçaklı tilkikuyruğu	NE	-
139	<i>Alopecurus vaginatus</i>	benekli tilkikuyruğu	NE	-
140	<i>Althaea officinalis</i>	deli hatmi	NE	-
141	<i>Alyssoides utriculata</i>	deli kuduzotu	NE	-
142	<i>Alyssum aizoides</i>	Kuduzotu	NE	Endemik
143	<i>Alyssum alyssoides</i>	deliotu	NE	-
144	<i>Alyssum armenum</i>	ağrı kevkese	NE	-
145	<i>Alyssum blepharocarpum</i>	Tarla Kevkese	LC	Endemik
146	<i>Alyssum callichroum</i>	Boz Kuduzotu	LC	-
147	<i>Alyssum contemptum</i>	tarla kevkese	NE	-
148	<i>Alyssum dasycarpum</i>	Boz Kuduzotu	NE	-
149	<i>Alyssum desertorum</i>	dumanotu	NE	-
150	<i>Alyssum gehamense</i>	yayla kuduzotu	NE	-
151	<i>Alyssum hirsutum</i>	Kıllı Kuduzotu	NE	-
152	<i>Alyssum huetii</i>	Tortuk kuduzotu	LC	Endemik
153	<i>Alyssum linifolium linifolium</i>	Çıplak kuduzotu	NE	-
154	<i>Alyssum longistylum</i>	öbek kuduzotu	NE	-
155	<i>Alyssum minutum</i>	gıllık kuduzotu	NE	-
156	<i>Alyssum murale murale</i>	Seki kuduzotu	NE	-
157	<i>Alyssum paphlagonicum</i>	Kokar kuduzotu	LC	Endemik
158	<i>Alyssum pateri</i>	Kanatlı Kevke	NE	-
159	<i>Alyssum peltarioides peltarioides</i>	Sipikor kuduzotu	NE	Endemik
160	<i>Alyssum peltarioides virgatiforme</i>	Sipikor kuduzotu	LC	Endemik
161	<i>Alyssum pseudomouradicum</i>	yoluk kuduzotu	NT	Endemik
162	<i>Alyssum sibiricum</i>	kedidili	NE	-
163	<i>Alyssum simplex</i>	sade kuduzotu	NE	-
164	<i>Alyssum stapfii</i>	acem kuduzotu	NE	-
165	<i>Alyssum strigosum strigosum</i>	dökük kuduzotu	NE	-
166	<i>Alyssum stylare</i>	Dalı kuduzotu	LC	Endemik
167	<i>Alyssum szovitsianum</i>	çar kuduzotu	NE	-
168	<i>Alyssum trichocarpum</i>	Akça Kevke	NE	Endemik
169	<i>Alyssum umbellatum</i>	şişkin kevkese	NE	-
170	<i>Alyssum virgatum</i>	Çöp Kuduzotu	NE	Endemik
171	<i>Amaranthus albus</i>	kömüş mancarı	NE	-
172	<i>Amaranthus cruentus</i>	horozibiği	NE	-
173	<i>Amelanchier ovalis integrifolia</i>	kurtağacı	NE	-
174	<i>Amygdalus communis</i>	badem	NE	-
175	<i>Anacamptis pyramidalis</i>	sivrisalep	NE	-
176	<i>Anagallis arvensis</i>	farekulağı	NE	-
177	<i>Anagallis arvensis caerulea</i>	farekulağı	NE	-
178	<i>Anchonium elichrysofolium</i>	Süsün	NE	-
179	<i>Anchusa azurea azurea</i>	sığırdili	NE	-
180	<i>Anchusa leptophylla incana</i>	Ballık	LC	Endemik
181	<i>Anchusa leptophylla leptophylla</i>	Ballık	LC	-
182	<i>Andrachne telephioides</i>	duvarnohutu	NE	-
183	<i>Andromeda polifolia</i>	gelinbohçası	NE	-
184	<i>Androsace albana</i>	arınca	NE	-
185	<i>Androsace armeniaca macrantha</i>	Dağ arıncası	LC	Endemik
186	<i>Androsace intermedia</i>	yoç arınca	NE	-
187	<i>Androsace maxima</i>	tavukkuşağı	NE	-
188	<i>Androsace multiscapa</i>	yedi arınca	NE	-
189	<i>Androsace villosa</i>	catili	NE	-
190	<i>Anemone blanda</i>	dağlalesi	NE	-
191	<i>Anemone caucasica</i>	Kır dağlalesi	NE	-
192	<i>Anemone narcissiflora</i>	mayısçiçeği	NE	-
193	<i>Anemone narcissiflora narcissiflora</i>	mayısçiçeği	NE	-
194	<i>Angelica purpurascens</i>	melekotu	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

195	<i>Angelica sylvestris sylvestris</i>	Kekire	NE	-
196	<i>Antennaria dioica</i>	kediyağı	NE	-
197	<i>Anthemis anthemiformis</i>	Yayla papatyası	VU	Endemik
198	<i>Anthemis armeniaca</i>	Özge papatya	VU	Endemik
199	<i>Anthemis arvensis</i>	tarla papatyası	NE	-
200	<i>Anthemis cretica argaea</i>	Dağ papatyası	NE	-
201	<i>Anthemis cretica umbilicata</i>	Dağ papatyası	VU	-
202	<i>Anthemis cretica albida</i>	Dağ papatyası	LC	-
203	<i>Anthemis cretica pontica</i>	Dağ papatyası	NE	-
204	<i>Anthemis cretica cassia</i>	Dağ papatyası	NE	-
205	<i>Anthericum ramosum</i>	dallı örümcekotu	NE	-
206	<i>Anthoxanthum odoratum alpinum</i>	kokuotu	NE	-
207	<i>Anthriscus kotschyi</i>	çahır	NE	-
208	<i>Anthriscus nemorosa</i>	peçek	NE	-
209	<i>Anthyllis vulneraria</i>	Çobangülü	NE	-
210	<i>Apium graveolens</i>	kereviz	NE	-
211	<i>Apium nodiflorum</i>	bendik	NE	-
212	<i>Aquilegia olympica</i>	hasekiküpesi	NE	-
213	<i>Arabidopsis thaliana</i>	fenotu	NE	-
214	<i>Arabis alpina</i>	kazteresi	NE	-
215	<i>Arabis brachycarpa</i>	göl kazteresi	NE	-
216	<i>Arabis hirsuta</i>	tüylü kazteresi	NE	-
217	<i>Arabis nova</i>	tıfil kazteresi	NE	-
218	<i>Arbutus andrachne</i>	sandal ağacı	NE	-
219	<i>Arceuthobium oxycedri</i>	ardıç güveleği	NE	-
220	<i>Archanthemis marschalliana pectinata</i>	sarı sığırközü	NE	-
221	<i>Arctium minus</i>	löşlek	NE	-
222	<i>Arctium platylepis</i>	baldikeni	NE	-
223	<i>Aremonia agrimonoides</i>	kasikotu	NE	-
224	<i>Arenaria rotundifolia</i>	yer kumotu	NE	-
225	<i>Arenaria serpyllifolia leptoclados</i>	tarla kumotu	NE	-
226	<i>Arenaria serpyllifolia</i>	tarla kumotu	NE	-
227	<i>Argyrolobium biebersteinii</i>	acı collik	NE	-
228	<i>Aristolochia bodamae</i>	develiotu	NE	-
229	<i>Aristolochia clematitis</i>	lohusaotu	NE	-
230	<i>Aristolochia pontica</i>	gangırdak	NE	-
231	<i>Arrhenatherum elatius elatius</i>	çayryulafı	NE	-
232	<i>Artemisia squamata</i>	karabenek	NE	-
233	<i>Artemisia absinthium</i>	acı pelin	NE	-
234	<i>Artemisia campestris</i>	kara yavşan	NE	-
235	<i>Artemisia santonicum</i>	deniz yavşanı	NE	-
236	<i>Artemisia splendens</i>	ocak yavşanı	NE	-
237	<i>Artemisia verlotiorum</i>	laz yavşanı	NE	-
238	<i>Artemisia vulgaris</i>	kaba yavşan	NE	-
239	<i>Arthraxon hispidus hispidus</i>	çakılçimi	NE	-
240	<i>Arum elongatum</i>	Yılancücüğü	NE	-
241	<i>Arum hygrophilum euxinum</i>	ayımarlı	NT	Endemik
242	<i>Arum italicum</i>	domuz lahanası	NE	-
243	<i>Arum maculatum</i>	yılanekmeği	NE	-
244	<i>Arum orientale</i>	Yaldıran	NE	-
245	<i>Arum rupicola</i>	dağsorsalı	NE	-
246	<i>Aruncus vulgaris</i>	hoşkeçisakalı	NE	-
247	<i>Arundo donax</i>	kargı	NE	-
248	<i>Asarum europaeum</i>	afşarotu	NE	-
249	<i>Asparagus officinalis</i>	kuşkonmaz	NE	-
250	<i>Asparagus persicus</i>	mereço	NE	-
251	<i>Asperugo procumbens</i>	nevazilotu	NE	-
252	<i>Asperula affinis</i>	gül belumotu	NE	-
253	<i>Asperula arvensis</i>	tarla belumotu	NE	-

254	<i>Asperula glomerata eriantha</i>	sık yumyumotu	NE	-
255	<i>Asperula glomerata glomerata</i>	sık yumyumotu	NE	-
256	<i>Asperula gracilis</i>	çöp belumotu	NE	-
257	<i>Asperula involucrata</i>	akça belumotu	NE	-
258	<i>Asperula orientalis</i>	gökçe belumotu	NE	-
259	<i>Asperula pestalozzae</i>	Has belumotu	LC	Endemik
260	<i>Asperula pontica</i>	kaçkar belumu	NE	-
261	<i>Asperula prostrata</i>	yayvan belumotu	NE	-
262	<i>Asperula stricta latibracteata</i>	Berit Belumotu	LC	Endemik
263	<i>Asperula suavis</i>	Pak belumotu	LR	Endemik
264	<i>Asperula taurina</i>	küçük fevve	NE	-
265	<i>Asphodeline damascena</i>	Çekiçlik	NE	-
266	<i>Asphodeline lutea</i>	sarı çiriş	NE	-
267	<i>Asphodeline tenuior tenuiflora</i>	Tesbihcik	NE	-
268	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>	kara saçakotu	NE	-
269	<i>Asplenium ceterach</i>	dalakotu	NE	-
270	<i>Asplenium onopteris</i>	kalkan eğreltisi	NE	-
271	<i>Asplenium ruta-muraria</i>	duvar saçağı	NE	-
272	<i>Asplenium scolopendrium</i>	geyikdili	NE	-
273	<i>Asplenium septentrionale</i>	devesakalı	NE	-
274	<i>Asplenium trichomanes</i>	saçakotu	NE	-
275	<i>Asplenium x alternifolium</i>	herdemcam	NE	-
276	<i>Asplenium x heufleri</i>	irefe otu	NE	-
277	<i>Aster alpinus</i>	yaylapatı	NE	-
278	<i>Aster amellus ibericus</i>	patçiçeği	NE	-
279	<i>Astragalus acmophyllus</i>	yayla geveni	VU	-
280	<i>Astragalus aduncus</i>	çengel geven	NE	-
281	<i>Astragalus albifolius</i>	Süt geven	VU	Endemik
282	<i>Astragalus alyssoides</i>	alaca geven	NE	-
283	<i>Astragalus angustifolius angustifolius</i>	Keçi Geveni	NE	-
284	<i>Astragalus angustifolius pungens</i>	Keçi Geveni	NE	-
285	<i>Astragalus ascioalyx</i>	külâh geveni	NT	-
286	<i>Astragalus aucheri</i>	kır geveni	NT	-
287	<i>Astragalus baibutensis</i>	Eşek geveni	LC	Endemik
288	<i>Astragalus barba-jovis</i>	öküz geveni	NE	-
289	<i>Astragalus bicolor</i>	hoş geven	LC	-
290	<i>Astragalus brachypterus</i>	kuş geveni	LC	-
291	<i>Astragalus bracteosus</i>	Kırk geven	LC	-
292	<i>Astragalus christianus</i>	Dallı geven	LC	-
293	<i>Astragalus cicer</i>	nohut geveni	NE	-
294	<i>Astragalus cinereus</i>	Buzlu geven	LC	-
295	<i>Astragalus compactus</i>	Guni	LC	-
296	<i>Astragalus condensatus</i>	Sıkgeven	LC	Endemik
297	<i>Astragalus crinitus</i>	Kösegeven	NT	Endemik
298	<i>Astragalus densifolius</i>	Gümüşgeven	LC	-
299	<i>Astragalus densifolius densifolius</i>	Gümüşgeven	LC	-
300	<i>Astragalus fragrans</i>	mis geven	NE	-
301	<i>Astragalus fraxinifolius</i>	batak geveni	NE	-
302	<i>Astragalus galegiformis</i>	köpürtgen geven	NE	-
303	<i>Astragalus globosus</i>	Top geven	NE	Endemik
304	<i>Astragalus glycyphyllos</i>	dev geven	NE	-
305	<i>Astragalus halicacabus</i>	sepet geveni	NE	-
306	<i>Astragalus hamosus</i>	koçboynuzu	NE	-
307	<i>Astragalus hirticalyx</i>	tüylüçanak	NE	-
308	<i>Astragalus hyalolepis</i>	pullu geven	NE	-
309	<i>Astragalus incertus</i>	koçtaşağı	NE	-
310	<i>Astragalus lagopodioides</i>	duvaklı geveni	LC	-
311	<i>Astragalus lagopoides</i>	somgeven	NE	-
312	<i>Astragalus lamarckii</i>	Eğîn geveni	LC	Endemik

313	<i>Astragalus lineatus longidens</i>	Patpat	NE	-
314	<i>Astragalus lineatus jildisianus</i>	Patpat	LC	-
315	<i>Astragalus lineatus lineatus</i>	Patpat	NE	-
316	<i>Astragalus lycius</i>	Bozkırmumu	NE	Endemik
317	<i>Astragalus macrocephalus macrocephalus</i>	Sarıponpon	NT	-
318	<i>Astragalus maximus</i>	büyük geven	NE	-
319	<i>Astragalus microcephalus</i>	anadolu kitresi	NE	-
320	<i>Astragalus micropterus</i>	Serçe Geveni	LC	Endemik
321	<i>Astragalus mollis</i>	ahu geveni	NE	-
322	<i>Astragalus noaeanus</i>	yeni geven	LC	Endemik
323	<i>Astragalus odoratus</i>	misk geveni	NE	-
324	<i>Astragalus oleifolius</i>	deli geven	NE	-
325	<i>Astragalus onobrychis</i>	korunga geveni	NE	-
326	<i>Astragalus oreades</i>	dağperisi	NE	-
327	<i>Astragalus ornithopodioides</i>	pala geveni	NE	-
328	<i>Astragalus ovatus</i>	Yumurta geveni	DD	-
329	<i>Astragalus pendulus</i>	sırık geveni	NE	-
330	<i>Astragalus pinetorum</i>	Bağadağ geveni	NE	-
331	<i>Astragalus plumosus</i>	tavşantopağı	LC	-
332	<i>Astragalus ponticus</i>	zümra geveni	NE	-
333	<i>Astragalus pseudoutriger</i>	kaplan geveni	NE	-
334	<i>Astragalus psoraloides</i>	Bayburt geveni	NE	-
335	<i>Astragalus strigillosus</i>	sert geven	LC	-
336	<i>Astragalus syringus</i>	Leylak Geveni	NE	Endemik
337	<i>Astragalus tokatensis</i>	Tokat Geveni	LC	Endemik
338	<i>Astragalus trachytrichus</i>	ispir geveni	NE	Endemik
339	<i>Astragalus vexillaris</i>	bayrak geveni	LC	-
340	<i>Astragalus viciifolius</i>	fiğ geveni	NE	-
341	<i>Astragalus viridissimus</i>	Yaşgeven	NE	Endemik
342	<i>Astrantia maxima haradjianii</i>	yıldızca	LC	Endemik
343	<i>Astrantia maxima maxima</i>	yıldızca	NE	-
344	<i>Astrodaucus orientalis</i>	havyıldız	NE	-
345	<i>Asyneuma amplexicaule aucheri</i>	hoşdeğnek	NE	-
346	<i>Asyneuma amplexicaule amplexicaule</i>	hoşdeğnek	NE	-
347	<i>Asyneuma limonifolium pestalozzae</i>	Tavşanekmeği	LC	Endemik
348	<i>Asyneuma lobelioides</i>	bozkırdeğneği	NE	-
349	<i>Asyneuma rigidum sibthorpiatum</i>	Uludeğnek	LC	Endemik
350	<i>Asyneuma rigidum rigidum</i>	Uludeğnek	NE	-
351	<i>Asyneuma virgatum virgatum</i>	Çiçeklideğnek	NE	-
352	<i>Athyrium alpestre</i>	dağyeli	NE	-
353	<i>Athyrium filix-femina</i>	yel eğreltisi	NE	-
354	<i>Atraphaxis spinosa</i>	devekıran	NE	-
355	<i>Atropa belladonna</i>	güzelavratotu	NE	-
356	<i>Aubrieta olympica</i>	Ulu obrizya	EN	Endemik
357	<i>Aurinia rupestris cyclocarpa</i>	Kayaincisi	NT	Endemik
358	<i>Avena fatua fatua</i>	deli yulaf	NE	-
359	<i>Avena sterilis ludoviciana</i>	şifan	NE	-
360	<i>Avena sterilis sterilis</i>	şifan	NE	-
361	<i>Baldellia ranunculoides</i>	sutopuzu	NE	-
362	<i>Ballota nigra</i>	Gıripotu	LC	-
363	<i>Ballota nigra nigra</i>	Gıripotu	NE	-
364	<i>Ballota rotundifolia</i>	İt nemnemi	LC	Endemik
365	<i>Barbarea auriculata paludosa</i>	Kulaklı Nicarotu	LC	Endemik
366	<i>Barbarea brachycarpa</i>	çatal nicarcık	NE	-
367	<i>Barbarea integrifolia</i>	Göl nicarı	EN	Endemik
368	<i>Barbarea plantaginea</i>	götlezgülü	NE	-
369	<i>Barbarea platycarpa</i>	Öz Nicarotu	DD	Lokal Endemik
370	<i>Bassia pilosa</i>	kılâteştopu	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

371	<i>Bassia prostrata</i>	yatık ateştopu	NE	-
372	<i>Bellardiachloa polychroa</i>	kurt çimeni	NE	-
373	<i>Bellevalia forniculata</i>	Yağlıca	VU	Endemik
374	<i>Bellevalia paradoxa</i>	aşpenceri	NE	-
375	<i>Bellis perennis</i>	koyungözü	NE	-
376	<i>Berberis crataegina</i>	karamuk	NE	-
377	<i>Berberis vulgaris</i>	kızılkaramuk	NE	-
378	<i>Berteroa mutabilis</i>	delitere	NE	-
379	<i>Berteroa orbiculata</i>	toptere	NE	-
380	<i>Berula erecta</i>	gendeme	NE	-
381	<i>Beta corolliflora</i>	kır pancarı	NE	-
382	<i>Beta trigyna</i>	kır pazısı	NE	-
383	<i>Betula browicziana</i>	Yaylahuşu	NE	Endemik
384	<i>Betula litwinowii</i>	düzük	NE	-
385	<i>Betula pendula</i>	huş ağacı	NE	-
386	<i>Bidens tripartita</i>	üç suketeni	NE	-
387	<i>Bifora radians</i>	gısbana	NE	-
388	<i>Bilacunaria microcarpa</i>	sarunotu	NE	-
389	<i>Bituminaria acaulis</i>	alacıer	NE	-
390	<i>Bituminaria bituminosa</i>	asfaltotu	NE	-
391	<i>Blackstonia perfoliata perfoliata</i>	deli şıra	NE	-
392	<i>Blechnum spicant</i>	tarak eğreltisi	NE	-
393	<i>Blysmus compressus</i>	Yassı Hasırotu	NE	-
394	<i>Bolboschoenus maritimus</i>	sandalyesazı	NE	-
395	<i>Bornmuellera cappadocica</i>	Peri seyyahotu	LC	Endemik
396	<i>Bornmuellerantha aucheri</i>	sadırlı davunotu	NE	-
397	<i>Bothriochloa ischaemum</i>	sakalotu	NE	-
398	<i>Botrychium lunaria</i>	gazaldili	NE	-
399	<i>Brachypodium distachyon</i>	tekkılcan	NE	-
400	<i>Brachypodium pinnatum</i>	tüylü kılcan	NE	-
401	<i>Brachypodium sylvaticum</i>	koru kılcanı	NE	-
402	<i>Briza marcowiczii</i>	çingirdak	NE	-
403	<i>Briza maxima</i>	kuşyüreği	NE	-
404	<i>Briza media</i>	zembilotu	NE	-
405	<i>Briza minor</i>	küçükzembil	NE	-
406	<i>Bromus arvensis</i>	tarla bromu	NE	-
407	<i>Bromus cappadocicus cappadocicus</i>	Peri kılcanı	NE	-
408	<i>Bromus commutatus</i>	çayır bromu	NE	-
409	<i>Bromus diandrus</i>	kılçkotu	NE	-
410	<i>Bromus erectus</i>	dik brom	NE	-
411	<i>Bromus hordeaceus hordeaceus</i>	başakotu	NE	-
412	<i>Bromus intermedius</i>	damiyeotu	NE	-
413	<i>Bromus japonicus japonicus</i>	iyeyotu	NE	-
414	<i>Bromus lanceolatus</i>	kılıç bromu	NE	-
415	<i>Bromus pumilio</i>	bodur kılcan	NE	-
416	<i>Bromus racemosus</i>	salkım kılcan	NE	-
417	<i>Bromus scoparius</i>	ibubuk ekini	NE	-
418	<i>Bromus secalinus</i>	çavdar bromu	NE	-
419	<i>Bromus squarrosus</i>	kirpikli damiye	NE	-
420	<i>Bromus sterilis</i>	sağır ilcan	NE	-
421	<i>Bromus tectorum</i>	Kır bromu	NE	-
422	<i>Bromus tomentellus</i>	Bozkır Bromu	NE	-
423	<i>Bromus variegatus variegatus</i>	sarı brom	NE	-
424	<i>Brunnera orientalis</i>	minik göğce	NE	-
425	<i>Bryonia alba</i>	akhaylin	NE	-
426	<i>Bryonia aspera</i>	şeytan şalgamı	NE	-
427	<i>Buglossoides arvensis</i>	tarla taşkeseni	NE	-
428	<i>Bungea trifida</i>	üç kernekotu	NE	-
429	<i>Bunias orientalis</i>	çırşalgamı	NE	-

430	<i>Bunium microcarpum bourgaei</i>	Adol	NE	-
431	<i>Bunium microcarpum microcarpum</i>	Adol	NE	-
432	<i>Bupleurum boissieri</i>	şeytankirpiği	NE	-
433	<i>Bupleurum falcatum polyphyllum</i>	çataltavşan	NE	-
434	<i>Bupleurum falcatum persicum</i>	çataltavşan	NE	-
435	<i>Bupleurum falcatum cernuum</i>	çataltavşan	NE	-
436	<i>Bupleurum gerardii</i>	çalı şeytanı	NE	-
437	<i>Bupleurum papillosum</i>	Tüylü şeytanayağı	LC	Endemik
438	<i>Bupleurum rotundifolium</i>	soluk şeytanayağı	NE	-
439	<i>Bupleurum sulphureum</i>	Ters şeytanayağı	VU	Endemik
440	<i>Butomus umbellatus</i>	bataklıkgülü	NE	-
441	<i>Buxus sempervirens</i>	şimşir	NE	-
442	<i>Calamagrostis arundinacea</i>	kandiraotu	NE	-
443	<i>Calamagrostis canescens</i>	ak kandiraotu	NE	-
444	<i>Calamagrostis pseudophragmites</i>	sazçimi	NE	-
445	<i>Calepina irregularis</i>	top hardal	NE	-
446	<i>Callipeltis cucullaris</i>	nermik	NE	-
447	<i>Callitriche palustris</i>	dilbersaçı	NE	-
448	<i>Callitriche stagnalis</i>	göl dilbersaçı	NE	-
449	<i>Caltha palustris</i>	lilpar	NE	-
450	<i>Calystegia sepium</i>	çit sarmaşığı	NE	-
451	<i>Calystegia silvatica</i>	bürük	NE	-
452	<i>Camelina hispida</i>	Kıllı ketentere	LC	-
453	<i>Camelina laxa</i>	eğri ketentere	NE	-
454	<i>Camelina rumelica</i>	ketentere	NE	-
455	<i>Campanula alliariifolia</i>	akçan	NE	-
456	<i>Campanula argentea</i>	Gümüşhane çanı	VU	Endemik
457	<i>Campanula aucheri</i>	yayla çanı	NE	-
458	<i>Campanula betulifolia</i>	Çingirakotu	LC	Endemik
459	<i>Campanula bononiensis</i>	çalı çingırağı	NE	-
460	<i>Campanula collina</i>	çayır çingırağı	NE	-
461	<i>Campanula glomerata hispida</i>	yumak çanı	NE	-
462	<i>Campanula grandis</i>	öküz çingırağı	LC	-
463	<i>Campanula involucrata</i>	sarım çanı	NE	-
464	<i>Campanula lactiflora</i>	kuspida	NE	-
465	<i>Campanula latifolia</i>	çaңçıçeği	NE	-
466	<i>Campanula olympica</i>	orman çanı	NE	-
467	<i>Campanula pontica</i>	tiryal çanı	NE	-
468	<i>Campanula rapunculoides</i>	elmacı	NE	-
469	<i>Campanula saxonorum</i>	İnce çingirak	LC	Endemik
470	<i>Campanula sibirica hohenackeri</i>	kaba çingirak	NE	-
471	<i>Campanula stevenii stevenii</i>	yan çaңçıçeği	NE	-
472	<i>Campanula stricta stricta</i>	Gür çaңçıçeği	NE	-
473	<i>Campanula tridentata</i>	gökçe çaңçıçeği	NE	-
474	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	çobançantası	NE	-
475	<i>Cardamine bulbifera</i>	dişlikök	NE	-
476	<i>Cardamine hirsuta</i>	kıllı kodim	NE	-
477	<i>Cardamine impatiens</i>	sultan kodimotu	NE	-
478	<i>Cardamine quinquefolia</i>	hanımgömleği	NE	-
479	<i>Cardamine raphanifolia acris</i>	çeykodim	NE	-
480	<i>Cardamine tenera</i>	narın köpükotu	NE	-
481	<i>Carduus acanthoides</i>	Küçük kenger	LC	-
482	<i>Carduus acanthoides acanthoides</i>	Küçük kenger	NE	-
483	<i>Carduus adpressus</i>	tomara	NE	-
484	<i>Carduus lanuginosus</i>	Yünlü kangal	LC	Endemik
485	<i>Carduus nutans nutans</i>	Eşek dikenini	NE	-
486	<i>Carduus onopordioides turcicus</i>	Hoşap kangalı	DD	Endemik
487	<i>Carex acuta</i>	bataklksazı	NE	-
488	<i>Carex acutiformis</i>	çayırsazı	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

489	<i>Carex atrata atrata</i>	karasaparna	NE	-
490	<i>Carex atrata aterrima</i>	karasaparna	NE	-
491	<i>Carex brevicollis</i>	yakalisaz	NE	-
492	<i>Carex canescens</i>	hanım saparna	NE	-
493	<i>Carex caucasica</i>	kaf ayakotu	NE	-
494	<i>Carex cespitosa</i>	gür ayakotu	NE	-
495	<i>Carex cilicica</i>	Sarkıksaz	NE	-
496	<i>Carex cuprina</i>	kurusaz	NE	-
497	<i>Carex diluta</i>	küpelisaz	NE	-
498	<i>Carex distans</i>	sina ayakotu	NE	-
499	<i>Carex divisa</i>	zevzirçimeni	NE	-
500	<i>Carex divulsa</i>	Ayakotu	NE	-
501	<i>Carex echinata</i>	küt ayakotu	NE	-
502	<i>Carex flacca</i>	boz çayırsazı	NE	-
503	<i>Carex halleriana</i>	kaba ayakotu	NE	-
504	<i>Carex hirta</i>	tüylü çayırsazı	NE	-
505	<i>Carex hordeistichos</i>	arpa çayırsazı	NE	-
506	<i>Carex leporina</i>	tülü sazotu	NE	-
507	<i>Carex melanostachya</i>	benli ayakotu	NE	-
508	<i>Carex nigra</i>	kara ayakotu	NE	-
509	<i>Carex orbicularis</i>	teker sazotu	NE	-
510	<i>Carex oreophila</i>	yelsaparna	NE	-
511	<i>Carex pallescens</i>	soluksaparna	NE	-
512	<i>Carex panicea</i>	darı ayakotu	NE	-
513	<i>Carex paniculata szovitsii</i>	Çar Ayakotu	NE	-
514	<i>Carex pendula</i>	salkımsaparna	NE	-
515	<i>Carex pyrenaica</i>	alacasaparna	NE	-
516	<i>Carex remota</i>	nazlısaparna	NE	-
517	<i>Carex riparia</i>	yılan sazotu	NE	-
518	<i>Carex stenophylla stenophylloides</i>	çol ayakotu	NE	-
519	<i>Carex sylvatica sylvatica</i>	merasazı	NE	-
520	<i>Carex umbrosa huetiana</i>	kırk ayakotu	NE	-
521	<i>Carlina biebersteinii</i>	kaya dikenii	NE	-
522	<i>Carlina corymbosa</i>	kırkbaş dikenii	NE	-
523	<i>Carlina lanata</i>	keygana	NE	-
524	<i>Carlina oligocephala oligocephala</i>	Domuz dikenii	NE	-
525	<i>Carlina vulgaris</i>	deli domuzdikeni	NE	-
526	<i>Carpinus betulus</i>	gürgen	NE	-
527	<i>Carpinus orientalis</i>	istiriç	NE	-
528	<i>Carthamus lanatus</i>	sarıdiken	NE	-
529	<i>Carum carvi</i>	kimyon	NE	-
530	<i>Carum causicum</i>	halal	NE	-
531	<i>Carum leucocoleon</i>	Keraviye	NE	-
532	<i>Carum meifolium</i>	bağdanaz	NE	-
533	<i>Castanea sativa</i>	kestane	NE	-
534	<i>Catabrosa aquatica</i>	çipil	NE	-
535	<i>Catabrosella araratica</i>	ağrı çipilciği	NE	-
536	<i>Catabrosella parviflora calvertii</i>	çipilcik	NE	-
537	<i>Catapodium rigidum</i>	telekotu	NE	-
538	<i>Caucalis platycarpus</i>	kavkal	NE	-
539	<i>Caucasalia macrophylla</i>	kafkasotu	NE	-
540	<i>Celtis australis australis</i>	çitlenbik	NE	-
541	<i>Celtis planchoniana</i>	dahum	NE	-
542	<i>Centaurea aggregata aggregata</i>	Kümedüğme	NE	-
543	<i>Centaurea amaena</i>	Güldüğmesi	LC	Endemik
544	<i>Centaurea armena</i>	Güldüğmesi	LC	Endemik
545	<i>Centaurea carduiiformis carduiiformis</i>	kavgalaz	LC	-
546	<i>Centaurea carduiiformis</i>	kavgalaz	NE	-
547	<i>Centaurea coronopifolia</i>	çelebi sarıbaş	NE	-

548	<i>Centaurea glastifolia</i>	kotankıran	NE	-
549	<i>Centaurea helenioides</i>	Döknel sarıbaş	LC	Endemik
550	<i>Centaurea iberica</i>	deligözdikeni	NE	-
551	<i>Centaurea jacea</i>	serçebaşı	NE	-
552	<i>Centaurea oltensis</i>	eğri sarıbaş	LC	Endemik
553	<i>Centaurea polypodiifolia polypodiifolia</i>	akbehmen	NE	-
554	<i>Centaurea pseudoscabiosa pseudoscabiosa</i>	yaman kavgalaz	LC	-
555	<i>Centaurea pulchella</i>	gümüüşpürge	NE	-
556	<i>Centaurea rhizocalathium</i>	Engin diken	DD	Endemik
557	<i>Centaurea salicifolia abbreviata</i>	rize serçebaşı	NE	-
558	<i>Centaurea solstitialis solstitialis</i>	Çakırdikeni	NE	-
559	<i>Centaurea spectabilis microlopha</i>	turanbaşı	LC	-
560	<i>Centaurea spectabilis spectabilis</i>	turanbaşı	NE	-
561	<i>Centaurea urvillei stepposa</i>	Alakötürüm	NE	-
562	<i>Centaurea urvillei urvillei</i>	Alakötürüm	NE	-
563	<i>Centaurea virgata</i>	acı süpürge	NE	-
564	<i>Centaureum erythraea</i>	kırmızı kantaron	NE	-
565	<i>Centaureum erythraea erythraea</i>	kırmızı kantaron	NE	-
566	<i>Centaureum pulchellum</i>	pembe tukul	NE	-
567	<i>Centaureum tenuiflorum acutiflorum</i>	ince gelindüğmesi	NE	-
568	<i>Centranthus longiflorus longiflorus</i>	mahmuzçiçeği	NE	-
569	<i>Cephalanthera damasonium</i>	ormankuşçuğu	NE	-
570	<i>Cephalanthera longifolia</i>	kuğu salebi	NE	-
571	<i>Cephalanthera rubra</i>	çamçiçeği	NE	-
572	<i>Cephalanthera x schulzei</i>	melez kuğusalebi	NE	-
573	<i>Cephalaria aristata</i>	çoruh pelemiri	NE	-
574	<i>Cephalaria gigantea</i>	dev pelemir	NE	-
575	<i>Cephalaria procera</i>	ganteper	NE	-
576	<i>Cephalaria syriaca</i>	pelemir	NE	-
577	<i>Cerastium armeniacum</i>	Pek boynuzotu	LC	Endemik
578	<i>Cerastium banaticum</i>	hasır boynuzotu	NE	-
579	<i>Cerastium cerastoides</i>	yumak boynuzotu	NE	-
580	<i>Cerastium chlorifolium</i>	parlak boynuzotu	NE	-
581	<i>Cerastium davuricum</i>	koca boynuzotu	NE	-
582	<i>Cerastium dichotomum dichotomum</i>	çatal boynuzotu	NE	-
583	<i>Cerastium dubium</i>	mızrak boynuzotu	NE	-
584	<i>Cerastium fontanum</i>	koru boynuzotu	NE	-
585	<i>Cerastium glomeratum</i>	boynuzotu	NE	-
586	<i>Cerastium gnaphalodes</i>	Dağhiyarı	LC	Endemik
587	<i>Cerastium gracile</i>	küçük boynuzotu	NE	-
588	<i>Cerastium lazicum</i>	Laz boynuzotu	LC	Endemik
589	<i>Cerastium longifolium</i>	taş boynuzotu	NE	-
590	<i>Cerastium perfoliatum</i>	ekin boynuzotu	NE	-
591	<i>Cerastium pumilum</i>	eğri boynuzotu	NE	-
592	<i>Cerastium purpurascens</i>	alaca boynuzotu	NE	-
593	<i>Cerastium semidecandrum</i>	çengel boynuzotu	NE	-
594	<i>Cerasus angustifolia</i>	kızıl kiraz	NE	-
595	<i>Cerasus angustifolia angustifolia</i>	kızıl kiraz	NE	-
596	<i>Cerasus avium</i>	kiraz	NE	-
597	<i>Cerasus incana incana</i>	Dağ Kirazı	NE	-
598	<i>Cerasus mahaleb mahaleb</i>	mahlep	NE	-
599	<i>Ceratocephala falcata</i>	yelotu	NE	-
600	<i>Ceratocephala testiculata</i>	düğün yelotu	NE	-
601	<i>Ceratophyllum demersum</i>	kınalı suboynuzu	NE	-
602	<i>Cerithe glabra</i>	çobansüzeği	NE	-
603	<i>Cerithe minor auriculata</i>	cücegözü	NE	-
604	<i>Chaenorhinum minus anatolicum</i>	Ana balıkağzı	LC	Endemik
605	<i>Chaerophyllum astrantiae</i>	yılandokotu	NE	-
606	<i>Chaerophyllum aureum</i>	sarılakotu	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

607	<i>Chaerophyllum crinitum</i>	saçlakotu	NE	-
608	<i>Chaerophyllum macrospermum</i>	iri handokotu	NE	-
609	<i>Chaerophyllum temulum</i>	dallı handok	NE	-
610	<i>Chaiturus marrubiastrum</i>	aslançık	NE	-
611	<i>Chamaescidium acaule</i>	hamotu	NE	-
612	<i>Chardinia orientalis</i>	çağlaotu	NE	-
613	<i>Cheilanthes persica</i>	paslı eğrelti	NE	-
614	<i>Chelidonium majus</i>	kırlangıçotu	NE	-
615	<i>Chenopodium album album</i>	aksirken	NE	-
616	<i>Chenopodium botrys</i>	kızılback	NE	-
617	<i>Chenopodium foliosum</i>	cülek	NE	-
618	<i>Chenopodium murale</i>	salmanca	NE	-
619	<i>Chesneya elegans</i>	Hoş çesneya	LC	Endemik
620	<i>Chondrilla juncea</i>	karakavuk	NE	-
621	<i>Chorispota tenella</i>	Kokar külünk	NE	-
622	<i>Chrysopogon gryllus gryllus</i>	buzağıotu	NE	-
623	<i>Chrysosplenium dubium</i>	çağançiçeği	NE	-
624	<i>Chrysothesium aureum</i>	anagüvelek	NE	-
625	<i>Chrysothesium stelleroides</i>	anagüvelek	LC	Endemik
626	<i>Cicer anatolicum</i>	nakaçe	NE	-
627	<i>Cichorium intybus</i>	hindiba	NE	-
628	<i>Cichorium pumilum</i>	dünek	NE	-
629	<i>Cionura erecta</i>	babrik	NE	-
630	<i>Circaea lutetiana</i>	kankurutan	NE	-
631	<i>Cirsium arvense</i>	köygöçüren	NE	-
632	<i>Cirsium cephalotes</i>	baş kangal	NE	-
633	<i>Cirsium echinus</i>	kirpi kangalı	NE	-
634	<i>Cirsium hypoleucum</i>	vişne kangalı	NE	-
635	<i>Cirsium leucocephalum leucocephalum</i>	hamurkesen	NE	-
636	<i>Cirsium macrobotrys</i>	öküz kangalı	NE	-
637	<i>Cirsium osseticum</i>	garip kangal	NE	-
638	<i>Cirsium pseudopersonata pseudopersonata</i>	Koca kangal	LC	Endemik
639	<i>Cirsium pubigerum caniforme</i>	Dere kangalı	NE	-
640	<i>Cirsium pubigerum glomeratum</i>	Dere kangalı	NE	-
641	<i>Cirsium rhizocephalum sinuatum</i>	bargana	NE	-
642	<i>Cirsium rhizocephalum rhizocephalum</i>	bargana	NE	-
643	<i>Cirsium simplex</i>	Posof kangalı	NE	-
644	<i>Cirsium simplex simplex</i>	Posof kangalı	NE	-
645	<i>Cirsium sommierii</i>	Kazankulpu	LC	Endemik
646	<i>Cirsium subinermis</i>	su kangalı	NE	-
647	<i>Cirsium trachylepis</i>	Kaba kazankulpu	LC	Endemik
648	<i>Cirsium vulgare</i>	yaygın kangal	NE	-
649	<i>Cistus creticus</i>	laden	NE	-
650	<i>Cistus salviifolius</i>	kartli	NE	-
651	<i>Clematis orientalis</i>	köpektutağı	NE	-
652	<i>Clematis vitalba</i>	akasma	NE	-
653	<i>Clematis viticella</i>	yakmuk	NE	-
654	<i>Cleome ornithopodioides</i>	taş saçakgülü	NE	-
655	<i>Clinopodium grandiflorum</i>	kaba fesleğen	NE	-
656	<i>Clinopodium graveolens</i>	filiskin	NE	-
657	<i>Clinopodium menthifolium</i>	yabani oğulotu	NE	-
658	<i>Clinopodium nepeta</i>	kedi fesleğeni	NE	-
659	<i>Clinopodium umbrosum</i>	gölge fesleğeni	NE	-
660	<i>Clinopodium vulgare arundanum</i>	yabani fesleğen	NE	-
661	<i>Clinopodium vulgare</i>	yabani fesleğen	NE	-
662	<i>Clypeola jonthaspi</i>	akçetotu	NE	-
663	<i>Cnicus benedictus</i>	topdiken	NE	-
664	<i>Cnidium silaifolium orientale</i>	galyobişotu	NE	-
665	<i>Coeloglossum viride</i>	kurbağasalebi	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

666	<i>Colchicum kurdicum</i>	yırtık mahrut	NE	-
667	<i>Colchicum speciosum</i>	şepart	NE	-
668	<i>Colchicum szovitsii</i>	katır çiğdemi	NE	-
669	<i>Colchicum trigynum</i>	üç mahrut	NE	-
670	<i>Colchicum triphyllum</i>	öksüzali	NE	-
671	<i>Colchicum umbrosum</i>	şaşortkovan	NE	-
672	<i>Colutea cilicica</i>	patlangaç	NE	-
673	<i>Coluteocarpus vesicaria vesicaria</i>	patarıkotu	NE	-
674	<i>Conium maculatum</i>	baldıran	NE	-
675	<i>Conringia orientalis</i>	kocatelkari	NE	-
676	<i>Conringia persica</i>	acemtelkari	NE	-
677	<i>Conringia planisiliqua</i>	telkariotu	NE	-
678	<i>Consolida armeniaca</i>	Koca mahmuz	VU	Endemik
679	<i>Consolida glandulosa</i>	Yağlı mahmuz	LC	Endemik
680	<i>Consolida hohenackeri</i>	gök mahmuz	NE	-
681	<i>Consolida olopetala</i>	Çullukotu	LC	Endemik
682	<i>Consolida orientalis</i>	morççek	NE	-
683	<i>Convolvulus arvensis</i>	tarla sarmaşığı	NE	-
684	<i>Convolvulus calvertii</i>	hamıza	NE	-
685	<i>Convolvulus cantabrica</i>	çadırçiçeği	NE	-
686	<i>Convolvulus galaticus</i>	Boz sarmaşık	LC	-
687	<i>Convolvulus holosericeus</i>	Gündüzsefası	LC	-
688	<i>Convolvulus lineatus</i>	top yayılğan	NE	-
689	<i>Convolvulus pseudoscammonia</i>	Melez yayılğan	LC	Endemik
690	<i>Conyza bonariensis</i>	çakalotu	NE	-
691	<i>Conyza canadensis</i>	selviotu	NE	-
692	<i>Corallorhiza trifida</i>	kurbağa salebi	NE	-
693	<i>Cornus mas</i>	kızılıcık	NE	-
694	<i>Cornus sanguinea</i>	kiren	NE	-
695	<i>Coronilla scorpioides</i>	akrep burçağı	NE	-
696	<i>Corydalis alpestris</i>	gök kazgagası	NE	-
697	<i>Corydalis caucasica</i>	Çalıtarlakuşu	NE	-
698	<i>Corydalis conorhiza</i>	yayla kazgagası	NE	-
699	<i>Corydalis oppositifolia oppositifolia</i>	İpar Kazgası	NE	Endemik
700	<i>Corylus avellana pontica</i>	findık	NE	-
701	<i>Corylus avellana avellana</i>	findık	NE	-
702	<i>Cota austriaca</i>	babuçça	NE	-
703	<i>Cota melanoloma melanoloma</i>	kara babuçça	NT	-
704	<i>Cota melanoloma trapezuntica</i>	kara babuçça	NT	Endemik
705	<i>Cota tinctoria pallida</i>	boyacı papatyası	NE	-
706	<i>Cota tinctoria tinctoria</i>	boyacı papatyası	NE	-
707	<i>Cota triumfettii</i>	yamaç papatyası	NE	-
708	<i>Cotoneaster integerrimus</i>	garagat	NE	-
709	<i>Cotoneaster nummularius</i>	dağ muşmulası	NE	-
710	<i>Cousinia aucheri</i>	İnce kızan	EN	Endemik
711	<i>Cousinia bicolor</i>	Alacakızan	LC	Endemik
712	<i>Cousinia canescens</i>	kızandikeni	NE	-
713	<i>Cousinia decolorans</i>	Soluk kızan	LC	Endemik
714	<i>Cousinia eriocephala</i>	Yünlü kızan	LC	Endemik
715	<i>Crambe orientalis</i>	Akyumak	NE	-
716	<i>Crataegus microphylla</i>	kocakarı armudu	NE	-
717	<i>Crataegus monogyna</i>	yemişen	NE	-
718	<i>Crataegus orientalis</i>	Alıç	NE	-
719	<i>Crataegus rhipidophylla rhipidophylla</i>	kızılıcırık	NE	-
720	<i>Crataegus tanacetifolia</i>	Kotanalıcı	LC	Endemik
721	<i>Crataegus x sinaica</i>	çöl alıcı	NE	-
722	<i>Crepis armena</i>	Dağ kıskısı	LC	Endemik
723	<i>Crepis bupleurifolia</i>	Has Kıskıs	LC	Endemik
724	<i>Crepis conyzifolia</i>	kuzey kıskısı	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

725	<i>Crepis dioritica</i>	Kaya kıskısı	LC	Endemik
726	<i>Crepis foetida rhoeadifolia</i>	kohum	NE	-
727	<i>Crepis micrantha</i>	yedi kıskıs	NE	-
728	<i>Crepis paludosa</i>	su kıskısı	NE	-
729	<i>Crepis pulchra pulchra</i>	zarif kıskıs	NE	-
730	<i>Crepis sahendi</i>	azeri kıskısı	NE	-
731	<i>Crepis sancta</i>	yaban kıskısı	NE	-
732	<i>Crepis setosa</i>	kılçıklı kıskıs	NE	-
733	<i>Crepis willdenowii</i>	boz kıskıs	NE	-
734	<i>Crocus aerius</i>	Laz çiğdemi	VU	Endemik
735	<i>Crocus ancyprensis</i>	Ankara çiğdemi	LC	Endemik
736	<i>Crocus biflorus tauri</i>	İkiz çiğdem	NE	-
737	<i>Crocus kotschyanus suworowianus</i>	Gezgin çiğdem	NE	-
738	<i>Crocus scharojanii</i>	Yaylakovan	VU	-
739	<i>Crocus speciosus ilgazensis</i>	Çayır çiğdemi	NE	Endemik
740	<i>Crocus speciosus</i>	Çayır çiğdemi	VU	-
741	<i>Crocus vallicola</i>	hozmançuk	NE	-
742	<i>Crucianella exasperata</i>	yayla haçotu	NE	-
743	<i>Crucianella gilanica</i>	haçotu	NE	-
744	<i>Cruciata laevipes</i>	sarılıkot	NE	-
745	<i>Cruciata taurica</i>	kırım güzeli	NE	-
746	<i>Crupina crupinastrum</i>	gelindöndüren	NE	-
747	<i>Crupina vulgaris</i>	kır gelindöndüreni	NE	-
748	<i>Crypsis schoenoides</i>	bakakotu	NE	-
749	<i>Cuscuta campestris</i>	kâfırşacı	NE	-
750	<i>Cuscuta epithymum</i>	cinsacı	NE	-
751	<i>Cuscuta europaea</i>	bostanbozan	NE	-
752	<i>Cyanus depressus</i>	gökbaş	NE	-
753	<i>Cyanus segetum</i>	gelintacı	NE	-
754	<i>Cyanus triumfettii</i>	deli kapele	NE	-
755	<i>Cyclamen coum</i>	yersomunu	NE	-
756	<i>Cyclamen parviflorum</i>	Filizki	LC	Endemik
757	<i>Cydonia oblonga</i>	ayva	NE	-
758	<i>Cymbocarpum wiedemannii</i>	tüysüz aşotu	LC	Endemik
759	<i>Cymbolaena griffithii</i>	boz kısaayaklı	NE	-
760	<i>Cynanchum acutum acutum</i>	bacırgan	NE	-
761	<i>Cynodon dactylon villosus</i>	köpekdişi	NE	-
762	<i>Cynodon dactylon dactylon</i>	köpekdişi	NE	-
763	<i>Cynoglossum creticum</i>	pisiktetiği	NE	-
764	<i>Cynoglossum montanum</i>	dağ köpekdili	NE	-
765	<i>Cynoglossum officinale</i>	gözpıtrağı	NE	-
766	<i>Cynosurus cristatus</i>	tarakotu	NE	-
767	<i>Cynosurus echinatus</i>	top tarakotu	NE	-
768	<i>Cyperus esculentus</i>	abdülaziz	NE	-
769	<i>Cyperus glaber</i>	kösnüotu	NE	-
770	<i>Cyperus longus</i>	karatopalak	NE	-
771	<i>Cyperus michelianus</i>	hasırotu	NE	-
772	<i>Cyperus rotundus</i>	topalak	NE	-
773	<i>Cyperus serotinus</i>	gelgit hasırı	NE	-
774	<i>Cystopteris fragilis</i>	gevrek eğrelti	NE	-
775	<i>Cytisus pygmaeus</i>	cüce keçitirfilı	NE	-
776	<i>Dactylis glomerata</i>	domuzayrığı	NE	-
777	<i>Dactylis glomerata hispanica</i>	domuzayrığı	NE	-
778	<i>Dactyloctenium aegyptium</i>	yıldızçimi	NE	-
779	<i>Dactylorhiza euxina</i>	laz salebi	NE	-
780	<i>Dactylorhiza iberica</i>	kırım salebi	NE	-
781	<i>Dactylorhiza osmanica osmanica</i>	Osmanlı Salebi	LC	Endemik
782	<i>Dactylorhiza osmanica anatolica</i>	Osmanlı Salebi	LC	Endemik
783	<i>Dactylorhiza romana romana</i>	elçik	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

784	<i>Dactylorhiza romana georgica</i>	elçik	NE	-
785	<i>Dactylorhiza saccifera</i>	keseli salep	NE	-
786	<i>Dactylorhiza umbrosa</i>	gövdeli salep	NE	-
787	<i>Dactylorhiza urvilleana urvilleana</i>	balkaymak	NE	-
788	<i>Danthonia decumbens</i>	bodur deveotu	NE	-
789	<i>Daphne glomerata</i>	ezentere	NE	-
790	<i>Daphne mezereum</i>	kirkat	NE	-
791	<i>Daphne oleoides</i>	gövçek	NE	-
792	<i>Daphne oleoides oleoides</i>	gövçek	NE	-
793	<i>Daphne pontica</i>	sırımağu	NE	-
794	<i>Datisca cannabina</i>	renkotu	NE	-
795	<i>Datura stramonium</i>	boru çiçeği	NE	-
796	<i>Daucus carota</i>	yabani havuç	NE	-
797	<i>Delphinium albiflorum</i>	ak hezaren	NE	-
798	<i>Delphinium crispulum</i>	Toros hezaren	NE	-
799	<i>Delphinium dasystachyon</i>	kirli hezaren	LC	Endemik
800	<i>Delphinium formosum</i>	Gür hezaren	LC	-
801	<i>Deschampsia caespitosa</i>	çayırşacı	NE	-
802	<i>Deschampsia flexuosa</i>	eğri çayırşacı	NE	-
803	<i>Descurainia kochii</i>	aksotu	NE	-
804	<i>Descurainia sophia</i>	sadırotu	NE	-
805	<i>Dianthus calocephalus</i>	güzel karanfil	NE	-
806	<i>Dianthus carmelitarum</i>	Samsu	LC	Endemik
807	<i>Dianthus carthusianorum</i>	dağ karanfili	NE	-
808	<i>Dianthus crinitus crinitus</i>	Uzunçanak	NE	-
809	<i>Dianthus floribundus</i>	kırk karanfil	NE	-
810	<i>Dianthus liboschitzianus</i>	köse karanfil	NE	-
811	<i>Dianthus micranthus</i>	kır karanfili	NE	-
812	<i>Dianthus multicaulis</i>	taş karanfili	NE	-
813	<i>Dianthus orientalis</i>	yar karanfili	NE	-
814	<i>Dianthus strictus gracilior</i>	dimisok	NE	-
815	<i>Dianthus zederbaueri</i>	er karanfil	LC	Endemik
816	<i>Dianthus zonatus hypochlorus</i>	kaya karanfili	NE	-
817	<i>Digitalis ferruginea ferruginea</i>	arıkovanı	NE	-
818	<i>Digitalis ferruginea schischkinii</i>	arıkovanı	NE	-
819	<i>Digitalis lamarckii</i>	Yüksükotu	LC	Endemik
820	<i>Digitaria ischaemum</i>	çatalotu	NE	-
821	<i>Digitaria sanguinalis</i>	kızıl çatalotu	NE	-
822	<i>Diospyros lotus</i>	hırnık	NE	-
823	<i>Dipsacus laciniatus</i>	feşçitarağı	NE	-
824	<i>Dipsacus pilosus</i>	feşçisüpürgesi	NE	-
825	<i>Doronicum balansae</i>	Rize kaplanotu	NE	Endemik
826	<i>Doronicum macrolepis</i>	Koca Kaplanotu	LC	Endemik
827	<i>Doronicum orientale</i>	kaplanotu	NE	-
828	<i>Dorycnium graecum</i>	ak kaplanotu	NE	-
829	<i>Dorycnium pentaphyllum herbaceum</i>	Zehirli yonca	NE	-
830	<i>Draba bruniifolia</i>	Kaya dolaması	LC	-
831	<i>Draba bruniifolia bruniifolia</i>	Kaya dolaması	NE	-
832	<i>Draba heterocoma</i>	tüylü dolama	NE	-
833	<i>Draba hispida</i>	kıllı dolama	NE	-
834	<i>Draba huetii</i>	çayır dolaması	NE	-
835	<i>Draba muralis</i>	ak dolama	NE	-
836	<i>Draba nemorosa</i>	orman dolaması	NE	-
837	<i>Draba nuda</i>	cıbil dolama	NE	-
838	<i>Draba polytricha</i>	rize dolaması	NE	-
839	<i>Draba rigida</i>	Diri dolama	NE	-
840	<i>Draba sibirica</i>	sibirya dolaması	NE	-
841	<i>Draba siliquosa</i>	yıldız dolama	NE	-
842	<i>Draba verna</i>	çırçırotu	NE	-

843	<i>Drosera rotundifolia</i>	Güneşgülü	NE	-
844	<i>Dryopteris caucasica</i>	kafkas piluncu	NE	-
845	<i>Dryopteris dilatata</i>	ayu piluncu	NE	-
846	<i>Dryopteris expansa</i>	parpa piluncu	NE	-
847	<i>Dryopteris filix-mas</i>	erkek eğrelti	NE	-
848	<i>Dryopteris pseudomas</i>	yayla piluncu	NE	-
849	<i>Dryopteris x initialis</i>	melez pilunç	NE	-
850	<i>Echinaria capitata</i>	dikenbaşotu	NE	-
851	<i>Echinochloa crus-galli</i>	darıcan	NE	-
852	<i>Echinophora chrysantha</i>	Yıldız Çördüğü	NE	Endemik
853	<i>Echinops orientalis</i>	dağşekeri	NE	-
854	<i>Echinops ossicus</i>	orman topuzu	NE	-
855	<i>Echinops pungens pungens</i>	Bongıl	NE	-
856	<i>Echinops ritro</i>	topuz	NE	-
857	<i>Echinops sphaerocephalus sphaerocephalus</i>	Şeytan Arabası	NE	-
858	<i>Echium italicum</i>	kurtkuyruğu	NE	-
859	<i>Echium orientale</i>	Akşamşavkı	LC	Endemik
860	<i>Echium plantagineum</i>	kırkbatıran	NE	-
861	<i>Echium vulgare</i>	engerek otu	NE	-
862	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	iğde	NE	-
863	<i>Elaeagnus rhamnoides</i>	çıçırgan	NE	-
864	<i>Eleocharis palustris</i>	delisaz	NE	-
865	<i>Eleocharis quinqueflora</i>	seyreksaz	NE	-
866	<i>Eleutherospermum cicutarium</i>	kaba kereviz	NE	-
867	<i>Elymus caninus</i>	orman buğdayı	NE	-
868	<i>Elymus hispidus hispidus</i>	elimotu	NE	-
869	<i>Elymus hispidus barbulatus</i>	elimotu	NE	-
870	<i>Elymus hispidus</i>	elimotu	NE	-
871	<i>Elymus lazicus</i>	Yayla buğdayı	VU	Endemik
872	<i>Elymus longearistatus</i>	Kaya buğdayı	VU	-
873	<i>Elymus nodosus caespitosus</i>	Düğmeli Buğday	NE	-
874	<i>Elymus pycnanthus</i>	kumçaydan	NE	-
875	<i>Eminium rauwolfii rauwolfii</i>	Yılanbacağı	NE	-
876	<i>Ephedra distachya distachya</i>	Denizüzümü	NE	-
877	<i>Epilobium algidum</i>	oğulyakısı	NE	-
878	<i>Epilobium anagallidifolium</i>	yayla yakısı	NE	-
879	<i>Epilobium anatolicum prionophyllum</i>	ana yakısı	NE	-
880	<i>Epilobium angustifolium</i>	yakiotu	NE	-
881	<i>Epilobium dodonaei</i>	çayırgülü	NE	-
882	<i>Epilobium gemmascens</i>	sulu yakiotu	NE	-
883	<i>Epilobium hirsutum</i>	hasanhüseyin çiçeği	NE	-
884	<i>Epilobium minutiflorum</i>	körpe yakiotu	NE	-
885	<i>Epilobium montanum</i>	dağyakısı	NE	-
886	<i>Epilobium ponticum</i>	garapil	NE	-
887	<i>Epilobium stevenii</i>	acemyakısı	NE	-
888	<i>Epilobium tetragonum tournefortii</i>	ezberyakısı	NE	-
889	<i>Epilobium tetragonum lamyi</i>	ezberyakısı	NE	-
890	<i>Epilobium tetragonum tetragonum</i>	ezberyakısı	NE	-
891	<i>Epimedium pinnatum colchicum</i>	Keşişkulahu	NE	-
892	<i>Epimedium pubigerum</i>	tekeotu	NE	-
893	<i>Epipactis helleborine</i>	bindallıçiçeği	NE	-
894	<i>Epipactis microphylla</i>	minikbindallı	NE	-
895	<i>Epipactis persica</i>	acem danakıranı	NE	-
896	<i>Epipactis pontica</i>	İnce bindallı	LC	-
897	<i>Epipactis tremolsii</i>	türkbindallısı	NE	-
898	<i>Epipogium aphyllum</i>	cazi salebi	NE	-
899	<i>Equisetum arvense</i>	atkuyruğu	NE	-
900	<i>Equisetum fluviatile</i>	kırkboğum	NE	-
901	<i>Equisetum hyemale</i>	ulamotu	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

902	<i>Equisetum palustre</i>	kırkbacak	NE	-
903	<i>Equisetum telmateia</i>	deredoruk	NE	-
904	<i>Eragrostis cilianensis</i>	meşe yulafı	NE	-
905	<i>Eragrostis minor</i>	bodur yulaf	NE	-
906	<i>Eremogone acutisepala</i>	eğın kumotu	LC	Endemik
907	<i>Eremogone armeniaca</i>	özge kumotu	LC	Endemik
908	<i>Eremogone cucubaloides</i>	çayır kumotu	NE	-
909	<i>Eremogone gypsophiloides</i>	çöven kumotu	NE	-
910	<i>Eremogone ledebouriana</i>	iğne kumotu	LC	Endemik
911	<i>Eremogone lychnidea</i>	topaç kumotu	NE	-
912	<i>Eremogone pseudacantholimon</i>	kirpi kumotu	LC	Endemik
913	<i>Eremogone scariosa</i>	gümüş kumotu	EN	Endemik
914	<i>Eremopoa altaica</i>	dağ salkımı	NE	-
915	<i>Eremopoa persica</i>	acem salkımı	NE	-
916	<i>Eremopyrum distans</i>	kıl tarağı	NE	-
917	<i>Eremopyrum orientale</i>	acem tarağı	NE	-
918	<i>Eremopyrum triticeum</i>	hanım tarağı	NE	-
919	<i>Eremostachys moluccelloides</i>	benlisultan	NE	-
920	<i>Eremurus spectabilis</i>	çiriş	NE	-
921	<i>Erica arborea</i>	fundu	NE	-
922	<i>Erica spiculifolia</i>	çırpıntı	NE	-
923	<i>Erigeron acris</i>	mavi şifaotu	NE	-
924	<i>Erigeron acris pycnotrichus</i>	mavi şifaotu	NE	-
925	<i>Erigeron caucasicus caucasicus</i>	kaf şifaotu	NE	-
926	<i>Erigeron caucasicus venustus</i>	kaf şifaotu	NE	-
927	<i>Erigeron nigromontanus</i>	tarla şifaotu	NE	-
928	<i>Eriophorum latifolium</i>	pambıkotu	NE	-
929	<i>Eriophorum vaginatum</i>	bataklıkketeni	NE	-
930	<i>Erodium absinthoides latifolium</i>	Yavşan iğneliği	NE	Endemik
931	<i>Erodium absinthoides</i>	Yavşan iğneliği	NE	-
932	<i>Erodium acaule</i>	leylekgagası	NE	-
933	<i>Erodium amanum</i>	Hatay iğneliği	LC	Endemik
934	<i>Erodium ciconium</i>	kocakariğnesi	NE	-
935	<i>Erodium cicutarium cicutarium</i>	iğnelik	NE	-
936	<i>Erodium hendrikii</i>	Güdük iğnelik	CR	Lokal Endemik
937	<i>Erodium hoefftianum</i>	eşek iğneliği	NE	-
938	<i>Eruca vesicaria</i>	roka	NE	-
939	<i>Eryngium billardierei</i>	hıyarok	NE	-
940	<i>Eryngium bithynicum</i>	Çakırotu	LC	Endemik
941	<i>Eryngium campestre</i>	kırsenet	NE	-
942	<i>Eryngium giganteum</i>	boğadikeni	NE	-
943	<i>Erysimum crassipes</i>	zarifeotu	NE	-
944	<i>Erysimum cuspidatum</i>	kuyruklu zarife	NE	-
945	<i>Erysimum leptocarpum</i>	Ovit zarifesi	NE	-
946	<i>Erysimum leucanthemum</i>	bayır zarifesi	NE	-
947	<i>Erysimum pulchellum</i>	kaba zarife	NE	-
948	<i>Erysimum sintenisianum</i>	Çatal zarife	NE	Endemik
949	<i>Erysimum szowitsianum</i>	çar zarifesi	EN	-
950	<i>Erysimum uncinatifolium</i>	Dadaş zarifeotu	LC	Endemik
951	<i>Euclidium syriacum</i>	findık hardalı	NE	-
952	<i>Euonymus europaeus</i>	iğcik ağacı	NE	-
953	<i>Euonymus latifolius latifolius</i>	İşyanotu	NE	-
954	<i>Euonymus latifolius cauconis</i>	İşyanotu	LC	Endemik
955	<i>Eupatorium cannabinum</i>	koyuntırpağı	NE	-
956	<i>Euphorbia amygdaloides</i>	Zerana	NE	-
957	<i>Euphorbia anacampseros anacampseros</i>	Sütlüağı	LC	Endemik
958	<i>Euphorbia chamaesyce</i>	şebrem	NE	-
959	<i>Euphorbia condylocarpa</i>	gijeletri	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

960	<i>Euphorbia denticulata</i>	karasütlük	NE	-
961	<i>Euphorbia djimilensis</i>	Cimil sütleğeni	LC	Endemik
962	<i>Euphorbia eriophora</i>	şiremara	NE	-
963	<i>Euphorbia esula tommasiniana</i>	eşek sütleğeni	NE	-
964	<i>Euphorbia falcata falcata</i>	Eğri sütleğeni	NE	-
965	<i>Euphorbia helioscopia</i>	feribanotu	NE	-
966	<i>Euphorbia herniariifolia glaberrima</i>	Boncuk sütleğeni	NE	-
967	<i>Euphorbia herniariifolia herniariifolia</i>	Boncuk sütleğeni	NE	-
968	<i>Euphorbia iberica</i>	gaşıl	NE	-
969	<i>Euphorbia macroceras</i>	koru sütleğeni	NE	-
970	<i>Euphorbia macroclada</i>	neblul	NE	-
971	<i>Euphorbia oblongifolia</i>	haladiza	NE	-
972	<i>Euphorbia orientalis</i>	gezer sütleğeni	NE	-
973	<i>Euphorbia peplis</i>	kıyı sütleğeni	NE	-
974	<i>Euphorbia peplus minima</i>	bahçe sütleğeni	NE	-
975	<i>Euphorbia peplus peplus</i>	bahçe sütleğeni	NE	-
976	<i>Euphorbia petrophila</i>	Taş Sütleğeni	NE	-
977	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	koca sütleğeni	NE	-
978	<i>Euphorbia rigida</i>	sütleğeni	NE	-
979	<i>Euphorbia squamosa</i>	hemşin sütleğeni	NE	-
980	<i>Euphorbia szovitsii kharputensis</i>	urus sütleğeni	NE	-
981	<i>Euphorbia szovitsii szovitsii</i>	urus sütleğeni	NE	-
982	<i>Euphrasia hirtella</i>	yayla gözotu	NE	-
983	<i>Euphrasia juzepczukii</i>	ağrı gözotu	NE	-
984	<i>Euphrasia lebardensis</i>	yamaç gözotu	NE	-
985	<i>Euphrasia minima</i>	Gözlükkıran	LR	-
986	<i>Euphrasia pectinata</i>	gözotu	NE	-
987	<i>Euphrasia petiolaris</i>	mercan gözotu	NE	-
988	<i>Euphrasia rostkoviana rostkoviana</i>	güzel gözlükotu	NE	-
989	<i>Euphrasia sevanensis</i>	dağ gözotu	NE	-
990	<i>Eutrema parvulum</i>	tuz hardalı	NE	-
991	<i>Fagus orientalis</i>	kayın	NE	-
992	<i>Falcaria vulgaris</i>	orakotu	NE	-
993	<i>Ferula communis communis</i>	Atkasnağı	NE	-
994	<i>Ferula orientalis</i>	Kingor	NE	-
995	<i>Ferula szowitziana</i>	çakşır	NE	-
996	<i>Ferulago galbanifera</i>	gümüş kişniş	NE	-
997	<i>Ferulago pauciradiata</i>	Etekli kişniş	LC	Endemik
998	<i>Ferulago platycarpa</i>	Çelebi kişnişi	LC	Endemik
999	<i>Ferulago setifolia</i>	kıl kişniş	NE	-
1000	<i>Festuca airoides</i>	tül yumağı	NE	-
1001	<i>Festuca amethystina</i>	Zigana yumağı	LC	-
1002	<i>Festuca anatolica borealis</i>	Kaçimi	LC	Endemik
1003	<i>Festuca arundinacea</i>	kamış yumağı	NE	-
1004	<i>Festuca callieri callieri</i>	Çarşakyumağı	NE	-
1005	<i>Festuca chalcophaea chalcophaea</i>	Kara yumak	NE	-
1006	<i>Festuca chalcophaea euryphylla</i>	Kara yumak	NE	-
1007	<i>Festuca djimilensis</i>	Cimil yumağı	NE	-
1008	<i>Festuca drymeja</i>	çalı yumağı	NE	-
1009	<i>Festuca gigantea</i>	koca yumak	NE	-
1010	<i>Festuca lazistanica lazistanica</i>	Laz yumağı	NE	Endemik
1011	<i>Festuca oreophila</i>	parlak yumak	NE	-
1012	<i>Festuca pratensis</i>	çayır yumağı	NE	-
1013	<i>Festuca valesiaca</i>	meşe yumağı	NE	-
1014	<i>Festuca woronowii</i>	Yayla yumağı	LC	-
1015	<i>Festuca woronowii woronowii</i>	Yayla yumağı	NE	-
1016	<i>Festuca xenophontis</i>	-	EN	Lokal Endemik
1017	<i>Festuca ziganensis</i>	Kop yumağı	LC	Endemik

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

1018	<i>Fibigia clypeata</i>	sikkeotu	NE	-
1019	<i>Fibigia macrocarpa</i>	koca sikkeotu	NE	-
1020	<i>Ficus carica carica</i>	incir	NE	-
1021	<i>Filago arvensis</i>	keçeotu	NE	-
1022	<i>Filago pyramidata</i>	ateşpamuğu	NE	-
1023	<i>Filipendula ulmaria</i>	çayırkraliçesi	NE	-
1024	<i>Filipendula vulgaris</i>	çayırmelikesi	NE	-
1025	<i>Foeniculum vulgare</i>	rezene	NE	-
1026	<i>Fragaria vesca</i>	dağ çileği	NE	-
1027	<i>Frangula dodonei</i>	barutağacı	NE	-
1028	<i>Fraxinus angustifolia oxycarpa</i>	sivri dişbudak	NE	-
1029	<i>Fritillaria caucasica</i>	kaf lâlesi	NE	-
1030	<i>Fritillaria crassifolia crassifolia</i>	Boynubükük	LC	Endemik
1031	<i>Fritillaria latifolia</i>	yayla lâlesi	NE	-
1032	<i>Fritillaria pinardii</i>	mağçup lâle	NE	-
1033	<i>Fritillaria pontica</i>	eğri lâle	NE	-
1034	<i>Fuernrohria setifolia</i>	yalancı kişniş	NE	-
1035	<i>Fumana aciphylla</i>	kır güneşotu	NE	-
1036	<i>Fumana arabica</i>	Arap güneşotu	NE	-
1037	<i>Fumana procumbens</i>	yer güneşotu	NE	-
1038	<i>Fumaria asepala</i>	ak şahtere	NE	-
1039	<i>Fumaria officinalis</i>	şahtere	NE	-
1040	<i>Fumaria parviflora</i>	tarla şahteresi	NE	-
1041	<i>Fumaria schleicheri</i>	acer şetere	NE	-
1042	<i>Fumaria vaillantii</i>	güvercingöğsü	NE	-
1043	<i>Gagea bohemica</i>	sarıyıldız	NE	-
1044	<i>Gagea bulbifera</i>	düğmeli yıldız	NE	-
1045	<i>Gagea chrysantha</i>	alyıldız	NE	-
1046	<i>Gagea gageoides</i>	tokalı yıldız	NE	-
1047	<i>Gagea glacialis</i>	buz yıldızı	NE	-
1048	<i>Gagea granatellii</i>	yedi yıldız	NE	-
1049	<i>Gagea luteoides</i>	altın yıldız	NE	-
1050	<i>Gagea taurica</i>	bozkır yıldızı	NE	-
1051	<i>Gagea tenuissima</i>	İnce Yıldız	NE	Endemik
1052	<i>Gagea villosa villosa</i>	tüylü yıldız	NE	-
1053	<i>Gagea villosa hermonis</i>	tüylü yıldız	NE	-
1054	<i>Galanthus alpinus</i>	Kardelen	VU	-
1055	<i>Galanthus fosteri</i>	boynueğrice	VU	-
1056	<i>Galanthus koenenianus</i>	Garipçe	EN	Endemik
1057	<i>Galanthus rizehensis</i>	Rize kardeleni	VU	-
1058	<i>Galanthus woronowii</i>	Akçabardak	VU	-
1059	<i>Galega officinalis</i>	keçisedefi	NE	-
1060	<i>Galeopsis bifida</i>	akkedibaşı	NE	-
1061	<i>Galeopsis ladanum</i>	kedibaşı	NE	-
1062	<i>Galium album prusense</i>	ak iplikçik	NE	-
1063	<i>Galium aparine</i>	çobansüzgeci	NE	-
1064	<i>Galium consanguineum</i>	altın iplikçik	NE	-
1065	<i>Galium divaricatum</i>	kırk yoğurtotu	NE	-
1066	<i>Galium fissurense</i>	Yarık iplikçiği	LC	Endemik
1067	<i>Galium humifusum</i>	çimen iplikçiği	NE	-
1068	<i>Galium incanum</i>	Gür iplikçik	NE	-
1069	<i>Galium margaceum</i>	Saman iplikçiği	LC	Endemik
1070	<i>Galium mite</i>	süpürge iplikçiği	NE	-
1071	<i>Galium odoratum</i>	orman iplikçiği	NE	-
1072	<i>Galium olympicum</i>	Ulu iplikçik	NE	Endemik
1073	<i>Galium palustre</i>	su iplikçiği	NE	-
1074	<i>Galium radulifolium</i>	Kuru yoğurtotu	LC	Endemik
1075	<i>Galium rotundifolium</i>	koru yoğurtotu	NE	-
1076	<i>Galium runcinatum</i>	Dişlek İplikçik	VU	Endemik

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

1077	<i>Galium spurium spurium</i>	arsız iplikçik	NE	-
1078	<i>Galium subuliferum</i>	kıl iplikçik	NE	-
1079	<i>Galium verum verum</i>	boyalık	NE	-
1080	<i>Gasparrinia peucedanoides</i>	göbek aksar	NE	-
1081	<i>Gastridium ventricosum</i>	top bekârotu	NE	-
1082	<i>Gaudiniopsis macra macra</i>	Som yulaf	NE	-
1083	<i>Genista albida</i>	ak borcak	NE	-
1084	<i>Genista aucheri</i>	Bayır borcağı	LC	Endemik
1085	<i>Genista tinctoria</i>	boyacı katırtırnağı	NE	-
1086	<i>Gentiana aquatica</i>	su gentiyanı	NE	-
1087	<i>Gentiana asclepiadea</i>	sütlü güşad	NE	-
1088	<i>Gentiana cruciata</i>	yeşilken	NE	-
1089	<i>Gentiana gelida</i>	dağ gentiyanı	NE	-
1090	<i>Gentiana nivalis</i>	kar gentiyanı	NE	-
1091	<i>Gentiana pyrenaica</i>	pir gentiyanı	NE	-
1092	<i>Gentiana septemfida</i>	yedi gentiyan	NE	-
1093	<i>Gentiana verna</i>	gentiyan	NE	-
1094	<i>Gentianella caucasea</i>	kaf boduranı	NE	-
1095	<i>Gentianella ciliata blepharophora</i>	kirpikli boduran	NE	-
1096	<i>Geranium asphodeloides asphodeloides</i>	Yaramerhemi	NE	-
1097	<i>Geranium asphodeloides</i>	Yaramerhemi	LR	-
1098	<i>Geranium collinum</i>	ıtır çiçeği	NE	-
1099	<i>Geranium columbinum</i>	güvercin ıtırı	NE	-
1100	<i>Geranium dissectum</i>	dilimli ıtır	NE	-
1101	<i>Geranium divaricatum</i>	çatal ıtır	NE	-
1102	<i>Geranium gracile</i>	narın ıtır	NE	-
1103	<i>Geranium ibericum</i>	Kırmızı ıtır	NE	-
1104	<i>Geranium ibericum jubatum</i>	Kırmızı ıtır	LR	Endemik
1105	<i>Geranium lucidum</i>	dakkaotu	NE	-
1106	<i>Geranium molle</i>	yumuşak ıtır	NE	-
1107	<i>Geranium platypetalum</i>	Koru ıtırı	NE	-
1108	<i>Geranium ponticum</i>	yayla ıtırı	LR	Endemik
1109	<i>Geranium psilostemon</i>	zarif ıtır	NE	-
1110	<i>Geranium purpureum</i>	ebedön	NE	-
1111	<i>Geranium pyrenaicum</i>	geliçarşafi	NE	-
1112	<i>Geranium robertianum</i>	dağ ıtırı	NE	-
1113	<i>Geranium rotundifolium</i>	helilok	NE	-
1114	<i>Geranium sanguineum</i>	ece ıtırı	NE	-
1115	<i>Geranium subcaulescens</i>	sürmeli ıtırı	NE	-
1116	<i>Geranium sylvaticum</i>	orman ıtırı	NE	-
1117	<i>Geranium tuberosum</i>	Çakmuz	NE	-
1118	<i>Geum aleppicum</i>	arapçiçeği	NE	-
1119	<i>Geum coccineum</i>	kızıl meryemotu	NE	-
1120	<i>Geum rivale</i>	mübarekotu	NE	-
1121	<i>Geum urbanum</i>	meryemotu	NE	-
1122	<i>Gladiolus atroviolaceus</i>	kıraç süseni	NE	-
1123	<i>Gladiolus italicus</i>	kılıçotu	NE	-
1124	<i>Gladiolus kotschyanus</i>	çayır kılıçotu	NE	-
1125	<i>Glaucium corniculatum</i>	çömlekçatlatan	NE	-
1126	<i>Glaucium grandiflorum</i>	Develâlesi	NE	-
1127	<i>Glaucium haussknechtii</i>	güllü gündürme	NE	-
1128	<i>Glaucium leiocarpum</i>	gâvurhaşaşı	NE	-
1129	<i>Glechoma hederacea</i>	yernanesi	NE	-
1130	<i>Globularia trichosantha</i>	Köse yayılımı	NE	-
1131	<i>Glyceria fluitans</i>	dere tatlıcımı	NE	-
1132	<i>Glyceria notata</i>	kıvrık tatlıcım	NE	-
1133	<i>Glycyrrhiza echinata</i>	pıtırak meyan	NE	-
1134	<i>Glycyrrhiza glabra glabra</i>	meyan	NE	-
1135	<i>Gnaphalium stewartii</i>	yayla bozağanı	NE	-

1136	<i>Gnaphalium supinum</i>	bayır bozağanı	NE	-
1137	<i>Gnaphalium sylvaticum</i>	çam bozağanı	NE	-
1138	<i>Gnaphalium uliginosum</i>	bozağan	NE	-
1139	<i>Goodyera repens</i>	yersalebi	NE	-
1140	<i>Grammosciadium daucoides</i>	kami	NE	-
1141	<i>Grammosciadium pterocarpum</i>	ayaklı kami	NE	-
1142	<i>Groenlandia densa</i>	suteleği	NE	-
1143	<i>Gundelia tournefortii</i>	kenger	NE	-
1144	<i>Gymnadenia conopsea</i>	başaksalebi	NE	-
1145	<i>Gypsophila aucheri</i>	Taş Çöveni	VU	Endemik
1146	<i>Gypsophila elegans</i>	hoş çöven	NE	-
1147	<i>Gypsophila glandulosa</i>	Yer çevgeni	LC	-
1148	<i>Gypsophila hispida</i>	kıllı çöven	NE	-
1149	<i>Gypsophila laricina</i>	alçıotu	NE	Endemik
1150	<i>Gypsophila pilosa</i>	tarla çöveni	NE	-
1151	<i>Gypsophila silenoides</i>	furtuna çöveni	NE	-
1152	<i>Gypsophila tenuifolia</i>	Kaçkar çevgeni	NE	-
1153	<i>Gypsophila tuberculosa</i>	Kabar çevgeni	NE	Endemik
1154	<i>Haplophyllum cappadocicum</i>	Peri sedosu	NE	Endemik
1155	<i>Hedera colchica</i>	kara sarmaşık	NE	-
1156	<i>Hedera helix</i>	duvar sarmaşığı	NE	-
1157	<i>Hedysarum elegans</i>	kır batalağı	VU	-
1158	<i>Hedysarum hedysaroides</i>	ala batalak	NE	-
1159	<i>Hedysarum nitidum</i>	Köse batalak	LC	Endemik
1160	<i>Hedysarum pestalozzae</i>	Horozbaşı	LC	Endemik
1161	<i>Hedysarum pogonocarpum</i>	Taş batağı	LC	Endemik
1162	<i>Hedysarum varium</i>	batalak	NE	-
1163	<i>Heldreichia bupleurifolia bupleurifolia</i>	topaç hardalı	LC	-
1164	<i>Helianthemum ledifolium</i>	kuru güngülü	NE	-
1165	<i>Helianthemum nummularium</i>	Güngülü	NE	-
1166	<i>Helianthemum oelandicum</i>	tüylü güngülü	NE	-
1167	<i>Helianthemum salicifolium</i>	sөгüt güngülü	NE	-
1168	<i>Helichrysum arenarium</i>	Yayla Çiçeği	LC	-
1169	<i>Helichrysum armenium araxinum</i>	altınotu	NE	-
1170	<i>Helichrysum armenium armenium</i>	altınotu	NE	-
1171	<i>Helichrysum chionophilum</i>	Yayla hencecalığı	LC	Endemik
1172	<i>Helichrysum graveolens</i>	hencecalık	NE	-
1173	<i>Helichrysum pallasii</i>	kocamançiçeği	NE	-
1174	<i>Helichrysum pallasii</i>	kocamançiçeği	NE	-
1175	<i>Helichrysum plicatum</i>	Mantuvar	NE	-
1176	<i>Helichrysum plicatum plicatum</i>	Mantuvar	NE	-
1177	<i>Helictotrichon argaeum</i>	Erce Yulaf	NE	Endemik
1178	<i>Helictotrichon planiculme</i>	cimil yulafı	NE	-
1179	<i>Helictotrichon pratense</i>	yamaç yulafı	NE	-
1180	<i>Helictotrichon pubescens</i>	Kıllı yulaf	NE	-
1181	<i>Heliotropium dolosum</i>	bambulotu	NE	-
1182	<i>Heliotropium europaeum</i>	akrep otu	NE	-
1183	<i>Helleborus orientalis</i>	çöpleme	NE	-
1184	<i>Helminthotheca echioides</i>	billurdüğme	NE	-
1185	<i>Heracleum antasiaticum</i>	kamşam	NE	-
1186	<i>Heracleum apiifolium</i>	telehaş	NE	-
1187	<i>Heracleum crenatifolium</i>	Sov	LC	Endemik
1188	<i>Heracleum pastinacifolium</i>	Van öğrekotu	LC	Endemik
1189	<i>Heracleum platytaenium</i>	Çember koçuk	NE	-
1190	<i>Heracleum sphondylium</i>	Öğrekotu	NE	-
1191	<i>Heracleum trachyloma</i>	Poğluk	NE	-
1192	<i>Herniaria glabra</i>	atyaran	NE	-
1193	<i>Herniaria incana</i>	kabayaran	NE	-
1194	<i>Hesperis armena</i>	Keşiş yıldızı	NE	Endemik

1195	<i>Hesperis bicuspidata</i>	Gecemenekşesi	NE	Endemik
1196	<i>Hesperis buschiana</i>	Çoruh akşam Yıldızı	NE	Endemik
1197	<i>Hesperis matronalis matronalis</i>	akşam Yıldızı	NE	-
1198	<i>Hesperis pendula</i>	Dingildek	NE	-
1199	<i>Hesperis schischkinii</i>	Muş akşam Yıldızı	LC	Endemik
1200	<i>Hesperis thyrsoidea</i>	salkım akşam Yıldızı	LC	-
1201	<i>Hibiscus trionum</i>	kerkede	NE	-
1202	<i>Hieracium argillaceoides</i>	gökçe şahinotu	NE	-
1203	<i>Hieracium artabirensense</i>	Artabel şahinotu	LC	Endemik
1204	<i>Hieracium asteroderum</i>	Yıldız şahinotu	NT	-
1205	<i>Hieracium erythrocarpum</i>	bayır şahinotu	NE	-
1206	<i>Hieracium foliosissimum</i>	Tok şahinotu	NE	Endemik
1207	<i>Hieracium gentiliforme</i>	Koca şahinotu	VU	Endemik
				Lokal
1208	<i>Hieracium karagoellense</i>	Ana şahinotu	CR	Endemik
1209	<i>Hieracium labillardierei</i>	kızıl şahinotu	NE	-
1210	<i>Hieracium laevigatum</i>	süslü şahinotu	NE	-
1211	<i>Hieracium lanceolatum</i>	çit şahinotu	NE	-
1212	<i>Hieracium lasiochaetum</i>	Gökçeşahnotu	LC	Endemik
1213	<i>Hieracium lazicum</i>	Laz şahinotu	LC	Endemik
1214	<i>Hieracium macrolepis</i>	mecnun şahinotu	NE	-
1215	<i>Hieracium mannagettae</i>	Körpe Şahinotu	DD	Endemik
1216	<i>Hieracium odontophyllum</i>	Kıllı şahinotu	NT	Endemik
1217	<i>Hieracium onosmopsis</i>	Diken şahinotu	VU	Endemik
1218	<i>Hieracium pannosum</i>	acıkanak	NE	-
1219	<i>Hieracium patentissimum</i>	Kaya şahinotu	LC	Endemik
1220	<i>Hieracium prenanthoides</i>	arsız şahinotu	NE	-
1221	<i>Hieracium reductum</i>	Sinirli şahinotu	LC	Endemik
1222	<i>Hieracium rigens</i>	topaç şahinotu	NE	-
1223	<i>Hieracium sarykamyschense</i>	Kamış şahinotu	DD	Endemik
1224	<i>Hieracium subrosulatum</i>	Demet Şahinotu	DD	Endemik
1225	<i>Hieracium tamderense</i>	Çelebi şahinotu	EN	Endemik
1226	<i>Hieracium umbellatum</i>	herdem şahinotu	NE	-
1227	<i>Himantoglossum comperianum</i>	meşe keşkeşi	NE	-
1228	<i>Hippuris vulgaris</i>	kısırakuyruğu	NE	-
1229	<i>Hirschfeldia incana</i>	nadas turpu	NE	-
1230	<i>Holcus lanatus</i>	kadifeotu	NE	-
1231	<i>Holosteum marginatum</i>	kaşıkçalan	NE	-
1232	<i>Holosteum umbellatum</i>	şeytan küpesi	NE	-
1233	<i>Holosteum umbellatum umbellatum</i>	şeytan küpesi	NE	-
1234	<i>Hordelymus europaeus</i>	odun arpası	NE	-
1235	<i>Hordeum bulbosum</i>	boncuk arpa	NE	-
1236	<i>Hordeum geniculatum</i>	yatık arpa	NE	-
1237	<i>Hordeum murinum leporinum</i>	Kılçık Arpa	NE	-
1238	<i>Hordeum murinum glaucum</i>	Kılçık Arpa	NE	-
1239	<i>Humulus lupulus</i>	şerbetçiotu	NE	-
1240	<i>Huperzia selago</i>	dik kibritotu	NE	-
1241	<i>Huynhia pulchra</i>	güzel eğrik	NE	-
1242	<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	kurbağazehiri	NE	-
1243	<i>Hylotelephium telephium</i>	mandakulağı	NE	-
1244	<i>Hymenophyllum tunbrigense</i>	Zar eğrelti	NE	-
1245	<i>Hyoscyamus niger</i>	banotu	NE	-
1246	<i>Hyoscyamus reticulatus</i>	kumacıkotu	NE	-
1247	<i>Hypocoum pendulum</i>	tarla düğmeciği	NE	-
1248	<i>Hypericum androsaemum</i>	kamaniça	NE	-
1249	<i>Hypericum armenum</i>	güneşotu	NE	-
1250	<i>Hypericum aviculariifolium</i>	Niğde otu	LC	Endemik
1251	<i>Hypericum bithynicum</i>	uludağ koyunkıranı	NE	-
1252	<i>Hypericum davisii</i>	celebi kantaron	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

1253	<i>Hypericum elongatum</i>	ülserotu	NE	-
1254	<i>Hypericum linarioides</i>	mideotu	NE	-
1255	<i>Hypericum lyidium</i>	cayesancıyan	NE	-
1256	<i>Hypericum montanum</i>	dağ kantaronu	NE	-
1257	<i>Hypericum montbretii</i>	çay kantaronu	NE	-
1258	<i>Hypericum orientale</i>	sandık çiçeği	NE	-
1259	<i>Hypericum perforatum</i>	binbirdelik otu	NE	-
1260	<i>Hypericum perforatum</i>	kantaron	NE	-
1261	<i>Hypericum pruinatum</i>	cimil kantaronu	NE	-
1262	<i>Hypericum pseudolaeve</i>	Keşiş kantaronu	VU	-
1263	<i>Hypericum scabroides</i>	Kepirotu	NE	Endemik
1264	<i>Hypericum scabrum</i>	Karahasançayı	NE	-
1265	<i>Hypericum spectabile</i>	Tarla Kantaronu	NT	-
1266	<i>Hypericum tetrapterum</i>	Çizgili kantaron	NE	-
1267	<i>Hypericum triquetrifolium</i>	pırpırotu	NE	-
1268	<i>Hypericum venustum</i>	tentürdiyototu	NE	-
1269	<i>Hypericum xylosteifolium</i>	yalı kantaronu	NE	-
1270	<i>Hypochaeris radicata</i>	dağmarulu	NE	-
1271	<i>Hyssopus officinalis</i>	zufaotu	NE	-
1272	<i>Iberis simplex</i>	civanotu	NE	-
1273	<i>Ilex colchica</i>	ışılğan	NE	-
1274	<i>Impatiens noli-tangere</i>	kınaçiçeği	NE	-
1275	<i>Imperata cylindrica</i>	çardakotu	NE	-
1276	<i>Inula acaulis acaulis</i>	bodur andızotu	NE	-
1277	<i>Inula acaulis caulescens</i>	bodur andızotu	NE	-
1278	<i>Inula aschersoniana</i>	kaya yolotu	NE	-
1279	<i>Inula britannica</i>	çayır andızı	NE	-
1280	<i>Inula conyzae</i>	gölge andızotu	NE	-
1281	<i>Inula fragilis</i>	Gevrek andızotu	VU	Endemik
1282	<i>Inula germanica</i>	ekin andızotu	NE	-
1283	<i>Inula graveolens</i>	deli sarıot	NE	-
1284	<i>Inula mariae</i>	yayla andızotu	NE	-
1285	<i>Inula montbretiana</i>	kökçayı	NE	-
1286	<i>Inula oculus-christi</i>	yolotu	NE	-
1287	<i>Inula orientalis</i>	şark andızotu	NE	-
1288	<i>Inula salicina</i>	su andızotu	NE	-
1289	<i>Inula thapsoides</i>	kanatlı andızotu	NE	-
1290	<i>Iris × germanica</i>	göksüsen	NE	-
1291	<i>Iris caucasica</i>	Kaf navruzu	NE	-
1292	<i>Iris danfordiae</i>	Sarı navruz	LC	Endemik
1293	<i>Iris galatica</i>	Kaba navruz	LC	Endemik
1294	<i>Iris kerneriana</i>	Çalı süseni	VU	Endemik
1295	<i>Iris lazica</i>	Laz süseni	NE	-
1296	<i>Iris orientalis</i>	ankara süseni	NE	-
1297	<i>Iris persica</i>	buzala	NE	-
1298	<i>Iris pseudacorus</i>	batak süseni	NE	-
1299	<i>Iris pseudocaucasica</i>	Van navruzu	NE	-
1300	<i>Iris sari</i>	Ana kurtkulağı	LC	Endemik
1301	<i>Iris spuria</i>	yayla süseni	NE	-
1302	<i>Iris stenophylla</i>	Göknavruz	NE	-
1303	<i>Isatis aucheri</i>	Pos çivitotu	LC	Endemik
1304	<i>Isatis candolleana</i>	Temren çivitotu	LC	Endemik
1305	<i>Isatis cappadocica</i>	Peri Çivitotu	NE	-
1306	<i>Isatis glauca sivasica</i>	Sivas Çiviti	LC	Endemik
1307	<i>Isatis tinctoria corymbosa</i>	Eğriboyun	NE	-
1308	<i>Isatis tinctoria tomentella</i>	Eğriboyun	NE	-
1309	<i>Jasione supina</i>	Yayla gökçesi	NE	-
1310	<i>Jasminum fruticans</i>	boruk	NE	-
1311	<i>Juglans regia</i>	ceviz	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

1312	<i>Juncus acutus</i>	kofa	NE	-
1313	<i>Juncus alpigenus</i>	gümüştöpek	NE	-
1314	<i>Juncus alpinoarticulatus</i>	dağ camışotu	NE	-
1315	<i>Juncus articulatus</i>	camışotu	NE	-
1316	<i>Juncus bufonius</i>	kamır	NE	-
1317	<i>Juncus capitatus</i>	topak kofa	NE	-
1318	<i>Juncus compressus</i>	karahasırlık	NE	-
1319	<i>Juncus conglomeratus</i>	hasırsazı	NE	-
1320	<i>Juncus effusus</i>	has kofa	NE	-
1321	<i>Juncus filiformis</i>	kızırsazı	NE	-
1322	<i>Juncus fontanesii</i>	allı kofa	NE	-
1323	<i>Juncus gerardii</i>	erkek kofa	NE	-
1324	<i>Juncus inflexus</i>	sazak	NE	-
1325	<i>Juncus tenageia</i>	kum kofası	NE	-
1326	<i>Juncus tenuis</i>	telsazak	NE	-
1327	<i>Juniperus communis</i>	Ardıç	NE	-
1328	<i>Juniperus excelsa polycarpos</i>	boz ardıç	NE	-
1329	<i>Juniperus excelsa</i>	boz ardıç	NE	-
1330	<i>Juniperus foetidissima</i>	kokar ardıç	NE	-
1331	<i>Juniperus oxycedrus oxycedrus</i>	Katran ardıcı	NE	-
1332	<i>Juniperus sabina</i>	saç ağacı	NE	-
1333	<i>Jurinea alpigena</i>	Kafalı kuşdili	LC	Endemik
1334	<i>Jurinea aucherana</i>	tüylü göbek	NE	-
1335	<i>Jurinea brevicaulis</i>	Çatal göbek	NT	Endemik
1336	<i>Jurinea consanguinea</i>	geyikgöbeği	NE	-
1337	<i>Jurinea pontica</i>	Kavotu	LC	Endemik
1338	<i>Jurinella moschus moschus</i>	dedegülü	NE	-
1339	<i>Jurinella moschus pinnatisecta</i>	dedegülü	NE	-
1340	<i>Kemulariella caucasica</i>	kızanası	NE	-
1341	<i>Kemulariella colchica</i>	hoş kızanası	NE	-
1342	<i>Kickxia spuria</i>	sivri fukaraotu	LC	Endemik
1343	<i>Knautia involucrata</i>	deli eşekkulağı	NE	-
1344	<i>Kyllinga brevifolia</i>	kilnotu	NE	-
1345	<i>Lactuca bourgaei</i>	dere marulu	NE	-
1346	<i>Lactuca mulgedioides</i>	muş marulu	NE	-
1347	<i>Lactuca muralis</i>	divar marulu	NE	-
1348	<i>Lactuca orientalis</i>	sızıkamışkan	NE	-
1349	<i>Lactuca quercina</i>	meşe marulu	NE	-
1350	<i>Lactuca racemosa</i>	çayır marulu	NE	-
1351	<i>Lactuca saligna</i>	deli marul	NE	-
1352	<i>Lactuca serriola</i>	eşekhelvası	NE	-
1353	<i>Lactuca tatarica</i>	yağ marulu	NE	-
1354	<i>Lactuca viminea</i>	çukurçitliği	NE	-
1355	<i>Lagotis stolonifera</i>	sururotu	NE	-
1356	<i>Lagurus ovatus</i>	tavşankuyruğu	NE	-
1357	<i>Lallemantia canescens</i>	topajdarbaşı	NE	-
1358	<i>Lallemantia iberica</i>	ajdarbaşı	NE	-
1359	<i>Lallemantia peltata</i>	kalkanbaşı	NE	-
1360	<i>Lamium album crinitum</i>	balıcak	NE	-
1361	<i>Lamium album</i>	balıcak	NE	-
1362	<i>Lamium amplexicaule</i>	baltutan	NE	-
1363	<i>Lamium galactophyllum</i>	Süt balıcak	LC	Endemik
1364	<i>Lamium galeobdolon</i>	sarı balıcak	NE	-
1365	<i>Lamium garganicum striatum</i>	Bol balıcak	NE	-
1366	<i>Lamium garganicum</i>	Bol balıcak	LC	-
1367	<i>Lamium macrodon</i>	balbaşı	NE	-
1368	<i>Lamium maculatum</i>	Benli balıcak	NE	-
1369	<i>Lamium moschatum</i>	Lün lün otu	LR	-
1370	<i>Lamium multifidum</i>	güzelce	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

1371	<i>Lamium orientale</i>	güzelce	NE	-
1372	<i>Lamium purpureum purpureum</i>	Ballıbaba	NE	-
1373	<i>Lamium tomentosum</i>	Boz balıcak	DD	-
1374	<i>Lappula barbata</i>	gürke	NE	-
1375	<i>Lappula squarrosa</i>	sülün gürke	NE	-
1376	<i>Lapsana communis</i>	şebrek	NE	-
1377	<i>Lapsana communis intermedia</i>	şebrek	NE	-
1378	<i>Laser trilobum</i>	kefe kimyonu	NE	-
1379	<i>Lathraea squamaria</i>	gizliot	NE	-
1380	<i>Lathyrus aphaca floribundus</i>	sarı burçak	NE	-
1381	<i>Lathyrus aphaca pseudoaphaca</i>	sarı burçak	NE	-
1382	<i>Lathyrus aureus</i>	koru mürdümüğü	NE	-
1383	<i>Lathyrus czeczottianus</i>	Çalı mürdümüğü	LR	Endemik
1384	<i>Lathyrus digitatus</i>	tavşankanı	NE	-
1385	<i>Lathyrus hirsutus</i>	kaba mürdümük	NE	-
1386	<i>Lathyrus laxiflorus laxiflorus</i>	Deli burçak	NE	-
1387	<i>Lathyrus nissolia</i>	çimen burçak	NE	-
1388	<i>Lathyrus pratensis</i>	yılan gürülü	NE	-
1389	<i>Lathyrus roseus roseus</i>	gül mürdümüğü	NE	-
1390	<i>Lathyrus rotundifolius miniatus</i>	hırıgürü	NE	-
1391	<i>Lathyrus tukhtensis</i>	Kuşbaklası	LC	Endemik
1392	<i>Lathyrus vernus</i>	bahar külürü	NE	-
1393	<i>Laurocerasus officinalis</i>	karayemiş	NE	-
1394	<i>Lavatera thuringiaca</i>	yayla saracağı	NE	-
1395	<i>Legousia hybrida</i>	melez kadınaynası	NE	-
1396	<i>Legousia pentagonia</i>	kadınaynası	NE	-
1397	<i>Legousia speculum-veneris</i>	hoş kadınaynas	NE	-
1398	<i>Lemna minor</i>	sumercimeği	NE	-
1399	<i>Lemna trisulca</i>	yivli sumercimeği	NE	-
1400	<i>Lens ervoides</i>	ince mercimek	NE	-
1401	<i>Leontodon asperrimus</i>	aşyemliği	NE	-
1402	<i>Leontodon crispus asper</i>	aslandişi	NE	-
1403	<i>Leontodon hispidus</i>	gulikazer	NE	-
1404	<i>Leontodon oxylepis</i>	Bayır aslandişi	NE	-
1405	<i>Leonurus glaucescens</i>	boz aslankuyruğu	DD	Endemik
1406	<i>Lepidium campestre</i>	horozcuk	NE	-
1407	<i>Lepidium draba</i>	diğnik	NE	-
1408	<i>Lepidium latifolium</i>	nujdar	NE	-
1409	<i>Lepidium perfoliatum</i>	gübreatu	NE	-
1410	<i>Lepidium virginicum</i>	eltete	NE	-
1411	<i>Lepyrodiclis holosteoides</i>	sigaç	NE	-
1412	<i>Leucanthemum vulgare</i>	ay papatya	NE	-
1413	<i>Leymus racemosus sabulosus</i>	sahil çavdar	NE	-
1414	<i>Ligusticum alatum</i>	selamotu	NE	-
1415	<i>Ligustrum vulgare</i>	kurtbağrı	NE	-
1416	<i>Lilium ciliatum</i>	Kirno	VU	Endemik
1417	<i>Lilium monadelphum</i>	bey zambağı	VU	-
1418	<i>Lilium ponticum</i>	hemşin zambağı	VU	-
1419	<i>Limodorum abortivum abortivum</i>	saçuzatan	NE	-
1420	<i>Linaria chalepensis chalepensis</i>	Halep nevrüzotu	NE	-
1421	<i>Linaria corifolia</i>	Top nevrüzotu	LC	Endemik
1422	<i>Linaria genistifolia confertiflora</i>	Çok nevrüzotu	LC	Endemik
1423	<i>Linaria genistifolia linifolia</i>	Çok nevrüzotu	NE	-
1424	<i>Linaria genistifolia genistifolia</i>	Çok nevrüzotu	NE	-
1425	<i>Linaria kurdica pycnophylla</i>	Körpe nevrüzotu	NE	-
1426	<i>Linaria kurdica</i>	Körpe nevrüzotu	NE	-
1427	<i>Linaria simplex</i>	yalın nevrüzotu	NE	-
1428	<i>Linaria sintenisii</i>	Koç nevrüzotu	DD	Endemik
1429	<i>Lindernia procumbens</i>	kutuotu	NE	-

1430	<i>Linum aroanium</i>	çam keteni	NE	-
1431	<i>Linum bienne</i>	deli keten	NE	-
1432	<i>Linum corymbulosum</i>	koru keteni	NE	-
1433	<i>Linum flavum scabrinerve</i>	Kaba Çimit	LC	Endemik
1434	<i>Linum hypericifolium</i>	çayır keteni	NE	-
1435	<i>Linum mucronatum mucronatum</i>	Sarı keten	NE	-
1436	<i>Linum mucronatum</i>	Sarı keten	NE	-
1437	<i>Linum nervosum</i>	bayır keten	NE	-
1438	<i>Linum nodiflorum</i>	yaban keten	NE	-
1439	<i>Linum obtusatum</i>	Akdağ keteni	LC	Endemik
1440	<i>Linum tenuifolium</i>	narın keten	NE	-
1441	<i>Linum trigynum</i>	otlak keteni	NE	-
1442	<i>Linum unguiculatum</i>	Sivas keten	NE	Endemik
1443	<i>Listera ovata</i>	çalı salebi	NE	-
1444	<i>Lithodora hispidula</i>	ebruli çalı	NE	-
1445	<i>Lithospermum arvense</i>	taşkesen	NE	-
1446	<i>Lolium perenne</i>	çim	NE	-
1447	<i>Lolium temulentum temulentum</i>	delice çim	NE	-
1448	<i>Lonicera caucasica</i>	Has Çakkana	LC	-
1449	<i>Lonicera xylosteum</i>	kızıl hanımeli	NE	-
1450	<i>Lotus corniculatus</i>	Gazalboynuzu	NE	-
1451	<i>Lotus corniculatus tenuifolius</i>	Gazalboynuzu	NE	-
1452	<i>Lotus corniculatus corniculatus</i>	Gazalboynuzu	NE	-
1453	<i>Lotus ornithopodioides</i>	civcivayağı	NE	-
1454	<i>Luzula campestris</i>	luzulotu	NE	-
1455	<i>Luzula forsteri</i>	gevşek luzul	NE	-
1456	<i>Luzula multiflora</i>	kırk luzul	NE	-
1457	<i>Luzula pallescens</i>	çayır luzulu	NE	-
1458	<i>Luzula spicata</i>	dölek luzul	NE	-
1459	<i>Luzula stenophylla</i>	acem luzulu	NE	-
1460	<i>Luzula sylvatica</i>	meşe luzulu	NE	-
1461	<i>Lycopodiella inundata</i>	bodur kibritotu	NE	-
1462	<i>Lycopodium clavatum</i>	göbektozu	NE	-
1463	<i>Lycopsis orientalis</i>	öküzdili	NE	-
1464	<i>Lycopus europaeus</i>	kurtayağı	NE	-
1465	<i>Lysimachia verticillaris</i>	hilal kargaotu	NE	-
1466	<i>Lysimachia vulgaris</i>	kargaotu	NE	-
1467	<i>Lythrum maritimum</i>	aklarotu	NE	-
1468	<i>Lythrum salicaria</i>	hev hulma	NE	-
1469	<i>Macrosyringion glutinosum</i>	sarı gözotu	NE	-
1470	<i>Macrotomia densiflora</i>	koca eğnik	NE	-
1471	<i>Malabaila dasyantha</i>	dudakpatlatan	NE	-
1472	<i>Malabaila secacul</i>	davarotu	NE	-
1473	<i>Malus sylvestris</i>	Ekşi elma	NE	-
1474	<i>Malva neglecta</i>	çobançöreği	NE	-
1475	<i>Malva sylvestris</i>	ebegümeci	NE	-
1476	<i>Marrubium astracanicum astracanicum</i>	Mor yayotu	NE	-
1477	<i>Marrubium cephalanthum</i>	Başlı bozot	LC	Endemik
1478	<i>Marrubium globosum globosum</i>	Bozca boğum	LC	Endemik
1479	<i>Marrubium parviflorum oligodon</i>	Küllü bozotu	LC	Endemik
1480	<i>Marrubium vulgare</i>	karaderme	NE	-
1481	<i>Matricaria chamomilla recutita</i>	Alman papatyası	NE	-
1482	<i>Matteucia struthiopteris</i>	şah eğreltisi	NE	-
1483	<i>Medicago arabica</i>	benli yonca	NE	-
1484	<i>Medicago crassipes</i>	hançer yoncası	NE	-
1485	<i>Medicago falcata</i>	kart yonca	NE	-
1486	<i>Medicago lupulina</i>	bitçikotu	NE	-
1487	<i>Medicago minima</i>	gurnik	NE	-
1488	<i>Medicago monantha</i>	dağ gurniği	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

1489	<i>Medicago papillosa</i>	siğilli yonca	NE	-
1490	<i>Medicago sativa sativa</i>	karayonca	NE	-
1491	<i>Medicago x varia</i>	yaban yoncası	NE	-
1492	<i>Melampyrum arvense</i>	İnekbuğdayı	LR	-
1493	<i>Melampyrum arvense elatius</i>	İnekbuğdayı	LR	Endemik
1494	<i>Melica ciliata ciliata</i>	kirpikli inci	NE	-
1495	<i>Melica persica</i>	acem inciotu	NE	-
1496	<i>Melica uniflora</i>	seyrek inciotu	NE	-
1497	<i>Melilotus officinalis</i>	kokulu yonca	NE	-
1498	<i>Melilotus spicatus</i>	taşyoncası	NE	-
1499	<i>Mentha aquatica</i>	su nanesi	NE	-
1500	<i>Mentha arvensis</i>	kır nanesi	NE	-
1501	<i>Mentha longifolia typhoides</i>	Pünk	NE	-
1502	<i>Mentha longifolia</i>	Pünk	NE	-
1503	<i>Mentha pulegium</i>	yarpuz	NE	-
1504	<i>Mentha spicata</i>	eşek nanesi	NE	-
1505	<i>Mercurialis annua</i>	parşen	NE	-
1506	<i>Mercurialis ovata</i>	ağcaotu	NE	-
1507	<i>Mespilus germanica</i>	muşmula	NE	-
1508	<i>Micromeria myrtifolia</i>	boğumluçay	NE	-
1509	<i>Microthlaspi perfoliatum</i>	giyle	NE	-
1510	<i>Minuartia aizoides</i>	otlak tıstısı	NE	-
1511	<i>Minuartia anatolica arachnoidea</i>	Tıstıotu	LC	Endemik
1512	<i>Minuartia anatolica</i>	Tıstıotu	LC	-
1513	<i>Minuartia circassica</i>	yayla tıstısı	NE	-
1514	<i>Minuartia erythrosepala erythrosepala</i>	dağ tıstısı	NE	-
1515	<i>Minuartia hamata</i>	koruotu	NE	-
1516	<i>Minuartia hirsuta</i>	çengel tıstıs	NE	-
1517	<i>Minuartia hybrida</i>	Ekin tıstısı	NE	-
1518	<i>Minuartia juniperina</i>	hanım şiltesi	NE	-
1519	<i>Minuartia micrantha</i>	kuzey tıstısı	NE	-
1520	<i>Minuartia recurva oreina</i>	Eğri tıstıs	NE	-
1521	<i>Minuartia rimarum rimarum</i>	Yer tıstısı	LC	Endemik
1522	<i>Minuartia rimarum</i>	Yer tıstısı	NE	-
1523	<i>Minuartia subtilis</i>	köse tıstıs	NE	-
1524	<i>Minuartia umbellulifera umbellulifera</i>	Çardak tıstısı	LC	-
1525	<i>Minuartia verna verna</i>	Yaz tıstısı	NE	-
1526	<i>Minuartia woronowii</i>	Gürcü tıstısı	NE	-
1527	<i>Moehringia trinervia</i>	keleşot	NE	-
1528	<i>Moenchia erecta octandra</i>	küçük dörtlü	NE	-
1529	<i>Moenchia mantica</i>	dördüz otu	NE	-
1530	<i>Molinia caerulea</i>	ısır çayırı	NE	-
1531	<i>Moneses uniflora</i>	gelinperçemi	NE	-
1532	<i>Monotropa hypopithys</i>	sarıkuşyuvası	NE	-
1533	<i>Morina persica</i>	Merdiven çiçeği	NE	-
1534	<i>Morus alba</i>	ak dut	NE	-
1535	<i>Murbeckiella huetii</i>	ovitkodimi	NE	-
1536	<i>Muscari armeniacum</i>	gâvurbaşı	NE	-
1537	<i>Muscari aucheri</i>	Gök müşkürüm	LC	Endemik
1538	<i>Muscari bourgaei</i>	Top müşkürüm	NE	Endemik
1539	<i>Muscari coeleste</i>	Kedi boncuğu	LC	Endemik
1540	<i>Muscari comosum</i>	morbaş	NE	-
1541	<i>Muscari neglectum</i>	arapüzümü	NE	-
1542	<i>Muscari parviflorum</i>	güz müşkürümü	NE	-
1543	<i>Muscari tenuiflorum</i>	püşküllübaş	NE	-
1544	<i>Myosotis alpestris</i>	boncukotu	NE	-
1545	<i>Myosotis amoena</i>	Hoş boncukotu	NE	-
1546	<i>Myosotis arvensis</i>	kardeşboncuğu	NE	-
1547	<i>Myosotis heteropoda</i>	çayırboncuğu	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

1548	<i>Myosotis laxa caespitosa</i>	hüthütgözü	NE	-
1549	<i>Myosotis lazica</i>	Kuşgözü	NE	-
1550	<i>Myosotis lithospermifolia</i>	taş boncukotu	NE	-
1551	<i>Myosotis olympica</i>	ulu boncukotu	NE	-
1552	<i>Myosotis propinqua</i>	ayaklı kuşgözü	NE	-
1553	<i>Myosotis sicula</i>	inciboncuk	NE	-
1554	<i>Myosotis stricta</i>	yitik unutmabeni	NE	-
1555	<i>Myosotis sylvatica rivularis</i>	unutmabeni	NE	-
1556	<i>Myosoton aquaticum</i>	vergelotu	NE	-
1557	<i>Myricaria germanica</i>	harbakotu	NE	-
1558	<i>Myriophyllum spicatum</i>	sucivanperçemi	NE	-
1559	<i>Narcissus tazetta tazetta</i>	uslu nergis	NT	-
1560	<i>Nardus stricta</i>	kilotu	NE	-
1561	<i>Nasturtium officinale</i>	suteresi	NE	-
1562	<i>Neottia nidus-avis</i>	asalak salep	NE	-
1563	<i>Nepeta betonicifolia</i>	sivri pisikotu	NE	-
1564	<i>Nepeta italica</i>	eşekçayı	NE	-
1565	<i>Nepeta nuda albiflora</i>	Eşekçayı	NE	-
1566	<i>Nepeta racemosa</i>	pisikotu	NE	-
1567	<i>Nepeta stricta</i>	top pisikotu	NE	-
1568	<i>Nepeta teucriifolia</i>	eşek yarpuzu	NE	-
1569	<i>Neslia paniculata</i>	tophardal	NE	-
1570	<i>Nigella latisecta</i>	ekin çörekotu	NE	-
1571	<i>Nigella segetalis</i>	kara çörekotu	NE	-
1572	<i>Noaea mucronata</i>	hölmezotu	NE	-
1573	<i>Noccaea angustifolia</i>	dar dağarcık	NE	Endemik
1574	<i>Noccaea annua</i>	kuşbaşıotu	NE	-
1575	<i>Noccaea sintenisii</i>	Has Dağarcıkotu	EN	-
1576	<i>Nonea flavescens</i>	Tarla Sormuğu	NE	-
1577	<i>Nonea intermedia</i>	Hoş Sormuk	NE	-
1578	<i>Nonea melanocarpa</i>	gelin sormuğu	NE	-
1579	<i>Nonea persica</i>	acem sormuğu	NE	-
1580	<i>Nonea pulla</i>	kara sormuk	NE	-
1581	<i>Nonea rosea</i>	gül sormuğu	NE	-
1582	<i>Nonea versicolor</i>	çayır sormuğu	NE	-
1583	<i>Oenanthe aquatica</i>	deniz rezenesi	NE	-
1584	<i>Oenanthe pimpinelloides</i>	deli maydanoz	NE	-
1585	<i>Oenanthe silaifolia</i>	attohumu	NE	-
1586	<i>Omphalodes cappadocica</i>	gök süreyre	NE	-
1587	<i>Onobrychis altissima</i>	boylu korunga	NE	-
1588	<i>Onobrychis araxina</i>	Aras korungası	NE	Endemik
1589	<i>Onobrychis cornuta</i>	kuşkaçıran	NE	-
1590	<i>Onobrychis densijuga</i>	Cüce korunga	NT	Endemik
1591	<i>Onobrychis lasistanica</i>	Cimil korungası	NE	Endemik
1592	<i>Onobrychis montana</i>	dağ korungası	NE	-
1593	<i>Onobrychis oxodonta armena</i>	kır korungası	LC	-
1594	<i>Onobrychis radiata</i>	teker korunga	NE	-
1595	<i>Onobrychis tournefortii</i>	Evliyaotu	NT	Endemik
1596	<i>Onobrychis transcaucasica</i>	kaf korungası	NE	-
1597	<i>Ononis spinosa hircina</i>	kayıskıran	NE	-
1598	<i>Onopordum acanthium</i>	galagan	NE	-
1599	<i>Onopordum bracteatum</i>	Sıyırma	NE	-
1600	<i>Onopordum turcicum</i>	bozkangal	NE	-
1601	<i>Onosma ambigens</i>	Ana şincar	LC	Endemik
1602	<i>Onosma argentata</i>	gümüş emcek	NE	Endemik
1603	<i>Onosma armena</i>	hevajo	LC	Endemik
1604	<i>Onosma aucheriana</i>	emcek	NE	-
1605	<i>Onosma bornmuelleri</i>	Amasya Şincarı	NE	Endemik
1606	<i>Onosma bourgaei</i>	uzun emcek	NE	-

1607	<i>Onosma bracteosa</i>	küpeli emcek	LC	Endemik
1608	<i>Onosma bulbotricha</i>	acem emceği	NE	-
1609	<i>Onosma isaurica</i>	kül emcek	LC	Endemik
1610	<i>Onosma microcarpa</i>	minik emcek	NE	-
1611	<i>Onosma obtusifolia</i>	mera şincarı	EN	Endemik
1612	<i>Onosma rigida</i>	kırım emceği	NE	-
1613	<i>Onosma sericea</i>	kâğıt emcek	NE	-
1614	<i>Onosma tenuiflora</i>	ince emcek	NE	-
1615	<i>Onosma trapezuntea</i>	duvar emceği	LC	Endemik
1616	<i>Ophrys apifera</i>	arı salebi	NE	-
1617	<i>Ophrys holoserica</i>	Deşdiye salebi	NE	-
1618	<i>Ophrys mammosa</i>	kedikulağı	NE	-
1619	<i>Ophrys oestrifera</i>	Salep	NE	-
1620	<i>Ophrys oestrifera oestrifera</i>	Salep	NE	-
1621	<i>Ophrys sphegodes</i>	tavşan salebi	NE	-
1622	<i>Oplismenus undulatifolius</i>	fırfırlot	NE	-
1623	<i>Opopanax persicus</i>	kaymakotu	NE	-
1624	<i>Orchis anatolica</i>	dildamak	NE	-
1625	<i>Orchis coriophora</i>	pirinççiçeği	NE	-
1626	<i>Orchis laxiflora</i>	salep sümbülü	NE	-
1627	<i>Orchis mascula</i>	er salebi	NE	-
1628	<i>Orchis militaris</i>	asker salebi	NE	-
1629	<i>Orchis morio morio</i>	gelincik salebi	NE	-
1630	<i>Orchis pallens</i>	solgun salep	NE	-
1631	<i>Orchis palustris</i>	çayır salebi	NE	-
1632	<i>Orchis papilionacea</i>	dilçıkık	NE	-
1633	<i>Orchis provincialis</i>	katrancık	NE	-
1634	<i>Orchis punctulata</i>	selef	NE	-
1635	<i>Orchis purpurea</i>	hasancık	NE	-
1636	<i>Orchis simia</i>	salep püskülü	NE	-
1637	<i>Orchis tridentata</i>	katranalacası	NE	-
1638	<i>Oreopteris limbosperma</i>	ifteri	NE	-
1639	<i>Origanum acutidens</i>	Zemul	LC	Endemik
1640	<i>Origanum rotundifolium</i>	yuvarlak mercan	NE	-
1641	<i>Origanum vulgare gracile</i>	karakınık	NE	-
1642	<i>Origanum vulgare</i>	karakınık	NE	-
1643	<i>Orlaya daucoides</i>	dilkanatan	NE	-
1644	<i>Orlaya grandiflora</i>	koca dilkanatan	NE	-
1645	<i>Ornithogalum alpigenum</i>	Akyıldız	LC	Endemik
1646	<i>Ornithogalum montanum</i>	dağ akyıldızı	NE	-
1647	<i>Ornithogalum orthophyllum</i>	bayır yıldızı	NE	-
1648	<i>Ornithogalum sigmoideum</i>	sakarca	NE	-
1649	<i>Ornithogalum sphaerocarpum</i>	salkım sakarca	NE	-
1650	<i>Ornithogalum umbellatum</i>	sunbala	NE	-
1651	<i>Ornithogalum wiedemannii</i>	Engin yıldız	NE	-
1652	<i>Orobanche alba</i>	boğasak	NE	-
1653	<i>Orobanche arenaria</i>	deli canavarotu	NE	-
1654	<i>Orobanche caesia</i>	mavi veremotu	NE	-
1655	<i>Orobanche caryophyllacea</i>	kokulu süpürgeotu	NE	-
1656	<i>Orobanche caucasica</i>	kaf canavarotu	NE	-
1657	<i>Orobanche coelestis</i>	gök zıpirotu	NE	-
1658	<i>Orobanche elatior</i>	boylu canavarotu	NE	-
1659	<i>Orobanche lutea</i>	sarı canavarotu	NE	-
1660	<i>Orobanche minor</i>	göveotu	NE	-
1661	<i>Orobanche nana</i>	veremotu	NE	-
1662	<i>Orobanche rechingeri</i>	kır canavarotu	NE	-
1663	<i>Orthanthia lutea</i>	sarı davunotu	NE	-
1664	<i>Orthilia secunda</i>	keklikdüğmesi	NE	-
1665	<i>Oryzopsis holciformis</i>	kadife pirinçotu	NE	-

1666	<i>Oryzopsis miliacea thomasi</i>	yiğit pirinçotu	NE	-
1667	<i>Osmanthus decorus</i>	Poci	NE	-
1668	<i>Osmunda regalis</i>	kıral eğreltisi	NE	-
1669	<i>Ostrya carpinifolia</i>	firek	NE	-
1670	<i>Oxalis acetosella</i>	ekşiyonca	NE	-
1671	<i>Oxalis corniculata</i>	sarı ekşiyonca	NE	-
1672	<i>Oxyria digyna</i>	yayla kuzukulağı	NE	-
1673	<i>Oxytropis albana</i>	ak gagageveni	NE	-
1674	<i>Oxytropis lazica</i>	laz gagageveni	NE	-
1675	<i>Oxytropis lupinoides</i>	üç gagageveni	NE	-
1676	<i>Oxytropis persica</i>	acem gagageveni	NE	-
1677	<i>Pachyphragma macrophyllum</i>	kocatore	NE	-
1678	<i>Paeonia mascula</i>	Ayı gülü	NE	-
1679	<i>Paeonia mascula mascula</i>	Ayı gülü	NE	-
1680	<i>Paliurus spina-christi</i>	karacalı	NE	-
1681	<i>Panicum miliaceum</i>	darı	NE	-
1682	<i>Papaver arachnoideum</i>	Kukumavotu	EN	Endemik
1683	<i>Papaver argemone argemone</i>	Kum Haşhaşı	NE	-
1684	<i>Papaver argemone</i>	Kum Haşhaşı	NE	-
1685	<i>Papaver dubium dubium</i>	köpekyacı	NE	-
1686	<i>Papaver fugax fugax</i>	Gelingülü	NE	-
1687	<i>Papaver lateritium</i>	Potot	VU	-
1688	<i>Papaver pseudo-orientale</i>	gelinalı	NE	-
1689	<i>Papaver rhoeas</i>	gelincik	NE	-
1690	<i>Papaver triniifolium</i>	Titrekızım	LC	Endemik
1691	<i>Paracaryum ancyritanum</i>	Ankara çarşacı	LC	Endemik
1692	<i>Paracaryum corymbiforme</i>	Gümüş çarşak	VU	Endemik
1693	<i>Paracaryum cristatum cristatum</i>	Ana çarşakotu	LC	Endemik
1694	<i>Paracaryum erysimifolium</i>	Kuru çarşakotu	EN	Endemik
1695	<i>Paracaryum hirsutum</i>	tüylü çarşakotu	NE	-
1696	<i>Paracaryum leptophyllum</i>	Has çarşakotu	EN	Endemik
1697	<i>Paracaryum racemosum racemosum</i>	Köse çarşakotu	LC	Endemik
1698	<i>Paraceterach marantae</i>	telek eğreltisi	NE	-
1699	<i>Parapholis incurva</i>	eğri kiremitotu	NE	-
1700	<i>Parentucellia viscosa</i>	salgılı üçdiliotu	NE	-
1701	<i>Parietaria judaica</i>	duvarfesleğeni	NE	-
1702	<i>Parietaria lusitanica</i>	kaya sırçao tu	NE	-
1703	<i>Parietaria officinalis</i>	Boz Sırçao tu	NE	-
1704	<i>Paris incompleta</i>	tilkiüzümü	NE	-
1705	<i>Parnassia palustris</i>	yürekya prağı	NE	-
1706	<i>Paronychia argyroloba</i>	Taş Kepekotu	NE	Endemik
1707	<i>Paronychia kurdica</i>	Boz kepekotu	NE	-
1708	<i>Paspalum dilatatum</i>	kürdan darısı	NE	-
1709	<i>Paspalum distichum</i>	yalan darısı	NE	-
1710	<i>Pastinaca armena</i>	Kelemenkeşir	NE	Endemik
1711	<i>Pastinaca sativa urens</i>	şeker havucu	NE	-
1712	<i>Pedicularis atropurpurea</i>	Zafirbitotu	VU	-
1713	<i>Pedicularis caucasica</i>	kesgerotu	NE	-
1714	<i>Pedicularis comosa sibthorpii</i>	hotozlu bitotu	NE	-
1715	<i>Pedicularis comosa acmodonta</i>	hotozlu bitotu	NE	-
1716	<i>Pedicularis condensata</i>	kırk bitotu	NE	-
1717	<i>Pedicularis nordmanniana</i>	mevzetotu	NE	-
1718	<i>Pedicularis pontica</i>	şimal bitotu	NE	-
1719	<i>Pedicularis wilhelmsiana</i>	telekli bitotu	NE	-
1720	<i>Pelargonium endlicherianum</i>	solucanotu	NE	-
1721	<i>Pennisetum orientale</i>	fiskiyeotu	NE	-
1722	<i>Periploca graeca graeca</i>	gariplerurganı	NE	-
1723	<i>Petasites albus</i>	lapaza çiçeği	NE	-
1724	<i>Petasites hybridus</i>	kabalak	NE	-

1725	<i>Petrorhagia alpina</i>	dağferacesi	NE	-
1726	<i>Petrorhagia prolifera</i>	çerikaranfili	NE	-
1727	<i>Petrorhagia saxifraga</i>	şimal zarçiceği	NE	-
1728	<i>Peucedanum caucasicum</i>	kaf hınzırı	NE	-
1729	<i>Peucedanum chryseum</i>	Hınzırotu	NE	Endemik
1730	<i>Peucedanum longifolium</i>	domuz rezenesi	NE	-
1731	<i>Peucedanum palimbioides</i>	Bahar	LC	Endemik
1732	<i>Peucedanum ruthenicum</i>	uzun rezene	NE	-
1733	<i>Phalaris paradoxa</i>	topuzlu kanyaş	NE	-
1734	<i>Phedimus spurius</i>	al pisikulağı	NE	-
1735	<i>Phedimus stoloniferus</i>	pisikulağı	NE	-
1736	<i>Phegopteris connectilis</i>	papra	NE	-
1737	<i>Phelypaea coccinea</i>	kardaşkanı	NE	-
1738	<i>Phelypaea tournefortii</i>	ayıparmağı	NE	-
1739	<i>Phillyrea latifolia</i>	akçakesme	NE	-
1740	<i>Phleum alpinum</i>	alp itkuyruğu	NE	-
1741	<i>Phleum exaratum</i>	meşe itkuyruğu	NE	-
1742	<i>Phleum exaratum exaratum</i>	meşe itkuyruğu	NE	-
1743	<i>Phleum montanum</i>	dağ itkuyruğu	NE	-
1744	<i>Phleum pratense</i>	çayır itkuyruğu	NE	-
1745	<i>Phleum subulatum subulatum</i>	tel itkuyruğu	NE	-
1746	<i>Phlomis amanica</i>	Arsuz çalbası	NE	Endemik
1747	<i>Phlomis armeniaca</i>	Boz Şavlak	LC	-
1748	<i>Phlomis linearis</i>	Yaylaotu	NE	Endemik
1749	<i>Phlomis pungens hirta</i>	silvanok	NE	-
1750	<i>Phlomis russeliana</i>	Akbaşlı çalba	LC	Endemik
1751	<i>Phlomis tuberosa</i>	yer çalbası	NE	-
1752	<i>Phragmites australis</i>	kamış	NE	-
1753	<i>Phyllocara aucheri</i>	karadindik	NE	-
1754	<i>Physalis alkekengi</i>	güveyfeneri	NE	-
1755	<i>Physocaulis nodosus</i>	hacikuş	NE	-
1756	<i>Physochlaina orientalis</i>	Taş banotu	NE	-
1757	<i>Physospermum cornubiense</i>	kızbara	NE	-
1758	<i>Phytolacca americana</i>	şekerciboyası	NE	-
1759	<i>Picea orientalis</i>	lâdin	NE	-
1760	<i>Picnomon acarna</i>	kılçıkdikeyen	NE	-
1761	<i>Picris hieracioides</i>	deli şiro	NE	-
1762	<i>Picris strigosa</i>	Acışiro	NE	-
1763	<i>Pilosella caespitosa</i>	kıllı tırnakotu	NE	-
1764	<i>Pilosella cymosa</i>	sülün tırnakotu	NE	-
1765	<i>Pilosella echioides echioides</i>	mamık tırnakotu	NE	-
1766	<i>Pilosella echioides</i>	mamık tırnakotu	NE	-
1767	<i>Pilosella hoppeana</i>	Gül tırnakotu	NE	-
1768	<i>Pilosella hoppeana testimonialis</i>	Gül tırnakotu	NE	-
1769	<i>Pilosella piloselloides</i>	köse tırnakotu	NE	-
1770	<i>Pilosella piloselloides piloselloides</i>	köse tırnakotu	NE	-
1771	<i>Pilosella verruculata</i>	kınalı tırnakotu	NE	-
1772	<i>Pilosella x auriculoides</i>	kulak tırnakotu	NE	-
1773	<i>Pilosella x macrotricha</i>	keçe tırnakotu	NE	-
1774	<i>Pilosella x pannoniciformis</i>	tokalı tırnakotu	NE	-
1775	<i>Pilosella x ruprechtii</i>	kirpi tırnakotu	NE	-
1776	<i>Pilosella x setigera</i>	ebem tırnakotu	NE	-
1777	<i>Pimpinella anisetum</i>	Ezeltere	NE	Endemik
1778	<i>Pimpinella anthriscoides anthriscoides</i>	Mesireotu	NE	-
1779	<i>Pimpinella anthriscoides cruciata</i>	Mesireotu	NT	Endemik
1780	<i>Pimpinella corymbosa</i>	salkım anason	NE	-
1781	<i>Pimpinella nudicaulis</i>	köse anason	NE	-
1782	<i>Pimpinella peregrina</i>	el anasonu	NE	-
1783	<i>Pimpinella rhodantha</i>	gül anason	NE	-

1784	<i>Pimpinella saxifraga</i>	taş anasonu	NE	-
1785	<i>Pimpinella tragium lithophila</i>	teke anasonu	NE	-
1786	<i>Pinguicula balcanica</i>	deli yağotu	NE	-
1787	<i>Pinus sylvestris</i>	sarıçam	NE	-
1788	<i>Pistacia terebinthus</i>	menengiç	NE	-
1789	<i>Pisum sativum</i>	bezelye	NE	-
1790	<i>Plantago atrata</i>	dartulotu	NE	-
1791	<i>Plantago coronopus</i>	boğautu	NE	-
1792	<i>Plantago lanceolata</i>	damarlıca	NE	-
1793	<i>Plantago major</i>	sinirotu	NE	-
1794	<i>Plantago maritima</i>	yilandili	NE	-
1795	<i>Plantago media</i>	şimşekyaprağı	NE	-
1796	<i>Plantago scabra</i>	sinirseke	NE	-
1797	<i>Platanthera bifolia</i>	guguk salebi	NE	-
1798	<i>Platanthera chlorantha</i>	çarpık salep	NE	-
1799	<i>Platanus orientalis</i>	çınar	NE	-
1800	<i>Plumbago europaea</i>	karakına	NE	-
1801	<i>Poa alpina fallax</i>	yayla salkımotu	NE	-
1802	<i>Poa angustifolia</i>	dar salkımotu	NE	-
1803	<i>Poa annua</i>	salkımotu	NE	-
1804	<i>Poa bulbosa</i>	yumrulu salkım	NE	-
1805	<i>Poa infirma</i>	hatun salkımotu	NE	-
1806	<i>Poa nemoralis</i>	orman salkımı	NE	-
1807	<i>Poa pratensis</i>	çayır salkımotu	NE	-
1808	<i>Poa sterilis</i>	köse salkımotu	NE	-
1809	<i>Poa trivialis</i>	kaba salkımotu	NE	-
1810	<i>Polygala alpestris</i>	yayla sütotu	NE	-
1811	<i>Polygala anatolica</i>	yılayanoncası	NE	-
1812	<i>Polygala major</i>	koca sütotu	NE	-
1813	<i>Polygala papilionacea</i>	mor sütotu	NE	-
1814	<i>Polygala pruinosa</i>	Puslu sütotu	NE	-
1815	<i>Polygala supina</i>	gihaye sipirge	NE	-
1816	<i>Polygala transcaucasica</i>	tıbbi sütotu	NE	-
1817	<i>Polygonatum multiflorum</i>	mührüsüleyman	NE	-
1818	<i>Polygonatum orientale</i>	boğumluca	NE	-
1819	<i>Polygonatum verticillatum</i>	bolboğum	NE	-
1820	<i>Polygonum alpinum</i>	elayaz	NE	-
1821	<i>Polygonum arenastrum</i>	bezmeceotu	NE	-
1822	<i>Polygonum aviculare</i>	köyotu	NE	-
1823	<i>Polygonum bistorta bistorta</i>	çimen eveleği	NE	-
1824	<i>Polygonum bistorta carneum</i>	çimen eveleği	NE	-
1825	<i>Polygonum cognatum</i>	madımak	NE	-
1826	<i>Polygonum convolvulus</i>	yayılgan	NE	-
1827	<i>Polygonum dumetorum</i>	çıyanotu	NE	-
1828	<i>Polygonum hydropiper</i>	su biberi	NE	-
1829	<i>Polygonum nepalense</i>	oğlakotu	NE	-
1830	<i>Polygonum patulum</i>	atmercimeleği	NE	-
1831	<i>Polygonum perfoliatum</i>	kaplıçotu	NE	-
1832	<i>Polygonum persicaria</i>	söğütotu	NE	-
1833	<i>Polygonum setosum</i>	ebemekmeği	NE	-
1834	<i>Polypodium vulgare</i>	benli eğrelti	NE	-
1835	<i>Polypodium x mantoniae</i>	melez elverdi	NE	-
1836	<i>Polypogon viridis</i>	tüylüceot	NE	-
1837	<i>Polystichum aculeatum</i>	sivri pilunç	NE	-
1838	<i>Polystichum lonchitis</i>	uzun pilunç	NE	-
1839	<i>Polystichum setiferum</i>	kızıl pilunç	NE	-
1840	<i>Polystichum x luerseni</i>	kaba pilunç	NE	-
1841	<i>Populus alba</i>	akkavak	NE	-
1842	<i>Populus tremula</i>	titrek kavak	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

1843	<i>Portulaca oleracea</i>	semizotu	NE	-
1844	<i>Potamogeton crispus</i>	susümbülü	NE	-
1845	<i>Potamogeton natans</i>	suotu	NE	-
1846	<i>Potamogeton nodosus</i>	düğmeli suotu	NE	-
1847	<i>Potentilla anatolica</i>	Sarı tabusluk	LC	Endemik
1848	<i>Potentilla argentea</i>	gümüş parmakotu	NE	-
1849	<i>Potentilla aucheriana</i>	bayır parmakotu	NE	-
1850	<i>Potentilla bifurca</i>	kertik parmakotu	NE	-
1851	<i>Potentilla cappadocica</i>	Peri parmakotu	NT	Endemik
1852	<i>Potentilla crantzii</i>	beşparmakotu	NE	-
1853	<i>Potentilla elatior</i>	ak parmakotu	NE	-
1854	<i>Potentilla erecta</i>	kurtpençesi	NE	-
1855	<i>Potentilla fruticosa</i>	pençe çalısı	NE	-
1856	<i>Potentilla geranioides</i>	kuvvetotu	NE	-
1857	<i>Potentilla humifusa</i>	yatık parmakotu	NE	-
1858	<i>Potentilla lazica</i>	Laz parmakotu	NE	-
1859	<i>Potentilla micrantha</i>	cüce parmakotu	NE	-
1860	<i>Potentilla pannosa</i>	Yün Parmakotu	NE	-
1861	<i>Potentilla recta</i>	su parmakotu	NE	-
1862	<i>Potentilla reptans</i>	reşatınotu	NE	-
1863	<i>Potentilla rupestris</i>	yaman parmakotu	NE	-
1864	<i>Potentilla ruprechtii</i>	mis parmakotu	NE	-
1865	<i>Potentilla speciosa</i>	kaya parmakotu	NE	-
1866	<i>Potentilla thuringiaca</i>	koç parmakotu	NE	-
1867	<i>Potentilla umbrosa decrescens</i>	Kus parmakotu	EN	Endemik
1868	<i>Potentilla umbrosa</i>	Kus parmakotu	NE	-
1869	<i>Prangos ferulacea</i>	eşek çakşırı	NE	-
1870	<i>Prangos meliocarpoides</i>	Sultanteresi	NE	-
1871	<i>Prangos pabularia</i>	beyik	NE	-
1872	<i>Prangos platychlaena</i>	korkor	LC	Endemik
1873	<i>Prenanthes abietina</i>	sarı eğikçiçek	NE	-
1874	<i>Prenanthes petiolata</i>	eğikçiçek	NE	-
1875	<i>Primula acaulis</i>	çuhaçiçeği	NE	-
1876	<i>Primula algida</i>	dağtutyası	NE	-
1877	<i>Primula auriculata</i>	felçotu	NE	-
1878	<i>Primula elatior pseudoelatior</i>	Yayla tutyası	NE	-
1879	<i>Primula elatior</i>	Yayla tutyası	NE	-
1880	<i>Primula longipes</i>	Zarif çuha	LC	Endemik
1881	<i>Primula megaseifolia</i>	Martçiçeği	NE	-
1882	<i>Primula veris columnae</i>	tutya	NE	-
1883	<i>Primula veris macrocalyx</i>	tutya	NE	-
1884	<i>Prometheum aizoon</i>	sulu kayagöbeği	NE	-
1885	<i>Prometheum pilosum</i>	hoş kayagöbeği	NE	-
1886	<i>Prometheum sempervivoides</i>	horozlelesi	NE	-
1887	<i>Prospero autumnale</i>	güz sümbülü	NE	-
1888	<i>Prunella laciniata</i>	bodur fesleğen	NE	-
1889	<i>Prunella orientalis</i>	acı fesleğen	NE	-
1890	<i>Prunella vulgaris</i>	geliçiklemeotu	NE	-
1891	<i>Prunus divaricata</i>	yunus eriği	NE	-
1892	<i>Prunus spinosa</i>	çakal eriği	NE	-
1893	<i>Psathyrostachys fragilis</i>	narın arpa	NE	-
1894	<i>Psephellus appendicigerus</i>	ovit tülübaşı	LC	Endemik
1895	<i>Psephellus huber-morathii</i>	ayaklı tülübaş	LC	Endemik
1896	<i>Psephellus hypoleucus</i>	boz tülübaş	NE	-
1897	<i>Psephellus mucronifer</i>	tülübaş	LC	Endemik
1898	<i>Psephellus pulcherrimus</i>	zarif tülübaş	CR	Lokal Endemik
1899	<i>Psephellus pyrrhoblepharus</i>	deli tülübaş	NE	Endemik
1900	<i>Psephellus simplicicaulis</i>	hemşin tülübaşı	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

1901	<i>Pseudognaphalium affine</i>	yalancıbozağan	NE	-
1902	<i>Pseudosempervivum aucheri</i>	has kaşıkotu	LC	Endemik
1903	<i>Pseudosempervivum sempervivum</i>	kaşıkotu	LC	Endemik
1904	<i>Pseudosempervivum sintenisii</i>	gümüş kaşıkotu	LC	Endemik
1905	<i>Pteridium aquilinum</i>	eğrelti	NE	-
1906	<i>Pteris cretica</i>	girit eğreltisi	NE	-
1907	<i>Pterocephalus plumosus</i>	gök cücükotu	NE	-
1908	<i>Ptilostemon afer eburneus</i>	Has bozlanotu	LC	Endemik
1909	<i>Puccinellia gigantea</i>	kaba tuzçimi	NE	-
1910	<i>Pulicaria dysenterica</i>	yaraotu	NE	-
1911	<i>Pulsatilla albana</i>	rüzgâr çiçeği	NE	-
1912	<i>Pyracantha coccinea</i>	ateşdikeni	NE	-
1913	<i>Pyrola media</i>	meşe keklüküzüm	NE	-
1914	<i>Pyrola rotundifolia</i>	keklüküzümü	NE	-
1915	<i>Pyrus communis</i>	armut	NE	-
1916	<i>Pyrus elaeagnifolia</i>	ahlat	NE	-
1917	<i>Quercus hartwissiana</i>	ıstıranca meşesi	NE	-
1918	<i>Quercus infectoria</i>	mazı meşesi	LC	-
1919	<i>Quercus macranthera syspirensis</i>	Mazı meşesi	LC	Endemik
1920	<i>Quercus petraea</i>	Ballık meşesi	NE	-
1921	<i>Quercus pubescens</i>	tüylü meşe	NE	-
1922	<i>Quercus robur pedunculiflora</i>	saplı meşe	NE	-
1923	<i>Ranunculus arvensis</i>	mustafaçiçeği	NE	-
1924	<i>Ranunculus brachylobus brachylobus</i>	şellebung	NE	-
1925	<i>Ranunculus brachylobus incisilobatus</i>	şellebung	NE	-
1926	<i>Ranunculus brutius</i>	buladanotu	NE	-
1927	<i>Ranunculus buhsei</i>	çingotu	NE	-
1928	<i>Ranunculus bulbosus aleae</i>	Top çingotu	NE	-
1929	<i>Ranunculus cappadocicus</i>	yağlıçanak	NE	-
1930	<i>Ranunculus caucasicus</i>	Sarı yaraotu	NE	-
1931	<i>Ranunculus caucasicus subleiocarpus</i>	Sarı yaraotu	NE	-
1932	<i>Ranunculus chius</i>	meremcik	NE	-
1933	<i>Ranunculus constantinopolitanus</i>	kâğıthane çiçeği	NE	-
1934	<i>Ranunculus cuneatus</i>	körükotu	NE	-
1935	<i>Ranunculus damascenus</i>	şam düğünçiçeği	LR	-
1936	<i>Ranunculus dissectus huetii</i>	Kaya kebikeçi	LC	Endemik
1937	<i>Ranunculus dissectus</i>	Kaya kebikeçi	NE	-
1938	<i>Ranunculus ficaria bulbifera</i>	arpacıkalebi	NE	-
1939	<i>Ranunculus flammula</i>	kaymak çiçeği	NE	-
1940	<i>Ranunculus grandiflorus</i>	katırnalı	NE	-
1941	<i>Ranunculus illyricus</i>	Gümüş Düğünçiçeği	NE	-
1942	<i>Ranunculus kochii</i>	karçiçeği	NE	-
1943	<i>Ranunculus lateriflorus</i>	yamuk çırnıkotu	NE	-
1944	<i>Ranunculus marginatus</i>	çırnıkotu	NE	-
1945	<i>Ranunculus muricatus</i>	kutsaldefne	NE	-
1946	<i>Ranunculus oreophilus</i>	yayla yağotu	NE	-
1947	<i>Ranunculus peltatus</i>	su yağlıçanağı	NE	-
1948	<i>Ranunculus polyanthemos</i>	savotu	NE	-
1949	<i>Ranunculus repens</i>	tiktakdana	NE	-
1950	<i>Ranunculus sericeus</i>	çınarcık	NE	-
1951	<i>Ranunculus tempkyanus</i>	Yağlıçanak	VU	Endemik
1952	<i>Raphanus raphanistrum raphanistrum</i>	eşek turpu	NE	-
1953	<i>Rapistrum rugosum</i>	keci turpu	NE	-
1954	<i>Reichardia dichotoma</i>	karasakız	NE	-
1955	<i>Reseda inodora</i>	ören gerdanlığı	NE	-
1956	<i>Reseda lutea</i>	muhabbet çiçeği	NE	-
1957	<i>Reseda luteola</i>	eşekçitlimi	NE	-
1958	<i>Rhamnus cathartica</i>	akdiken	NE	-
1959	<i>Rhamnus imeretina</i>	çat cehrisi	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

1960	<i>Rhamnus microcarpa</i>	kaya cehrisi	NE	-
1961	<i>Rhamnus pallasii</i>	ala cehri	NE	-
1962	<i>Rhaponticum repens</i>	kekredikeni	NE	-
1963	<i>Rhinanthus angustifolius grandiflorus</i>	horozotu	NE	-
1964	<i>Rhododendron luteum</i>	zifin	NE	-
1965	<i>Rhododendron ponticum</i>	kumar	NE	-
1966	<i>Rhus coriaria</i>	sumak	NE	-
1967	<i>Rhynchosorys elephas elephas</i>	Filburnu	NE	-
1968	<i>Rhynchosorys stricta</i>	hoş filburnu	NE	-
1969	<i>Ribes alpinum</i>	çalıçileği	NE	-
1970	<i>Ribes petraeum</i>	kaya çeçemi	NE	-
1971	<i>Rindera lanata canescens</i>	yünlügelin	NE	-
1972	<i>Rindera lanata lanata</i>	yünlügelin	NE	-
1973	<i>Robinia pseudoacacia</i>	yalancı akasya	NE	-
1974	<i>Roemeria hybrida</i>	pıtpıtotu	NE	-
1975	<i>Roemeria refracta occidentalis</i>	cin haşhaşı	NE	-
1976	<i>Roemeria refracta</i>	cin haşhaşı	NE	-
1977	<i>Rorippa austriaca</i>	topçakandura	NE	-
1978	<i>Rorippa sylvestris</i>	çakandura	NE	-
1979	<i>Rosa boissieri</i>	has gül	NE	-
1980	<i>Rosa canina</i>	kuşburnu	NE	-
1981	<i>Rosa dumalis</i>	İt gülü	VU	-
1982	<i>Rosa foetida</i>	acemsarı	NE	-
1983	<i>Rosa gallica</i>	hokka gülü	NE	-
1984	<i>Rosa hemisphaerica</i>	kadingöbeği	NE	-
1985	<i>Rosa iberica</i>	gülezer	NE	-
1986	<i>Rosa marginata</i>	şipka	NE	-
1987	<i>Rosa micrantha</i>	gözkıvıştıran	NE	-
1988	<i>Rosa orientalis</i>	asker gülü	NE	-
1989	<i>Rosa pisiformis</i>	Al gül	NT	Endemik
1990	<i>Rosa pulverulenta</i>	bodur gül	NE	-
1991	<i>Rosa villosa</i>	sakız gülü	NE	-
1992	<i>Rostraria cristata</i>	gagaotu	NE	-
1993	<i>Rosularia sempervivum</i>	Som kayakoruğu	NE	-
1994	<i>Rosularia sempervivum sempervivum</i>	Som kayakoruğu	NE	-
1995	<i>Rubia tinctorum</i>	kökboyası	NE	-
1996	<i>Rubus caesius</i>	büküzümü	NE	-
1997	<i>Rubus canescens glabratus</i>	çobankösteği	NE	-
1998	<i>Rubus canescens</i>	çobankösteği	NE	-
1999	<i>Rubus caucasicus</i>	zarif böğürtlen	NE	-
2000	<i>Rubus hirtus</i>	tüntürük	NE	-
2001	<i>Rubus idaeus</i>	ahududu	NE	-
2002	<i>Rubus platyphyllus</i>	siyah coh	NE	-
2003	<i>Rubus sanctus</i>	böğürtlen	NE	-
2004	<i>Rubus saxatilis</i>	köslek	NE	-
2005	<i>Rumex acetosella</i>	kuzukulağı	NE	-
2006	<i>Rumex alpinus</i>	şortah	NE	-
2007	<i>Rumex angustifolius</i>	taşturşusu	NE	-
2008	<i>Rumex crispus</i>	labada	NE	-
2009	<i>Rumex hydrolapathum</i>	adam eveleği	NE	-
2010	<i>Rumex nepalensis</i>	dibikızıl	NE	-
2011	<i>Rumex obtusifolius subalpinus</i>	kökükızıl	NE	-
2012	<i>Rumex ponticus</i>	Boçu	LC	Endemik
2013	<i>Rumex pulcher</i>	ekşilik	NE	-
2014	<i>Rumex scutatus</i>	ekşimen	NE	-
2015	<i>Rumex tuberosus horizontalis</i>	Kuzukıkırdağı	NE	-
2016	<i>Rumex tuberosus</i>	Kuzukıkırdağı	NE	-
2017	<i>Ruppia cirrhosa</i>	sülüklü ördekotu	NE	-
2018	<i>Ruscus aculeatus</i>	tavşanmemesi	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

2019	<i>Ruscus colchicus</i>	Zermek	NE	-
2020	<i>Ruscus hypoglossum</i>	atdili	NE	-
2021	<i>Ruta suaveolens</i>	taş sedefotu	NE	-
2022	<i>Ruta thesioides</i>	kır sedefotu	NE	-
2023	<i>Sagina procumbens</i>	saginotu	NE	-
2024	<i>Sagina saginoides</i>	yayla saginotu	NE	-
2025	<i>Salix aegyptiaca</i>	halef	NE	-
2026	<i>Salix alba</i>	ak söğüt	NE	-
2027	<i>Salix apoda</i>	Bodur söğüt	DD	-
2028	<i>Salix armeno-rossica</i>	kars söğüdü	NE	-
2029	<i>Salix babylonica</i>	salkım söğüt	NE	-
2030	<i>Salix caprea</i>	sorgun	NE	-
2031	<i>Salix cinerea</i>	boz söğüt	NE	-
2032	<i>Salix elaeagnos</i>	iğde söğütü	NE	-
2033	<i>Salix elbursensis</i>	viyale	NE	-
2034	<i>Salix excelsa</i>	boylu söğüt	NE	-
2035	<i>Salix pedicellata pedicellata</i>	pisiklik	NE	-
2036	<i>Salix pentandra</i>	soyurgan	NE	-
2037	<i>Salix pentandroides</i>	dere soyurganı	NE	-
2038	<i>Salix pseudodepressa</i>	koyak söğüdü	NE	-
2039	<i>Salix pseudomedemii</i>	kara söğüt	NE	-
2040	<i>Salix trabzonica</i>	Trabzon söğüdü	NE	-
2041	<i>Salix triandra</i>	bağ söğüdü	NE	-
2042	<i>Salix wilhelmsiana</i>	ırmak söğüdü	NE	-
2043	<i>Salix x fragilis</i>	gevrek söğüt	NE	-
2044	<i>Salsola boissieri</i>	boz soda	NE	-
2045	<i>Salsola tragus tragus</i>	kum döngelesi	NE	-
2046	<i>Salvia absconditiflora</i>	Kara şalba	LC	Endemik
2047	<i>Salvia aethiopis</i>	habeş adaçayı	NE	-
2048	<i>Salvia bracteata</i>	çoban şalbası	NE	-
2049	<i>Salvia candidissima candidissima</i>	galabor	NE	-
2050	<i>Salvia ceratophylla</i>	tarak şalba	NE	-
2051	<i>Salvia forskahlei</i>	dolmayaprağı	NE	-
2052	<i>Salvia glutinosa</i>	oklu şalba	NE	-
2053	<i>Salvia huberi</i>	Meryemiye	LC	Endemik
2054	<i>Salvia hypargeia</i>	Siyahot	LC	Endemik
2055	<i>Salvia microstegia</i>	yağlambaç	NE	-
2056	<i>Salvia multicaulis</i>	kürt reyhanı	NE	-
2057	<i>Salvia nemorosa</i>	gehareş	NE	-
2058	<i>Salvia pachystachys</i>	yedi şalba	NE	-
2059	<i>Salvia poculata</i>	küllü şalba	NE	-
2060	<i>Salvia rosifolia</i>	Gül meryemiye	LC	Endemik
2061	<i>Salvia sclarea</i>	paskulak	NE	-
2062	<i>Salvia staminea</i>	erkek şalba	NE	-
2063	<i>Salvia syriaca</i>	çevlikotu	NE	-
2064	<i>Salvia tomentosa</i>	şalba	NE	-
2065	<i>Salvia verticillata amasiaca</i>	dadırak	NE	-
2066	<i>Salvia virgata</i>	fatmanaotu	NE	-
2067	<i>Salvia viridis</i>	zarif şalba	NE	-
2068	<i>Sambucus ebulus</i>	mürver otu	NE	-
2069	<i>Sambucus nigra</i>	ağaç mürver	NE	-
2070	<i>Samolus valerandi</i>	gilotu	NE	-
2071	<i>Sanguisorba minor lasiocarpa</i>	çayırdüğmesi	NE	-
2072	<i>Sanguisorba minor</i>	çayırdüğmesi	NE	-
2073	<i>Sanicula europaea</i>	sanikel	NE	-
2074	<i>Saponaria officinalis</i>	sabunotu	NE	-
2075	<i>Saponaria orientalis</i>	deli sabunotu	NE	-
2076	<i>Saponaria picta</i>	Cüce köpürgen	LC	Endemik
2077	<i>Saponaria prostrata</i>	Yatık Sabunotu	LC	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

2078	<i>Saponaria prostrata prostrata</i>	Yatık Sabunotu	LC	Endemik
2079	<i>Saponaria viscosa</i>	şenak	NE	-
2080	<i>Satureja hortensis</i>	çibriska	NE	-
2081	<i>Satureja spicigera</i>	çorba kekiği	NE	-
2082	<i>Saxifraga cymbalaria</i>	sarı taşkıran	NE	-
2083	<i>Saxifraga exarata</i>	yivli taşkıran	NE	-
2084	<i>Saxifraga kotschyi</i>	leblebiçiçeği	NE	-
2085	<i>Saxifraga luteoviridis</i>	kaya taşkıranı	NE	-
2086	<i>Saxifraga moschata</i>	ak taşkıran	NE	-
2087	<i>Saxifraga paniculata</i>	nasırlı taşkıran	NE	-
2088	<i>Saxifraga rotundifolia</i>	benli taşkıran	NE	-
2089	<i>Saxifraga sibirica</i>	hoş taşkıran	NE	-
2090	<i>Saxifraga tridactylites</i>	üçtaşkıran	NE	-
2091	<i>Scabiosa argentea</i>	yazı süpürgesi	NE	-
2092	<i>Scabiosa atropurpurea</i>	mor uyuzotu	NE	-
2093	<i>Scabiosa balianii</i>	Mavi Uyuzotu	EN	Endemik
2094	<i>Scabiosa calocephala</i>	çayır uyuzotu	NE	-
2095	<i>Scabiosa caucasica</i>	zarif uyuzotu	NE	-
2096	<i>Scabiosa columbaria columbaria</i>	Uyuzotu	NE	-
2097	<i>Scabiosa crinita</i>	sarıpuk	NE	-
2098	<i>Scabiosa micrantha</i>	kavurotu	NE	-
2099	<i>Scabiosa rotata</i>	top uyuzotu	NE	-
2100	<i>Scaligeria lazica</i>	Laz anasonu	NE	Endemik
2101	<i>Scandix aucheri</i>	karabağ kişkişi	NE	-
2102	<i>Scandix iberica</i>	atkişnekotu	NE	-
2103	<i>Scandix pecten-veneris</i>	zühretarağı	NE	-
2104	<i>Scandix stellata</i>	dağ kişkişi	NE	-
2105	<i>Schivereckia doerfleri</i>	Deli dolamaotu	NE	-
2106	<i>Schoenoplectus lacustris</i>	semerotu	NE	-
2107	<i>Scilla bifolia</i>	orman sümbülü	NE	-
2108	<i>Scilla monanthos</i>	sümbülcük	NE	-
2109	<i>Scilla rosenii</i>	gül sümbülü	NE	-
2110	<i>Scilla sibirica</i>	camışkıran	NE	-
2111	<i>Scleranthus annuus annuus</i>	kınavel	NE	-
2112	<i>Sclerochloa dura</i>	mıcırotu	NE	-
2113	<i>Scolymus hispanicus</i>	şevketi bostan	NE	-
2114	<i>Scorzonera armeniaca</i>	karakök	NE	-
2115	<i>Scorzonera cana cana</i>	tekesakalı	NE	-
2116	<i>Scorzonera cana radicata</i>	tekesakalı	NE	-
2117	<i>Scorzonera cana</i>	tekesakalı	NE	-
2118	<i>Scorzonera inaequiscapa</i>	Guzer	LC	Endemik
2119	<i>Scorzonera incisa</i>	kanık	NE	-
2120	<i>Scorzonera mollis mollis</i>	iskorçına	NE	-
2121	<i>Scorzonera mollis szowitzii</i>	iskorçına	NE	-
2122	<i>Scorzonera pseudolanata</i>	keçimemesi	NE	-
2123	<i>Scorzonera rigida</i>	sert tekesakalı	NE	-
2124	<i>Scorzonera sericea</i>	Bozkıvrım	LC	Endemik
2125	<i>Scorzonera suberosa suberosa</i>	Çalık	NE	-
2126	<i>Scorzonera tomentosa</i>	Alabent	LC	Endemik
2127	<i>Scrophularia canina</i>	it sıracaotu	NE	-
2128	<i>Scrophularia catariifolia</i>	sıracaotu	NE	-
2129	<i>Scrophularia chrysantha</i>	sarı sıracaotu	NE	-
2130	<i>Scrophularia cinerascens</i>	gümüş sıracaotu	NE	-
2131	<i>Scrophularia ilwensis</i>	meşe sıracası	NE	-
2132	<i>Scrophularia kotschyana</i>	darbeotu	NE	-
2133	<i>Scrophularia libanotica</i>	Denekutnu	LC	-
2134	<i>Scrophularia lucida</i>	zorlakotu	NE	-
2135	<i>Scrophularia nodosa</i>	tavuk sıracası	NE	-
2136	<i>Scrophularia olympica</i>	ulu sıracaotu	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

2137	<i>Scrophularia orientalis</i>	gezik sıracası	NE	-
2138	<i>Scrophularia scopolii scopolii</i>	El köpürten	NE	-
2139	<i>Scrophularia scopolii adenocalyx</i>	El köpürten	NE	-
2140	<i>Scrophularia thesioides</i>	bazalt sıracası	NE	-
2141	<i>Scrophularia umbrosa</i>	su kestereotu	NE	-
2142	<i>Scrophularia xanthoglossa decipiens</i>	serkele	NE	-
2143	<i>Scutellaria albida colchica</i>	akkaside	NE	-
2144	<i>Scutellaria galericulata</i>	su kasidesi	NE	-
2145	<i>Scutellaria orientalis pinnatifida</i>	Sarı kasidesi	LC	Endemik
2146	<i>Scutellaria orientalis</i>	Sarı kasidesi	NE	Endemik
2147	<i>Scutellaria pontica</i>	hanım kaside	NE	-
2148	<i>Scutellaria salviifolia</i>	Has Kaside	LC	Endemik
2149	<i>Secale cereale</i>	Çavdar	NE	-
2150	<i>Secale montanum</i>	dağ çavdarı	NE	-
2151	<i>Securigera orientalis</i>	Ala körigen	NE	-
2152	<i>Securigera varia</i>	körigen	NE	-
2153	<i>Sedum acre</i>	acı damkоруğu	NE	-
2154	<i>Sedum album</i>	çobankavurgası	NE	-
2155	<i>Sedum alpestre</i>	dağ kоруğu	NE	-
2156	<i>Sedum gracile</i>	ince damkоруğu	NE	-
2157	<i>Sedum grisebachii</i>	ergene kоруğu	NE	-
2158	<i>Sedum hispanicum</i>	Damkоруğu	NE	-
2159	<i>Sedum pallidum</i>	koyunörmece	NE	-
2160	<i>Sedum steudelii</i>	kıraç damkоруğu	NE	-
2161	<i>Sedum tenellum</i>	narin damkоруğu	NE	-
2162	<i>Sempervivum armenum insigne</i>	Gelinparmağı	NT	Endemik
2163	<i>Sempervivum armenum</i>	Gelinparmağı	LC	-
2164	<i>Sempervivum davisii furseorum</i>	talifüm	EN	Endemik
2165	<i>Sempervivum ekimii</i>	paşa parmağı	LC	Endemik
2166	<i>Sempervivum minus</i>	Gelinparmağı	LC	Endemik
2167	<i>Senecio aquaticus erraticus</i>	su kanaryaotu	NE	-
2168	<i>Senecio cilicius</i>	Ak kanaryaotu	VU	Endemik
2169	<i>Senecio doria umbrosus</i>	Çamur kanaryaotu	NE	-
2170	<i>Senecio doriiformis</i>	çakıl kanaryaotu	NE	-
2171	<i>Senecio erucifolius</i>	ince kanaryaotu	NE	-
2172	<i>Senecio fluviatilis</i>	Uzun kanaryaotu	NE	-
2173	<i>Senecio mollis</i>	saz kanaryaotu	NE	-
2174	<i>Senecio nemorensis nemorensis</i>	koru kanaryaotu	NE	-
2175	<i>Senecio ovatifolius</i>	Yitik kanaryaotu	EN	Endemik
2176	<i>Senecio pseudo-orientalis</i>	sarı şiro	NE	-
2177	<i>Senecio racemosus</i>	şiro	NE	-
2178	<i>Senecio trapezuntinus</i>	Trabzon kanaryaotu	LC	Endemik
2179	<i>Senecio vernalis</i>	kanaryaotu	NE	-
2180	<i>Senecio viscosus</i>	yağlı kanaryaotu	NE	-
2181	<i>Senecio vulgaris</i>	taşakçilotu	NE	-
2182	<i>Serapias orientalis</i>	dillikulak	NE	-
2183	<i>Serapias vomeracea</i>	sağırkulağı	NE	-
2184	<i>Seseli libanotis</i>	dağhavucu	NE	-
2185	<i>Seseli petraeum</i>	Taş çasıırı	NE	-
2186	<i>Seseli tortuosum</i>	horozgözü	NE	-
2187	<i>Sesleria alba</i>	ak bozkıryumağı	NE	-
2188	<i>Sesleria phleoides</i>	bozkıryumağı	NE	-
2189	<i>Setaria glauca</i>	sıçansaçı	NE	-
2190	<i>Setaria italica</i>	kirpi darısı	NE	-
2191	<i>Setaria viridis</i>	yeşil sıçansaçı	NE	-
2192	<i>Sherardia arvensis</i>	gökörenotu	NE	-
2193	<i>Sibbaldia parviflora minor</i>	findıkotu	NE	-
2194	<i>Sibbaldia parviflora</i>	findıkotu	NE	-
2195	<i>Sideritis armeniaca</i>	yüzükçayı	LC	Endemik

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

2196	<i>Sideritis montana</i>	karaçay	NE	-
2197	<i>Sigesbeckia orientalis</i>	sarıteçan	NE	-
2198	<i>Silene argentea</i>	boz nakıl	NE	-
2199	<i>Silene arguta</i>	saman nakılı	NE	-
2200	<i>Silene armena</i>	Çiğıştak	LC	-
2201	<i>Silene bupleuroides</i>	gıcılavuk	NE	-
2202	<i>Silene capitellata</i>	Kavuklu nakıl	LC	Endemik
2203	<i>Silene caryophylloides caryophylloides</i>	Karanfil Nakılı	NE	-
2204	<i>Silene chlorifolia</i>	puşkullu	NE	-
2205	<i>Silene compacta</i>	kanlıbasıra otu	NE	-
2206	<i>Silene conoidea</i>	şıvananotu	NE	-
2207	<i>Silene dianthoides</i>	cüce nakıl	NE	-
2208	<i>Silene dichotoma</i>	çatal nakıl	NE	-
2209	<i>Silene italica</i>	yuğuşyüreği	NE	-
2210	<i>Silene lasiantha</i>	erzincan nakılı	NE	-
2211	<i>Silene latifolia eriocalycinae</i>	gıcığıcı	NE	-
2212	<i>Silene latifolia</i>	gıcığıcı	NE	-
2213	<i>Silene lazica</i>	Laz Nakılı	LC	Endemik
2214	<i>Silene marschallii</i>	salkımçiçeği	NE	-
2215	<i>Silene multifida</i>	ibişgibiş	NE	-
2216	<i>Silene noctiflora</i>	yeşil nakıl	NE	-
2217	<i>Silene odontopetala</i>	kunduzotu	NE	-
2218	<i>Silene oreophila</i>	bardak nakılı	NE	-
2219	<i>Silene otites</i>	sinekkıran	NE	-
2220	<i>Silene pungens</i>	yastık nakılı	NE	-
2221	<i>Silene saxatilis</i>	simotu	NE	-
2222	<i>Silene sclerophylla</i>	Parlak nakıl	NE	-
2223	<i>Silene spergulifolia</i>	ana nakılı	NE	-
2224	<i>Silene stenobotrys</i>	maraş nakılı	NE	-
2225	<i>Silene supina</i>	fırat nakılı	NE	-
2226	<i>Silene viscosa</i>	konya gıvışkanı	NE	-
2227	<i>Silene vulgaris commutata</i>	ecibücü	NE	-
2228	<i>Silene vulgaris</i>	ecibücü	NE	-
2229	<i>Sinapis arvensis</i>	hardal	NE	-
2230	<i>Sisymbrium altissimum</i>	ergelenotu	NE	-
2231	<i>Sisymbrium loeselii</i>	bülbülotu	NE	-
2232	<i>Sisymbrium officinale</i>	ergelen hardalı	NE	-
2233	<i>Sium sisarum lancifolium</i>	dere kerevizi	NE	-
2234	<i>Smilax excelsa</i>	dikenucu	NE	-
2235	<i>Sobolewsia clavata</i>	akyelotu	NE	-
2236	<i>Solanum americanum</i>	itüzümü	NE	-
2237	<i>Solanum woronowii</i>	Ak itüzümü	NE	-
2238	<i>Solenanthes stamineus</i>	yayla tütünü	NE	-
2239	<i>Solidago virgaurea virgaurea</i>	altınbaşak çiçeği	NE	-
2240	<i>Solidago virgaurea</i>	altınbaşak çiçeği	NE	-
2241	<i>Sonchus arvensis</i>	sökelek	NE	-
2242	<i>Sonchus asper</i>	eşekgevreği	NE	-
2243	<i>Sonchus oleraceus</i>	kuzugevreği	NE	-
2244	<i>Sonchus palustris</i>	zoho	NE	-
2245	<i>Sorbus aucuparia</i>	kuş üvezi	NE	-
2246	<i>Sorbus roopiana</i>	yanık üvez	NE	-
2247	<i>Sorbus subfusca</i>	yayla üvezi	NE	-
2248	<i>Sorbus torminalis</i>	pitlicen	NE	-
2249	<i>Sorbus torminalis torminalis</i>	pitlicen	NE	-
2250	<i>Sorbus umbellata</i>	Geyik elması	NE	-
2251	<i>Sorghum halepense halepense</i>	ekin süpürgesi	NE	-
2252	<i>Sparganium erectum neglectum</i>	kındıra	NE	-
2253	<i>Sparganium erectum erectum</i>	kındıra	NE	-
2254	<i>Spiranthes spiralis</i>	inci salebi	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

2255	<i>Spirodela polyrrhiza</i>	telli sumercimeği	NE	-
2256	<i>Stachys annua</i>	Deliçay	NE	-
2257	<i>Stachys balansae</i>	boz çayçe	NE	Endemik
2258	<i>Stachys bayburtensis</i>	Çarşak çayı	CR	Lokal Endemik
2259	<i>Stachys byzantina</i>	boz karabaş	NE	-
2260	<i>Stachys cretica</i>	Laz deliçayı	LC	-
2261	<i>Stachys iberica</i>	Tokdeliçay	NE	-
2262	<i>Stachys lavandulifolia</i>	tüylü çay	NE	-
2263	<i>Stachys macrantha</i>	koca soğulcan	NE	-
2264	<i>Stachys macrostachys</i>	soğulcan	NE	-
2265	<i>Stachys setifera setifera</i>	İnce deliçay	NE	-
2266	<i>Stachys spectabilis</i>	alaca karabaş	NE	-
2267	<i>Stachys sylvatica</i>	hamısırgan	NE	-
2268	<i>Stachys viscosa</i>	Yağlı karabaş	LC	-
2269	<i>Stachys woronowii</i>	ardıç karabaşı	NE	-
2270	<i>Staphylea pinnata</i>	ağızlıkçalısı	NE	-
2271	<i>Stellaria holostea</i>	urgancık	NE	-
2272	<i>Stellaria media</i>	kuşotu	NE	-
2273	<i>Stenotaenia macrocarpa</i>	Kurt kimyonu	NT	Endemik
2274	<i>Sterigmotemum incanum</i>	boz süsün	NE	-
2275	<i>Stevniella satyroides</i>	takkeli salep	NE	-
2276	<i>Stipa araxensis</i>	Köse kılaç	NE	-
2277	<i>Stipa ehrenbergiana</i>	sorguçotu	NE	-
2278	<i>Stipa holosericea</i>	dirgen kılaç	NE	-
2279	<i>Stipa joannis</i>	taş kılaç	NE	-
2280	<i>Stipa lessingiana</i>	gevşek sorguçotu	NE	-
2281	<i>Strigosella africana</i>	keçe teresi	NE	-
2282	<i>Succisa pratensis</i>	gök çibanotu	NE	-
2283	<i>Swertia iberica</i>	safraca	NE	-
2284	<i>Swertia longifolia</i>	uzun safraca	NE	-
2285	<i>Symphytum asperum</i>	Orman kafesotu	NE	-
2286	<i>Symphytum ibericum</i>	orman kafesotu	NE	-
2287	<i>Symphytum sylvaticum</i>	Tomara	VU	Endemik
2288	<i>Symphytum tauricum</i>	kırım kafesotu	NE	-
2289	<i>Tagetes minuta</i>	kokarot	NE	-
2290	<i>Tamarix smyrnensis</i>	ılgın	NE	-
2291	<i>Tanacetum abrotanifolium</i>	köse pireotu	NE	-
2292	<i>Tanacetum albipannosum</i>	Keçeli pireotu	LC	Endemik
2293	<i>Tanacetum argenteum</i>	Kaya pireotu	NE	-
2294	<i>Tanacetum argenteum argenteum</i>	Kaya pireotu	NE	Endemik
2295	<i>Tanacetum armenum</i>	kaya papatyası	NE	-
2296	<i>Tanacetum aucherianum</i>	koyunçiçeği	NE	-
2297	<i>Tanacetum aureum</i>	ekşi pireotu	NE	-
2298	<i>Tanacetum balsamita</i>	gümüşdüğme	NE	-
2299	<i>Tanacetum cadmeum</i>	Hoş dağçiçeği	LC	-
2300	<i>Tanacetum cappadocicum</i>	Peri pireotu	NT	Endemik
2301	<i>Tanacetum kotschyi</i>	ateş pireotu	NE	-
2302	<i>Tanacetum mucroniferum</i>	Sivri pireotu	LC	Endemik
2303	<i>Tanacetum nitens</i>	Sağır pireotu	LC	Endemik
2304	<i>Tanacetum parthenium</i>	beyaz papatya	NE	-
2305	<i>Tanacetum poteriifolium</i>	dişlek pireotu	NE	-
2306	<i>Tanacetum punctatum</i>	sendel	NE	-
2307	<i>Tanacetum sericeum</i>	Tüylü pireotu	NE	-
2308	<i>Tanacetum sipikoreense</i>	keşiş pireotu	NE	-
2309	<i>Tanacetum sorbifolium</i>	üvez pireotu	NE	-
2310	<i>Tanacetum zahlbruckneri</i>	Özege pireotu	NE	Endemik
2311	<i>Taraxacum bessarabicum</i>	Püfçiçeği	DD	-
2312	<i>Taraxacum bithynicum</i>	zincirotu	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

2313	<i>Taraxacum poliochlorum</i>	kızıl hindiba	NE	-
2314	<i>Taraxacum scaturiginosum</i>	kıvrıkıvrık	NE	-
2315	<i>Taraxacum stevenii</i>	gelingöbeği	NE	-
2316	<i>Taxus baccata</i>	porsuk	NE	-
2317	<i>Tchihatchewia isatidea</i>	allıgelin	VU	Endemik
2318	<i>Telekia speciosa</i>	puğre	NE	-
2319	<i>Telephium imperati</i>	zulzula	NE	-
2320	<i>Tephroseris integrifolia aurantiaca</i>	ümbülükçiçeği	NE	-
2321	<i>Tephroseris integrifolia karsiana</i>	ümbülükçiçeği	VU	Endemik
2322	<i>Teucrium chamaedrys trapezunticum</i>	Dalakotu	NE	-
2323	<i>Teucrium chamaedrys chamaedrys</i>	Dalakotu	NE	-
2324	<i>Teucrium chamaedrys sypriense</i>	Dalakotu	NE	-
2325	<i>Teucrium montbretii montbretii</i>	Kısamahmut	NE	-
2326	<i>Teucrium orientale puberulens</i>	kirveotu	LC	-
2327	<i>Teucrium orientale</i>	kirveotu	NE	-
2328	<i>Teucrium parviflorum</i>	koyunotu	NE	-
2329	<i>Teucrium polium</i>	acıyavşan	NE	-
2330	<i>Teucrium scordium scordioides</i>	susarmısağı	NE	-
2331	<i>Teucrium scordium scordium</i>	susarmısağı	NE	-
2332	<i>Thalictrum flavum</i>	yalanravend	NE	-
2333	<i>Thalictrum foetidum</i>	delialan maydanozu	NE	-
2334	<i>Thalictrum isopyroides</i>	karakatranotu	NE	-
2335	<i>Thalictrum minus</i>	kaytaran	NE	-
2336	<i>Thalictrum minus microphyllum</i>	kaytaran	NE	-
2337	<i>Thalictrum simplex</i>	ince kaytaran	NE	-
2338	<i>Thesium alpinum</i>	yayla güveleği	NE	-
2339	<i>Thesium arvense</i>	tezgüvelek	NE	-
2340	<i>Thesium billardieri</i>	meşe güveleği	LC	-
2341	<i>Thesium procumbens</i>	yer güveleği	NE	-
2342	<i>Thlaspi arvense</i>	ekin dağarcığı	NE	-
2343	<i>Thlaspi ceratocarpon</i>	yetim dağarcık	NE	-
2344	<i>Thlaspi huber-morathii</i>	refahiyeotu	NE	-
2345	<i>Thlaspi huetii</i>	kapız dağarcığı	NE	-
2346	<i>Thlaspi lilacinum</i>	Mor dağarcık	LC	Endemik
2347	<i>Thlaspi oxyceras</i>	sivri dağarcık	NE	-
2348	<i>Thymus canoviridis</i>	Dadaş kekiği	NE	Endemik
2349	<i>Thymus fallax</i>	catri	NE	-
2350	<i>Thymus leucotrichus</i>	dağ kekiği	LC	Endemik
2351	<i>Thymus longicaulis longicaulis</i>	Aş kekiği	NE	-
2352	<i>Thymus nummularius</i>	limon kekiği	NE	-
2353	<i>Thymus praecox</i>	Yayla kekiği	NE	-
2354	<i>Thymus pubescens</i>	Tüylü kekik	NE	-
2355	<i>Thymus sipyleus</i>	Sipil kekiği	NE	-
2356	<i>Thymus transcaucasicus</i>	Kır kekiği	NE	-
2357	<i>Tilia rubra</i>	kafkas ıhlamuru	NE	-
2358	<i>Tilia tomentosa</i>	gümüşi ıhlamur	NE	-
2359	<i>Torilis arvensis</i>	dercikotu	NE	-
2360	<i>Torilis leptophylla</i>	ince dercikotu	NE	-
2361	<i>Trachystemon orientalis</i>	kaldirik	NE	-
2362	<i>Tragopogon aureus</i>	Sarı yemlik	LC	Endemik
2363	<i>Tragopogon bupthalmoides bupthalmoides</i>	tarla yemliği	NE	-
2364	<i>Tragopogon bupthalmoides latifolius</i>	tarla yemliği	NE	-
2365	<i>Tragopogon coloratus</i>	katır yemliği	NE	-
2366	<i>Tragopogon fibrosus</i>	Telli Yemlik	EN	Endemik
2367	<i>Tragopogon porrifolius</i>	yemlik	NE	-
2368	<i>Tragopogon pratensis</i>	salsifin	NE	-
2369	<i>Tragopogon pusillus</i>	çarık	NE	-
2370	<i>Tragopogon reticulatus</i>	hinza	NE	Endemik
2371	<i>Tragus racemosus</i>	kızıl kirpikotu	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

2372	<i>Traunsteinera sphaerica</i>	yayla salebi	NE	-
2373	<i>Tribulus terrestris</i>	çobançökerten	NE	-
2374	<i>Trifolium ambiguum</i>	pisikkulağı	NE	-
2375	<i>Trifolium arvense</i>	tavşanayağı	NE	-
2376	<i>Trifolium aureum</i>	Altuni üçgül	NE	-
2377	<i>Trifolium badium</i>	katuna	NE	-
2378	<i>Trifolium campestre</i>	üçgül	NE	-
2379	<i>Trifolium canescens</i>	sarı üçgül	NE	-
2380	<i>Trifolium elongatum</i>	helva üçgülü	LC	Endemik
2381	<i>Trifolium hybridum anatolicum</i>	Melez üçgül	NE	-
2382	<i>Trifolium lappaceum</i>	yivli yonca	NE	-
2383	<i>Trifolium medium medium</i>	köse yonca	NE	-
2384	<i>Trifolium montanum humboldtianum</i>	dağ üçgülü	NE	-
2385	<i>Trifolium ochroleucum</i>	mızrak üçgülü	NE	-
2386	<i>Trifolium phleoides</i>	çayır yoncası	NE	-
2387	<i>Trifolium polyphyllum</i>	Telek üçgülü	NE	-
2388	<i>Trifolium pratense sativum</i>	çayır üçgülü	NE	-
2389	<i>Trifolium pratense americanum</i>	çayır üçgülü	NE	-
2390	<i>Trifolium pratense pratense</i>	çayır üçgülü	NE	-
2391	<i>Trifolium repens repens</i>	Ak üçgülü	NE	-
2392	<i>Trifolium resupinatum resupinatum</i>	anadolu üçgülü	NE	-
2393	<i>Trifolium scabrum</i>	hıyar dücük	NE	-
2394	<i>Trifolium sintenisii</i>	trabzon üçgülü	NE	-
2395	<i>Trifolium spadiceum</i>	çayır dutu	NE	-
2396	<i>Trifolium spumosum</i>	kese yonca	NE	-
2397	<i>Trifolium stellatum stellatum</i>	Yıldız Yonca	NE	-
2398	<i>Trifolium sylvaticum</i>	orman üçgülü	NE	-
2399	<i>Trifolium trichocephalum</i>	hemşin üçgülü	NE	-
2400	<i>Trifolium tumens</i>	patlak üçgül	NE	-
2401	<i>Triglochin maritima</i>	dağ suçengeli	NE	-
2402	<i>Triglochin palustris</i>	suçengeli	NE	-
2403	<i>Trigonella coerulescens</i>	hintkokas	NE	-
2404	<i>Trigonella spicata</i>	başak boyotu	NE	-
2405	<i>Trinia scabra</i>	kaba çatalotu	VU	Endemik
2406	<i>Tripleurospermum callosum</i>	Göde	NE	Endemik
2407	<i>Tripleurospermum caucasicum</i>	akbabaotu	NE	-
2408	<i>Tripleurospermum elongatum</i>	sülün papatyası	NE	-
2409	<i>Tripleurospermum heterolepis</i>	Kale Papatyası	DD	Endemik
2410	<i>Tripleurospermum monticulum</i>	Kır papatyası	LC	Endemik
2411	<i>Tripleurospermum oreades oreades</i>	hoşhoş	NE	-
2412	<i>Tripleurospermum repens</i>	Hoşhoş	LC	Endemik
2413	<i>Trisetum flavescens</i>	palah	NE	-
2414	<i>Trisetum turcicum</i>	ana palah	NE	-
2415	<i>Trollius ranunculinus</i>	zarif çünkotu	NE	-
2416	<i>Tulipa armena</i>	Dağ Lâlesi	NE	-
2417	<i>Tulipa sintenisii</i>	Muş lalesi	NE	Endemik
2418	<i>Turanecio eriospermus</i>	boz turanotu	LC	-
2419	<i>Turanecio hypochionaeus</i>	turanotu	EN	Endemik
2420	<i>Turanecio lazicus</i>	dağ turanotu	LC	Endemik
2421	<i>Turanecio lorentii</i>	yamaç turanotu	NE	-
2422	<i>Turanecio pandurifolius</i>	kuzey turanotu	NE	-
2423	<i>Turanecio taraxacifolius</i>	kar turanotu	NE	-
2424	<i>Turgenia latifolia</i>	karaheci	NE	-
2425	<i>Turritis glabra</i>	köse sırtkere	NE	-
2426	<i>Tussilago farfara</i>	öksürükotu	NE	-
2427	<i>Typha angustifolia</i>	saz	NE	-
2428	<i>Typha domingensis</i>	şeytanmumu	NE	-
2429	<i>Typha latifolia</i>	cil	NE	-
2430	<i>Typha laxmannii</i>	papur	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

2431	<i>Typha shuttleworthii</i>	puf sazı	NE	-
2432	<i>Ulmus glabra</i>	dağ karaağacı	NE	-
2433	<i>Ulmus minor</i>	ova karaağacı	NE	-
2434	<i>Umbilicus rupestris</i>	göbekotu	NE	-
2435	<i>Urtica dioica</i>	ısırgan	NE	-
2436	<i>Urtica urens</i>	cılağan	NE	-
2437	<i>Vaccaria hispanica</i>	ekin ebesi	NE	-
2438	<i>Vaccinium arctostaphylos</i>	likarpa	NE	-
2439	<i>Vaccinium myrtillus</i>	ayıüzümü	NE	-
2440	<i>Vaccinium uliginosum</i>	avcıüzümü	NE	-
2441	<i>Valeriana alliarifolia</i>	pisot	NE	-
2442	<i>Valeriana alpestris</i>	yayla kediotu	NE	-
2443	<i>Valeriana dioscoridis</i>	çobanzurnası	NE	-
2444	<i>Valeriana leucophaea</i>	düllüdamak	NE	-
2445	<i>Valeriana saxicola</i>	Taş kediotu	NE	-
2446	<i>Valerianella coronata</i>	taçlı kuzugevreği	NE	-
2447	<i>Valerianella costata</i>	maki kuzugevreği	NE	-
2448	<i>Valerianella cymbaearpa</i>	azer kuzugevreği	NE	-
2449	<i>Valerianella discoidea</i>	ekin kuzugevreği	NE	-
2450	<i>Valerianella locusta</i>	nazlı kuzugevreği	NE	-
2451	<i>Valerianella uncinata</i>	ender kuzugevreği	NE	-
2452	<i>Velezia pseudorigida</i>	Has tıgotu	NE	Endemik
2453	<i>Velezia rigida</i>	tıgotu	NE	-
2454	<i>Veratrum album</i>	dokuztepli	NE	-
2455	<i>Verbascum armenum</i>	Deligezer	NE	-
2456	<i>Verbascum armenum tempskyanum</i>	Deligezer	LC	Endemik
2457	<i>Verbascum blattaria</i>	tutan sığırkuyruğu	NE	-
2458	<i>Verbascum cheiranthifolium cheiranthifolium</i>	Bozkulak	NE	-
2459	<i>Verbascum cheiranthifolium asperulum</i>	Bozkulak	EN	-
2460	<i>Verbascum flavidum</i>	altuni sığırkuyruğu	NE	-
2461	<i>Verbascum georgicum</i>	öküzkuyruğu	NE	-
2462	<i>Verbascum gnaphalodes</i>	uslu sığırkuyruğu	NE	-
2463	<i>Verbascum heterobarbatum</i>	Sakallı sığırkuyruğu	LC	Endemik
2464	<i>Verbascum heterodontum</i>	Dişlek sığırkuyruğu	VU	Endemik
2465	<i>Verbascum natolicum</i>	Ana sığırkuyruğu	LC	-
2466	<i>Verbascum oocarpum</i>	Sipikor sığırkuyruğu	LC	Endemik
2467	<i>Verbascum oreophilum joannis</i>	dağcı sığırkuyruğu	NE	-
2468	<i>Verbascum orientale</i>	İbrahimotu	NE	-
2469	<i>Verbascum ponticum</i>	Laz Sığırkuyruğu	NE	-
2470	<i>Verbascum pyramidatum</i>	arsız sığırkuyruğu	NE	-
2471	<i>Verbascum sinuatum</i>	bodanotu	NE	-
2472	<i>Verbascum speciosum</i>	zelve	NE	-
2473	<i>Verbascum spectabile spectabile</i>	Hoş sığırkuyruğu	NE	-
2474	<i>Verbascum thapsus</i>	burunca	NE	-
2475	<i>Verbascum trichostylum</i>	Topal sığırkuyruğu	LC	Endemik
2476	<i>Verbascum varians trapezunticum</i>	Dilimli sığırkuyruğu	NE	Endemik
2477	<i>Verbascum varians varians</i>	Dilimli sığırkuyruğu	NE	-
2478	<i>Verbascum wiedemannianum</i>	Mor sığırkuyruğu	LC	Endemik
2479	<i>Verbena officinalis</i>	mineçiçeği	NE	-
2480	<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	sugedemesi	NE	-
2481	<i>Veronica arguteserrata</i>	kır mavişi	NE	-
2482	<i>Veronica armena</i>	şark mavişi	NE	-
2483	<i>Veronica arvensis</i>	ekin mavişi	NE	-
2484	<i>Veronica baranetzki</i>	yayla mavişi	NE	-
2485	<i>Veronica beccabunga beccabunga</i>	at teresi	NE	-
2486	<i>Veronica bozakmanii</i>	bozakman mavişi	NE	-
2487	<i>Veronica caespitosa caespitosa</i>	Taş mavişi	LC	Endemik
2488	<i>Veronica campylopoda</i>	kırk maviş	NE	-
2489	<i>Veronica ceratocarpa</i>	Horon mavişi	NE	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

2490	<i>Veronica chamaedrys</i>	cancan	NE	-
2491	<i>Veronica cymbalaria</i>	venüsçiçeği	NE	-
2492	<i>Veronica filiformis</i>	tel maviş	NE	-
2493	<i>Veronica fuhsii</i>	Gavur mavişi	LC	Endemik
2494	<i>Veronica gentianoides</i>	Kandilçiçeği	NE	-
2495	<i>Veronica hederifolia</i>	baharmavisi	NE	-
2496	<i>Veronica kopgeciensis</i>	Kop mavişi	VU	Endemik
2497	<i>Veronica magna</i>	tiryal mavişi	NE	-
2498	<i>Veronica microcarpa</i>	ağrı mavişi	NE	-
2499	<i>Veronica multifida</i>	devesabunu	LC	-
2500	<i>Veronica officinalis</i>	oropaçayı	NE	-
2501	<i>Veronica orientalis</i>	Göz mumcuğu	NE	-
2502	<i>Veronica peduncularis</i>	ayaklı maviş	NE	-
2503	<i>Veronica persica</i>	cırcamuk	NE	-
2504	<i>Veronica polita</i>	mavişot	NE	-
2505	<i>Veronica praecox</i>	çelebi maviş	NE	-
2506	<i>Veronica reuterana</i>	çengelli maviş	NE	-
2507	<i>Veronica triloba</i>	üç maviş	NE	-
2508	<i>Veronica triphyllos</i>	bahçe mavişi	NE	-
2509	<i>Viburnum lantana</i>	germeşe	NE	-
2510	<i>Viburnum orientale</i>	katkat çalısı	NE	-
2511	<i>Vicia alpestris hypoleuca</i>	Dağ baklası	LC	Endemik
2512	<i>Vicia balansae</i>	pisik fiği	NE	-
2513	<i>Vicia canescens</i>	Boz bakla	NE	-
2514	<i>Vicia cassubica</i>	dirifiğ	NE	-
2515	<i>Vicia ciliatula</i>	saçaklı fiğ	NE	-
2516	<i>Vicia cracca</i>	kuş fiği	NE	-
2517	<i>Vicia cracca cracca</i>	kuş fiği	NE	-
2518	<i>Vicia crocea</i>	safran fiği	NE	-
2519	<i>Vicia dadianorum</i>	çayır fiği	NE	-
2520	<i>Vicia freyniana</i>	Deli fiği	LC	Endemik
2521	<i>Vicia hybrida</i>	melez bakla	NE	-
2522	<i>Vicia hyrcanica</i>	acem baklası	NE	-
2523	<i>Vicia noeana noeana</i>	salkım bakla	NE	-
2524	<i>Vicia pannonica</i>	macar fiği	NE	-
2525	<i>Vicia pannonica pannonica</i>	macar fiği	NE	-
2526	<i>Vicia quadrijuga</i>	Macar Fiği	EN	Endemik
2527	<i>Vicia sativa</i>	Eşek gürülü	NE	-
2528	<i>Vicia sepium</i>	dere baklası	NE	-
2529	<i>Vicia tetrasperma</i>	kırkbakla	NE	-
2530	<i>Vicia villosa eriocarpa</i>	dağ efereği	NE	-
2531	<i>Vicia villosa</i>	dağ efereği	NE	-
2532	<i>Vinca herbacea</i>	bikir çiçeği	NE	-
2533	<i>Vinca major hirsuta</i>	cezayir menekşesi	NE	-
2534	<i>Vinca minor</i>	rozet çiçeği	NE	-
2535	<i>Vincetoxicum canescens</i>	Zilasur	NE	-
2536	<i>Vincetoxicum fuscatum</i>	Gavur üzerliği	LC	-
2537	<i>Vincetoxicum fuscatum fuscatum</i>	Gavur üzerliği	LC	-
2538	<i>Vincetoxicum parviflorum</i>	Panzehir otu	LC	Endemik
2539	<i>Vincetoxicum scandens</i>	mor gâvurbiberi	NE	-
2540	<i>Viola alba dehnhardtii</i>	Meşe Menekşesi	NE	-
2541	<i>Viola altaica oreades</i>	altay menekşesi	NE	-
2542	<i>Viola arvensis</i>	tarla menekşesi	NE	-
2543	<i>Viola kitaibeliana</i>	yabani menekşe	NE	-
2544	<i>Viola occulta</i>	saklı menekşe	NE	-
2545	<i>Viola odorata</i>	kokulu menekşe	NE	-
2546	<i>Viola reichenbachiana</i>	kayın menekşesi	NE	-
2547	<i>Viola sieheana</i>	çayır menekşesi	NE	-
2548	<i>Viola suavis</i>	akgöz menekşe	NE	-

2549	<i>Viscum album</i>	ökseotu	NE	-
2550	<i>Vitex agnus-castus</i>	hayıt	NE	-
2551	<i>Vitis labrusca</i>	kokulu üzüm	NE	-
2552	<i>Vitis sylvestris</i>	deli asma	NE	-
2553	<i>Vulpia bromoides</i>	titrek kirkikliçim	NE	-
2554	<i>Vulpia ciliata</i>	kirkikliçim	NE	-
2555	<i>Vulpia fasciculata</i>	kum kirkikliçimi	NE	-
2556	<i>Vulpia myuros</i>	arsız kirkikliçim	NE	-
2557	<i>Woodsia alpina</i>	Yayla Eğreltisi	NE	-
2558	<i>X dactyloglossum dactyloglossum ponticum</i>	yamuk salep	NE	Endemik
2559	<i>Xanthium spinosum</i>	pıtrak	NE	-
2560	<i>Xanthium strumarium strumarium</i>	koca pıtrak	NE	-
2561	<i>Xanthium strumarium</i>	koca pıtrak	NE	-
2562	<i>Xeranthemum annuum</i>	kâğıtçiçeği	NE	-
2563	<i>Xeranthemum longipapposum</i>	uslu kâğıtçiçeği	NE	-
2564	<i>Zannichellia palustris</i>	sukılı	NE	-
2565	<i>Ziziphora capitata</i>	anuk	NE	-
2566	<i>Ziziphora clinopodioides</i>	dağ reyhanı	NE	-
2567	<i>Ziziphora persica</i>	kara reyhan	NE	-
2568	<i>Ziziphora tenuior</i>	fareotu	NE	-
2569	<i>Zosima absinthifolia</i>	peynirotu	NE	-

Aquilegia olympica (Haseki Küpesi)

Geum coccineum (Kızıl meryemotu)

Myosotis alpestris (Boncukotu)

Lilium ciliatum (Kirno)

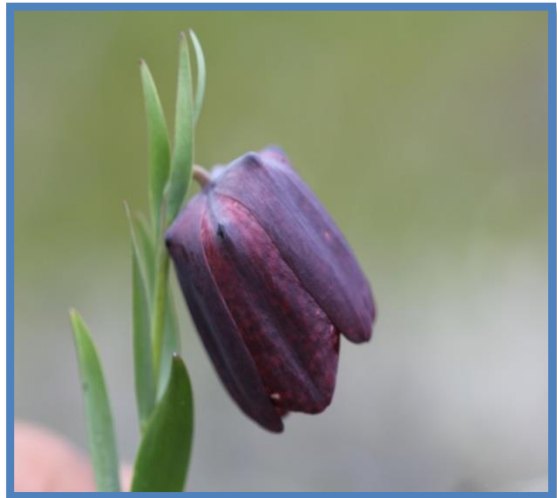
Campanula betulifolia (Çingirakotu)

Linum aroanium (Çam keteni)

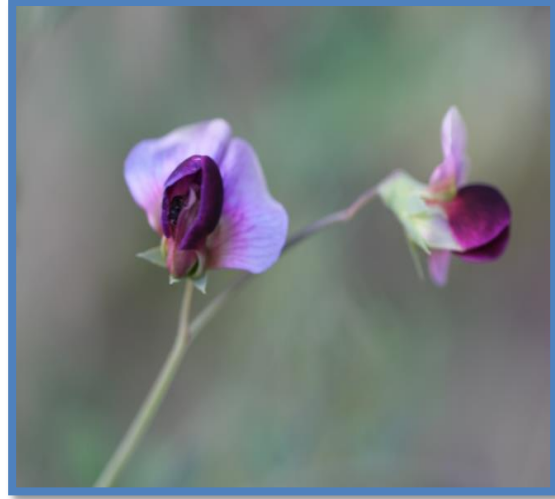
Ruta suaveolens (Taş sedefotu)

Fritillaria latifolia (Yayla lalesi)

Colchicum speciosum (Şepart)

Pisum sativum (Boylu bezelye)

D.2. Fauna

“Gümüşhane İlinin Karasal ve İç Su Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme İşi” kapsamında yapılan literatür ve arazi çalışmaları sonucunda Gümüşhane İlinde 155 kuş, 56 memeli, 17 sürüngen, 5 amfibi ve 9 iç su balığı tespit edilmiştir.

Memeliler için yapılan çalışmalarda, son yıllarda kullanımı oldukça yaygınlaşan fotokapanlardan ve memelilerin alanda varlığına işaret eden dışkı ve ayak izinden tür teşhisi gibi yöntemlerden yararlanılmıştır. Literatür çalışmasında 55 tür belirlenmiş, arazi çalışmaları sonucunda 49 memeli türü tespit edilmiş olup bunlardan Uzunkulaklı Kafkas Yarasanı (*Plecotus macrobullaris*) türü, Gümüşhane ili için yeni kayıttır. Literatür çalışmaları ile Gümüşhane ilinde tespit edilen toplam memeli sayısı 56’dır. Belirlenen türlerden hiçbirisi endemik değildir.

Çizelge D.55 - Gümüşhane ili memeli türleri

Sıra No	Latince Adı	Türkçe Adı	BERN	CITES	IUCN	Endemik
1	<i>Allactaga williamsi</i>	Arap tavşanı	Ek-2	Liste dışı	LC	-
2	<i>Apodemus flavicollis</i>	Sarıboyunlu Orman Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
3	<i>Apodemus mystacinus</i>	Kayalık Orman Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
4	<i>Apodemus witherbyi</i>	Fare	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
5	<i>Arvicola amphibius</i>	Su Sıçanı	Ek-2	Liste dışı	LC	-
6	<i>Canis aureus</i>	Çakal	Ek-2	Liste dışı	LC	-
7	<i>Canis lupus</i>	Kurt	Ek-2	Liste dışı	LC	-
8	<i>Capra aegagrus</i>	Yaban Keçisi	Ek-2	Ek-1	VU	-
9	<i>Capreolus capreolus</i>	Karaca	Ek-2	Ek-1	LC	-
10	<i>Cervus elaphus</i>	Kızılgeyik	Ek-2	Ek-2	LC	-
11	<i>Chionomys roberti</i>	Kar Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
12	<i>Cricetulus migratorius</i>	Cüce Avurtlak	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
13	<i>Crocidura leucodon</i>	Çiftrenkli Beyazdışlı Böcekçil	Ek-3	Ek-1	LC	-

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

14	<i>Crociodura suaveolens</i>	Sivriburunlu Bahçefaresi	Ek-3	Liste dışı	LC	-
15	<i>Dryomys nitedula</i>	Hasancık	Ek-2	Liste dışı	LC	-
16	<i>Eptesicus serotinus</i>	Geniş kanatlı Yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
17	<i>Erinaceus concolor</i>	Kirpi	Ek-3	Ek-1	LC	-
18	<i>Felis sylvestris</i>	Yaban kedisi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
19	<i>Hypsigugo savii</i>	Savi'nin Cüce Yararasası	Ek-2	Liste dışı	LC	-
20	<i>Lepus europaeus</i>	Yaban Tavşanı	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
21	<i>Lutra lutra</i>	Susamuru	Ek-2	Liste dışı	NT	-
22	<i>Lynx lynx</i>	Vaşak	Ek-3	Ek-1	LC	-
23	<i>Martes foina</i>	Kaya Sansarı	Ek-2	Liste dışı	LC	-
24	<i>Martes martes</i>	Ağaç Sansarı	Ek-2	Liste dışı	LC	-
25	<i>Meles meles</i>	Porsuk	Ek-3	Liste dışı	LC	-
26	<i>Mesocricetus brandti</i>	Avurtlak, Türk Hamsteri	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
27	<i>Microtus levis</i>	Doğu Avrupa Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
28	<i>Microtus majori</i>	Tarla Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
29	<i>Microtus socialis</i>	Doğu Tarla Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
30	<i>Microtus subterraneus</i>	Küçük Kazıcfare	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
31	<i>Miniopterus schreibersii</i>	Uzunkanatlı Yarasa	Ek-2	Liste dışı	NT	-
32	<i>Mus macedonicus</i>	Fare	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
33	<i>Mus musculus</i>	Siyah Ev Faresi	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
34	<i>Mustela nivalis</i>	Gelincik	Ek-3	Liste dışı	LC	-
35	<i>Myotis aurescens</i>	Bıyıklı Kahverengi Yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
36	<i>Myotis blythii</i>	Farekulaklı Küçük Yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
37	<i>Myotis myotis</i>	Farekulaklı Büyük yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
38	<i>Myotis mystacinus</i>	Küçük Sakallı Yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
39	<i>Nannospalax xanthodon</i>	Anadolu Körfaresi	Liste dışı	Liste dışı	DD	-
40	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Cüce yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
41	<i>Plecotus macrobullaris</i>	Uzunkulaklı Kafkas Yararasası	Ek-2	Liste dışı	LC	-
42	<i>Rattus norvegicus</i>	Norveç sıçanı	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
43	<i>Rattus rattus</i>	Sıçan	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
44	<i>Rhinolophus euryale</i>	Akdeniz Nalburunlu Yararasası	Ek-2	Liste dışı	NT	-
45	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Nalburunlu Büyük yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
46	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Nalburunlu Küçük yarasa	Ek-2	Liste dışı	LC	-
47	<i>Rupicapra rupicapra</i>	Çengelboynuzlu Dağkeçisi	Ek-3	Liste dışı	LC	-
48	<i>Sciurus anomalus</i>	Kafkas Sincabı	Ek-2	Liste dışı	LC	-
49	<i>Sorex raddei</i>	Sivriburunlu Fare	Ek-3	Ek-1	LC	-
50	<i>Sorex volnuchini</i>	Kafkas Sivriburunlu Faresi	Ek-3	Ek-1	LC	-
51	<i>Spermophilus xanthoprimum</i>	Anadolu Yer Sincabı	Ek-3	Ek-1	NT	-
52	<i>Sus scrofa</i>	Yabani Domuz	Ek-3	Liste dışı	LC	-
53	<i>Talpa caucasica</i>	Köstebek	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
54	<i>Ursus arctos</i>	Ayı	Ek-2	Ek-2	LC	-
55	<i>Vormela peregusna</i>	Alaca Sansar	Liste dışı	Liste dışı	VU	-
56	<i>Vulpes vulpes</i>	Tilki	Liste dışı	Liste dışı	LC	-

Ursus arctos (Ayı)

Vulpes vulpes (Tilki)

Capra aegagrus (Yaban Keçisi)

Rupicapra rupicapra
(Çengelboynuzlu Dağkeçisi)

Nannospalax xanthodon (Körfare)

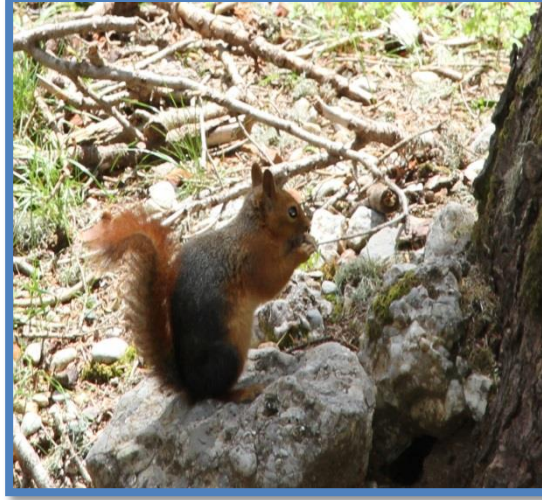

Dryomys nitedula (Hasancık)

Spermophilus xanthophrymnus
(Tarla Sincabı)

Sciurus anomalus (Kafkas Sincabı)

Plecotus macrobullaris
(Uzunkulaklı Kafkas Yarasası)

Eptesicus serotinus
(Genişkanatlı Yarasa)

Cricetellus migratorius (Cüce Avurtlak)

Allactaga williamsi (Arap tavşanı)

Gümüşhane ili sınırları içinde, proje kapsamında yapılan ornitolojik gözlemler ve literatür çalışmaları neticesinde 155 kuş türü belirlenmiştir. IUCN kriterlerine göre bunlardan 151 tanesi “LC”, 2 tanesi “EN” ve 2 tanesi “NT” statülerinde yer almaktadır. 51 kuş türü il için ilk kez bu çalışma ile kayıt altına alınmıştır. Belirlenen türlerden hiçbiri endemik değildir.

Çizelge D.56 - Gümüşhane ili kuş türleri

Sıra No	Latince Adı	Türkçe Adı	BERN	CITES	IUCN	Endemik	Göç Durumu
1	<i>Accipiter gentilis</i>	Çakır	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yerli
2	<i>Accipiter nisus</i>	Atmaca	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
3	<i>Acrocephalus palustris</i>	Çalı Kamışcını	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
4	<i>Actitis hypoleucos</i>	Dere Düdükçünü	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
5	<i>Aegithalos caudatus</i>	Uzunkuyruklu Baştankara	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
6	<i>Aegypius monachus</i>	Kara Akbaba	Ek-2	Ek-2	NT	-	Yerli
7	<i>Alauda arvensis</i>	Tarlakuşu	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
8	<i>Alectoris chukar</i>	Kınalı Keklik	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
9	<i>Anas clypeata</i>	Kaşıkgağa	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
10	<i>Anas platyrhynchos</i>	Yeşilbaş	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
11	<i>Anas querquedula</i>	Çıkrıkçın	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
12	<i>Anthus campestris</i>	Kır İncirkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
13	<i>Anthus spinoletta</i>	Dağ İncirkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
14	<i>Apus apus</i>	Ebabil	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
15	<i>Apus pallidus</i>	Boz Ebabil	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
16	<i>Aquila chrysaetos</i>	Kaya Kartalı	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yerli
17	<i>Aquila nipalensis</i>	Bozkır Kartalı	Ek-2	Ek-2	EN	-	Transit göçmen
18	<i>Ardea alba</i>	Büyük Ak Balıkçıl	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Kış ziyaretçisi
19	<i>Ardea cinerea</i>	Gri Balıkçıl	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
20	<i>Ardea purpurea</i>	Erguvani Balıkçıl	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
21	<i>Asio otus</i>	Kulaklı Orman Baykuşu	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
22	<i>Athene noctua</i>	Kukumav	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
23	<i>Bubo bubo</i>	Puhu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
24	<i>Buteo buteo</i>	Şahin	Ek-2	Ek-2	LC	-	Kış ziyaretçisi
25	<i>Buteo lagopus</i>	Paçalı Şahin	Ek-2	Ek-2	LC	-	Kış ziyaretçisi
26	<i>Buteo rufinus</i>	Kızıl Şahin	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yerli
27	<i>Buteo rufinus flava</i>	Kızıl Şahin	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yerli
28	<i>Buteo rufinus feldegg</i>	Kızıl Şahin	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yerli
29	<i>Calandrella brachydactyla</i>	Bozkır Toygarı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
30	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Çobanaldatan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
31	<i>Carduelis cannabina</i>	Ketenkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
32	<i>Carduelis carduelis</i>	Saka	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
33	<i>Carduelis flavirostris</i>	Sarı Gagalı Keten Kuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
34	<i>Carpodacus erythrinus</i>	Çütre	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
35	<i>Certhia brachydactyla</i>	Bahçe Tırmaşıkkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
36	<i>Certhia familiaris</i>	Orman Tırmaşıkkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
37	<i>Cettia cetti</i>	Kamış Bülbülü	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
38	<i>Charadrius dubius</i>	Halkalı Küçük Cılıbit	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

39	<i>Chloris chloris</i>	Florya	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
40	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Karabaş Martı	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
41	<i>Ciconia ciconia</i>	Leylek	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
42	<i>Ciconia nigra</i>	Kara Leylek	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
43	<i>Cinclus cinclus</i>	Derekuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
44	<i>Circaetus gallicus</i>	Yılan Kartalı	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
45	<i>Circus aeruginosus</i>	Saz Delicesi	Ek-2	Ek-2	LC	-	Transit göçmen
46	<i>Circus cyaneus</i>	Gökçe Delice	Ek-2	Ek-2	LC	-	Transit göçmen
47	<i>Circus pygargus</i>	Çayır Delicesi	Ek-2	Ek-2	LC	-	Transit göçmen
48	<i>Clanga pomarina</i>	Küçük Orman Kartalı	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
49	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Kocabaş	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
50	<i>Coleus monedula</i>	Küçük Karga	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yerli
51	<i>Columba livia</i>	Kaya Güvercini	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
52	<i>Columba palumbus</i>	Tahtalı Güvercin	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
53	<i>Coracias garrulus</i>	Gökkuzgun	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
54	<i>Corvus corax</i>	Kuzgun	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
55	<i>Corvus cornix pallescens</i>	Leş Kargası	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yerli
56	<i>Corvus frugilegus</i>	Ekin Kargası	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yerli
57	<i>Cuculus canorus</i>	Guguk	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
58	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Mavi Baştankara	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
59	<i>Delichon urbicum</i>	Ev Kırlangıcı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
60	<i>Dendrocopos major</i>	Orman Ağaçkakanı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
61	<i>Dendrocopos minor</i>	Küçük Ağaçkakan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
62	<i>Egretta garzetta</i>	Küçük Ak Balıkçıl	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
63	<i>Emberiza calandra</i>	Tarla Kirazkuşu	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
64	<i>Emberiza cia</i>	Kaya Kirazkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
65	<i>Emberiza cirius</i>	Bahçe Çintesi	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Kış ziyaretçisi
66	<i>Emberiza citrinella</i>	Sarı Çinte	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
67	<i>Emberiza hortulana</i>	Kirazkuşu	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
68	<i>Emberiza melanocephala</i>	Karabaşlı Kirazkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
69	<i>Eremophila alpestris</i>	Kulaklı Toygar	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
70	<i>Falco subbuteo</i>	Delice Doğan	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
71	<i>Falco tinnunculus</i>	Kerkenez	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
72	<i>Ficedula albicollis</i>	Halkalı Sinekkapan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
73	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Kara Sinekkapan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
74	<i>Ficedula semitorquata</i>	Alaca Sinekkapan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
75	<i>Fringilla coelebs</i>	İspinoz	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
76	<i>Fringilla montifringilla</i>	Dağ İspinozu	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Kış ziyaretçisi
77	<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
78	<i>Gallinula chloropus</i>	Sutavuğu	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
79	<i>Garrulus glandarius</i>	Alakarga	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yerli
80	<i>Gelochelidon nilotica</i>	Gülen Sumru	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
81	<i>Gypaetus barbatus</i>	Sakallı (Bıyıklı) Akbaba	Ek-2	Ek-2	NT	-	Yerli

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

82	<i>Hieraaetus pennatus</i>	Küçük Kartal	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
83	<i>Himantopus himantopus</i>	Uzunbacak	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
84	<i>Hirundo rustica</i>	Kır Kırlangıcı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
85	<i>Ixobrychus minutus</i>	Küçük Balaban	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
86	<i>Jynx torquilla</i>	Boyunçeviren	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
87	<i>Lanius collurio</i>	Kızıl Sırtlı Örümcekkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
88	<i>Lanius excubitor</i>	Büyük Örümcekkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Kış ziyaretçisi
89	<i>Lanius minor</i>	Kara Alınlı Örümcekkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
90	<i>Lanius nubicus</i>	Alaca Örümcekkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
91	<i>Lullula arborea</i>	Orman Toygarı	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
92	<i>Luscinia svecica</i>	Mavi Gerdan (Buğdaycıl)	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
93	<i>Merops apiaster</i>	Arıkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
94	<i>Milvus migrans</i>	Kara Çaylak	Ek-2	Ek-2	LC	-	Yaz ziyaretçisi
95	<i>Monticola saxatilis</i>	Taşkızılı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
96	<i>Monticola solitarius</i>	Gök Ardıç	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
97	<i>Montifringilla nivalis</i>	Kar Serçesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
98	<i>Motacilla alba</i>	Ak Kuyruksallayan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
99	<i>Motacilla cinerea</i>	Dağ Kuyruksallayanı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
100	<i>Motacilla flava</i>	Sarı Kuyruksallayan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
101	<i>Motacilla flava feldegg</i>	Sarı Kuyruksallayan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
102	<i>Neophron percnopterus</i>	Küçük Akbaba	Ek-2	Ek-2	EN	-	Yaz ziyaretçisi
103	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Gece Balıkçılı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
104	<i>Oenanthe finschii</i>	Ak Sırtlı Kuyrukkakan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
105	<i>Oenanthe hispanica</i>	Kara Kulaklı Kuyrukkakan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
106	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Kuyrukkakan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
107	<i>Oriolus oriolus</i>	Sarıasma	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
108	<i>Parus ater</i>	Çam Baştankarası	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
109	<i>Parus major</i>	Büyük Baştankara	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
110	<i>Passer domesticus</i>	Serçe	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yerli
111	<i>Passer montanus</i>	Ağaç Serçesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
112	<i>Perdix perdix</i>	Çil Keklik	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
113	<i>Pernis apivorus</i>	Arı Şahini	Ek-2	Ek-2	LC	-	Transit göçmen
114	<i>Petronia petronia</i>	Kaya Serçesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
115	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Karabatak	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Kış ziyaretçisi
116	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Kara Kızılkuyruk	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
117	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Kızılkuyruk	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
118	<i>Phylloscopus collybita</i>	Çıvgın	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
119	<i>Pica pica</i>	Saksağan	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yerli
120	<i>Picus viridis</i>	Yeşil Ağaçkakan	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
121	<i>Podiceps cristatus</i>	Tepeli Batağan (Bahri)	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
122	<i>Poecile lugubris</i>	Akyanaklı Baştankara	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
123	<i>Prunella collaris</i>	Büyük Dağ Bülbülü	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
124	<i>Prunella ocularis</i>	Sürmeli Dağ Bülbülü	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

125	<i>Ptyonoprogne rupestris</i>	Kaya Kırlangıcı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
126	<i>Pyrrhocorax graculus</i>	Sarı Gagalı Dağ Kargası	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
127	<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>	Kırmızı Gagalı Dağ Kargası	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
128	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Şakrak	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
129	<i>Regulus regulus</i>	Çalikuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
130	<i>Riparia riparia</i>	Kum Kırlangıcı	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
131	<i>Saxicola rubetra</i>	Çayır Taşkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
132	<i>Saxicola torquatus</i>	Taşkuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
133	<i>Scolopax rusticola</i>	Çulluk	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
134	<i>Serinus pusillus</i>	Kara İskete	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
135	<i>Serinus serinus</i>	Küçük İskete	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
136	<i>Sitta europaea</i>	Sıvacı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
137	<i>Sitta neumayer</i>	Kaya Sıvacısı	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
138	<i>Streptopelia decaocto</i>	Kumru	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
139	<i>Streptopelia turtur</i>	Üveyik	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
140	<i>Sturnus vulgaris</i>	Sığırcık	Liste dışı	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
141	<i>Sylvia atricapilla</i>	Kara Başlı Ötleğen	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
142	<i>Sylvia borin</i>	Boz Ötleğen	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
143	<i>Sylvia crassirostris</i>	Akgözlü Ötleğen	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
144	<i>Sylvia curruca</i>	Akgerdanlı Ötleğen	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
145	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük Batağan	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
146	<i>Tachymarptis melba</i>	Ak Karınlı Ebabil	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
147	<i>Tadorna ferruginea</i>	Angıt	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
148	<i>Tringa ochropus</i>	Yeşil Düdükçün	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Transit göçmen
149	<i>Tringa totanus</i>	Kızılacak	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi
150	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Çit Kuşu	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
151	<i>Turdus merula</i>	Karatavuk	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
152	<i>Turdus pilaris</i>	Tarla Ardıcı	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Kış ziyaretçisi
153	<i>Turdus torquatus</i>	Boğmaklı Ardıç	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yerli
154	<i>Turdus viscivorus</i>	Ökse Ardıcı	Ek-3	Liste dışı	LC	-	Yerli
155	<i>Upupa epops</i>	İbibik	Ek-2	Liste dışı	LC	-	Yaz ziyaretçisi

Egretta garzetta - Küçük Ak Balıkçıl

Ardea cinerea - Gri Balıkçı

Tadorna ferruginea – Angıt

Milvus migrans - Kara Çaylak

Neophron percnopterus - Küçük Akbaba

Circus pygargus - Saz Delicesi

Buteo rufinus - Kızıl Şahin

Clanga pomarina - Küçük Orman Kartalı

Falco tinnunculus – Kerkenez*Streptopelia turtur* – Üveyik

Günümüze kadar Gümüşhane ili sınırlarında 15 sürüngen türünün dağılışı gösterdiği bilinmektedir. Sözkonusu proje ile Gümüşhane ili için yeni kayıt olarak *Darevskia clarkorum* (Klark Kertenkelesi) ve *Ablepharus chernovi* (Çernov Kertenkelesi) türleri ile bu sayı 17'ye çıkmıştır. Belirlenen türlerden hiçbiri endemik değildir.

Çizelge D.57 - Gümüşhane ili sürüngen türleri

Sıra No	Latince Adı	Türkçe Adı	BERN	CITES	IUCN	Endemik
1	<i>Ablepharus chernovi</i>	Çernov Kertenkelesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-
2	<i>Anguis fragilis</i>	Yılan Kertenkele	Ek-3	Liste dışı	NE	-
3	<i>Coronella austriaca</i>	Avusturya Yılanı	Ek-2	Liste dışı	NE	-
4	<i>Darevskia clarkorum</i>	Klark Kertenkelesi	Ek-2	Liste dışı	EN	-
5	<i>Darevskia rudis</i>	Trabzon Kertenkelesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-
6	<i>Darevskia valentini</i>	Valentin Kertenkelesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-
7	<i>Dolichophis caspius</i>	Hazer Yılanı	Ek-2	Liste dışı	LC	-
8	<i>Eirenis modestus</i>	Uysal Yılan	Ek-3	Liste dışı	LC	-
9	<i>Elaphe sauramates</i>	Sarı Yılan	Ek-3	Liste dışı	NE	-
10	<i>Hemorrhois ravergieri</i>	Kocabaş Yılan	Ek-3	Liste dışı	NE	-
11	<i>Lacerta media</i>	Sivas Kertenkelesi	Ek-3	Liste dışı	LC	-
12	<i>Natrix natrix</i>	Yarı Sucul Yılan	Ek-3	Liste dışı	LC	-
13	<i>Ophisops elegans</i>	Tarla Kertenkelesi	Ek-2	Liste dışı	NE	-
14	<i>Parvilacerta parva</i>	Cüce Kertenkele	Ek-2	Liste dışı	LC	-
15	<i>Trachylepis vittata</i>	Şeritli Kertenkele	Ek-3	Liste dışı	LC	-
16	<i>Typhlops vermicularis</i>	Kör Yılan	Ek-3	Liste dışı	NE	-
17	<i>Vipera eriwanensis</i>	Küçük Engerek	Ek-3	Liste dışı	VU	-

Parvilacerta parva (Cüce kertenkele)

Darevskia valentini (Valentin kertenkelesi)

Trachylepis vittata (Şeritli kertenkele)

Lacerta media (Sivas kertenkelesi)

Dolichopchis caspius (Hazer Yılanı)

Anguis fragilis (Yılan kertenkele)

Darevskia rudis (Trabzon kertenkelesi)

Darevskia clarkorum (Klark kertenkelesi)

Günümüze kadar Gümüşhane ili sınırlarında 6 amfibi türünün dağılış gösterdiği bildirilmiştir. Günümüz veri tabanında türlerden bir tanesi sinonim olduğu için sayı 5'e düşmektedir. Alan çalışmalarında da bu 5 amfibi türü tespit edilmiştir. Belirlenen türlerden hiçbiri endemik değildir.

Çizelge D.58 - Gümüşhane ili çiftyaşar türleri

Sıra No	Latince Adı	Türkçe Adı	BERN	CITES	IUCN	Endemik
1	<i>Bufo bufo</i>	Siğilli Kurbağa	Ek-3	Liste dışı	LC	-
2	<i>Pelophylax ridibundus</i>	Ova Kurbağası	Ek-3	Liste dışı	LC	-
3	<i>Rana macrocnemis</i>	Uludağ Kurbağası	Ek-3	Liste dışı	LC	-
4	<i>Mertensiella caucasica</i>	Kafkas Semenderi	Ek-3	Liste dışı	VU	-
5	<i>Bufo variabilis</i>	Değişken Desenli Gece Kurbağası	Ek-3	Liste dışı	LC	-
6	<i>Rana camerani</i>	Uludağ Kurbağası	Ek-3	Liste dışı	LC	-

Bufo bufo (Siğilli Kurbağa)

Pelophylax ridibundus (Ova Kurbağası)

Rana macrocnemis (Şeritli Kurbağa)

Mertensiella caucasica (Kafkas Semenderi)

Proje kapsamında iç su balıkları için yapılan çalışmalarda 10 iç su balığı türü (9 tür ile bir cins) tespit edilmiştir. Literatürde 8 türe yer verilirken bunlardan 5 tanesi arazi çalışmalarında tespit edilmiştir. Belirlenen türlerden 2 tanesi; *Alburnoides fasciatus* ve *Barbus tauricus* türleri, Gümüşhane ili için yeni kayıtlardır. Belirlenen türlerden hiçbiri endemik değildir.

Çizelge D.59 - Gümüşhane ili balık türleri

Sıra No	Latince Adı	Türkçe Adı	BERN	CITES	IUCN	Endemik
1	<i>Alburnoides fasciatus</i>	İnci balığı	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
2	<i>Barbus tauricus</i>	Bıyıklı balık	Liste dışı	Liste dışı	VU	-
3	<i>Capoeta sp.</i>	Siraz	Liste dışı	Liste dışı	NE	-
4	<i>Capoeta banarescui</i>	Siraz	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
5	<i>Cyprinus carpio</i>	Sazan	Liste dışı	Liste dışı	VU	-
6	<i>Tinca tinca</i>	Kadife	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
7	<i>Oxynoemacheilus kosswigi</i>	Çöpçü balığı	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
8	<i>Squalius cephalus</i>	Tatlısu kefalı	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
9	<i>Salmo trutta</i>	Alabalık	Liste dışı	Liste dışı	LC	-
10	<i>Silurus glanis</i>	Yayın	Liste dışı	Liste dışı	LC	-

Alburnoides fasciatus (İnci balığı)

Barbus tauricus (Bıyıklı balık)

Capoeta banarescui (Siraz)

Oxynoemacheilus kosswigi (Çöpçü Balığı)

Squalius cephalus (Tatlısu Kefali)

Salmo trutta (Alabalık)

D.3. Ormanlar ve Milli Parklar

Ormanlık alanlarla ilgili bilgiler Gümüşhane ve Torul Orman İşletme Müdürlüklerinden temin edilebilir. İlde mevcut Milli Park bulunmamaktadır.

D.4. Çayır ve Mera

Mera Komisyonunu yaptığı tespit çalışmalarına göre ilimizde yaklaşık 415 adet (947.784 dekar) yayla bulunmaktadır. Bu yaylaların 300 kadarı (700.000 dekar) İlimiz, Trabzon ve Giresun sınır bölgelerinde bulunmakta ve bu bölgedeki yaylaların yaklaşık %75'i il dışından gelen insanlarca kullanılmaktadır.

YERLEŞİM YERİ ADI	YAYLA SAYISI	TOPLAM YAYLA ALANI (ha)
Merkez	138	40.149,00
Kelkit	27	5.896,00
Köse	8	766,00
Şiran	24	3.700,00
Torul	68	18.099,00
Kürtün	150	26.174,00
TOPLAM	415	94.784,00

Yüksek rakımlarda yer alan yaylalarımızda genellikle ağaç da bulunmamakta, alabildiğine yemyeşil çayırların, rengarenk çiçeklerin bulunduğu muazzam bir güzellik arz etmektedir. Bunun yanında ani hava değişimleri de bir anda yaz ayında kışı hissettirmektedir.

İlimiz sınırlarında bulunan 415 yaylaya ait detaylı bilgiler İlçeler bazında aşağıda çizelge halinde verilmiştir.

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

MERKEZ				
Yerleşim Yeri Adı	Yayla Sayısı	Toplam Yayla Alanı (Ha)	Yayla Adları (İsimleri)	Kullanım Durumu
AKOCAK	1	155,78	Kızılkaya	Köy halkı kullanıyor
AKPINAR	1	156,78	Eskiyayla (Akpınar)	Köy halkı kullanıyor
AKTUTAN	1	266,89	Büyükayla	Köy halkı kullanıyor
ALÇAKDERE	1	963,17	Alçakdere	Köy halkı ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
ALEMDAR	1	14,26	Alemdar	Köy halkı kullanıyor
ARSLANCA	8	3.503,29	Arslanca	Köy halkı kullanıyor
			Çatalçayır ve Nebiyurt	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Balahor ve Yeni yayla	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Zuvazlı	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Küçükçimen	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Büyükçimen	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
AŞAĞIYUVALI	3	893,50	Aşağıyuvalı	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Kaletaş	Köy halkı kullanıyor
			Zuği	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
BANDIRLAK	1	94,80	Bandırlak	Köy halkı kullanıyor
BEŞOBA	2	1.083,00	Gavuryurdu	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Ayrınlı	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
BOĞALI	3	1.112,94	Boğalı	Köy halkı ve Trabzonlu yaylacı kullanıyor
			Aşot	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Omal	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
ÇAMLIKÖY	3	418,05	Koyunoğlu Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Kirazlı (Zaganlı Yayl)	Köy halkı kullanıyor
			Melitli Yaylası	Köy halkı kullanıyor
ÇAYIRARDI	2	29,28	Pirahmet Y.(Zirganlık)	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Çayırdı Y.(Dağınardı)	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
ÇORAK	27	10.265,92	Boncuklu	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Kasapoğlu	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Mezarlık	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Kürtdere	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Gırlavu	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Marandaoğlu	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Orta	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Karahava	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Divane	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Mincanos	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Sarıtaş	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Sıçanyurdu	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Küçük yurt (Yeniyayla)	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Karabina (çakırgöl)	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Çatalbahar (Çatalpuar)	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Tekke	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Derindere	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Alaçayır	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Şaphane (Büyükayla)	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Kurugöl	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Arpalı	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor

			Eğrisu	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Çorak	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Sıcakırmak	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Irmak(Değirmenyurdu)	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Taşdibi (Taşköprü)	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Çiçekli	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
DÖLEK	1	250,83	Dölek	Köy halkı kullanıyor
DÖRTKONAK	1	225,31	Dörtkonak	Köy halkı kullanıyor
DUMANLI	28	4.413,68	Taşhova	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Boyhane	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Uzunsirt	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Çardaklı	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Elmalık	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Cirip	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Kuzugölü	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Gofi	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			kütüklü	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Sulaklı	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Seydiyurdu	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Semer-Irmak-Lenda	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Yeniyayla	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			İstavroma	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Sirt - Seksenveren	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Kelhasan	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Çukur	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Burunyayla	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Dingil	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Cifin- Bayramçayırı	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			More - Yatakyayla	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			İsgorden	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Irmakbaşı	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
ERDEMLER	2	35,14	Yeniyayla	Köy halkı kullanıyor
			Tuzlusu	Köy halkı kullanıyor
ESENLER	1	305,48	Esenler	Köy halkı kullanıyor
GÖZELER	1	4,67	Gözeler	Köy halkı kullanıyor
GÜNGÖREN	7	2.114,51	Güngören	Köy halkı kullanıyor
			Büyükyayla	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Küçükyayla	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Çatma ve Boğazyayla	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Boğazyayla	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Hamzaağa	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
HASKÖY	1	25,50	Hasköy Yaylası	Köy halkı kullanıyor
İKİZ	1	612,78	İkiz (Ekiz)	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
İNCESU	1	412,24	İncesu	Köy halkı ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
KALETAŞ	1	136,03	Kaletaş Yaylası	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
KAYABAŞI	1	401,95	Kavraz	Köy halkı kullanıyor
KIZILCA	1	11,58	Kızılca(Saralarınburun)Y.	Köy halkı kullanıyor
KOCAPINAR	2	233,25	Kocapınar	Köy halkı ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Sevedek	Köy halkı kullanıyor
OLUCAK	3	754,67	Avoca	Köy halkı kullanıyor
			Akçakale	Köy halkı kullanıyor
			Teknecik	Köy halkı kullanıyor
ÖRENLER	1	356,81	Örenler	Köy halkı kullanıyor

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

SARIÇİÇEK	1	627,18	Sarıçiçek (Celepoğlu)	Köy halkı kullanıyor
SUNGURBEYLİ	1	4,95	Sungurbeyli (Kuşyuvası)	Köy halkı kullanıyor
TANDIRLIK	1	345,88	Ferhatağa	Köy halkı ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
				Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
YAĞLIDERE	19	6.719,58	Bezaş	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Mandagözü	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Canyurt	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Parti	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Taşkesen	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Acısu	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Sahrahanlar	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Mizit	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Camiboğazı (Camidüzü)	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Yeniyayla	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Soğan	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Ustuğun	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Derinirmak	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Başkapı	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Bulutayla	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Deveboynu	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Madenhanları ve	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Karayayla	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Gandazlar	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
YAĞMURDERE	1	291,99	Çakıllı	Köy halkı kullanıyor
YAYDEMİR	1	178,68	Yaydemir	Köy halkı kullanıyor
YAYLADERE	1	534,21	Yayladere+Soğukpınar	Köy halkı kullanıyor
YENİYOL	1	3,69	Yeniyol	Köy halkı kullanıyor
YİTİRMEZ	2	469,80	Şonkale	Köy halkı ve komşu köyler kullanıyor
			Karakodil	Köy halkı ve komşu köyler kullanıyor
YUKARIYUVALI	3	1.721,38	Yapraklı	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Yukarıyuvalı	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
			Eskiyayla	Trabzonlu Yaylacılar kullanıyor
	138	40.149,43		

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

KELKİT				
Yerleşim Yeri Adı	Yayla Sayısı	Toplam Yayla Alanı (Ha)	Yayla Adları (İsimleri)	Kullanım Durumu
BABAKONAĞI	2	990,00	Babakonağı (Tılısbık)	Köy halkı kullanıyor
			Eskikadı	Köy halkı kullanıyor
BEZENDİ	2	19,20	Yukarı Pöküt	Köy halkı kullanıyor
			Aşağı Pöküt	Köy halkı kullanıyor
ÇAMBAŞI	1	330,00	Çambaşı	Köy halkı kullanıyor
ÇAMUR	1	187,50	Karakuyu	Köy halkı kullanıyor
ÇÖMLECİK	1	103,00	Çömlecik Yaylası	Köy halkı kullanıyor
DELİLER	3	1.221,76	Kızılca	Komsu köyler (Kızılcaköy) kullanıyor
			Ağalık(Çiftlik)	Kelkit Merkez İlçe kullanılıyor.
			Deliler	Köy halkı kullanıyor
DEREDOLU BELDESİ	1	557,32	Deredolu	Köy halkı kullanıyor
DEVEKORUSU	1	200,00	Devekorusu	Köy halkı kullanıyor
GÖDÜL	1	18,00	Sögütlü	Köy halkı kullanıyor
GÜMÜŞGÖZE BELDESİ	1	55,00	Gümüşgöze(Alansa)	Köy halkı kullanıyor
GÜRLEYİK	3	230,45	Tekrar Çalışılacak	Köy halkı kullanıyor
				Köy halkı kullanıyor
				Köy halkı kullanıyor
SARIŞEYH	2	126,11	Sarışeyh-I	Köy halkı kullanıyor
			Sarışeyh-II	Köy halkı kullanıyor
SÖĞÜTLÜ BELDESİ	3	576,19	Sögütlü - I (Ernek)	Köy halkı kullanıyor
			Sögütlü - II	Köy halkı kullanıyor
			Sögütlü - III	Köy halkı kullanıyor
ÜNLÜPİNAR BELDESİ	1	6,50	Pekün	Köy halkı kullanıyor
YENİYOL	2	33,95	Yeni yol -I	Köy halkı kullanıyor
			Yeni yol -II	Köy halkı kullanıyor
YEŞİLYURT	1	1.200,00	Yeşilyurt	Köy halkı kullanıyor
YOLÇATI	1	41,50		Köy halkı kullanıyor
	27	5.896,48		

KÖSE				
Yerleşim Yeri Adı	Yayla Sayısı	Toplam Yayla Alanı (Ha)	Yayla Adları (İsimleri)	Kullanım Durumu
GÖKÇEKÖY	1	116,50	Gökçeköy Yaylası	Köy halkı kullanıyor
KABAKTEPE	2	224,55	Eskiyayla (Karucuk)	Köy halkı kullanıyor
			Yeniayla (Şurut)	Köy halkı kullanıyor
MERKEZ İLÇE	3	73,00	Köse Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			İbiğin Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Ekinözü Yaylası	Köy halkı kullanıyor
SUBAŞI	1	5,90	Yanıklı (Y.Alıçlı)	Köy halkı kullanıyor
YAYLIM	1	346,25	Yaylım	Köy halkı kullanıyor
	8	766,20		

ŞİRAN				
Yerleşim Yeri Adı	Yayla Sayısı	Toplam Yayla Alanı (Ha)	Yayla Adları (İsimleri)	Kullanım Durumu
AKBULAK	2	168,00	Çal	Köy halkı kullanıyor
			Üst Handut	Köy halkı kullanıyor
AKYAYLA	1	6,05	Akyayla	Köy halkı kullanıyor
ARAKÖY	3	35,74	Dibriş I	Köy halkı kullanıyor
			Dibriş II	Köy halkı kullanıyor
			Hünkartepe	Köy halkı kullanıyor
BOĞAZYAYLA	1	450,00	Bogazyayla(Törnük)	Köy halkı kullanıyor
ÇAVLAN	1	800,00	Çalan(Çavlan-Çakıryayla)	Köy halkı kullanıyor
ÇEVREPINAR	2	139,32	Köçen	Köy halkı kullanıyor
			Karışık	Köy halkı kullanıyor
GÜNYÜZÜ	1	19,00	Günyüzü Yaylası	Köy halkı kullanıyor
İNÖZÜ	1	600,00	İnözü	Köy halkı kullanıyor
KAYNAKBAŞI	1	0,66	Köy Arkası	Köy halkı kullanıyor
KIRINTI	2	130,00	Çeküz	Köy halkı kullanıyor
			Çanakçı	Köy halkı kullanıyor
KONAKLI	1	141,08	Tuzlupınar	Köy halkı kullanıyor
SEYDİBABA*	1	500,00	Tazıpınar	Köy halkı kullanıyor
YENİKÖY	1	33,00	Yelmikara(A.Gersut-Bahçeli)	Köy halkı kullanıyor
YEDİBÖLÜK	3	845,00	Bezirgançukuru	Köy halkı kullanıyor
			Şifonunçamyurdu	Köy halkı kullanıyor
			Beşkilse(Ozanca)	Köy halkı kullanıyor
YUKARIKULACA - SELİMİYE	3	223,40	Avulusu(Ağulusu)	Köy halkı kullanıyor
			Soğukpınar(Selimiye)	Köy halkı kullanıyor
			Yeniköy	Köy halkı kullanıyor
	24	3.699,85		

TORUL				
Yerleşim Yeri Adı	Yayla Sayısı	Toplam Yayla Alanı (Ha)	Yayla Adları (İsimleri)	Kullanım Durumu
ALINYAYLA	2	369,44	Deveçimen Yaylası (Erikli)	Köy halkı kullanıyor
			Eşekmeydanı Yaylası	Köy halkı kullanıyor
ALTINPINAR BEL.	2	545,76	Aygos(Gorgodos-Alitaşı)	Belde halkı kullanıyor.
			İrişki	Belde halkı kullanıyor.
ARPALI	1	43,03	Arpalı (Görükse)	Köy halkı kullanıyor
ATALAR	3	1.808,31	Alas (A.Zimara, Ayfuka.Has)	Köy halkı kullanıyor
			Değirmentası	Köy halkı kullanıyor
			Aydınlr (Müzene Yaylası)	Köy halkı kullanıyor
BÜYÜKÇİT	2	39,35	Kankana	Köy halkı kullanıyor
			Makrel	Köy halkı kullanıyor
CEBELİ	2	167,63	Çiçekli Yaylası(Cebeli Yaylası)	Köy halkı kullanıyor
			Ayyayla Yaylası	Köy halkı kullanıyor
DAĞDİBİ	9	3.885,94	Gebeyurt Yaylası	Trabzon ve Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Maden Yaylası	Trabzon ve Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Gölönü Yaylası	Trabzon ve Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Kürtmezarı Yaylası	Trabzon ve Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Taşbaşı Yaylası	Trabzon ve Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Teknecik Yaylası	Trabzon ve Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Ziyaret Yaylası	Trabzon ve Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Çayırlar Yaylası	Trabzon ve Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Olukman Yaylası	Trabzon ve Giresunlu yaylacılar kullanıyor
DEMİRKAPI	5	737,48	Eğerlik Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Emruh Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Demirkapı Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Çifteköprü Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Huva Yaylası	Köy halkı kullanıyor
GÜLAÇAR	4	1.725,79	Mark Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Aksu Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Şimera Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Sırganlı Yaylası	Köy halkı kullanıyor
GÜMÜŞTUĞ	4	2.337,88	Yılanlı Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Dulağa Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Balaya Yaylası	Torul Arılı Köyü halkı kullanıyor
			Colaşona Yaylası	Torul Bahçelik Köyü halkı kullanıyor
GÜVEMLİ	3	71,40	Kuyular Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Gıran Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Güvemli (Haviyana) Yaylası	Köy halkı kullanıyor
GÜZELOLUK	1	880,31	Kavraz	Köy halkı kullanıyor
HEREK	1	4,39	Kadına yaylası	Köy halkı kullanıyor
İLECİK	1	663,12	İlecik Yaylası	Köy halkı kullanıyor
KİRAZLIK	1	384,68	Kirazlık	Köy halkı kullanıyor
KOCADAL	2	364,63	Gales	Köy halkı kullanıyor
			Çamurlu	Köy halkı kullanıyor

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

KOPUZ	1	799,01	Kopuz Yaylası	Köy halkı kullanıyor
KÖSTERE	7	828,29	Budak (Şive) Yaylası	Torul Budak Köyü halkı kullanıyor
			Aktaş yaylası	Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Çöhelen Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Taşboğazı yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Kıranoba yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Barutçu Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Çukur Yayla	Köy halkı kullanıyor
KÜÇÜKÇİT	2	89,04	Kankana	Köy halkı kullanıyor
			Küçükçit	Köy halkı kullanıyor
MERKEZ İLÇE	2	3,21	Köprübaşı (Beztop) Yaylası	Köprübaşı Mah. halkı kullanıyor.
			Tufaniye	Köy halkı kullanıyor
TOKÇAM	1	32,30	Fıfıra	Köy halkı kullanıyor
UĞURTAŞI	1	412,55	Uğurtaş (İstavri) Yaylası	Köy halkı kullanıyor
YALINKAVAK	1	486,40	Yanmışharman(Soroyna) yaylası	Köy halkı kullanıyor
YILDIZ	2	14,00	Adisa	Köy halkı kullanıyor
			Çamdibi	Köy halkı kullanıyor
YURT	2	141,98	Caga	Köy halkı kullanıyor
			A.Karadere	Kürtün A. Karadere Köyü kullanıyor.
YÜCEBELEN	3	565,96	Büyükücebelen Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Yücebelen (Minarlı) yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Kızılüzüm Yaylası	Giresunlu Yaylacılar kullanıyor
ZİGANA	3	697,27	Saranoy Yaylası	Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Naharcı Yaylası	Köy halkı kullanıyor
			Kalkanlı (Değirmentaşı) Yaylası	Köy halkı kullanıyor
	68	18.099,15		

KÜRTÜN				
Yerleşim Yeri Adı	Yayla Sayısı	Toplam Yayla Alanı (Ha)	Yayla Adları (İsimleri)	Kullanım Durumu
AKÇAL	2	80,09	Çevirme	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Çadırçukur	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
AKTAŞ	9	1.257,00	Atkoyağı	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Topucak	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Ayderesi	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Karaşeyh	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Boynuyolu	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Kekre I	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Kekre II (Eynesil)	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Kanyaş	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Yaraş	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
ARPACIK	1	342,37	Yeniyayla	Köy halkı kullanıyor
BAĞLAMA	6	158,31	Alan	Köy halkı kullanıyor
			Karaçam	Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Kurukıran	Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Kökeç	Köy halkı kullanıyor
			Kıranıyurt	Köy halkı kullanıyor
			Alacapazar	Köy halkı kullanıyor
			BEŞİR	9
Taşbaşı	Köy halkı kullanıyor			
Karabalçık	Giresunlu yaylacılar kullanıyor			
Belen (Kepez)	Köy halkı kullanıyor			
Başyurt	Köy halkı kullanıyor			
Yanıkmerek	Köy halkı kullanıyor			
Hisarkaya	Köy halkı kullanıyor			
Patanlı	Köy halkı kullanıyor			
Aralıcak	Köy halkı kullanıyor			
BEYTARLA	17	3.806,00	Taşlık	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Taşlıkdere	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Tozluıyurt	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Hanzar	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Eyüpler	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Ayıbeli	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Lorıkayası	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Komanyurdu	Giresunlu yaylacılar kullanıyor

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

			Büyükparak	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Küçükparak	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Yazlık	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Gavurlu	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Dikme	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Davunlu	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Aksu	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Kayabaşı	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Hapullu	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
ÇAYIRÇUKUR	1	98,47	Kuzugölü	Köy halkı kullanıyor
DAMLI	5	149,14	Dayılı	Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Yalakyurt	Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Çoknak	Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Kıranıyurt	Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Körünevyanı	Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
EKİNCİLER	2	1.178,18	Ağbaba	Köy halkı kullanıyor
			Ayderesi	Köy halkı kullanıyor
ELMALI	2	378,20	Ortalık	Köy halkı kullanıyor
			Soğukoluk	Köy halkı kullanıyor
GÖNDERE	2	301,75	Çatak	Köy halkı kullanıyor
			Göndere	Köy halkı kullanıyor
GÜNYÜZÜ	4	182,47	Çayırağzı	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Merekgözü	Köy halkı kullanıyor
			Paçacı	Köy halkı kullanıyor
			Polat	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
GÜRGENLİ	1	26,31	Nasrettin	Köy halkı kullanıyor
KONACIK	1	65,22	Bayıralan(Bayrakalan)	Köy halkı kullanıyor
KUŞLUK	2	581,14	Gözpınar	Köy halkı kullanıyor
			Çetliçukur (Çatıçukur)	Köy halkı ve Kızılcatam Köyü kullanılıyor
ÖZKÜRTÜN *	13	3.013,30	Erikbeli	Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			KADIRGA - Çatma, Şahmelik, Davunlu, Kızılağaç, Oğuz, Ören	Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Alancık	Belde halkı kullanıyor.
			Bayıralan(Bayrakalan)	Belde halkı kullanıyor.
			Çamurlu	Belde halkı kullanıyor.
			Yalakyurt	Belde halkı kullanıyor.
			Büyükayla	Belde halkı kullanıyor.
SAPMAZ	7	533,54	Sarpyurt	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Tanrıvermiş	Giresunlu yaylacılar kullanıyor

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

			Demircikaya	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Hayatderesi	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Taşbaşı	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Soğukoluk	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Eynesilburun	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
SARIBABA	8	2.412,20	Mursal	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Çameğın	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Gökseki	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Taşbaşı	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			İmikyurt	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Balıkli	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Gavuroba	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Çakmakkaya	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
SÖĞÜTELİ	7	2.223,49	Akçababa	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Kalıncat	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Çekümce	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Gölcügez	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Alistre	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Kazıkbeli	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Şeyhyurdu	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
ŞENDERE	2	44,12	Göğcümereği	Köy halkı kullanıyor
			Kabaktepe (Çatalalan)	Köy halkı kullanıyor
TAŞLICA	13	382,66	Kızılali (Altobası-Üstobası)	Köy halkı kullanıyor
			İnçayırı	Köy halkı kullanıyor
			Deliklitaş (Çataltaşobası)	Köy halkı kullanıyor
			Yaylacık	Köy halkı kullanıyor
			Germeşeobası	Köy halkı kullanıyor
			Kabayalak	Köy halkı kullanıyor
			Körükobası	Köy halkı kullanıyor
			Eseli	Köy halkı kullanıyor
			Suluoba	Köy halkı kullanıyor
			Cinkayası	Köy halkı kullanıyor
			Çetlüce	Köy halkı kullanıyor
			Öküzgeçeği	Köy halkı kullanıyor
			Tohtamur	Köy halkı kullanıyor
TİLKİCEK	3	1.215,99	Kuşalan	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Dereobası	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Mayluca	Giresunlu yaylacılar kullanıyor

2020 YILI GÜMÜŞHANE ÇEVRE DURUM RAPORU

YAYLALI	10	3.021,00	Absa	Giresun ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Curufdibi	Giresun ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Gölönü	Giresun ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Taşdıbi	Giresun ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Derindere	Giresun ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Ramadayurdu	Giresun ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			taşdıbi	Giresun ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Yılanlı	Giresun ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Taşbaşı	Giresun ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
			Gavur	Giresun ve Trabzonlu yaylacılar kullanıyor
YEŞİLKÖY	17	1.331,56	Güvende	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Masuryurdu	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Çıkrıkdüzü	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Geyikçökeği	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Halilbey (Çeğel)	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Alınca	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Çardakalan	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Çağmat	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			İbrahimalan	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Kütüklüyurt	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Ayığıleş	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Çeğel	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Kırançeğel	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Gölceğiz	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Patıryurdu	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
			Çalalan (Çatalalan)	Köy halkı ve Merkez İlçe halkı kullanıyor.
Elceğiz	Komşu Köyler (Elceğiz) kullanıyor			
YUKARIKARADERE	6	1.364,31	Kırıcak	Köy halkı kullanılıyor
			Teknecik	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Karaboya	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Eğrikar	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
			Çamin	Giresunlu yaylacılar kullanıyor

	Erikderesi	Giresunlu yaylacılar kullanıyor
150	26.174,25	

İlimizde yapılan Tahsis Amacı Değişikliği sebebiyle, mera/yaylak alanlarında kısmen de olsa azalmalar olmaktadır

D.5. Sulak Alanlar

İlde sulak olan olarak statülendirilmiş bir korunan alanımız bulunmamaktadır.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

İlde mevcut 6 adet Tabiat Parkı, 1 adet Tabiatı Koruma Alanı, 10 adet Tabiat Anıtı bulunmaktadır.

D.6.1. Gümüşhane İlinde Koruma Statülü Alanlar Tabiat Parkları

1. Artabel Gölleri Tabiat Parkı: 22.12.1998 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiş olup 5859 ha alana sahiptir. Parkın ana kaynak değerini jeolojik ve jeomorfolojik oluşumlar, V tipi vadiler, keskin sırtlar ve 18 adet buzul krater gölü oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra endemik bitkilerin de bulunduğu tabiat parkı alanı, yaban hayatı bakımından da oldukça zengindir.

2. Limni Gölü Tabiat Parkı: 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiş olup 72 ha alana sahiptir. Gölün bulunduğu noktada yer alan eşsiz peyzaj ve sahanın pek çok yerinde var olan etkileyici manzara yöreye bu açıdan büyük bir üstünlük katmaktadır.

Limni Gölü T.P @yusuf Özkan

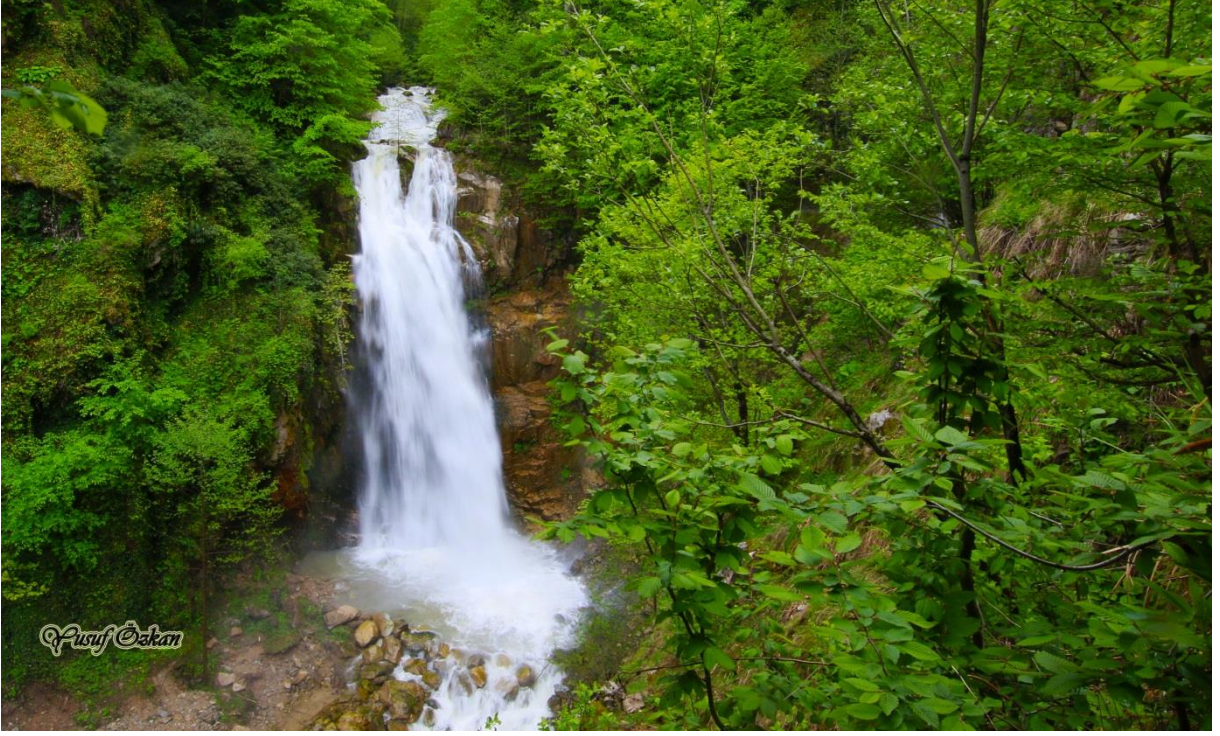

3. Tomara Şelalesi Tabiat Parkı: 11.07.2011 tarihinde Tabiat parkı ilan edilmiş olup 7 ha alana sahiptir. I. Derece Doğal Sit alanıdır. Şelalenin bulunduğu noktada yer alan eşsiz peyzaj ve etkileyici manzara, yöreye bu açıdan büyük üstünlük katmaktadır.

4. Çağlayandibi Şelalesi Tabiat Parkı: 02.12.2014 tarihinde ilan edilmiş olup, 17 ha alana sahiptir. Şelale yaklaşık 10 m yükseklikte bir kayadan vadi tabanına düşmekte ve eşsiz bir görsellik göstermektedir. Ayrıca Tabiat Parkı, Avrupa'nın en boylu ve en çaplı ladin ve göknar türlerini barındıran ve Örümcek Ormanı Tabiatı Koruma Alanı olarak ilan edilen, doğal yaşlı ormanlara sahip vadi içerisinde yer almaktadır.

5. Karşıyaka Tabiat Parkı: Gümüşhane İli Merkez İlçe sınırları içerisinde Mesire Mevkiinde yer alan saha 02.04.2015 tarihinde tabiat Parkı ilan edilmiş olup, 84 ha alana sahiptir. Saha sahip olduğu ormanlık bitki örtüsü, doğal güzellikleri ve seyir özellikleri bakımından potansiyel değerlere sahip olup bu kaynak değerlerinin geleceğe sağlıklı biçimde taşınabilmesi amacıyla; tabiat parkı olarak belirlenmiştir.

6. Köse Tabiat Parkı: Gümüşhane İli Köse İlçesi sınırları içerisinde yer alan saha 01.04.2016 tarihinde tabiat parkı ilan edilmiş olup, 30 ha alana sahiptir. Sahip olduğu eşsiz peyzaj ve sahanın pek çok yerinde var olan etkileyici manzara yöreye bu açıdan büyük bir üstünlük katmaktadır.

D.6.2. Tabiatı Koruma Alanı

1. Örümcek Ormanı Tabiatı Koruma Alanı: Gümüşhane İli Kürtün İlçesi sınırlarında bulunmakta olup 07.01.1998 tarihinde ilan edilmiştir. 263 ha alana sahiptir. Avrupa ve Kafkasların en boylu ve çaplı Ladin ve Gökmar fertlerini bünyesinde barındırmaktadır. Doğal yaşlı ormandır.

D.6.3. Tabiat Anıtları

Kıranı Evliya Ardıcı Tabiat Anıtı: 26.06.1995 tarihinde ilan edilmiştir. 2.030 m rakımda bulunan Ardıç Ağacı 4.53 m boy, 1.46 m çap ve 4.60 m çevre genişliğine sahiptir.

Ali Ağa'nın Kavağı Tabiat Anıtı: 26.06.1995 tarihinde ilan edilmiştir. 30 m boy, 1.57 m çap ve 4.85 m çevre genişliğine sahiptir. Şiran ilçesi Kırıntı Köyündedir.

Örümcek Ormanı Gökmar 1 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Gökmar ağacı 55 m boy, 1.20 m çap ve 3.77 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisindeydir.

Örümcek Ormanı Gökmar 2 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Gökmar ağacı 58,6 m boy, 1.57 m çap ve 4.70 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisindeydir.

Örümcek Ormanı Gökmar 3 Tabiat Anıtı:11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Gökmar ağacı 57,6 m boy, 1.76 m çap ve 5.52 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisindeydir.

Örümcek Ormanı Gökmar 4 Tabiat Anıtı:11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Gökmar ağacı 58,5 m boy, 1.80 m çap ve 5.65 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisindeydir.

Örümcek Ormanı Ladin 1 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Ladin ağacı 49,1 m boy, 1.48 m çap ve 4.65 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisinde yer almaktadır.

Örümcek Ormanı Ladin 2 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Ladin ağacı 61,5 m boy, 1.54 m çap ve 4.85 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisinde yer almaktadır.

Örümcek Ormanı Ladin 3 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Ladin ağacı 52,5 m boy, 1.21 m çap ve 3.81 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisinde yer almaktadır.

Örümcek Ormanı Ladin 4 Tabiat Anıtı: 11.10.1995 yılında ilan edilmiştir. 417 yaşında olan Ladin ağacı 53,4 m boy, 1.22 m çap ve 3.83 m çevre genişliğine sahiptir. Kürtün ilçesi Örümcek Ormanları Tabiatı Koruma Alanı içerisinde yer almaktadır.

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

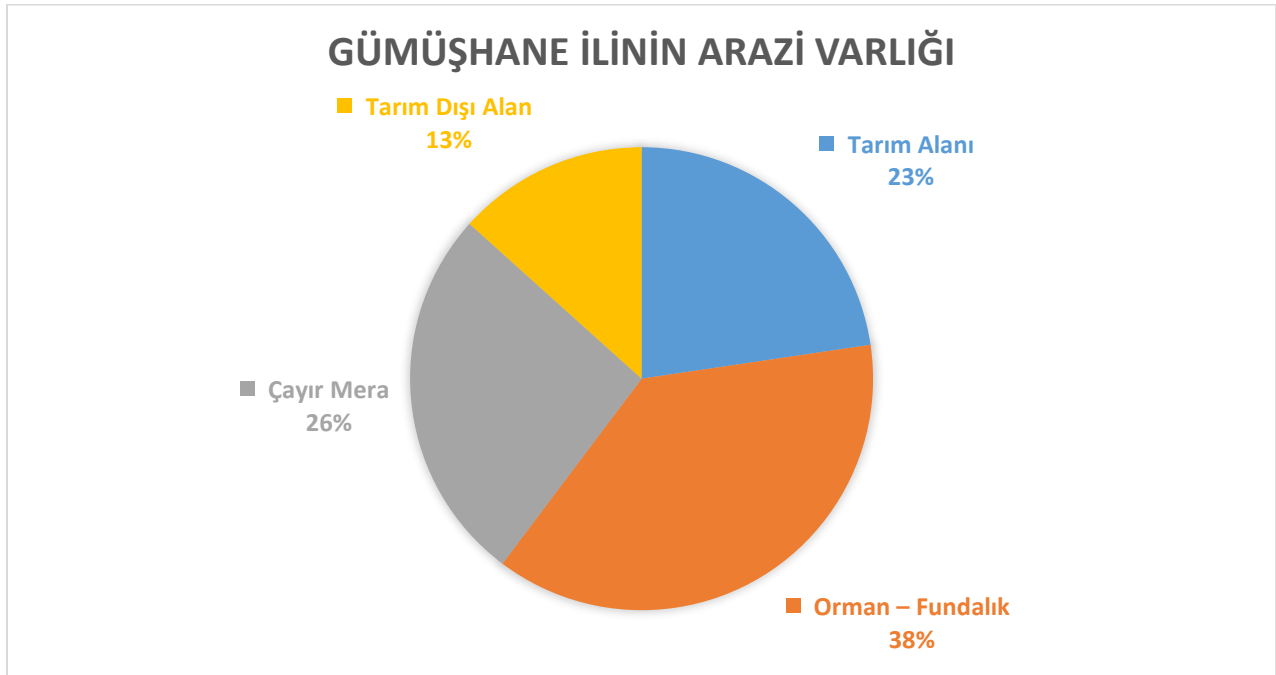
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/milli-parklar>
<http://www.turkiyesulakalanlari.com/>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/ta>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tabiata-parklari>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp3>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp4>
<http://www.milliparklar.gov.tr/resmiistatistikler>

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

İlçeler	Tarım Alanı		Orman – Fundalık		Çayır Mera		Tarım Dışı Alan		Yüzölçümü (Ha)
	Miktar (Ha)	Oran (%)	Miktar (Ha)	Oran (%)	Miktar (Ha)	Oran (%)	Miktar (Ha)	Oran (%)	
Merkez	23.988	13,33	72.449	40,27	60.606	33,69	22.857	12,71	179.900
Torul	7.763	7,40	64.608	61,59	22.744	21,68	9.785	9,33	104.900
Kürtün	4.963	6,13	39.726	49,04	34.028	42,01	2.283	2,82	81.000
Kelkit	65.068	42,95	30.301	20,00	37.412	24,69	18.719	12,36	151.500
Köse	16.211	39,54	5.874	14,33	7.718	18,83	11.197	27,31	41.000
Şiran	31.014	31,26	34.357	34,63	10.985	11,07	22.844	23,03	99.200
Toplam	149.007	22,66	247.315	37,61	173.493	26,39	87.685	13,34	657.500

Grafik E.24 – Gümüşhane ili 2020 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması

(Gümüşhane İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2021)

Çizelge E.60 – Gümüşhane ilinde arazi kullanım sınıflandırması
(Gümüşhane İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2021)

Arazi Sınıfı	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	1352,58	0,2	1551,25	0,23	1754,5	0,26	2452,16	0,37	2682,71	0,4
2) Tarımsal Alanlar	145362,25	21,8	145130,35	21,76	139058,19	20,85	134761,48	20,21	134386,55	20,15
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	519877,44	77,95	519883,73	77,95	525394,87	78,78	528458,29	79,24	528202,26	79,2
4) Sulak Alanlar	351,63	0,05	378,57	0,06	26,63	0	1271,99	0,19	1672,39	0,25
5) Su Yapıları	-	-	-	-	709,73	0,11	2452,16	0,37	2682,71	0,4
TOPLAM	666943,9	100	666943,9	100	666943,92	100	666943,92	100,01	666943,91	100

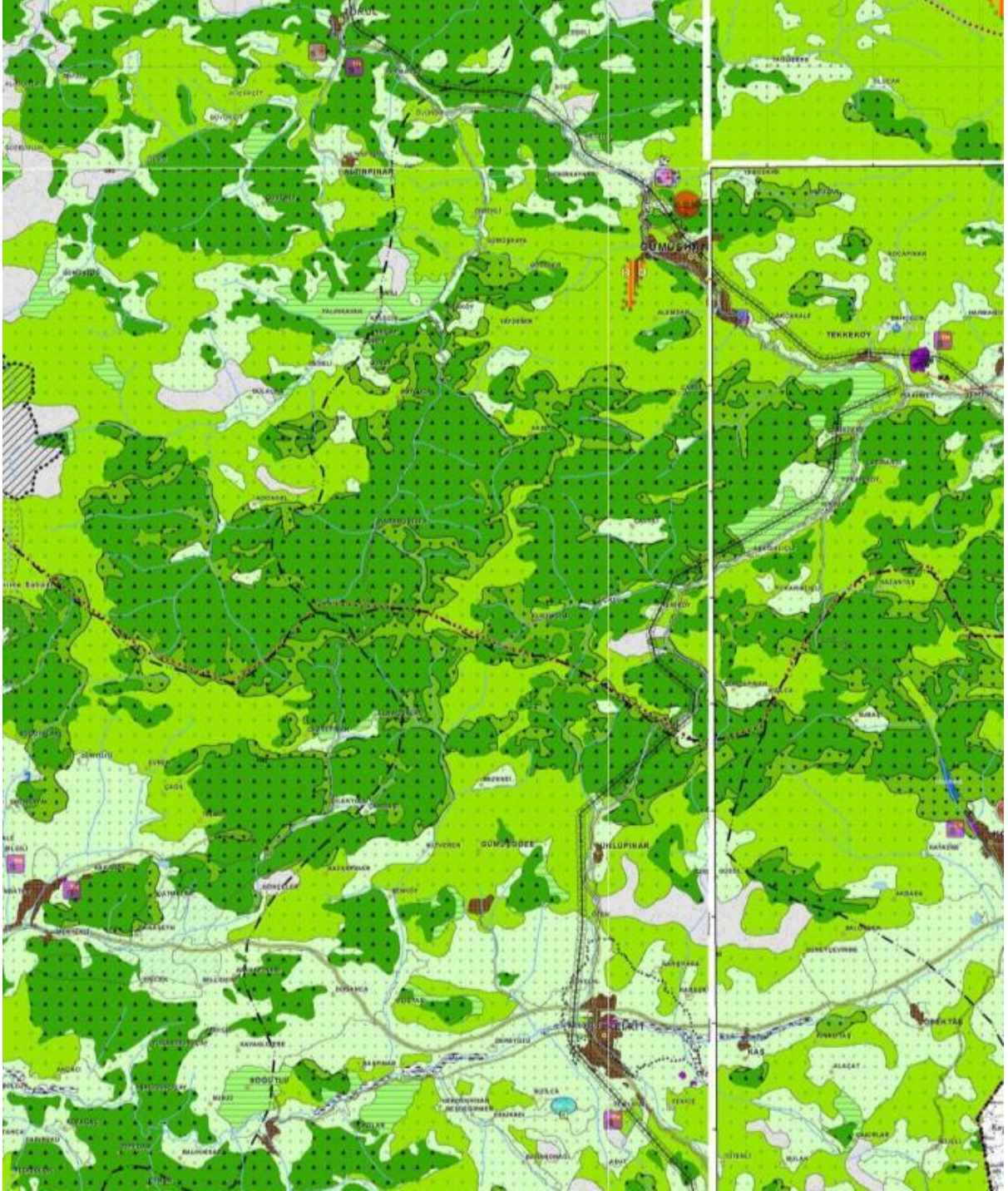
E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

Gümüşhane İli sınırlarını da içine alan 1/100 000 ölçekli çevre düzeni planında, Gümüşhane İlının ulusal ve uluslararası öneminin artırılması, çevre korumayı öncelik olarak seçip, bölgesel dengesizlikleri gidermeye yönelik, bilgi ve teknoloji toplumunun gereklerine uygun, topluma yönelik sosyo-ekonomik kalkınma çerçevesinde, yerel kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlayarak geleceğe yönelik arazi kullanım kararlarını uygulama politikaları ile geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

24.06.2011 tarihinde onaylanan Ordu-Trabzon-Rize-Giresun-Gümüşhane-Artvin Planlama Bölgesi 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı 28.05.2012, 03.01.2013, 04.07.2013, 13.12.2013 ve 16.11.2015 tarihlerinde yapıp onaylanan değişikliklerle en son halini almıştır.

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'ndeki tanımlar bölümünde; imar planlarının onaylı halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olan, varsa bölge ve çevre düzeni planlarına uygun olarak hazırlanmaları gerektiği belirtilmektedir. Bu kapsamda Gümüşhane İli sınırları içerisinde yapılması düşünülen her tür ve ölçekteki imar planlarının 1/100 000 ölçekli Çevre Düzeni Plan ve Hükümleri doğrultusunda yapılması gerekmektedir

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde bulunan arazi kullanım verileri ve çevre düzeni planları ile ilgili bilgiler konu ile ilgili başlıklar altında verilmiştir. Kurumlardan gelen yazılarda sonuç ve değerlendirme kısmı boş bırakıldığı için değerlendirme yapılamamaktadır.

Kaynaklar

Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü

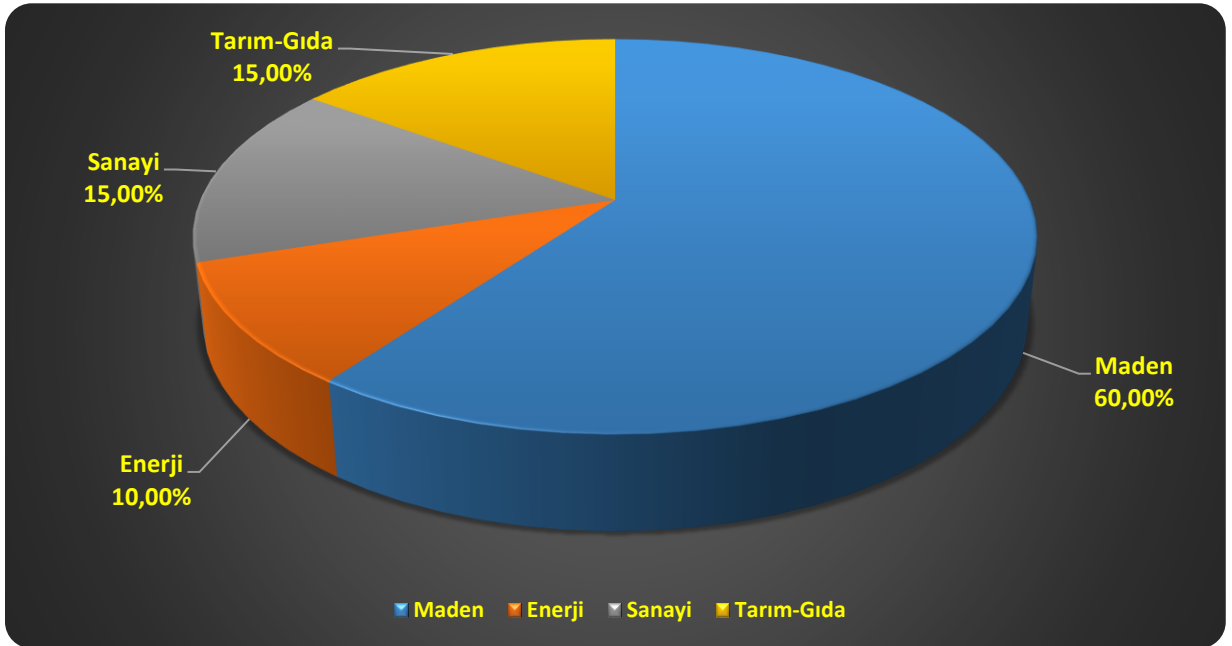
Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müd. İmar, Planlama Şube Müdürlüğü

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

F.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

Çizelge F.61 – Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2020 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2021)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	12	2	3	3	0	0	0	19
ÇED Gereklidir	0	0	0	0	0	0	0	0
ÇED Olumlu Kararı	0	0	0	0	0	0	0	0
ÇED Olumsuz Kararı	0	0	0	0	0	0	0	0

Grafik F.25 – 2020 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2021)

Çizelge F.62 – Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014-2020 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı
(ÇED Birimi, 2021)

Maden	Enerji-Su	Sanayi	Tarım-Gıda-Hayvancılık	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
27	73	34	71	13	13	31	262

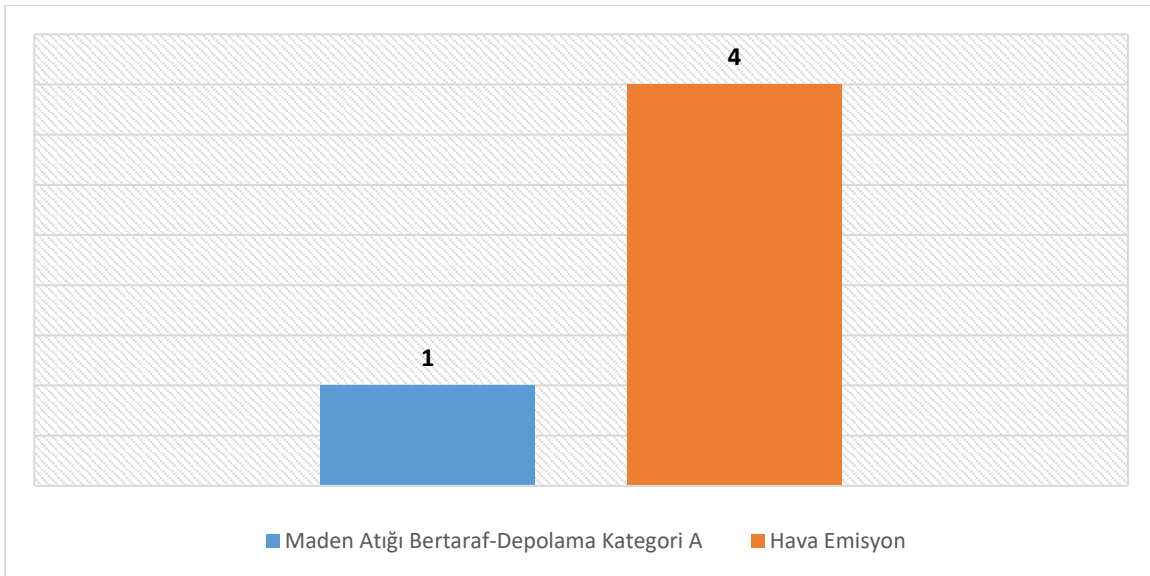
Çizelge F.63 – 2014-2020 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı
(ÇED Birimi, 2021)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
6	1	1	-	-	-	-	8

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F.64 – 2020 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	-	4	4
Çevre İzni Belgesi	-	5	5
Çevre İzni ve Lisans Belgesi	-	-	-
TOPLAM	-	9	9

Grafik F.26 –2020 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde Bakanlık Merkez ve ÇŞİM tarafından 2020 Yılı İçerisinde 22 ÇED Gerekli Değildir Kararları verilmiştir. Ayrıca Müdürlüğümüz Çevre İzin ve Lisans işlemleri kapsamında 4 GFB ve 5 Çevre İzni verilmiştir.

Kaynaklar

Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

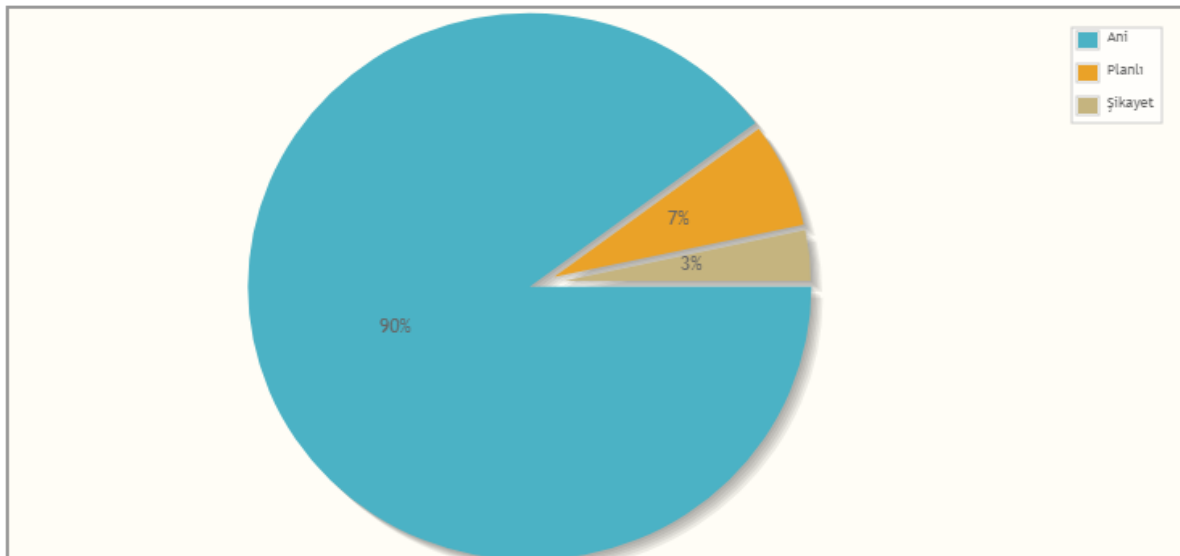
- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.65 – Gümüşhane 2020 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı

(ÇED Birimi, 2021)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	10
Plansız (ani+şikayet) denetimler	137
Genel toplam	147

Grafik G.27 – Gümüşhane ÇŞİM tarafından 2020 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı

(ÇED Birimi, 2021)

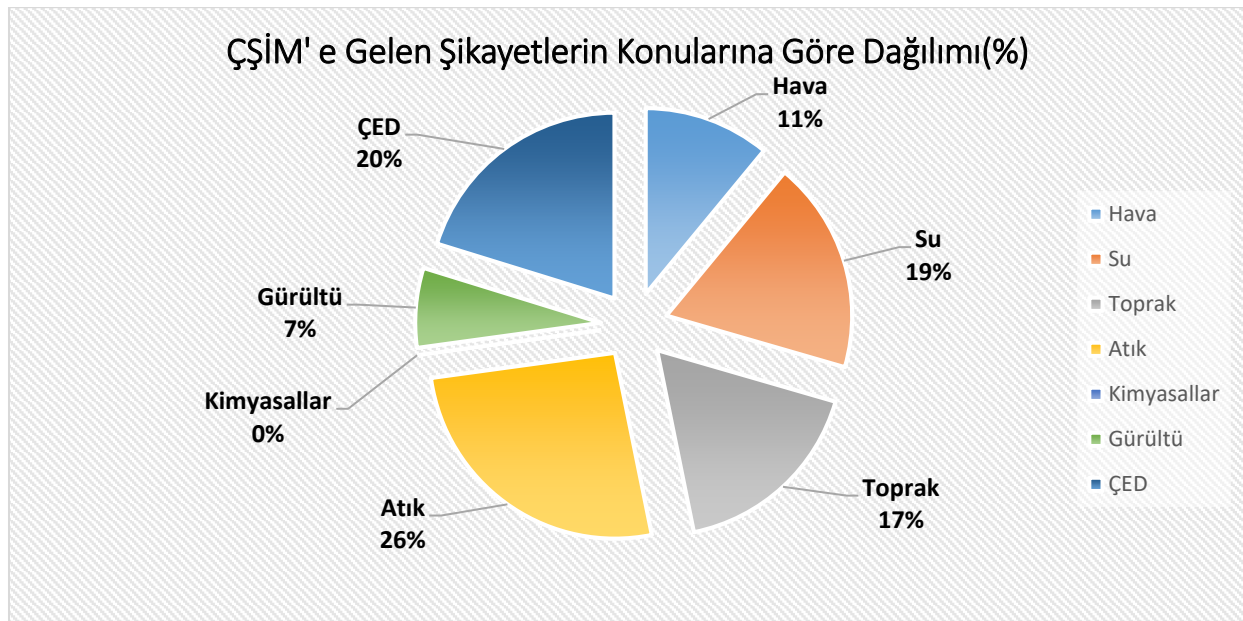

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.66 – 2020 yılında Gümüşhane ÇŞİM'e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	19	32	30	45	-	12	35	173
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	19	32	30	45	-	12	35	173
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100	100	100	100	-	100	100	100

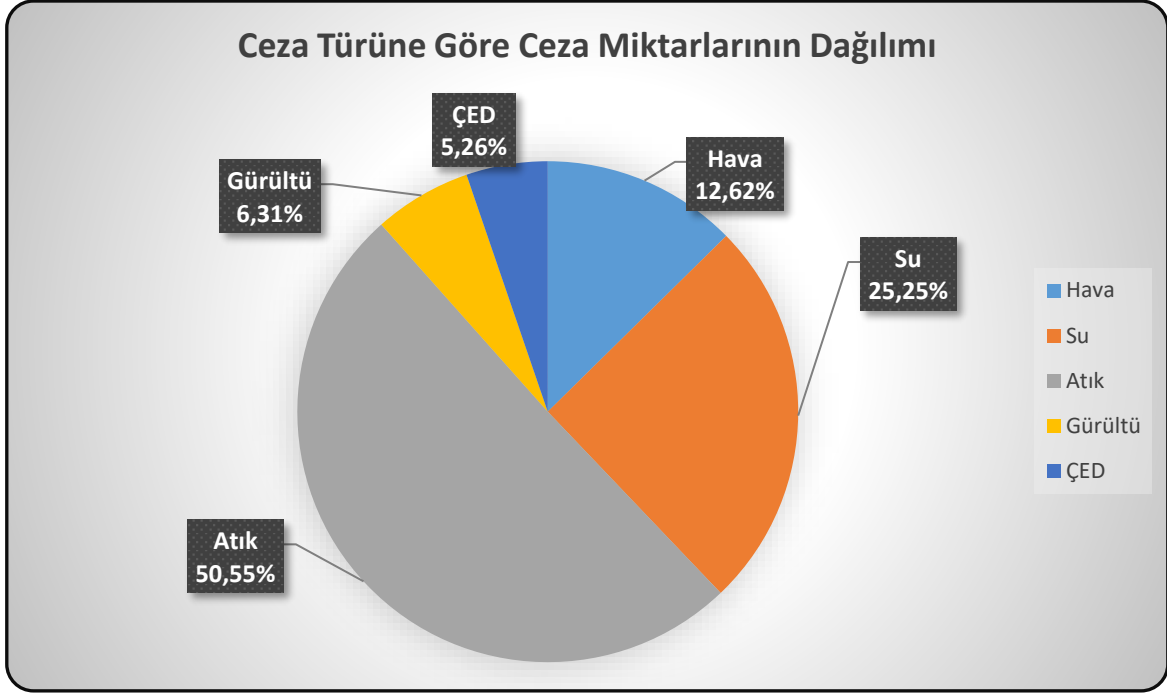
Grafik G.28 –2020 yılında Gümüşhane ÇŞİM'e gelen şikâyetlerin konularına göre dağılımı (Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

G.3. İdari Yaptırımlar

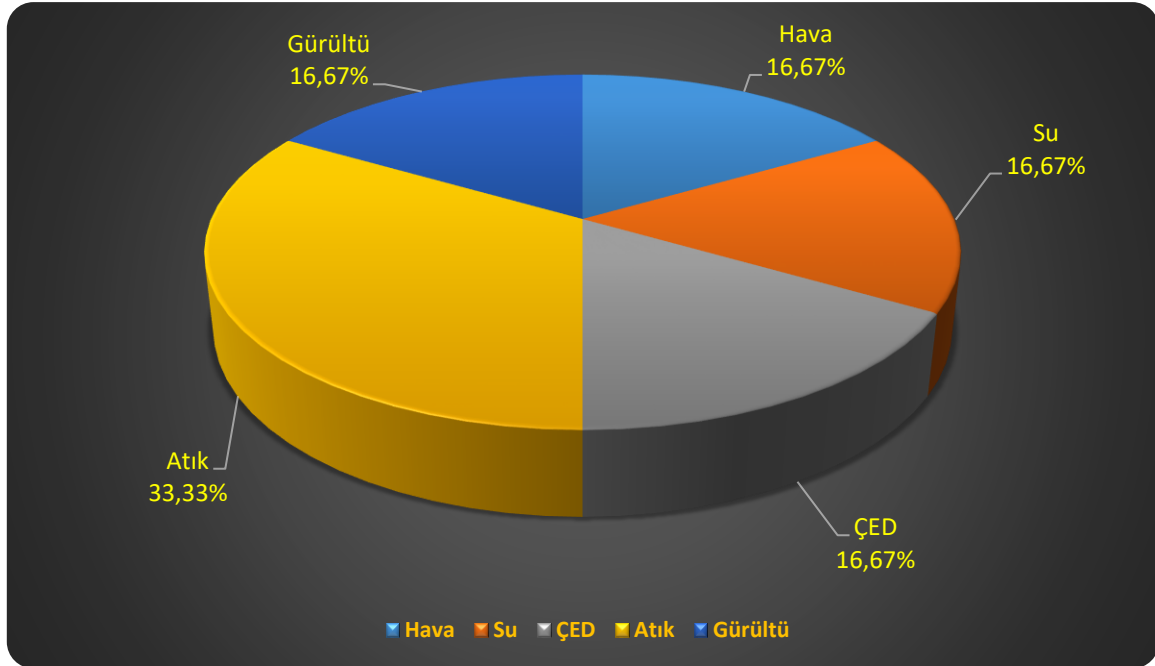
Çizelge G.67 – 2020 yılında Gümüşhane ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı

(Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	88.499	177.010	0	354.371	0	44.245	36.865	0	700.990
Uygulanan Ceza Sayısı	1	1	0	2	0	1	1	0	6

Grafik G.29 – 2020 yılında Gümüşhane ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

Grafik G.30 - 2020 yılında Gümüşhane ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde 2020 yılında durdurma kararı bulunmamaktadır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2020 yılında müdürlüğümüz tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı 147'dir. Müdürlüğümüze 2020 yılında toplam 173 şikâyet gelmiş ve hepsi denetimle sonuçlandırılmıştır.

Kaynaklar

Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
E-denetim Yazılımı

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

İl Müdürlüğümüz tarafından Sıfır Atık Projesi kapsamında Gümüşhane ilimizdeki kamu kurumları ve yerel yönetimlerdeki yetkili kişilere İl Müdürlüğümüz Toplantı Salonunda eğitim verilmiştir.

2020 yılında Covid-19 nedeniyle 5 Haziran Çevre Günü kapsamında etkinlik yapılamamış olup kurum\kuruluş ve firmalara Çevresel ve Sıfır Atık konularında farkındalık oluşturmak amacıyla afiş, broşür, kitapçık dağıtılmıştır.

Kaynaklar

Gümüşhane Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü